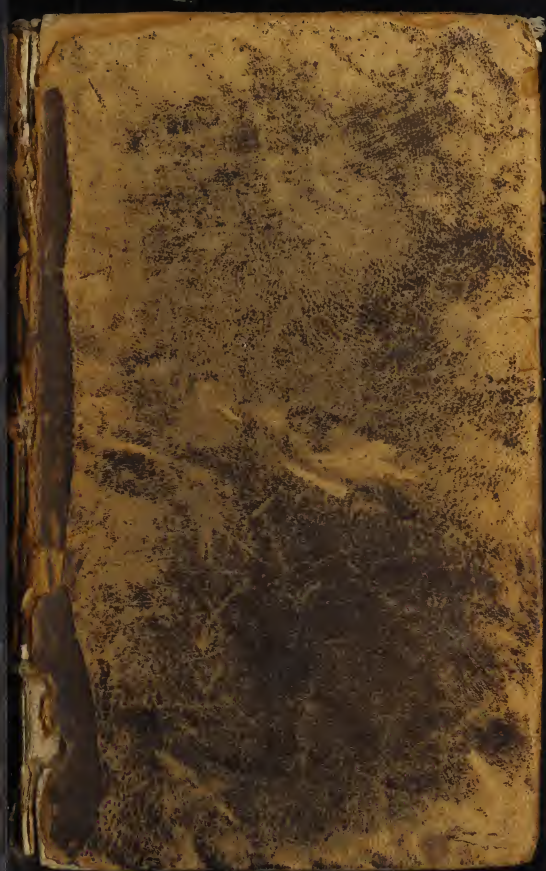

PH

O

TOM-II

11106

Samuelis Dale

PHARMACOLOGICÆ,

SEU

MANUDUCTIONIS

AD

MATERIAM MEDICAM

SUPPLEMENTUM:

Medicamenta Officinalia

Simplicia priore Libro

omissa,

COMPLECTENS;

Ut & Notas Generum Characteristicas,

Specierum Synonyma, Differentias,

& Vires.

Cum duplici INDICE

Tam Pharmacologia ipsa, quam Supplementi,

altero Nominum & Synonymorum præcipuo-

rum Latino, altero Germanico,

in gratiam Tyronum.

Juxta Exemplar Londinense.

1705.

B R E M Æ,

Apud PHILIPPUM GODOFREDUM
SAURMAN.

Anno MDCCVII.

• 9. *Cardinalis* 23 May 1881

PRÆFATIO.

 Um in Præfatione ad
 superiorem meum Li-
 brum succinctam red-
 didi rationem cur Scientia
 Simplicium perquam necessa-
 ria fuit omnibus Medicinam
 facientibus, unà cum opinio-
 nibus antiquorum super eâ re
 Medicorum, & quoniam ra-
 tiones attuli quæ me potissi-
 mùm impulerunt ad illum
 Tractatum publici juris fa-
 ciendum, supervacaneum
) 2 duxi

PRÆFATIO.

*duxi ea repetere quæ ibidem
dixeram, satis esse ratus, cer-
tiores facere Lectorem de
causis hoc opus in lucem e-
mittendi, & quæ adhibui au-
xilia in perficiendo eodem &
consummando.*

*Postquam Typis manda-ve-
ram priorem meum Tracta-
tum, Anno 1693. animad-
verti plurimas res medicas,
quæ jam tum cœperunt obti-
nere in usu medicinali à me
omissas, plurimi quoque libri
eò spectantes tum temporis
in manus inciderint qui non-
dum impressi fuerint, vel
quorum saltem notitiam non-
dum habui. Verùm cum mihi
inno-*

PRÆFATIO.

innotuit ab aliquam multis etiam ingeniosis Librum meum æqui bonique acceptum fuisse in Regionibus exteris, quin & inter peregre proficiscendum se illum non tantum in Gallia, & Hollandia, verum etiam in Italia, & in ulterioribus Germaniæ oris, subiit considerare Supplementum fore necessarium quo majori esset usui aliis regionibus, & cum iter jam fecisset usq; ad viciniam Græciæ, antiqui istius Scientiarum Fontis, quod non è re foret adjicere ex Dioscoride exterisque Pharmacopœis, quodcunque non adhuc impressum penes me fuit, & non quod expectandum fuit usquedum Liber aliam requireret impressionem, sed seorsim continuò edendum.

Postquam non contemnendum jam progressum feci in constituto subjecto, certior sum factus Gallorum Regem mandasse ingeniosum, nullique secun-

PRÆFATIO.

dum Botanicum D. Tournefortium in Græciam, Insulasque adjacentes, ad investigandas Dioscoridis plantas; id quod effecit ut ad tempus destiti ab opere, sperabam enim fore quod cum insignis iste Vir redux fuisset, aliquid saltem in lucem ederetur ad dirimendam vexatissimam istam inter Botanicos questionem de veris antiquorum Græcorum plantis: verum enimverò quamobrem visum fuit præstantissimo Botanistæ invidere Orbiliterariæ, alium laborum suorum Orientalium fructum præter Corollarium, me sane latet.

Operam dedi ut ubique de Materia Medica Dioscoridis liquido constaret, atque adeò consului præcipuos Authores qui de hoc Subjecto tractarunt, & quam presse potui adhesi textui, ad suppetias etiam meas adhibere lubuit Matthioli Translationem, ut & Commentarium: in his libris concinnandis
ini

PRÆFATIO.

inivi viam nemini perviam; qualis nulla (quod sciam) fit mentio in aliqua Lingua, ideoque tam vivos quam mortuos consului, plurimos scilicet doctos, eosque ingeniosos Viros, simul & Libros; quoniam verò necesse omninò fuit unicuique rei medicæ ad-jicere virtutes, verùm quandoquidem libri institutum brevitatem exigit, at-que adeò ut in Epitomen redigeretur, hoc in causa fuit quod eosdem excerpfi ex Authoribus qui id mihi effectum de-derunt: verùm ne Jovis Corvi ad instar furtivis me efferrem plumis, mi-hique plus tribuerem quam par est, quam meritus sum, ad calcem unius-cujusque transcriptionis imposui Au-thoris nomen unde mutuo accepi, no-tas scil. characteristics, easque præ-sertim ex operibus nuperi mei vicini, & amici longe colendissimi, Digniss. & Solertiss. D. Joan. Raii, jam nunc,

PRÆFATIO.

ut fas est credere, in gloria, nec non à Pharmacopœia Schroderi; unde accidit quod nonnulli perperam existimavere primum Volumen nihil aliud esse quam transcriptum ex istiusmodi Authoribus; & non opus (ut revera est) prorsus novum.

Hoc mihi potius in gloriam cedit, quam in vituperium, ideoque lubens agnosco me sæpe sæpius amicos quosdam, dum opus moliebar, consuluisse, quorum nonnullos memini, nec immerito in Præfatione ad primum Volumen, nec opus est illos hoc in loco repetere, sed eò referam Lectorem meum ut illorum nomina illi innotescant; quibus addere licet D. Guil. Sherard LL. D. qui jam Consul agit Smyrnæ pro Societate Turcica, D. David Kreig M. D. D. Jacobum Petiver, & D. Finch, Pharmacopœas Londini.

Nominum abbreviatorum Dilucidatio.

A. Litera margine posita indicat
Mineras, Plantas, & Anima-
lia illa, quibus præfigitur An-
glia alumna esse.

Act. Philos. & Transact. Philos. Aetia Philo-
sophica Regia Societatis Londinen-
sis.

Agricol. Agricola de Re Metallica.

Aldrov. Aldrovandus.

Alpin. Prosperus Alpinus.

Amman. Pauli Ammanni Munusductio ad
Materiam Medicam.

Ang. & Anguil. Aloysius Anguillara.

Bellon. Bellonius.

Bocc. Paulus Boccone in descriptione Plan-
tarum rariorum Siciliae, &c.

Bod. Joannis Bodæi à Stapel Comment.
in Theophrasti Historiam.

Abbreviatorum

Boet. Boetii de Boot Gemmarum & Lapidum Historia.

Bonan. Bonanni Recreatio mentis & oculi.

Bont. Jacobus Bontius in Historia Naturali Ind. Orient.

Breyn. Cent. Jacobi Breynii Centuria; *idem Prod.* 1. & 2. Prodromus primus & secundus ejusd.

Breyn. Dissert. Bot. Joannis Philippi Breynii Dissertatio Botanica.

Cam. Camerarius.

Camel. Syllab. Georgii Josephi Camelli Stirpium Insul. Luzonis, &c. Syllabus.

C. B. Caspari Bauhini Pinax. *C. B. prod.* Prodromus ejusdem. *C. B. Theat.* Theatrum ejusd.

Cat. Angl. & Cat. Plant. Angl. Joannis Raii Catalogus Plantarum Angliæ.

C. C. Catalogus Plantarum circa Cantabrigiam nascentium ejusd.

C. Jamaic. & Cat. Jamaic. Hans Sloanii Catalogus Plantarum Jamaicensium.

Ces. & Cesalp. Andreas Cæsalpinus.

Chab. Dominici Chabræi Stirpium Scia-graphia.

Charlt. ex. Gualteri Charltoni Exercitatio-

Dilucidatio.

tiones de Differentiis & Nominibus
Animalium.

Clus. Carolus Clusius.

Col. & Colum. Fabius Columna.

Commel. in not. Joannes Commelin in No-
tis ad Hortum Malabaricum.

Commel. Prælod. Bot. Caspari Commelini
Præludia Botanica.

Diosc. Pedacius Dioscorides Anazarb.

Dod. Remberti Dodonæi Pemptades.

El. Bot. Jos. Pitton Tournefort Elemen-
ta Botanica.

Ephem. German. Ephemerides Germa-
nicæ.

Flo. Lugd. Bat. Flo. Floræ Lugduno-Bata-
væ Flores.

Gal. & Galen. Galenus.

Garz. Garziæ ab Horto Aromaticum Hi-
storia.

Gaz. Pet. Jacobi Petiverii Gazophylaci-
um Naturæ & Artis. Dec. 1. 2. 3. 4.

Ger. & Ger. emac. Joannis Gerardi Historia
Plantarum emaculata.

Gesn. Conradus Gesnerus.

Herm. & Herm. Cat. Horti Lugduno-Ba-
tavi Catalogus, Paulo Hermanno.

Hern. Francisci Hernandez Plantarum,
Ani-

Abbreviatorum

Animalium, &c. Mexicanorum Historia.

Hoffman. Casparus Hoffmannus de Medicamentis Officinalibus.

H. Beaum. Catalogus rariorum Horti Beaumontiani, à Kiggelario editus.

H. M. Hortus Malabaricus.

H. Ox. Roberti Morisoni Historia Plantarum Oxoniensis. Pars. 2. & 3.

Imperat. Ferrandus Imperatus in Hist. Nat.

J. B. Joannis Bauhini Historia Plantarum. 3. Voll.

Jonsf. Joannis Jonstoni Historia Animalium.

Jonsf. D. De Arboribus ejusdem.

Laet. & de Laet. Joannis de Laet de Gemmis & Lapidibus.

Lister. & List. Hist. A. A. Martini Listeri Histor. Animalium Angliæ; *idem icon, & Hist. Conch.* Historia Conchyliorum ejusdem.

Lob. & Lobel. Lobelius in Adversaria & Observat.

Marg. & Marck. Georgii Marcgravii Historia Naturalis Brasiliæ.

Matth. Petri Andreae Matthioli Commentarius in Dioscoridem.

Mer.

Dilucidatio.

Mer. P. & Mer. Pin. Christophori Merrett Pinax Rerum Naturalium Britannicarum.

Mor. Prælod. Roberti Morisoni Prælua Botanica.

Mor. umb. idem in umbelliferarum distributione.

Mouff. Thomæ Mouffeti Theatrum insectorum.

Munt. Abrahamus Muntingius in Aloiderio, Herba Britannica.

Mus. Reg. Soc. Musæum Regiæ Societatis.

Mus. Pet. Jacobi Petiverii Musæum.

Offic. Nomina usitata in Officinis denotat.

P. B. Phytologia Britannica.

P. B. P. Paradisi Lugduno - Batavi Prodromus.

P. Al. Leonardii Plukenetii Almagestum Botanic.

P. Mant. Mantissa ejusdem.

P. P. Phytographia ejusdem.

Park. Joannis Parkinsoni Theatrum Botanicum; *idem. Parad.* Paradisus ejusdem.

Parad. Bat. Pauli Hermanni Paradisus Batavus.

Plin.

Plin. C. Plinius secundus in Historia Naturali.

Pis. & Pison. Guil. Pisonis Historia; *idem Mant.* Mantissa Aromatica ejusd.

Rauwolf. Leonardi Rauwolfii Itinerar. in Orient.

R. Cat. Joannis Raii Catalogus Plantarum Angl.

R. D. Dendrologia ejusdem.

R. H. Historia Plantarum ejusd. 3. Voll.

R. Meth. Methodus Phantarum nova ejusdem.

R. Meth. A. Eadem emendata & aucta, ejusdem.

R. Ornith. Francisci Willoughbæi Ornithologia, à Joanne Raio edita.

R. Ichth. Franc. Willoughbæi Ichthyologia ejusd.

R. Synop. Animal. & H. Animal. Joannis Raii Synopsis Animalium.

R. Synop. Synopsis Plantarum ejusd.

Rivin. Augusti Quirini Rivini Introductio ad Rem Herbariam.

Rondel. Rondeletius.

Ruel. Joannes Ruellius.

Salv. Salvianus.

Scalig. Scaliger.

Schrod. Joannis Schroderi Pharmacopœia.

Schouenck-

Delucidatio.

Schwenckfeld. Schwenckfeldius.

Sibbald. Roberti Sibbaldi Balenalogia nova

Syen. in not. Arnoldus Seyen in notis ad
Hortum Malabaricum.

Theoph. Theophrasti Eresii Historia Plan-
tarum.

T. Coroll. Josephi Pitton Tournefort Co-
rollarium Institutionum Rei Herba-
riæ; *idem Inst.* Institutiones Rei Her-
bariæ ejusdem.

Trag. Hieronymus Tragus.

Turn. Turnerus.

Volck. Jo. Geo. Volckameri Flora Norim-
bergenfis.

Ufio. In usu sunt.

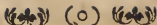
Worm. Wormii Musæum.

Spatii loco adjedi sunt aliquot Libri

*Med. qui Bremæ in Bibliopolio repe-
riuntur Saurmanniano.*

Aldrovandi Dendrologia fol.
Argenterii Opera Medica fol.
Augenii Scripta Medica fol.
Chabræ Icones Stirpium fol.
Bauderoni Pharmacopœa fol.
Bertini Medicina fol.

- Boneti Medicinæ Septentrional pars secunda.
Crucii de Arte Medicina fol.
Fabricii Opera Anatomica, cum fig. fol.
Foresti Opera omnia Medica fol.
Forti Consultat.& Responsiones Med. fol.
Fuchsii Opera Medica, fol.
Galegii Opera Physico-Medica fol.
Hoffmanni Scripta Medica fol.
Horsti Opera Medica fol.
—— Dispensatorium fol.
Laurentii Scripta Medica fol.
Libavii Syntagma Alchymix fol.
Lipenii Bibliotheca Medica fol.
Mermannii Consultat.& Respons. Medica, fol.
Parifanus de Microscomicæ subtilitate fol.
Saxonix Tr. de Medicina pract. fol.
—— ——— Pulsibus fol.
Schenckii Observationes Medicinales fol.
Scholtzii Consilia Medica fol.
Sommerhofii Lexicon Pharmaceutico-Chy-
micum fol.
Sorbaiti Opera Medica fol.
Vidii Ars Medicinalis fol.
Wechtleri Homo oriens & occidens fol.
Zacchiæ Quæstiones Medico-Legales fol.
Zwelferi Observationes ad Pharmacopœam
August. fol.

PHARMA-

PHARMACOLOGIÆ,
SEU

*Manuductionis ad Materiam
Medicam,*

LIBER PRIMUS.

SECTIO PRIMA.

De
Aquis Medicamentosis.

I. Aquæ Simpliciores.

Pag. 40. post lin. ult. adde:

N 1. Ad quæ aqua sine peculiari mentione alterius, e. g. pluvix, &c. recipi jubetur.

N. 2. Præfertur inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, item quæ visu, gustu & olfactu, pura, clara, tenuis, levis, ac sincera deprehenditur, ut & quæ citò incalescit, & citò refrigeratur; quæ Hyeme calidior; æstate frigidior. Aquam hanc in-

A

jecto

jecto pane tosto corrigere, ægrotisque, loco potus sat grati concedere nostrates consueverunt. *Schrod.*

Lotiones in aqua fontana, seu Balnea frigida Veteribus in frequenti usu fuisse ad varios morbos sanandos legimus; nuperrimè etiam plurimum commendantur à medicis nonnullis eruditis; inter quos eminet D. J. Floyer, Equ. Aurat. M. D. scripto non ita pridem libello de eorum ulibus, titulo *Antiquæ Ψυχρο-ασίας redivivæ*, &c. in quo p. 22. & 23. Catalogum exhibuit Morborum Aquis Balnearum *Sti. Chaddi* prope *Lichtfieldiam* sanabilium.

Balnea autem frigida in quatuor genera dividit, viz. 1. est eorum quæ moderatum obtinent calorem, uno tantum gradu corporis nostri humoribus minorem; cujusmodi sunt Balnea frigida *Buxtoni* in *Derbia* & *Bristolie* in *Somersetia*. 2. Aquæ fluviatiles æstivo sole calefactæ. 3. Aquæ fontium frigidissimorum, quales sunt *S. Winifridæ* in *Com. Flint*, & *Serbach* in *Lancastria*, *S. Chad* supradictæ, &c. 4. Fontes frigidi minerali quodam imprægnati, ut 1. Sulphuris foetidi fontes, cujusmodi sunt *Godshallæ* in *Staffordia* & *D. Nath. Cursoni* Equ. Aurat. prope *Derbiam*. 2. Aquæ Vitriolicæ. 3. Aquæ vitriolo Cupri infectæ. 4. Fontes Salini & Aqua Marina. 5. Aquæ petrificantes, ut *Newnhamenses* in *Warwicensi* Comitatu, &c. 6. Aquæ bituminosæ, ad *Millow-Bridge* in *Staffordia*, &c. 7. Aquæ Nitrosæ purgantes. 8. Aquæ plumbo imprægnatæ, ad *Holy-*

Holy-Well &c. 9. Aquæ Stannoæ in *Devonia* & *Cornubia*. 10. Alabastrites, ut prope *Tutbury* in *Staffordia*. 11. Aquæ margâ tinctæ, ut quæ prope *Hinchley* in *Leicestria* habentur. 12. Aquæ calce imbutæ, ut quæ prope *Verulamium* in *Hartfordia*, & *Walshall* in *Staffordia* occurrunt. Qui plura velint, librum ipsum consulant: Quem in Latinum versum in *Hollandia* impressum iri audio.

Præter morbos prædictos *S. Chaddi* aquis sanabiles, aliæ plurimæ medelæ insignes Balneis frigidis effectæ, per totum librum memorantur, quarum multæ ab eruditis medicis hodie viventibus observatæ sunt.

A. 2. Aqua Putealis *Offic.* *Brunnen-Wasser*. Fontana vilior, & crudior ut plurimum habetur; eò quod ponderosior plerumque sit ac linguam magis feriens. Verùm si ex vivis scaturiat scaturiginibus, reliquisque bonitatis signis abundat; illius vices subire haud inepta est.

A. 3. Aqua fluviatilis *Offic.* *Fluß-Wasser*. Quod radiis solaribus exposita fuit, magis habetur digesta quidem, quam putealis: Verumtamen in usurpatione ejus, non erit inutile, spectare, unde originem trahat, quoque perlabatur.

A. 4. Aqua Palustris *Offic.* *Sumpfsicht Wasser*. Pessima omnium censetur, adeoque à Medicina eliminanda.

Pag. 41. lin. 4. post Verbum *fit* adde:

Aquam marinam in receptacula *Salz-Gruben*

Ben/Salz Pfannen dicta infundunt, ubi Solis calore coagulatur. Pro modis conficiendi Vid. *Act. Philosoph. Lond.* n. 51.

Joannes Speed Salis cujusdam meminit à lateribus lapidum quorundam in fluvio *Were* juxta *Butterbeck* prope *Dunelmum* jacentium exeuntem, qui Solis calore, æstivo tempore, ab aqua salsa rubente refluxûs marini tempore in *Salem* candidum induratur. *A. Camdeno* quoque memoratur in *Britannia* p. 744. his verbis: *Inde Vedra decurrit, crebrò eminentibus saxis interpolatus, quibus si aqua infundatur, parumque misceatur, salsam imbuat qualitatem.*

Pag. 41. lin. 5. post verb. *transportatur*
adde:

Alium Salis ex aqua marina conficiendi modum *Lemingtoniæ* in Comitatu *Hantonia* usitatum, ab insula cui inædificatur oppidum istud, nomine *Port See/Salz* dicti meminit *D. Joan. Collins* in Tractatu suo *De Sale & Piscatura* p. 18. Aquam scilicet marinam in Vasa. *Salz/Pfannen* dicta infundunt, ubi primo Solis calore paulum evaporatur, postea ignis vi excoquitur, Sal purgatur & coagulatur.

Quinetiam Salis Genus ex aqua marina coquendo efficitur, cujus parandi modus apud *Shields* prope *Novum Castrum* usitatus, (quod genus *Sal Novo castrensis* i. e. *Salz von NeuCastle* inde dicitur) ut & in comitatibus *Dunelmensi* & *Northumbrico* à *D. Collins* libro prædicto p. 10. quo lectorem refero.

Sal insuper in *Lancastria* ex arena marina elicitur; modum videsis apud clarissimum *A. Joan. Raium* in *Vocum Anglicarum localium Sylloge* Ed. 3. p. 209. *Camdenum* in *Britannia* p. 753. his verbis descriptum: *In ora hâc maritima multis in locis sabuli cumulos videas, quibus aquam subinde infundunt, donec salsuginem contraxerit, quam postea subditis glebis in candidum salem excoquunt.* Nec in *Lancastria* tantum sed in *Hantonia* ut à prædicto *D. Collins* p. 15. certiores facti sumus.

A. 6. Aqua pluvialis *Offic. Regen: Wasser.* Est aqua levis linguamque minùs feriens, fontanæ vicariæ, utimur eâ ut plurimum destillatâ. Sunt qui præferunt imbres à Meridie advolantes, vel ab Oriente, utpote quas radiis solaribus magis imprægnatas & digestas arbitrantur.

A. 7. Aqua Nivea *Offic. Schnee: Wasser.* Pluviali affinis est, magisque penetrans, ad eoque & ad sudorem movendum non inefficax, quas vires naturæ salinæ acceptas refert, quâ præ reliquis abundat, vi frigoris condensata. *Vires.* Odontalgiam pertinacissimam aquâ niveâ fuisse domitam scribit *Zacut.*

Pag. 41. lin. 23. adde:

Vires. Vim habet laxandi, resistit ictibus animalium venenatorum, collectus ab herbis ophthalmicis oculorum affectibus convenit. *Witeel in Schrod.*

11. *Aquæ Minerales.*

Pag. 41. lin. ult. subjunge :

Hæ à vicino nostro D. Ben. Allen, M. B. in *Historia sua Chalybeatarum & purgantium aquarum Angliæ* in duo genera dividuntur. 1. est earum quæ copiosum Salem nitrosum continent, quales sunt quæ ad *Leez, Witham, & Markshall* in *Essexiæ* comitatu, *Knaresborough* in *Eboracensi* provincia, *Ilmingtoni* in *Warwicensi* agro & *Aylesham* in *Norfolcia* occurrunt. 2. *Acidulæ* seu *Chalybeatæ* leviores, ut *Tunbridgenses* in *Cantio*, *Wellingtonenses* in *Northamptonia*, *Islingtonienses* prope *Londinum*, *Felstedenses* in *Essexia*, & *Oultonenses* in *Norfolcia*.

Prædictus Autor tertium adhuc Genus harum aquarum constituendum arbitratur, cui *Acidochalybeatarum* nomen convenire censet. Hujus generis characteristicam facit: Quod ponderosiores sint, coloris sui tenaces, quod minere minùs, plus spiritûs contineant, quodque cum gallis colorem *Cerasi* instar rubentem reddant, ad modum *Spirituum Vitriolicorum*. Hanc classem esse ad quam *Markshallenses* & *Knaresburgenses* propriè & peculiariter pertinent. Hanc divisionem instituisse sibi in animo fuisse affirmat, verum ob nimiam festinationem memoria excidit membrum hoc tertium & omissum est.

Pag. 42. lin. 4. subjunge :

Hæ etiam à prædicto Autore in 3. species dividuntur, 1. *Selenitica*, quæ *Epsbamiæ* in *Sur-reia*,

reia, *Actoni* & *Kensingtonia* in *Middlesexia*, & *Colcestria* in *Essexia* scaturiunt. 2. Quæ in terra lutosa æquabili existunt ut ad *Richmond*, *Lambeth*, & *Surreia*, *Dulwich* in *Cantio*, *Northall*, & *Barnet* in *Hartfordia*, *Upminster* & *Brentwood-Weal* in *Essexia*. 3. Quæ chalybeatam admixtam habent, ut *Scarburgi* in *Eboracensi* Comitatu, & ad *Woodham Ferrers* in *Essexia*.

Quod ad vires & usus prædictarum mineralium aquarum attinet eas in libro prædicto requirendas omitto.

SECTIO SECUNDA.

De

Terris Medicamentosis.

I. De Bolo.

Pag. 43. pro 3. & 4. Specie adde:

3. **B**Olus *Toccaviensis Offic. Charl. Ex. Forckanscher Bolus*. Notas Boli *Armenæ* veræ habet, & instar butyri in ore liquescit. In *Transylvania* ad *Toccaum* seu *Tockai* effoditur. *Vires*. In *Catarrhis* & peste valdè commendatur. A *Cratone* in usum medicum fuit traductum, qui eam præferat *Armenæ*, quæ Imperatori ex *Turcia* allata erat. An à priori differat nescio.

Pag. 43. lin. ult. adde:

4. Bolus candidus *Offic. candidus Lignicensis* seu *Terra sigillata Goltbergenensis Charl. Ex. Axungia Lunæ Chymicis weisser Bolus*.

Effoditur ad Goltbergam in Ligies, & Strigonium. *Vires.* Capitis dolores mulcet & mitigat, cerebrum roborat, Diarrhœæ & Dysenterix medetur, albumque Uteri fluorem peculiari vi curat.

II. De Argillis.

Pag. 45. lin. 2. subjunge:

3. **T**erra Lemnia alba *Offic. Worm. Charlt. Ex.* weisse Lemnische Erde. Aliquantulum tenax & lubrica est, ob pinguedinem, adeò ut linguæ adhæreat sine mordacitate. Si in aqua resolvitur, similis erit molliceræ. In Insulæ Lemno eruitur. *Vires.* Sanguinis ex Utero profluvia, & fluxus muliebres compefcit, venenis morbisque malignis resistit; rabidi canis morsui medetur.

4. Terra Eretria *Offic. Charlt. Ex.* Eretrianische Erde. Duæ sunt Eretriades, una alba est, altera cinericea. Optima habetur ad cinericeum colorem vergens perquam mollis: quæ si per æramenta tracta tractim ducatur lineam violaceam refert. *Vires.* Vim habet adstringentem, & refrigeratorem, leviter mollientem: cava explet, & sanguinolenta conglutinat. *Diosc.*

5. Pnigites *Offic. Charlt. Ex Worm.* Terra Pnigites *Diosc.* schwarze Erde. Pinguis est, spissa, mollis, nigra, adstringens & acris valde, sapore Vitriolum refert. *Vires.* Eosdem effectus habet quos Cimolia, paulo tamen infirmior est. *Diosc.* Partibus diversis constare affirmat *Wormius.*

Pag.

Pag. ead. lin. 10. post *Vulgò* adde:

Sive Terra Strigenfis. Sigillata Strigoniana
Charlt. Ex. Silesiaca sigillata qui Chymicis Axungia Solis dicitur *ejusd.* Terra sigillata Silesiaca, sive Terra sigillata Germanica, Sigillum Strigoniense, Axungia Solis Chymicorum. *Worm.*

Pag. ead. lin. 11. post *Erde* subjunge:

Strigische Erde. Terra est lutei coloris, ad flavedinem vergens, pinguis, viscosa, instar butyri in aqua vel ore diffuens. *Vires.* Cum Terra Lemnia viribus convenit, sed efficacior. Magnopere laudatur à *Sennerto Lib. de Peste.*

8. Terra Turcica *Offic.* sigillata Turcica *Schred.* Pastilli Turcicis caracteristis insigniti *Worm.* *Türkische Erde.* Color internus totius massæ cinereus. *Vires.* Pro terra Lemnia communiter venditur, cujus viribus respondet.

9. Terra sigillata Livonica *Offic. Worm. Charlt. Ex. Liefländische Siegel-Erde.* Rubicundior est quàm Terra Silesiaca. *Vires.* Valde adstrictoria est; ideoque in Dysenteria, Diarrhœa aliisque profluviis commendatur.

Pag. 47. lin. 28. adde:

13. Terra Chia *Offic. Charlt. Ex. Worm. Erde aus der Insel Chios.* Ex Insula Chio allata est terra crustosa, candida, vergens ad cinereum. Samiæ similis. *Vires.* Ad rugas abstergendas, ad ambusta aliaque ad quæ Samia commendatur. *Worm.* Ejus loco substitui potest vel Samia vel Cimolia alba,

III. De Marga.

Pag. ead. lin. 15. adde:

A 1. Marga *Offic. Schrod. Mer. P. Steinmarc*
Mergel. Variæ sunt species & colores, ut
 ruffa, grisea & lutea. Est portio quædam pin-
 guis & quasi medulla in saxis nonnullis dum
 franguntur reperta. *Vires.* Siccatur, adstringit,
 consolidatur, sarcotica est, tartarum, sangui-
 nemque coagulatum resolvit. *Schrod.*

2. Marga saxatilis cinerea *Offic. Worm. Gos-*
larica Agricol. Utschfarben Marc. In saxo-
 rum cavitatibus & fissuris reperitur.

Cinerei est coloris, ex crustis crassis con-
 stans, sapore acidiusculo. *Vires.* Adstringen-
 tem & Emplasticam vim habet, sanguinis pro-
 fluvium sistit. Externè cum Terra Samiâ
 viribus convenit.

3. Marga saxatilis incarnata *Offic. Worm.*
Charlt. Ex. Fleisch färbicht Marc. Ex monti-
 bus Bohemicis & Lygiis allata. Terra est
 pinguis & lubrica, colore incarnato, pon-
 derosa, linguæ adhærens, digitos subluteo co-
 lore tingens. *Vires.* Prodest ruptionibus, fra-
 cturis, fluxionibus, Hæmorrhoeicis Dysente-
 ricis; venenis morbisque pestilentibus resistit.

4. Marga candida *Offic. Feroensis Charlt. Ex.*
 ex insulis Feroensibus *Worm. Stenomarga A-*
gricol. Agaricus mineralis Imper. Lapis Mo-
rochthus Boet De Laet. Lac Lunæ quibusdam
Weisser Stein Marc. In Germania reperi-
 tur.

tur. Substantia est fungosa, alba, friabilis. *Vires.* Refrigerat, adstringit, Sanguinis eruptiones sistit.

A. 5. Lapis Morochthus *Offic. Boet.* Morochthus *De Laet.* Morochthus aliis Leucogæa, Leucographis, Galaxius, Graphida, Galactites *Worm. Charlt. Ex. Weisser Marmor.* Est substantia mollis, lubrica, colore varians, viridis, aliquando alba, nigra, vel mellis. Reperitur in Anglia, Saxonia, Ægypto, &c. *Vires.* Convenit iis qui sanguinem expuunt, cœliacis, & vesicæ doloribus, ad fluxus matricis commendatur. Ulcera oculorum sanat. *Diosc.*

6. Lapis Galactites *Offic. Boet. de Laet. Milchstein.* Substantia est molli, cinerei coloris, gustu dulcis. Invenitur in Saxonia. *Vires.* Laudatur ad fluxiones oculorum, & ulcera *Diosc.* Nutricum Lac auget *Boet.*

7. Lapis melitites *Offic. de Laet. Boet. Honigstein.* A Galactite tantum colore & dulcedine differt. *Vires.* Ejusdem cum Galactite effectus *Diosc.* Abstergere paulo magis ac paulo calidior Galactite videtur *Galen.*

Inter Morochthum, Galactitem & Melititem hoc discriminis ponunt, quod Morochthus lacteum succum edat, absque mellis dulcedine, nec albus, nec cinereus existens. Galactites vero albus vel cinereus est, lacteum succum sine mellino sapore promens. Melitites vero vario colore, succum lacteum mellis dulcedine exhibet. Sic Wormius, verum has tres Jo. de Laet. lib. de Gemmis & Lapidibus p. 142 inter

ter se differre statuit, & hoc modo distinguit. Qui igitur cinereo colore constat aut nigro, Galactites fuerit: qui flavescit, mellis similitudinem etiam in colore referens, merito dici possit Melitites: subviridis autem Morochthus. Nitet autem gemmæ instar Morochthus magis quam cæteri.

8. Lapis Thyites *Offic. Boet. de Laet. Grüns Stein.* Subviridi est colore, laspidem imitatus, cum diluitur tamen lacteum succum reddit. Vehementer mordet. In Æthiopia gignitur. *Vires.* Tenebras, quæ pupillis obversantur, expurgat *Diosc.*

Thyites *Dioscoridis* quid fuerit nobis incognitum est. At neque superioris seculi scriptoribus melius intellectum. *Fuchsius* lapidem Turcicum esse existimat, cujus opinio à *Matthiolo* bene refutatur, ad quem lectorem remitto. *Agricola lib. 6. de Nat. Fossil.* à Morochtho nihil differre judicat.

IV. De Creta.

Pag. 50. lin. 18. adde:

A. 3. Plumbum nigrum *Offic.* Nigrica fabrilis *Mer. Pin. Charlt. Ex.* An Creta nigra mollis & dura argenteis maculis nitens *Kentman?* *Schwarze Kreiden.* Invenitur in fodinis. Mollis est, sed tamen consistentiæ firmitioris, lævis & splendens, non petrosa, in frustra variæ magnitudinis divisa. *Vires.* Refrigerat, siccatur, repellit. Usus præcip. adversus strumas tumoresque frigidos & Phlegmaticos. Ad ducendas lineas, & monochromata à *Pictori-*

toribus & fabris usurpatur. N. B. Optima censetur quæ invenitur in Anglia, quæ ex Hispania adfertur fragilis est, pessima quæ ex India Orientali advehitur.

4. Creta Selenusia Offic. Selenusia Terra quibusdam. Selenusische Erde. Maxime laudatur, quæ vehementer resplendet, candida, friabilis & humore dilui celerrimo. Vires. Siccat & astringit, ad ulcera commendatur.

SECTIO TERTIA.

De

Sulphuribus Medicamentosis.

III. De Bitumine.

Pag. 54. lin 8. adde:

Wormius Gagatem duriorē tantūm lapidis speciem facit, cumque expolitur à Plinio Gemmam Samothraciam, à Nicandro Lapidem Thracium, à nonnullis lapidem Obsidianum vocari ait.

A. 2. Lithanthrax Offic. Mer. Pin. seu Carbo fossilis Charlt. ex Boet. Carbo fossilis seu Lithanthrax Worm. Stein Kohlen. In agro Derbiensi, &c. reperitur. Vires, Exsiccandi & digerendi vi pollet Worm.

Pag. 54. lin. 19. adde:

4. Lapis Thracius Offic. Thracischer Stein. Nasci-

Nascitur in flumine quodam *Scithiæ*, cui *Ponto* nomen est. *Vires*. Vis ei *Gagatis Diosc.*

Varia inter Authores occurrunt opiniones de hoc lapide. *Matthiolus* historiam ejus ex *Galeno* his verbis tradit: Est & alius lapis, cujus meminit *Nicander* hunc in modum,

*Si lapis uratur candenti Thracius igni, &
Post madefiat aqua, flagrabit totus: at idem
Mox oleo affuso, penitus restinguitur: adfert
Thracius hunc ad nos pastor de flumine, nomen
Cui Pontus, ----*

Verum nullus ejus in medicina usus: neque Nicander præter graveolentiam, quæ suffitu feras fugat, quicquam ei adscripsit) Verum fabulosum potius quam verum esse concludit, cum nec à seipso nec ab amicorum quoquam in *Italia* inveniri potuerit. *Boetius de Boet* nonnullos eum pro *Gagate*, alios pro *Lithanthrace* habere ait. In *Officinis nostris Anglicanis* hodiernum incognitus est. Verum cum *Dioscorides* *Gagatis vires* ei attribuit, *Gagates* pro eo substitui & usurpari potest.

Pag. 56. lin. 4.

Ex hoc Bitumine, addito olei *Anisi* tantillo *Pharmacopolæ* nostri *Londinenses* *Balsamum Chilenfis* nomine celebratum conficiunt.

SECTIO QUARTA.

De

Salibus Medicamentosis.

I. De Sale Communi.

Pag. 59. lin. 24. post *pollet* subjunge:

Modus excoquendi Salem ex aquis fontium Salinorum in *Cestria*. *Wigornia* & *Staffordia* describitur à doctissimo viro & amico nostro D. Joan. Raio in *Sylloge Vocum Anglicarum* p. 204. Item in *Actis Philosoph.* Lond. N. 53. 54. 142. & 156. Necnon à D. Collins *Tractatu de Sale* & *Piscatura* p. 5. & D. Plot. *Hist. Nat. Stafford.* p. 93.

Hoc in loco addere possem modum purificandi Salem, qui fit vel dissolvendo Salem rupeum vel Salem marinum Gallicum in aqua marina, deinde coquendo, clarificando, & in granula coagulando, prout in *Essexia* administratur: idem fere est cum Salis *Cestriensis* depuratione.

Marburie in *Cestria*, Anno Dom. 1670. detecta est Petra Salis Nativi, unde emanat liquor falsus valdè acutus. Petra hæc inter 33 & 34 ulnas nostræ mensuræ à terræ superficie asurgit, estque duritie & puritate Alumini par, inque pulverem comminuta in salem candidum & acutum abit. Qui plura de hac rupe scire desiderant *Act. Philosoph.* Lond. N. 66. consulant.

Ex hoc salis genere ex *Cestrie*

co.

comitatu per mare ad nos delata prope *Camalodunum* efficitur Sal ille, qui apud *Essexenses* *Salz auff Salz*. i. e. Sal super Salem, seu Sal ex Sale dictus.

Aqua è fontibus salinis mediterraneis ad ficcitatem excoquatur, rursus ejus Sal tantillo aquæ fontanæ diluatur, cristallos verè cubicas dat (*ut scribit clarissimus D. Mart. Lister D. M. in exercitatione sua de Fontibus medicatis Angliæ p. 4.*) in medio verò superiore latere, sive plano, velut quædam perspicuitas, puta à materiæ deficientiasive inanitate habetur: reliqua autem quinque latera solida & albida sunt.

Idem etiam laudatissimus Autor observat, quòd non obstante proxima affinitate, quæ inter Salem puteorum mediterraneorum & marinum intercedit, eos tamen specie inter se differre: siquidem anguli crystallorum salis puteorum mediterraneorum integri sunt, ut dictum; cum anguli crystallorum genuini salis marini, aut eorum saltem aliqui in plana triangularia abscissi sunt, ab uno cuborum latere: undè colligit aquam marinam ab omnibus aliis aquis distinctam esse. Qui plura de his velit eundem doctissimum Autorem consulat, apud quem utriusque generis figuras inveniat. Videtis etiam *Act. Philosoph. Lond.* n. 156, p. 492.

Pag. 60. post lin. 14. adde:

II. De Sale Gemmæ.

SAL Gemmæ supra dicto modo solutus, in crystallos cubicos coagulatus, ideòque ab eodem D. Lister pro eadem Salis specie habetur.

III. De Sale Nitri.

Pag. 61. lin. 4. subjunge:

Ingeniosissimus vir D. Martinus Lister in libro suo citato figuras crystallorum Nitri exhibuit ut & eorundem descriptionem, quam huc transcripsi: *Nitrum, in crystallos sexangulas tenues, longas, & equaliter crassas concrescit. Hæ, crystalli sua latera parallelogramma habent. Eadem autem desinunt, ex altera tantum parte, vel quadam acie, vel mucrone, pyramidis in modum acuminato, scilicet, ob varium positum duorum planorum laterum. Ex altera verò parte baud poliuntur crystalli, sed semper quasi præfractæ desinunt; idque moneo, ne Nitri figura à me primum delineata & evulgata, & à quodam ut video nuper minus rectè exposita, aliquem decipiat.*

Notandum autem est, mucronem illum acuminatum, quam ferè ex altera parte uniuscujusque crystalli nitri, ad modum coni figuratum esse diximus, ex ipsa prismi extremitate esse constitutum, & nullatenus, ipsum prismi corpus extenuari: quod tamen multos de his nitri crystallis incaute somniare video. De simplici autem & primaria harum crystallorum concretionem loquor: nam fortuita quadam plurimarum coitione id aliquando evenire videtur.

quidem differentia notanda est, quòd quæ sic fortuito coeunt, eadem, si denuò aqua diluantur, in perfectam sui generis speciem tandem ex toto reduci possint.

Præter Crystалlos verò sexangulares è salæ petræ diluto formatas, ibidem etiam non rarò (si id sal minùs purgatum sit) alias quoque crystалlos cubicas multangulares, nescio quasdam reperias: & hæ omnes seorsim collectæ, ex nova solutione, vel in crystалlos Nitri supra descriptas abeunt, vel suam originem, si alienæ sunt, fatentur. Sal autem Nitri dictus in ignem impositus, illicò flammam tenuem concipit, & ex toto non sine strepitu absimitur, omnino nihil capitis mortui, aut Colcotharis, ut Chymici loqui amant, relicto.

Pag. 60. ad finem paginæ adde:

Hic æquum esse judico errorem à me superiori volumine admissam agnoscere & emendare. Salem scilicet Salis petræ memini, ut qui quotidiani usûs esset in culinis nostris, p. 61. quem p. 62. Salis petræ ex Indiis advecti speciem nondum depuratum esse affirmavi, verum postea melius edoctus agnovi Salem illum Salis petræ dictum Salis marini speciem esse adhærentem lateribus & fundo doliorum Rühl, Fässer dictorum, in quæ liquor post primam Salis Petræ depurationem ex ahenis cochlearibus infunditur ad refrigerandum usque dum digitus absque læsione in eum immiti possit, antequam in vasa ad crystallizandum, Christallisir Gefässe dicta, expromitur. Vide D. Collins librum superius me-

moratum, p. 125. ubi affirmat coctione valida glebas affici Sacchari panum conicorum aut Aluminis magnitudine, quæ à *Pharmacopolis* nonnunquam Salis petræ depurati nomine divenduntur.

IV. De Alumine.

Pag. 63. lin. 3. adde:

Figuræ Aluminis, ejusque pariter descriptio à D. Lister libro prædicto traditur his verbis: *Lixivium* è cremato *Aluminis metallo* diuque servato percolavimus, siccavimusque: id autem *Crystалlos albas* ad hunc modum figuratas dabat; nimirum his figura paululim compressa est, ex altera parte, quasi vertice dicas, planum sexangulum habet, ex altera & opposita parte sive basi plano similiter sexangulo insidet; ejus autem latera claudunt tria sexangula plana, quibus alternatim bina plana quadrangula interponuntur, ita quælibet integra aluminis *crystallus* ex undecim planis conficitur: Scilicet, è quinque sexangulis, & senis quadrangulis planis: illa autem ipsa *crystallus* quam descripsi, quinquaginta circiter grana pendebat. N. B. Simplex autem & primario universorum salium concretio benè, & diligenter notanda est. Nam ubi ea diutius processit, *crystalli* quidem magnitudine augeri videntur: At id ferè sit plurimum salium integrorum & primariorum conjunctione quadam fortuita, unde veræ & naturalis *Crystallorum figuræ* confusio oritur.

Pag. 63. lin. 11. subjunge:

Modus efficiendi Alumen rupeum Solæ in

Italia accuratè traditur à D. Paulo Boccone in Museo suo della Fisica, &c. quem consulat Lector. In plerisque convenit cum præparatione Aluminis vulgaris.

V. De Borace.

Pag. 64. Ad finem Capitis 5. adde:

V*ires. Digerit, exsiccat, & sine morfu carnem liquefacit. Ulceribus quæ consolidationem respuunt cum fructu accommodatur, modice pota vomitus movet. Worm.*

VI. De Vitriolo.

Pag. 64. lin. 28. subjunge:

W*ormius etiam hujus generis Vitrioli in Anglia parandi modum descripsit, quem quia brevis est ipsius verbis huc transcribere non pigebit: Lapidēs ex quibus Vitriolum excoquitur ad littus Orientale Insula Sheppey reperiuntur. Ubi ingentem horum copiam collegerunt, per spatiosam aream terræ mistos spargunt donec imbrium illuvie, accedente Solis æstu & calore in terram seu pulverem redigantur subtilissimum, nitrosum sulphureum odore prætereuntes offendentem. Interea aqua per hanc terram percolata in subiecta vasa per tubulos & canales derivata in vasa plumbea ampla sex vel septem dierum spatio coquitur ad justam consistentiam, tum in aliud vas plumbeum effunditur immixtis asseribus aliquot, quibus adharens concre-scat vitriolum omnibus refrigeratis. Nullo alio vase coqui aut contineri hoc lixivium potest quàm plumbeo; cui ut facilius ebulliat ferri injiciunt particulas,*

las, quæ à lixivio plane consumuntur. Modus etiam Vitrioli *Brickleyæ* in *Essæxia* conficiendi à celeberrimo Viro D. Jo. Raio vicino & amico nostro tradita in libello supracitato, cum processu *Wormiano* convenit: Eandem methodum, in Vitrioli præparandi domibus *Waltoni* & *Ramseyæ* in Eadem *Essæxia* sectatam observavi. Verùm in *Italia* ejus præparandi modus diversus est, ideòque *Matthioli* verbis descriptum dabimus.

Mineræ glebas in acervos mediocres coniectos igne supposito accendunt. Sponte autem urunt semel accensæ, donec in calcem seu cineres maxima ex parte reducantur. Mineram combustam in piscinas aquæ plenas obruunt, agitando, miscendoque eam, ut aqua imbuatur substantia Vitrioli. Aquam hanc Vitriolatam à sedimento claram hauriunt; & in caldaria plumbea transfundunt, quam igne supposito decoquunt. Verùm dum ebullit, in medio cocturæ vel parum supra vel infra addunt modicum ferri veteris vel glæbæ æris, juxta intensionem operantis. Aquam Vitriolatam decoctam in vasa lignea transfundunt in quibus frigescens congelatur in Vitriolum.

Vitriolum viride à prædicto D. Lister pariter depingitur & describitur his verbis: Vitriolum autem viride, à Pyrite ferreo nascitur; cujus maturæ & perfectæ crystalli perpetuò ex utraque parte mucronatæ sive acuminatæ sunt, & ex decem planis lateribus inæqualibus constant: scilicet, ex quatuor mediis planis pentagonis, & ad singula quæque extrema acuminata, terna plana triangula habent; perinde ut in figura representatur.

Pag. 65. lin. 21. adde:

Apud *Goslarienses* conficitur Vitriolum hoc modo: Calcinantur Lapides Pyrites dicti, calcinat liberiori aëri exponuntur, sic enim vel spontè efflorescit Vitriolum, vel per elixationem cum aqua prodit.

SECTIO QUINTA.

De

Fossilibus Metallicis Medicamentosis.

Lapis Schistus *Offic. Worm. Boet. De Laet. Charlt. Ex. Schiefer-Stein.* Ex Germania transportatur. Substantia est metallica crocei coloris, si optimus fuerit, alias nigricat, laminas habens tenues, invicem hærentes, splendentes, & perspicuas, *Vires.* Vim exhibet Hæmatitæ, sed ad omnia infirmiore *Diosc.*

VI. De Cobalto.

Pag. 70. post lin. 18. adde:

PRæter colorem *Ultramarinum* dictum à *Lapide Lazuli* & *Armenio* factum pag. 84. *Pharmac.* nostræ memoratum, pro cuius præparatione addiscenda ad *Boetium* Lectorem remitto: Aliud cœrulei genus est, non tantum à *Pictoribus*, sed etiam à *Matronis* & *lotricibus* nostris usitatus, *Schmelzblau* dictus, sed frequentius à forma ejus *blaue Stärke* i. e. *Cæruleus*

ruleus pulverisatus, qui à Cobalto, cineribus clavellatis, & silicibus albis conficitur: cujus conficiendi modus apud *Saxones* in *Germania*, prout ab amicissimo viro D. *Davide Krieg* M. D. mihi communicatus est, sic se habet. Primo Cobaltum in mola in tenuissimum pulverem comminuitur, cumque cineribus clavellatis mixtum in fornice funditur in vitrum obscurè cœruleum; deinde iterum commolitum, & cum idonea quantitate silicum alborum mixtum denuo funditur in vitrum, quo tandem pulverisato partes tenuiores lotione separantur & postea exsiccantur. N. r. Quò plures silices post primam fusionem materiæ admiscantur, eo major erit Smalti quantitas, verùm pallidior. 2. Inter lavandum, quod primò à massa abscedit purius & pallidius est posteriore.

VII. De Phrygio Lapide.

Lapis Phrygius *Offic. Boet. de Laet. Phrygischer Stein*. Nascitur in Cappadocia. Est gleba pumicosa, præfertur qui pallefcit, pondere mediocris absque solida compage, ac lineis albis Cadmiæ instar distinctus est. *Vi- res*. Astringendi expurgandi & crustas inducendi vim habet. Lavatur ut Cadmia. *Diosc.* Morbis oculi, atque ad ulcera &c. utilis est. *Galen.* In Officinis nostris Anglicanis hodie ignota est.

IX. De Sory.

Pag. 71. lin. ult. subjunge:

4. **M**Elanteria *Offic.* Duplicis est Originis, quædam in faucibus cuniculorum, quibus æs eruitur salis modo concrefcit. Alia verò in summa facie supradictorum locorum coit, quæ terrena est. Præstat quæ sulphuris colorem trahit, levis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confestim nigrefcit. *Vires.* Vim causticam eam obtinet, quam & *Misy. Diosc.* In officinis nostris nunquam reperitur.

X. De Asio Lapide.

Lapis Asius *Offic.* Asius vel Assius lapis quem etiam Sarcophagum vocant *Worm. Charlt. Ex.* Sarcophagus sive Assius lapis *De Laet. & Asius seu Assius lapis Boet. & Stein.* Est minerale leve, fungolum, friabile, scissile, pumico colore, sapore salso. In *Ufu.* Minera, falsugo subflava summo lapidi insidens, compage tenui, gustu mordente. *Vires.* Utraque vim habet adstrictoriam, & modicè erodentem. Ulcera vetera siccant & cicatrici repugnantia sanant, excrescentia cohibent: cava explent; tetra ulcera & fungis similia expurgant. *Diosc.* Longè validior Asos seu falsugo existimatur.

III. De

III. De Metallis perfectis, quorum mineræ in usu Officinis non sunt.

VI. De Cupro,

Pag. 78. lin. 16. post *infringendi* adde:

3. **F**Los æris *Offic.* Spangrün. Sunt parva, subrubra, splendentia granula, seminis Milii magnitudine aut minora, quæ laminæ ferreæ, supra vaporem ab aquâ æris liquefacto cum è fornace effluit inspersâ elevatum suspensæ accrescunt. In fornacibus, ubi æs ipsum funditur in Tridentino agro, sæpius collegit Matthiolus in hunc modum. Cum æs in fornaci liquatum, in paratum receptaculum extra fornacem diffunderetur, antequam omnino coiret in massam, frigidam super ipsum adhuc ignitum infundebat, statimque vapor magnus excitabatur, sub quo mox ferream laminam & eam quidem amplam, subiciebat, tamdiuque tenebat donec cessabat vapor. *Vires.* Adstringit, & excrementa coercent: offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet. *Diosc.* Tenuiorum partium facultatis est, quam aut æs ustum aut squama. *Galen.* Nusquam in Officinis nostris reperitur, quapropter ejus vice ærugine perpetuò utuntur.

SECTIO SEXTA.

I. De Lapidibus minus pretiosis.

Pag. 82. lin. 11. adde:

II. De Lapide arenoso.

A Lapis arenosus *Offic.* Saxum arenarium *Worm.* *Boet.* *Charlt.* *Ex.* Ammites vel Hammites, *Mer. Pin.* Sandstein. Lapis est asper & veluti ex arenis compositus. Variis in locis invenitur.

Pag. 91. post cap. 3. addatur:

V. De Adarce.

A Darces *Offic.* *Boet.* Adarce *J. B. Chab.* Est tanquam concreta salisago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & arundinibus ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Asii similis & omni forma Alcyonia, & aliquantum cavo proxima, ut videri posset lacustre Alcyonium. *Vires.* Ad evellendas lepras, lentigines, lichenas, & vitia cutis in facie, similia accommodatur. Et in summa vis ei acris. Humorem evocat, qui in alto concrevit, & Ischiadicis prodest. *Diosc.*

Utrum Adarces *Dioscoridis* idem sit cum eo *D. Plot.* in *Hist. Nat. Oxoniensi*, p. 126. non aulin determinare, neque an vires eadem sint, à quoquam hactenus, quod sciam, exploratum fuit. *Plotii* Adarces nihil aliud est quàm con-

concretio particularum lapidearum, colore exalbido, quas aqua ad occurſæ aquæ alterius, chalibeatæ ſcilicet, præcipitat, adeoque gramina, virgultas aliaque corpora quæ præterfluit incruſtat.

Hujusmodi incruſtationem obſervarunt multi eruditi Autores, ut v. g. *Pancirollus* quatuor circiter ab urbe *Roma* milliaribus extra Portam Hoſtienſem vulgò Sancti *Pauli*, & D. *Martinus Liſter*, M. D. in Aquæ-ductu *Arcuoil* ad *Pariſios*, qui exinde malam de ea opinionem concipiunt, poſterior utique doctiſſimus & laudatiſſimus vir inde colligit quicquid in Aquæ-ductibus, tuborum aquas deferentium latera cruſtâ petroſâ obducit: idem in renibus & veſica, præſertim infirmiorum & teneriorum effecturum veriſimile eſſe. Vid. *Iter ad Pariſios* & *Exercitat. de calculo humano.*

Qui plura de Adarce velit *Boetium* conſulat, p. 403.

Pag. 84. pro 7. cap.

VII. De Unicornu Foſſile.

A. Unicornu foſſile *Offic.* Cornu foſſile *Worm. Charlt. Ex.* foſſile vulgò Monocerotis cornu *Boet.* Ceratitis *Fesn.* Ebur foſſile *Cluſ.* Lapis Arabicus *Ceſalp.* Dens Elephanti petreſactus *aliis* Lithomarga alba. *Gegraben Einhorn / gegraben Elffenbein.* Eſt ſubſtantia lapidea, colore, lævore, & forma, quandoque cornu referens; quandoque durius, quandoque mollius; cortice exteriori duro, flavescen-

scente, nigro aut subcinereo; medulla molli, friabili, compacta, linguæ firmiter adhærente, sapore adstringente, & exsiccante. In fodinis reperitur. *Vires.* Cum Terra Lemnia viribus convenit, & contra morbos malignos commendatur.

Pag. 86. pro X. cap. adde:

X. *De Thermolitho.*

A. Thermolithus *Offic.* Lapis Schistos *Charlt. Ex.* Schistos Cornubiensis diu calorem retinens *Mer. Pin. Warm-Stein.* In Agro Cornubiensi reperitur. Hunc in Catalogo Simplicium medicinal. officinalium ad calcem Pharmacopœia D. *Sbip-ton* insertum invenio, sed de usu ejus medico nihil occurrit inter Autores.

Pag. 88. lin. 4. adde:

Eruditissimus vir D. *Martinus Lister*, M. D. in *Itinere* suo ad *Lutetiam Parisiorum* hujus Gypsi seu Alabastritis ad *Montmartre* fodinas esse refert; quodque ibidem igni aperto exposita uratur: Durissimum autem genus duarum triumve horarum spatio satis coquitur. Se etiam fodinas ejus vidisse ait prope *Clifford-Moor* in *Eboracensi* provincia ubi *Hall-plaster* dicitur. *Saal-Plaster*: coementura quo atria obducuntur.

XVIII. *De Ludo Paracelsi.*

A. Ludus Paracelsi *Offic. Helmont, Charlt. Ex.* Silex ille quem Helmont Ludum Paracelsi

celsi vocat *Worm*. *Wachs-Adern*. Lapis est Succini citrini colore, magis tamen opacus, variæ magnitudinis, venarum instar lapidem obscure cinereum transcurrentes. In maritimis saxosis sæpius invenitur. *Vires*. A *Paracelso* pro Lithonriptico commendatur. *D. Grew* diureticum probum esse existimat, & ad arenulas expellendas usui esse posse.

XIX. De Silice.

A. *Silex Offic.* *Boet. Mer. Pin. Worm. Charlt. Ex. Kieselstein*. Ubique reperitur. *Vires*. Silicum communium usus esse potest, ad tartaream mucilaginem incidendam, calculum resolvendum, ac proinde ad obstructions referandas. Extrinsecus frequenti usu in dentifriciis adhibentur. *Schrod.*

XX. De Lithocolla.

Lithocolla *Offic.* Est glutinum inquit *Dioscorides* quo lapides conjunguntur: conflatur autem ex Marmore, Lapide Pario & taurino glutine. *Vires*. Potest candente Specillo admotum, incommodos oculis pilos replicare. *Diosc.*

XXI. De Molari.

A. Lapis molaris *Offic.* *Mühl-Stein*. In Agro Derbienti effodiuntur. Hunc in Catalogo simplicium Officinalium ad calcem Pharmacopoeiæ *D. Shipton* insertum invenio, ob quam rationem nescio, cum usus ejus in

An-

Anglia, quantum novi, solus est ad frumentum comminuendum.

XXII. De Cote.

A. Cos Offic. Worm. Charlt. Ex. Cotes Boet. Novaculæ Mer. Pin. Beckstein. Lapis durior est, ferramentis acuendis aptus: Estque vel Oloarius, colore flavicante, Probiere Stein/ vel aquaticus, isque vel albicante colore. Schleiffstein / vel nigricante Beckstein dictus. Vires. Ramatum attritum Alopecias pilis explere, mammas prohibere ne intumescant, lienem extenuare cum aceto potum, & comitialibus prodesse. Diosc.

XXIII. De Marmore.

A. Marmor album Offic. Worm. Parium Boet. Charlt. Ex. weisser Marmor. Ab Alabastro vulgari tantum duritie distat, & splendore cum politus est. Vires. Internè sumpta calculus resolvit. Galen.

Pag. 88. post lin. ii. pro 15. cap. adde:

XX. De Porphyrite.

PORPHYRITES Offic. Worm. Charlt. Ex. Boet. Parphyrie. Roth Marmelstein. Marmor est durissimum rubrum. Vires. Lithonripticen esse creditur, & cum Ophite viribus convenire.

II. De Lapidibus Medicamentosis formatis.

I. De *Ætite*.

Pag. 90. post lin. 21. pro 2. spec. adde:

2. **A.** *Geodes Offic. Boet. De Laet. Ætitis tertius Worm. unechter Adler-Stein.* Variis in locis sabulosis & glareosis reperitur in Anglia. Lapis est rotundus aut oblongus, colore rubiginis & pugni sæpe magnitudine, terram, aut lutum, aut arenam continens. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

De *Lapide Lyncis*.

Pag. 91. linea ult. adde:

2. *Ceraunia sive Fulminaris Lapis Offic. Ceraunias Boet. De Laet. Donner-Stein / Donner-Art / Stral-Stein.* Cunei pyramidalis plerumque figura, colore aut nigro, aut fusco. In Germania reperitur. *Vires.* Mulierculæ in defluxionibus in genas, mammillas, &c. affricant: In Hydrope & Ictero etiam proficiuus dicitur *Witz. in Schrod.*

IV. De *Astroitide*.

- A.** *Astroites seu Stellaris Lapis Offic. primum Boet. quartus Plot. Hist. Nat. Ox. p. 88. Tab. 2. fig. 7. Lithog. Brit. N. 163. Charlt. Ex. Stellaris lapis De Laet. Stern-Stein.* Lapis est porosus moderate durus, colore albido, ad capi-

capitis humani magnitudinem quandoque excrefcens. In fodinis tam Angliæ quam Germaniæ reperitur. *Vires.* Antiloimicus putatur, & vermes necare exhibitus infantibus ad gr. 4. *Witz. in Schröd.*

III. De Lapidibus pretiofis opacis.

Pag. 92. lin. 1. adde:

I. De Achates.

A. Achates *Offic. Worm. Mer. Pin. Boet. Charlt. Ex. De Laet.* Ein Achat. Lapis eft variorum colorum: ab Onyche differt quod hæc zonis & crustis variorum colorum; Achates vero lineis & maculis ludat. A Jaspite durtie & lævore. *Vires.* Venenis pestiferis, ut & Viperarum & Scorpionum ictibus refiftere creditur; cor recreat, fitim febricantium ore contenta fedat.

Pag. 92. pro 3. & 4. species adde:

III. De Sardonyche.

Sardonyx *Offic. Boet. Charlt. Ex de Laet.* Ein Sardonier. Ex Sardio & Onyche à natura fimul compofita eft. Qui plura de Sardonyche velit confulat. *Jo. De Laet. p. 70.*

IV. De Chalcedonio.

Chalcedonius *Offic. De Laet. Boet alius Carchedonias Charlt. Ex. feu Carcedonius.*
Worm

Worm. Chalcedonier. Gemma est quasi per nubem, vel nullo vel levi aliquo colore tincta, semiperspicua, Sculpturæ propter duritiam contumax. *Vires.* Contra omnia atræbilis symptomata commendatur.

Boetius hanc differentiam inter *Onychen*, *Sardonychem* & *Chalcedonium* ponit. Quod *Sardonyx* sit, dum *Onychi Sardius* rubicundus color distincte adjunctus est. *Chalcedonius* dum abest rubicundus, & niger color distinctus. *Onyx* vero propriè, dum adest niger, & abest rubicundus.

Pag. 93. lin. 9. pro 6. adde:

VI. De Memphite.

Lapis Memphites *Offic. Memphis, Stein.* Invenitur calculorum magnitudine, pinguis, versicolor. In Ægypto juxta Memphin reperitur. *Vires.* Trito & illito, quæ urenda aut secanda sunt, sine periculo obstupescere, ita ut non sentiant cruciatum. *Diosc.*

Hic Lapis quis fuerit à *Dioscoridis* temporibus in tenebris delituit, *Boetius* in capite de *Onyche* hæc habet; Dum zona alba imagine scalpitur ac nigra zona loco strati substernitur, à nonnullis Memphitis, hodie Camehnia vocatur à Gemmariis, quasi alia gemma esset, & pag. 565. à Ludovico Dulci hæc citat: Memphitas à Memphi civitate dicta est. Bibita aut cum aceto macerata, stuporem inducit membris, ut absque dolore amputari possint.

Pag, 92. lin. 24. pro 8. & 9. & 10. cap. adde:

VIII. De Malachite.

Malachites Offic. Charlt. Ex. seu Molochites Boet. Molochites De Laet. Ein Malachit. Ad Jaspidis, vel Prasii species referri potest. Opaca est, Malvæ instar viridis. Invenitur in Cypro, Misnia & comitatu Tirolensi. Vires. Pro extinguendo æstu febrili exhibetur. Witz. in Schrod.

IX. De Turchoide.

Turchois Offic. Worm. Charlt. Ex. Boet. De Laet. Ein Turckis. Gemma est opaca, ex viridi, albo & cœruleo quasi composita, viridejæris exacte referens: quidam Jaspidis speciem esse putant. Vires. Ad casum mirabiles ejus vires experti sunt. Imprimis memorandum exemplum quod Boetius de seipso refert, p. 266.

X. De Prasio.

Prasius Offic. Charlt. Ex. Boet. Prasus sive Prasius De Laet. Grün : Stein. Maxima ex parte viridis est, sed raro sine punctis atris & aliquando alba distinctus, Vires. Smaragdi vires habet, verum minores, Boet.

IV. De Lapidibus pretiosis diaphanis.

S E U

De Gemmis.

Pag. 98. lin. 26. subjunge:

X. De Adamante.

A Damas Offic. Worm. Charlt. Ex. De Laet.
 Boet. Ein Demant. Gemma est durissima & preciosissima, sine colore, aquæ instar diaphana. Ex India orientali transportatur. Vires. Pro viribus consule prætationem nostram de Gemmis,

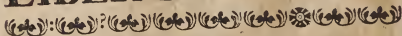

PHARMACOLOGIÆ,

SEU

*Manuductionis ad Materiam
Medicam*

LIBER SECUNDUS.

De Phytologia

CLASSIS PRIMA,

SEU

LITHOPHYTOLOGIA.

De Plantis substantia Lapideæ,

De Corallio.

PAG. 107. lin. 10. adde. *Vires.* Cum reli-
quis viribus convenit. *Diosc.*
Lin. 16. subjunge:

Corallium, Germ. *Corallen* quod aliqui *Lithodendron* appellarunt, inquit *Dioscorides*, marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atque emergit, tanquam effuso aëre protinus concreascit; cujus aut potius *Sex-tii Nigri* opinionem etiam *Plinius* sectatus est, & ante eum; *Ovidius* in Libro *Metamorphoseon*,

Quo

Quo primùm contigit auras

Tempore, durescit: mollis fuit herba sub nudis.

Experientia hoc falsi convincit. Testantur enim viri fide dignissimi, inquit Eruditissimus D. Raius, qui ejus piscationi (ut loquuntur) interfuerunt non minùs sub undis, quàm supra undas durum & lapideum esse, cortice duntaxat molli & muscoso (qui tamen facile deraditur) integri.

Machina quâ ad Corallium extrahendum utuntur indigenæ, ad Promont. *Cau de Creux* in Catalonia, est Crux lignea grandis, cujus centro, ut in aquis promptè subsidat affigitur globus plumbeus magni ponderis: Huic autem adnectitur funis validus, prælongus. Unicuique cruci seu extremo crucis rete orbiculare appenditur. Demissa in aquas cruce, cum Urinatores in imo mari rupem invenerunt cavernosam, Corallii fœram, is cui funis regendi cura demandatur, in ejus cava unum vel alterum Machinæ crus impellit, adeoque Corallium (si quod inibi oritur) retibus implicitum abrumpunt & extrahunt qui supernè, in lembis præstolantur. R. H. p. 61. quibus plura de Corallio adeat lector. Item in Epistolis Boccone, Fer. Imperatum in Historiâ & Ganfium, &c.

CLASSIS SECUNDA,
SEU
BOTANOLOGIÆ.
SECTIO PRIMA.

De Plantis Imperfectis;

Pag. 108. ante lin. 22. adde:

I. De *Alga graminea*.

NOTÆ sunt: planta submarina consistentiæ herbacæ foliis gramineis in foliorum sinu semina continentes. R. Meth. Auc. p. 4.

A. *Alga Offic. Ger. Chab. angustifolia vitrariorum C. B. J. B. Fucus secundus Diosc. marinus sive Alga marina graminea Park. See. Gras Meer-Gras. In litoribus marinis ubique reperitur. Usu. Herba. Vires. Vim habet refrigeratorem, non podagræ modò, sed etiam inflammationibus utilem. Diosc.*

II. De *Fuco*.

1. **A.** *Quercus marina Offic. Ger. Park Fucus maritimus vel Quercus maritima vesiculas habens C. B. sive Alga marina latifolia vulgatissima R. H. p. 70. Synop. Plant. Ejusd. See. Eiche. Usu. Herba. Vires. Cum priore viribus convenit.*

Descriptio quam *Quercus suæ marinæ Theophrastus*

phrastus tradit, adeo brevis est & imperfecta, ut Botanicis inter se altercandi occasionem præbuerit. *Clusius* & *Cæsalpinus* Corallinæ fruticosæ speciem quandam esse volunt, quibuscum consentire non possum, sed huc potius referendam censeo, quòd *Theophrastus* Quercum suam marinam folium oblongum, crassum & carnosum habere prodiderit.

2. Fucus *Offic.* tertius *Diosc.* Alga tinctoria *J. B.* tinctoria sive Fucus marinus Rocella tinctorum dictus *C. B.* Fucus marinus Rocella tinctorum *C. B.* Alga cornu cervi divisura *Ejusd.* An Fucus sive alga membranacea purpurea parva *R. Synop.*? Purpurfarbig *See Gras.* In mari Mediterraneo reperitur. *Usu.* Herba.

3. Vitis marina & Lenticula marina *Offic.* Lenticula marina ferratis foliis *Ger. Park.* Fucus folliculaceus ferrato folio *C. B.* folliculaceus maritimus bacciferus *Ejusd.* Sargaso *Pis. Meer: Einsen.* In rupibus maritimis. *Usu.* Herba.

III. De Musco marino:

1. **A.** Lichen marinus *Offic.* *Ger.* marinus platyphyllos *P. Al.* Fucus marinus, Lactuca marina dictus *Park.* primus *Diosc.* Lactucæ folio *El. Bot. T. Inst.* Muscus marinus Lactucæ folio *C. B.* Lactuca marina *Chab.* marina sive Intybacea *J. B.* See Leber-Kraut. Petris, Scropulis ipsisque testis adnascitur. *Usu.* Herba.

Vires. Cum Alga viribus convenit. Adversus Serpentes dedit *Nicander*.

2. *Musculus marinus* *Offic. marinus capellaceus* *Dioscoridis* *Park. marinus capillaceus* *Dioscoridis* *Donati R. H. p. 79.* *Fucus capillaceo folio* *Theoph. Meer & Moos.* In mari Adriatico invenitur, in scopulis testaceisque. Planta est gracilis, capillacea, caulis expers. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* Præcipua ei spissandi vis, & collectiones cohibendi, & podagras; quas refrigerare opus sit. *Diosc.*

Hæc planta *Constantino* pro *Musculo marino* *Dioscoridis* accipitur, cum quo potius consensio quàm cum iis qui pro *Musculo* illo *Corallinam* *Officin.* habent. *Parkinsonus* noster pro *Fuco capillaceo folio* *Theophrasti* habet.

Pag 109. lin. 3. subjunge:

V. De *Alcyonio*.

Quenam sint corpora illa *Alcyonia* *Græcis* dicta, & unde originem habeant, inter *Botanicas* controvertitur, & adhuc dubium manet. *Plinius* nidos quarundam avium in mari extractos esse tradit. Imperatus minuta paleæ & pilorum frustula, in massas agitatione maris conglobata. *Schrochius* arundinum cum foliis suis progeniem esse, quodque in pluribus quæ dissecuit, & aperuit plantam ipsam obvolutam in medio invenerit, affirmat. *Dioscorides* 5 species enumerat. Harum quatuor in hoc capite exhibemus; quintam lib. 3. in capite vel *Ostreorum* vel *Mitylorum*; quorum scilicet pro-

geni-

genies est. Eorum autem utrumvis secundum Dioscoridis censeri potest, notis scilicet nullis in textu præpositis reclamantibus.

1. Alcyonium durum *Offic.* durum sive primum Dioscoridis Imperato C. B. Spangiosum *Officinarum* J. B. *Chab.* Harter unechter Schwamm. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* In foeminarum smegmata assumuntur contra lentigines, lichenes, lepras, vitiliginis, nigritias & maculas in facie, reliquoque corpore. *Diosc.*

2. Alcyonium vermiculatum *Offic.* vermiculare Imperati C. B. vermiculatum purpureum candidum & flavescens T. *Inst.* Gesprenckelt unechter Schwamm. *Ufu.* Planta integra. *Vires.* Iis qui difficili urina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt idoneum est: item renibus affectis, aquæ inter cutem, lieni *Diosc.*

3. Alcyonium stupposum *Offic.* Stupposum Imperati J. B. stupposum dictum *Chab.* stupposum vel quartum Dioscoridis Imperato C. B. *Sätsicht* unechter Schwamm. *Ufu.* Planta. *Vires.* Eiusdem cum præcedenti vires obtinet verum haud parum imbecilliores. *Galen.*

4. Alcyonium tubulosum *Offic.* J. B. Forma fructus alicujus ficus C. B. *Röhricht* unechter Schwamm. *Ufu.* Integra planta. *Vires.* Dealbandis dentibus aptum est: in alia smegmata, Psilothraque assumitur cum sale mistum, *Diosc.*

VI. De Fungo.

Pag. 109. lin. 9.

1. **A** Fungus *Offic.* esculentus 12. *Park.* pileo-
lo lato & rotundo livido *C. B.* campe-
stris albus supernè, infernè rubens *J. B. Chab.*
Schwamm Champignon. *Pilze.* In pascuis
sterilioribus in autumno. *Ufu.* Integra plan-
ta in culinis Aceto condita, in *Officinis* au-
tem raro aut nunquam usurpatur.

A. 2. Crepitus Lupi *Offic.* Lupi sive Fun-
gus ovatus *Park.* Fungus rotundus orbicu-
laris *C. B.* orbicularis. *Ger.* pulverulentus di-
ctus Crepitus Lupi *J. B. Chab.* Lycoperdon
vulgare *El. Bot. T. Inst.* Wollfs Fist Buben-
Fist vulge Bovist. In pascuis ubique ferè in
Autumno invenitur. *Ufu.* Integræ plantæ.
Vires. Siccatur & astringit, unde vulneribus
inspersus sanguinem sistit, ulcera inveterata
desiccatur, hæmorrhoidum fluxum cohibet:
Oculis tamen inimicus censetur. *R. H.p.* 105.

A. 2. Lycoperdon maximum *Offic.* Alpi-
num maximum *El. Bot.* Alpinum maximum,
cortice lacero *T. Inst.* Fungus maximus ro-
tundus, pulverulentus dictus, Germanis
Pho Fist. *J. B.* Fungi rotundi orbicularis se-
cundum genus *C. B.* Großer Staub voller
Schwamm. In pinguioribus pascuis & ad-
fimeta. *Ufu.* Planta integra. Caput huma-
num magnitudine interdum æquat. *Vires.* Ad
compescendas sanguinis eruptiones etiam pe-
ricu-

riculofissimas commendatur: in quem usum Tonfores eos adservare multis Germaniæ in locis observavit *Clusius*.

Pag. 110. lin. 16. subjunge:

A. 6. Tubera *Offic. C. B. J. B. Matthioli El. Bot. terræ Ger. terræ edibilia Park. Morcheln.* E terra effodiuntur. *Ufu.* Integra planta magnitudine varia, tuberculis extantibus inæqualis, externâ facie rugosâ, nigrâ, internâ substantia alba, gustu fatuo, odore non nihil gravi. *Vires.* Venerem stimulant, cocta & pro Emplastro imposita Anginosi profunt.

7. Boletus *Offic. Tubera cervina C. B. Park.* Tuberum genus quibusdam Cervi Boletus *J. B. Cervi Boletus Chab. Hirsch. Brunst Hirsch. Schwamm.* E terra effodiuntur. *Ufu.* Integra planta magnitudine Juglandis, inæqualis, externè cineraceo colore, interna ex albo purpurascente, gustu grato. *Vires.* Rari usus est, nec adhibetur nisi quod nonnulli ad libidinis stimulum, lactisque incrementum eum commendent. Extrinsecus commendatur ad Uterinas ascensiones compescendas & partus difficultatem. *Schrod.*

In Italia Tubera terræ quærendi & colligendi modo ridiculo utantur. Porcellum scilicet in pascua ubi eorum proventus est agunt, qui odore inventa rostro eruit; eumque insequitur quidam, qui cruta colligit.

3. **A.** Muscus pyxidatus *Offic.* *Ger. Park. J. B.* pyxidatus major & minor *T. Inst.* pyxoides *C. B.* Musco-Fungus pyxidatus vulgarior minor. *H. Ox. Relch-Moos.* In aridioribus. *Usu.* Integra Herba. *Vires.* In Tussi convulsivo puerorum specifica æstimatur.

A. 4. Lichen cinereus terrestris *Offic.* *R. Synop. Cat. Plant. & Hillor.* Musco-Fungus terrestris latifolius cinereus Hepaticæ facie *H. Ox.* Muscus terrestris Hepaticæ facie *vulgò.* *Erđ Leber-Kraut.* In pascuis siccioribus non infrequens reperitur. *Usu.* Tota planta. *Vires.* Adversus morsum Canis rabidi egregium est medicamentum.

SECTIO SECUNDA.

Herbæ semine minutissimo & nudis oculis vix conspicuo.

II. De Musco trichoide.

Pag. III. lin. 30.

A. Muscus clavatus *Offic.* clavatus sive Lycopodium *Ger. Park.* squamosus vulgaris repens, clavatus *T. Inst.* terrestris repens sive clavatus *C. B.* terrestris repens à Trago pictus *J. B.* terrestris

stris repens Tragi hab. Raßen-Feiterlein. Wolff.
 Clauen. In ericetis & montosis. Julio & Au-
 gusto floret. *Ufu*, Planta integra, Flos sive
 Pulvis clavarum citrinus. *Vires*. Refrigerat
 & siccatur. Usus præcipue in Calculo expel-
 lendo, in fluxu alvi. Extrinsecus in laxita-
 te dentium in consolidatione & siccatione
 vulnerum *Schrod.* In Epilepsia puerorum flos
 multum valet, inque Cardialgia eorundem
 & torminibus ventris flatulentis *R. Synop.*

VI. De Equiseto.

Pag. 115. lin 28. subjunge:

2. **A** Cauda Equina minor & Equisetum mi-
 nus *Offic.* Equisetum segetale *Ger.* ar-
 vense longioribus setis *C. B.* minus terrestre
J. B. minus terrestre sive arvense *Chab.* Roß-
 Schwanz. Pferde Schwanz. Schafftheu. In-
 ter segetes solo homidiore. *Ufu*, Herba, *Vires*.
 Cum priore viribus convenit.

A. 3. Polygonum foemina *Offic.* Equiseti fa-
 cie Polygonum foemina *J. B.* *Chab.* Cauda E-
 quina foemina *Ger.* Equisetum palustre bre-
 vioribus foliis polyspermon *C. B.* palustre al-
 terum brevioribus setis *Park.* Pferde Schwanz.
 Weiblein. In stagnis & lacubus, & ad flu-
 viorum ripas. *Ufu*, Herba, *Vires*, Vulneraria
 est planta,

Herbæ

Herbæ semine minutissimo, caule
carentes Epiphyllispermæ.

Pag. 116. lin. 26. adde :

II. De Hemionitide.

Foliis integris est & indivisis, sinu in basi uniuscujusque ad pediculum falcato, cum appendice utrinque producto R. Meth. p. 63.

Hemionitis Offic. J. B. vulgaris C. B. major
Ger. Park. Hemionium sive Hemionitis quibusdam Splenium Chab. Gemeine hemionitis.
Maul- Esel- Farren- Kraut. In Italia provenire dicitur. Ufu. Herba. Vires. Ex Aceto pota Lienem absumit. Diosc.

Pag. 117. lin. 18.

VI. De Lonchitide.

Angustia & longitudine foliorum, ut & loco natali à Polypodio differt. R. Synop. p. 45.

A. Lonchitis Offic. aspera Ger. aspera minor.
C. B. Park. altera foliis Polypodii J. B. altera foliis Polypodii, Asplenium sylvestre nonnullis Chab. Filix sive Lonchitis altera foliis Polypodii P. Al. Polypodium angustifolium folio vario T. Inst. Engelsüß- Baumfaren. In humidioribus nemorosis asperis & ericetis. Ufu. Folia. Vires. Herbam esse vulneribus glutinandis, In eisque inflammationem excitari non patitur, Pota ex aceto Lienem absumit Diosc.

Lon-

Lonchitis Dioscoridi duplex est, altera foliis Porri, quam solum Plinius novit, cujus semen triangulum & lanceæ cuspidi simile, unde etiam planta ipsa sibi cognomentum arrogavit, nec unquam reperisse, nec ab aliis inventum vidisse scribit Matthiolum.

Pag. 119. lin. 8. subjunge:

Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu cum axungia vulneribus sagitta arundinea factis est auxilio. *Diosc.*

VIII. De Dryopteride.

Pinnis densius dispositis, angustioribus, pediculis brevibus aut nullis insidentibus, filici mari similis
R. Meth. p. 64.

A. Dryopteris Offic. Adversariorum *Ger. emac.* five Filix Querna repens *Park.* Filix Querna C. B. minor non ramosa *J. B. Chab.* minor palustris *R. Cat. & Hist. Ejusd.* Eichfarren-Kraut. In locis palustribus & putridis. *Ufu.* Integra planta. *Vires.* Psilothrum est cum Radicibus trita: illinitur enim primum postquam corpus exudavit, mox sudor abluatur, & recens imponitur. *Diosc.* Facultatem habet septicam.

Hujus usum *Rondeletius* perniciosum esse compertum affirmat, cum ab ignaris quibusdam Delphinatûs Pharmacopœis vice Poly-podii medicamentis immitteretur. In Pharmacopolarum quorundam officinis aliquando inveni sub titulo *Adiantchi albi*,

Pag.

XIII. De Agno Scythico.

Agnus Scythicus *Offic.* Scythicus Borometz *J. B. Chab. append. Tartaricus Act. Philos. Lond. N. 247. p. 461.* Frutex Tartaricus *C. B.* Planta - Animal seu Borometz, Agnus Scythicus, *Scytisch oder Tartarisch Lam.* Ex China & Tartaria allata est. *Ufu.* Lanugo *Poco Sempie Offic. Gilden-Moß. Mus. Reg. Soc. 386.* Colore est lutefcente obscuro unam circiter quartam unciae longa. serici instar splendens. *Vires.* Adversus Hæmoptysin usurpatur. *Dos.* Sex grana. Tres autem doses curationem perficere traduntur. *D. Brown* apud Chineses in frequenti usu esse refert ad sanguinem è vulneribus recentibus fluentem sistendum, quemadmodum apud nos Aranearum telæ.

Non opus est ut hic repetam mirabilem & fabulosam historiam hujus plantæ quæ à *Dureto*, *Scaligero*, aliisque eorum sequacibus traditur. Sufficiat dixisse, quòd in arcula rariorum *Chinensium* ad Regiam Societatem *Londin.* missa inerat, quòd plus pedem longa erat, carpum humanum crassa, protuberantiis variis inæqualis, & propè extremum pediculos quosdam emittens 3 aut 4 uncias longos Filicino cauli exactè similes, lanugine prædicta obtectos. Similitudo quam obtinet cum Filicibus quibusdam arboreis Jamaicensibus fecit, ut hic tantisper eam collochem, donec pleniorẽ ejus cognitionem & historiam consequar.

SEC.

SECTIO TERTIA.

De

Herbis flore imperfecto seu
stamineo.

Pag. 126. lin. 22. adde:

I. De Mercuriale.

Cujus Nota, Folia in caule bina opposita, per margines crenata, Florum calices triphylli, Fructus in fœmina didymi, i. e. bini conjuncti, singuli singula semina continentes. Calices triphylli etiam in fœmina fructui subsunt. R. Meth. p. 20.

A. 1. Mercurialis Offic. Schrod. mas & fœmina Ger. Park. J. B. Chab. annua H. Ox. annua glabra fulgaris R. Synop. testiculata sive mas Dioscoridis & Plinii C. B. spicata sive Fœmina Dioscoridis & Plinii ejusd. Bingelkraut/Weiblein. In hortis & incultis reperitur. Ætate floret. Usu. Folia. Vires. Calfacit & siccatur, abstergit, alvum movet, bilem ac aquas purgat. Extrinsecus vulvæ adhibita Menses & secundinas trahit, tumores emollit, creberrimi usus est in clysteribus. Schrod.

A. 2. Cynocrambe Offic. mas & fœmina Ger. emac. mas & fœmina sive Mercurialis repens J. B. Chab. Mercurialis perennis repens Cynocrambe dicta R. Synop. sylvestris Cynocrambe dicta mas & fœmina Park. montana testiculata & spicata C. B. Hundskraut/Hundsrose. In sylvis & sepibus. Vere floret. Usu.

D

Herba

Herba. *Vires.* Hæc quamvis *Prævotio* eandem cum præcedente vires obtinere dicatur; effectus tamen quos in nonnullis prope *Salopiam* eam comedentibus produxit, eam *Soporiferæ* & malignæ qualitatis participem esse convincunt.

Quænam planta sit *Cynia* seu *Cynocrambe* *Dioscoridi* dicta *Botanici* certant, & adhuc sub judice lis est. *Cesalpinus* *Atriplicis* speciem esse vult. *C. Baubinus* *Parietariæ*. *Lonicerus* ad *Apocynum* eam refert. *Matthiolus* ad plantas quas hic exhibeo, quæ quidem cum *Dioscoridis* descriptione aliquo modo conveniunt, præsertim fœmina.

3. *Phyllon Offic.* *Arrhenogonon* & *Thelygonon* *Chab.* *Arrhenogonon* & *Thelygonon* folio incano *Monspessulana* *J.B.* *Arrhenogonon* sive *marificum* & *Thelygonon* sive *fœminificum* *Ger.* *marificum* & *fœminificum*. *Park.* *testiculatum* & *spicatum* *C. B.* *Mercurialis perennis* *maritima* *incana* *Phyllon* dicta *testiculata* & *spicata* *H. Ox.* *fruticosa*, *incana* *testiculata* & *spicata* *El. Bot. T. Inst.* *Kinz* *Derbingels Kraut*. In hortis curiosorum apud nos reperitur. *Æstate* floret. *Usu.* Herba. *Vires.* *Mauritanis* ad muliebres morbos magno in usu est. *Clus.* Illius decoctum demorsis à cane rabido commendant aliqui. *Magnol.*

VI. De Ambrosia.

Fructu echinato monospermo, à flore remoto, foliis lacinitatis à reliquis differt.

Ambrosia Offic. Ger. Chab. hortensis Park.
 hortensis lanuginosa H. Ox. maritima C. B.
 quibusdam. J. B. foliis Absinthii odoratis hu-
 milior Herm. Cat. Ambrosienkraut / Tauben
 Kraut/Sich aus Cappadocia. Apud nos in hor-
 tis colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Repellendi
 & reprimendi facultatem obtinet H. Ox. Vim
 habet astringentem, inquit Galenus.

Ambrosia à Dioscoride in hunc modum de-
 scribitur: *Pusillus frutex est, ramosus trium pal-
 marum altitudine: foliis Ruta, circa inum caulem
 exiguis: cauliculi seminibus, perinde quasi racemu-
 lis gravidis, qui nunquam florem pariunt, odore vino-
 so suavi: radice tenui sesquipedali.* Cujus descri-
 ptionis brevitatis non levis controversiæ &
 dissensionis inter Autores occasio fuit, Ni-
 cander referente Anguillario pro Liliæ specie
 eam habet, Cordus ad Tanacetum refert, Lo-
 nicerus, Lacuna aliique ad Abrotonum: *Taber-
 namontanus* ad Artemisiam, *Matthiolus* ad Na-
 sturtii genus, C. *Baehinus* & sequaces ad plan-
 tam hic traditam, quibus & nos potius con-
 sentimus. N. B. *Catalogum Pharmacopœiæ*
Londinensi præfixam Ambrosiam à Botrye non
distinguit, sed utramque unius plantæ synonymam
facit.

Pag. 128. lin. 12. verbo est adde:

Ad necandos Vermes in corpore humano
 insigne est remedium. Harlow, in *Med. Curios.*
 sub titulo, Mexico-Saamen.

X. De *Lapatho*.

Pag. 130. lin. 30.

AN Rhaponticum Antiquorum & Rhabarbarum modernorum sit una & eadem specie planta, à Botanicis controvertitur (ut rectè observat clarissimus & eruditissimus *D. Raius*) aliis eandem esse affirmantibus, aliis negantibus: Nonnulli etiam sibi non constant, & nunc eandem nunc diversam affirmant, quorum sententias & rationes vide apud *J. Baubinum in Appendice Tom. 2. Historiæ Plantarum*. Id tamen hoc in loco cum *Alpino* observabo, Plantam hanc verum esse *Dioscoridis* Rhaponticum à Rhabarbaro Officinarum omnino distinctum, ut suo in loco ostendam, eamque radicem quæ in Pharmacopœorum & Pharmacopolarum Officinis pro Rhapontico divenditur hujus plantæ radicem non esse, sed Centaurii majoris cujusdam species, ut eodem in loco demonstravi.

Pag. 131. lin. ult. subjunge:

Hanc plantam veram & genuinam *Dioscoridis* Britannicam esse contendit *Muntingius*, siquidem descriptionibus ejus, inquit doctissimus *D. Raius*, quæ apud veteres extant tum facie tum viribus per omnia respondeat.

Pag. 132. lin. 9. adde:

A. 6. *Lapathum sanguineum* *Offic. Park.* sativum sanguineum *Ger.* sanguineum sive sanguis Draconis herba *J. B. Chab.* folio acuto rubente *C. B. DrachenBlut/ roht blätterichte*
Menz

Mengelwurß. In hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Folia, Semen. *Vires.* Folia alvum cient in jussulo. *Semen* pulverizatum & in aliquo decocta astringente potum singularem habet efficaciam in sistendis nimis mensibus & similibus fluxibus. *Cam.*

At perperam eos omnino facere, qui succum hujus Lapathi Sanguinem Draconis Officinarum vel nuncupant vel suspicentur. *Chab.*

Pag. 132. lin. 30. verbo *Foliorum*
subjunge:

Vires. Palato gravior est quam vulgaris, belleque omnia præstat quæ illa. *Chab.*

Pag. 133. lin. 4. subjunge:

XIII. De Fegopyro.

NOTÆ sunt flosculi pentaphylli speciosi, in spicis e foliorum alis egressis Semine triquetrum cum congeneribus convenit, ejus tamen colore sordidiore & farinâ esculenta ab iisdem differt. R. Synop. p. 58.

A. Fegopyrum Offic. vulgare erectum *El. Bot. T. Inſt.* Dodonei *H. Ox. R. Synop. Völck.* Fagotriticum *J. B. Chab.* Tragopyrum *Ger. e-mac. Pak.* Frumentum Saracenicum Matthioli vulgo Fagopyrum *Herm. Cat.* Erysimum cereale seu Theophrasti folio hederaceo *C. B. Buchweizen/Heidenform.* Seritur in agris, Julio floret. *Ufu.* Semen triangulum colore sordidum. *Vires.* Minus nutrit quam Hordeum aut Secale.

Pag. 133. lin. pro Capite XVII. adde :

XVII. De Potamogeytone.

Potamogeytonis notæ sunt in aquis nasci; flores spicati, quadrifolii, quorum singulis quaternæ continentur semina; florum spicæ pediculis oblongis insidentes. R. Synop. p. 62.

A. Potamogeyton *Offic. Chab. rotundifolium C. B. rotundioro folio J. B. latifolium Ger. Fontalis major latifolia vulgaris Park. Gaumfraut. In aquis stagnantibus & piscinis frequens. Junio & Julio floret. Usu. Herba. Vires. Refrigerat & inspissat: pruriginibus utile, & contra vetera ulcera & nomas. Diosc.*

XVIII. De Atriplice.

Pag. 134. pro 2da specie Atriplicis adde:

2. **H**Alimus *Offic. Chab. Clusii J. B. latifolium Ger. latifolius sive fruticosus C. B. latifolius, sive Portulaca marina incana major Park. Atriplex Halimus dicta latifolia R. H. latifolia, seu Halimus fruticosus latifolius H. Ox. maritima fruticosa Halimus dicta latifolia B. Al. Meer-Gewächs / Meerburgel. In sepius mari proximis, regionibus calidioribus, floret æstate. Usu. Radix. Folia. Vires. Radix convulsa, rupta, torminaque mitigat, drachmæ pondere in aqua mullâ pota: eadem lactis ubertatem facit. Folia decoquuntur ciborum gratia. Diosc.*

XIX, De

XIX. De Blito.

Pag. 135. lin. 4, verbo *humectat* adde:

estur oleris modo, alvo utile est. *Diosc.*

2. **A.** Atriplex sylvestris *Offic. J. B. Chab.* sylvestris altera *C. B. Ger. emac.* sylvestris folio sinuato saturate virente spica rubra *H. Ox.* Chenopodium folio laciniato coma purpurascens *T. Inst. Wilde Melte.* In fimetis. Æstate floret. *Ussu.* Herba, Semina parva, compressa, rotunda, nigra splendentia. *Vires.* Alvum mollit. Panas discutit sive crudum sive coctum illinatur. Semen cum aqua mulsa potum Regium morbum sanat. *Diosc.*

A. 3. Atriplex olida *Offic. Ger.* foetida *C. B. J. B. Chab.* olida sive sylvestris foetida *Park.* Blitum foetidum Vulvaria dictum *R. Synop.* Chenopodium foetidum *El. Bot. T. Inst. Stinde Melte.* In locis ruderatis & in fimetis. Augusto floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Uterina est, menses provocat, foetum mortuum secundinamque expellit, in Hystericis multum prodest.

A. 4. Pes anserinus *Offic.* Atriplex dicta: Pes anserinus *J. B. Chab.* sylvestris latifolia *C. B.* sylvestris latifolia sive Pes anserinus *Ger. emac. Park.* Blitum Pes anserinus dictum *R. Synop.* Chenopodium Pes anserinus primum Tabernamontani *El. Bot. T. Inst. Gänsefuß! Sau-Rodt.* In fimetis. Julio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Viribus præstat, quibus & præcedentes.

Pag. 136. lin. 27. adde:

Coquitur cum lenticula ut ventrem sistat;
quod magis radice ejus præstatur. *Diosc.*

Pag. 138. lin. ult. subjunge:

XXIV. De *Percepier*.

SITU florum in foliorum alis, calicibus quadripartitis, seminibus in singulis utriculis singulis ab *Alchimilla* differt, ut omnino genere distinctum sit
R. Meth. A. p. 23.

A. Percepier *Offic.* Anglorum *Ger. emac.* Anglorum quibusdam *J. B. Chab.* Polygonum *Selinoides* *Park.* Chærophyllo nonnihil similis *C. B.* *Alchimilla* annua minima hirsuta foliis infernè albicantibus *H. Ox.* Englische Steinsbrech. Inter segetes & in solo restibili steriliore. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Vehementer & repentè urinas ciere & calculum comminuere creditur. *R. Synop.*

XXV. De *Camphorata*.

Pag. 139. lin. ult. verbo *Herba* adde:

Vires. Siccat & astringit, nervosum genus roborat, confert in doloribus Arthriticis, Spasmodicis, Paralyti, defluxionibus oculorum, Catarrhis, Cephalica est planta.

XXVI. De *Kali*.

Pag. 141. lin. 12. subjunge:

AT neque ex hac herba sola conficitur Soda, sed nonnullis in locis Fucos aliasque plan-

plantas marinas urunt ad eum usum. Item ad cineres clavellatos pro Sapone communi efficiendo silicem fœminam urunt una cum stramine, in lixivio cinerum ligni prius macerato. *Harvici* insuper mihi narratum est, quod lixivium quo ibi utuntur ad linteamina mundanda è Lupuli viminum exsiccatqrum cineribus paratum esse.

SECTIO QUARTA.

Herbæ flore aggregato seminibus papposis.

1. De *Lactuca*.

Pag. 143. lin. 21.

2. **A** *Lactuca sylvestris* *Offic.* sylvestris costa spinosa *C. B.* sylvestris laciniata *Park.* sylvestris foliis dissectis *Ger. emac.* sylvestris, seu Endivia multis dicta folio laciniato, dorso spinoso *J. B. Chab.* Wilder Lattich/Leber-Distel/Gänß-Zung. Ad sepes. Junio floret. *Usu.* Herba, Semen. *Vires.* Dolores mitigat, semen minuit, libidinem supprimit, & Venerem arceat. *Diosc.*

3. *Chondrilla prima* *Offic.* *Diosc.* cærulea *Ger.* cærulea altera *Cichorei* sylvestris folio *C. B.* cærulea latifolia laciniata *ejusd.* & *Park.* cærulea sive purpurea *ejusd.* *Chondrille* vel *Chondrilla* *Chab.* vel *Chondrilla cærulea* *J. B.*

Lactuca sylvestris perennis, purpureo cæruleo, laciniato longo folio *H. Ox.* perennis humilior flore cæruleo *El. Bot. T. Inst.* Chondrilla Kraut / klein Sonnenwirbel. In Italia & Germania in locis incultis crescit. Æstate floret. *Ufu.* Herba.

Hanc plantam Chondrillam primam Dioscoridis existimo.

II. De Chondrilla.

NOTÆ sunt, florum capitula seu cauliculos *Lactucæ* minores habere caulibus secundum longitudinem pressius junctos, Folia alterna, levia, *Lactuca* angustiora, semina oblonga, & angusta.

Chondrilla altera *Offic.* viminea *J. B. Chab.* juncea *Ger.* juncea viscosa arvensis: quæ prima Dioscoridis *C. B.* viminalibus virgis *Park.* *Lactuca sylvestris viminea Volk.* sylvestris perennis lutea juncea viminalibus virgis *H. Ox.* Acker-Chondrilla / Bies-Chondrilla. In arenosis Germaniæ, Italiæ, &c. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Caules & folia concoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. *Diosc.*

Hanc pro Chondrilla 2da Dioscoridis *Folium ferens oblongum, circumrosam, humi sparsum: caulem succo madentem luteo: radice tenui rotunda levi, vegeta flavescente succosa, potius habendam existimo quam Chondrillam bulbosam C. Baubini.*

Dioscorides duo hujus plantæ genera memorat. De priorē hæc habet, *Caulem, flores*
 & fo-

Et folia habet Cichorio similia: qua ex causa nonnulli sylvestris Intybi speciem esse pronunciarunt, verum tenuior tota est. Ideoque neque Chondrilla juncea viscosa arvensis C. B. neque Chondrilla prior legitima Clusii esse potest, cum earum utraque flores luteos habeat, fecus quam Cichoreum, quod cœruleos obtinet.

III. De Soncho.

Pag. 144. lin. 10. subjunge:

3. **A.** Hieracium majus *Offic.* majus folio Sonchi vel Hieracium Sonchites C. B. Sonchus Hieracites major repens cauliculo hirsuto inter segetes *H. Ox.* repens multis Hieracium majus *J. B.* repens multis, quibusdam Hieracium majus *Chab.* arborescens *Ger. Park.* asper arborescens palustris Hieracii facie *Herm. Cat.* Grosse Gänse-Distel / groß Sonchen-Kraut. In arvis. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vim refrigerandi habet & modice substringendi, inflammationibus prodest. Herba cum radice illata, vibratis à Scorpione ictibus auxiliatur. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 20. adde:

Vires. Vim suam ad ea ad quæ superior impendit. *Diosc.*

IV. De Pulmonaria Gallica.

A Reliquis Hieraciis differt semine parvo brevi nigro; ab Auricula muris, quod folia pilis longis hirta non sint, quemadmodum illius, Et in plerisque speciebus laciniata aut dentata, R. Meth. p. 30.

A. 3.

A. 3. Pulmonaria Gallica & Pulmonaria aurea *Offic.* Gallica Phthifica sive aurea latifolia *Ger. emac. Herm. Flo. Alt.* Hieracium murorum folio pilosissimo C. B. latifolium hirsutum folio unico cauli insidente *H. Ox.* murorum Bauhini, quod est Pulmonaria Callorum Lobelii *Park.* Pilosella major quibusdam, aliis Pulmonaria flore luteo *J. B. Chab. Buchlattich/ Fransch* oder gülden Lungen Kraut. In sylvis, muris antiquis & aggeribus umbrosis. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum Pulmonaria maculosa viribus convenit.

Pag. 146. lin. 12. subjunge :

IX. De Tragopogone.

Insigni notâ à reliquis differt, quod calycis floris radii ipsius folia seu petala longitudine excedant : folia herbe gramineæ imitantur. *R. Synop.* p. 76.

A. Tragopogon *Offic. Chab.* luteum *Ger. Park. parad.* pratense luteum majus C. B. flore luteo *J. B. Boeksbaert* mit gelben Blumen. In pratis & pascuis. Junio & Julio floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Radices valde nutriunt, unde tabidis & macilentis conducunt. Vitiis pe-
ctoris, tussi & respirationi difficili, nec non pleurisi mederi dicuntur. Urinæ stillicidio subveniunt, & calculum expellunt, lancinationibus æstuantibus ventriculi & thoracis auxiliantur.

Her-

Herbæ flore aggregato semini- bus pappo destitutis.

Pag. 147. lin. ult. subjunge :

XII. De *Lampfana*.

Floribus caules & ramulos terminantibus cum Hieracio convenit, à Cichorio differt : seminibus solidis seu pappo destitutis cum hoc convenit, ab illo diversum est. R. Synop. p. 77.

A. Lampfana Offic. Ger. sive Lampfana Chab. vulgaris Park. Dodonæi J. B. El. Bot. Soncho affinis Lampfana domestica C. B. Cichorio affinis Lampfana domestica, Mor. Prælod. Bot. Intybus sive Endivia erecta lutea Napifolia, Lampfana dicta H. Ox. Sonchen Kraut/wilder Kohl. In hortis & incultis frequens. Junio & Julio floret. Usu. Herba. Vires. Efficax esse censetur in sanandis papillis ulceratis, unde & nomen papillaris sortita esse videtur R. H. Resiccantem ac extergentem, & non-nihil dirigentem facultatem obtinet : folia caulisque coquuntur & in cibum recipiuntur. H. Ox.

Quæ veteribus fuerit Lampfana non facile est nobis explicare, Dioscoridi sylvestre est o- lus, plus nutriens quàm Lapathum, ac cujus caules & folia cocta eduntur. Lampfanæ autem nomine variæ ac diversæ à scriptoribus Botanicis donatæ fuere plantæ.

XIII. De Sefamoide.

FLore est radiatò, flosculis marginalibus iis quæ discum medium componunt, multo longioribus. R. Meth. p. 31.

Sesamoides parvum *Offic.* parvum *Matthioli Ger.* Chondrilla Sesamoides dicta *Park.* cæruleo Cyani capitulo *C. B.* Catanance quorundam *El. Bot. T. Inst.* Dalechampii flore Cyani folio *Coronopi J. B. Chab.* Cichorium Cyani capitulo *Mar. Præhud. Bot.* cæruleum *Coronopi foliis angustis, caliculis squamatis argenteis H. Ox.* Sesamoides *Kraut.* In aridis locis transmarinis calidioribus. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Detrahit bilem, pituitosque humores, illitum ex aqua tumores ac tubercula discutit. *Diosc.*

Sesamoidis duæ species à Dioscoride memorantur & describuntur. Verum descriptiones ejus adeò brevès sunt & obscuræ, ut quænam sit major ejus species adhanc usque diem dubium & incertum maneat, nonnullis ad Helleborum eam referentibus, aliis ad Resedam, aliis ad Thymelæam: De minore etiam specie variæ opiniones sunt, verùm quam hic exhibeo cum descriptione Dioscoridis, quam subjungo, omnium optimè convenit.

Sesamoidi parvo cauliculi sunt dodrantes: folia Coronopi, minora, hirsutiora: & in cauliculorum cacumine capitula florum pene purpureorum medio eorum albo: Semen Seseame fulvum amarum: radix tenuis.

XIV. De Scolymo Theophrasti.

NOTÆ sunt Folia spinosa Carduo similia, flosculi
 & semina foliolo ad singula apposito separata.
 R. Meth. A. p. 31.

Scolymus Offic. Chrysanthemus C. B. Theophrasti sive Eryngium luteum Monspeliensium Park. Eryngium luteum facie Cardui Herm. Cat. Carduus chrysanthemus Narbonensis Ger. Spurius chrysanthemus Narbonensis Volck. Spina lutea J. B. lutea, Scolymus Theophrasti, Eryngium luteum Monspeliensium Chab. Cichorium luteum Scolymoides spinis horridum Narbonense H. Ox. Cichorio affinis, chrysanthemus aculeata Cardui facie perennis P. Al. Gilden Distel. In Italia reperitur. Ufu. Radix. Vires. Cum Eryngio viribus convenire creditur.

SECTIO QUINTA.

De

Herbis flore composito discoide
 papposis.

III. De Conyza.

Pag. 150. lin. 7. subjunge:

- i. **C**onyza major Offic. Ger. major vera
 H. Ox. major verior Dioscoridis
 Park. mas Theophrasti major Dio-
 scoridis C. B. major Monspeliensis
 odo-

odorata *J. B.* Conyza Pulicaria *Chab.* Virga aurea major foliis glutinosis & graveolentibus *El. Bot. T. Inst.* Grosse Dürrewurzel. In Italia, &c. juxta vias passim provenit. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Suffitu venenatas bestias fugat, culices abigit, & pulices necat. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 17. subjunge:

3. Conyza minor *Offic.* minor vera *Ger. H. Ox. J. B. Chab.* minor vera Penæ *Park.* fœmina *Theophrasti* minor *Dioscoridis C. B.* Virga aurea minor foliis glutinosis & graveolentibus *T. Inst.* Kleine Dürrewurzel. In calidioribus regionibus juxte mare reperitur. Autumno floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

IV. De Tripolio.

Herba est flore composito in pappos abeunte, inodora, foliis integris & indivisis, innoxia *R. Synop.* p. 79.

A. Tripolium *Offic. Chab.* majus *ejusd.* majus & minus *J. B.* vulgare majus & minus *Ger.* majus sive vulgare & minus *Park.* majus cœruleum & minus *C. B.* majus flore albo *Comel. Cat.* flore albo *Brem. P. 1.* flore nudo *R. Synop.* Aster maritimus cœruleus Tripolium dictus *ejusd.* maritimus purpureus Tripolium dictus *R. H.* cœruleus glaber litoreus, pinguis Tripolium majus dictus, & litoreus pinguis Tripolium minus dictus *H. Ox.* maritimus palustris cœruleus *Salicis folio*
El. Bot.

El. Bot. See Stern, Kraut. In Salsis maritimis. Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* In vino pota zii aquam urinamque per alvum extrahit *Diosc.*

VI. De Doronico.

Pag. 151. lin. II. adde:

V*ires.* Calefacit & siccatur, tumores discutit, Alexipharmaca est, &c. *Schrod.* sed crede qui vult, verum enimvero nostra sententia venenosa est planta & non sine periculo sumenda, cui tamen quidam moderni minime astipulantur.

2, Doronicum Germanicum & Arnica *Offic.* Germanicum *Park.* Plantaginis folio alterum *C. B.* Germanicum foliis semper ex adverso nascentibus villosis *J. R. Chab.* Calendula Alpina *Ger.* Arnica *Schrod.* Gernsen, Wurk, Schwindel-Kraut. In montosis reperitur. Aestate floret. *Ufu.* Planta. *Vires.* Calefacit & siccatur, partium est tenuium, Sudorifica & diuretica nonnunquam & vomitoria, &c. *Schrod.* In Officinis nostris raro aut nunquam occurrit, perniciosam esse plantam etiam existimo.

Alisma *Offic.* Alisma Matthioli sive Plantago montana *J. B.* Doronicum Pannonicum sextum *Clus.* Doronico affine Alisma Matthioli seu potius Plantago montana *Chab.* Ungarische Gernsen, Wurk. In Pannonia, Majo floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Planta vulneraria & discussoria reperta est frequenti experientia

utpote unica & optima Panacea ab alto lapso-
rum *Ephem. Germ. Anno 9 & 10.*

VIII. De Virga aurea.

Pag. 152. lin. 8. subjunge:

3. **H**erba Doria *Offic.* Doria Lobelii *Ger.* Doria vulgaris *Park.* Virga aurea major vel Doria C. B. aurea major carnosis succulentis foliis ad caulem latis *H. Ox.* Alisma Matthioli sive Doria J. B. sive Damasonium, Dorea & virga aurea Monspeliensium *Chab.* Jacobæa pratensis altissima Limonii folio *El. Bot.* Groß, Göllden Bunt, Kraut. Doriäs Bunt, Kraut. Ad ripas fluviorum oritur. Julio & Augusto floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Vulneraria est insignis & cum priore viribus convenit.

VIII. De Helichryso.

Pag. eadem, lin. 23. subjunge:

2. **C**hrysocome *Offic.* peregrina major frutescens *Breyn. Cent.* Elichryson Orientale C. B. Helichrysum sive Chrysocome frutescens latifolia flore corymbifero toto aureo *H. Ox.* Heliochrysum Orientale sive Amarantus luteus *Park.* Stœchas citrina floris magnitudine, & colore speciosa *J. B. Chab.* Gnaphalium Alexandrinum sive Stœchas citrina Orientalis *H. R. P.* luteum peregrinum specioso flore *Volck.* Orientalische Rhein-Blumen/gelbe breit blätterigte Rhein-Blumen. In Creta

Creta Insula reperitur. Julio floret. *Ufu.*
 Radix. *Vires.* Excalfacit & adstringit: his
 conveniens quos jecur, aut pulmonis inflam-
 matio malè habet, contra purgationes Vul-
 væ decocta cum Hydromelite assumitur
Diosc.

IX. De Jacobæa.

A Ceteris papposis non lactescentibus foliis laciniatis, floribus flavis radiatis in umbellas digestis differt. R. Synop. p. 82.

A. Jacobæa Offic. Ger. sive Jacobi flos Chab. vulgaris J. B. vulgaris major Park. vulgaris laciniata C. B. St. Jacobs Kraut. In pascuis humidioribus ad vias & locis incultis. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Senecione vires & facultates easdem obtinet *Trag.* Imprimis autem Vulneribus, inflammationibus & fistulis medetur R. H. p. 285. Calidum cataplasmatibus formâ adverius ventris tormina, (quæ miserè Disenteriâ affectos excruciant & tantum non interimunt) felici successu fuisse abdomini applicatum observat *Hofman.*

Pag. 153. lin. 19. subjunge:

XII. De Cacalia.

NOTÆ sunt Calix floris integer, tubi cylindrici formâ, ad margines duntaxat denticulatus, flosculi quadrifidi, folia subrotunda, integra serrata R. Meth. A. p. 34.

Cacalia Offic. quibusdam J. B. incano folio

Ger. folio rotundo incano *Park.* foliis crassis hirsutis *C. B.* sive *Leontice* Veterum quibusdam: aliis vero *Tussilaginis* species *Chab.* *Calia*, fremder *Hustlattig.* Ad Sylvarum margines, inter frutices & umbrosis in locis. Junio & Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* In tussi & Scabritie arteriæ asperæ commendatur. Succus ejus defluens prodest arteriæ asperæ similiter ut *Glycyrrhiza*: *Galen.*

XIII. De Bacchare.

Floribus nudis, foliis integris odoratis, sapore acris & amaro, necnon magnitudine sua à reliquis hujus generis distinguitur *R. Synop.* p. 83.

A. Baccharis *Offic.* *Montpelienſium* *Ger. Park.* *Conyza* major vulgaris *C. B.* major *Matthioli*, *Baccharis* quibusdam *J. B.* *Conyzae* majoris genus *Baccharis* quibusdam *Chab.* *Eupatorium* montanum *Verbasci* folio vulgatius *Baccharis* dictum *H. Ox.* *Gemeine Dürrenwurz.* In montosis siccioribus & in aggeribus. Autumno floret. *Ufu.* Folia, Radix. *Vires.* Radix in aqua decocta, ruptis, vullis, ex alto præcipitatis, spirandi difficultati salutaris, &c. Folia adstringunt. Capitis dolore profunt, &c. odor somnum gignit *Diosc.*

Quænam planta sit *Baccharis* *Dioscoridis* inter Botanices scriptores dubium adhuc manet, aliis ad *Conyzam*, aliis ad *Gnaphalium*, nonnullis ad *Asterem* eam referentibus.

XIV. De Gnaphalio.

Pag. 154. lin. 10. adde:

G Gnaphalii historiam adeo paucis perstrinxit *Dioscorides*, ut non modo difficile, sed etiam impossibile videatur (ut recte observat *Matthiolus*) ut quisquam conjicere ac discernere possit, quænam planta sit, quæ verum repræsentat: Nos ad speciem vulgarissimam potiùs referendam censuimus, ut quæ omnium frequentissima occurrat.

2. *Leontopodium Offic. majus Park. Gnaphalium Alpinum Ger. Alpinum magno flore folio oblongo C. B. Alpinum pulchrum J. B. Chab. Filago Alpina capitè folioso T. Inst. Löwen-Fuß. In montosis. Julio floret. Usu. Radix. Vires.* Appensam ad amatoria prodesse & tubercula discutere tradunt, *Diosc.*

SECTIO SEXTA.

De Herbis Capitatis.

I. De Cinara.

Pag. 155. lin. 11. subjunge:

2. **S** Colymus sylvestris *Offic. Dioscoridis Park. Cinara sylvestris ejusd. Parad. Ger. sylvestris latifolia C. B. Carduus Scolymus sylvestris J. B. sive Scolymus sylvestris; Scolymus Dioscoridis Chab. sive Cinara sylvestris latifolia H. Ox. Wilde, Erdschocke. In Italia & Gallia occurrit. Usu. Flos.*

Vires. Contra sterilitatem valere & gravidarum partus ad justum tempus conservare, vulgus arbitratur. Lac coagulat. *Magol.*

3. *Cactos Offic.* Scolymus *Chab.* Carduus esculentus *Park. parad.* sive Scolymus sativus spinosus *J. B.* spinosissimus elatior Chardone dictus *H. Ox.* Cinara spinosa cujus pediculi esitantur *C. B.* *Artischocke/ Erdschocke.* In Italia invenitur. *Usu.* Pediculi foliorum Terrâ obruti candidi à cute emundati. *Vires.* Cum reliquis viribus conveniunt. Hyeme crudi cum sale & pipere in cibos veniunt *C. B.*

4. *Costus nigra Offic.* Cinara sylvestris *Cretica C. B. Park.* Carduus Agriocinara *Cretensium* ex quo *Costus nigra* *Officinarum J. B.* *Agriocinara Cretensium Chab.* *Eandische Erdschocke.* In Crêta reperitur. *Usu.* Radix nigra.

Bellonius Pharmacopolas Gallicos radicem hujus pro *Costo Indico* vero divendere scribit, & apud veteres in usu fuisse credit.

5. *Carduus pinea Offic.* pinea *Theophrasti Alp. Exot.* Creticus humillimus integris & angustis foliis *H. Ox.* pinea seu Ixine *Theophrasti Park.* Carlina acaulos gummiifera *C. B.* Cinara acaulis gummiifera *R. H. p. 301.* Cnicus *Carlinae* folio, acaulos, gummiifer aculeatus, flore purpureo & flore albo *T. Coroll.* *Fichten-Distel.* In Insula Creta invenitur.

II. De Carthamo.

Foliis levibus viridibus, floribus crocei coloris in capitulis modice spinosis, semina alba quadrangula continens pappo destituta à reliquis differt.

Pag. 155. antelin. 28. insere:

III. De Cnico.

Foliis spinosis mitioribus, capitula foliorum circulo obvallata, floribus flavis ab aliis distinguitur.

Pag. 156. lin. II. add.

IV. De Cirsio.

Foliis integris, spinulis mitioribus brevioribus & minus pungentibus ab aliis differt.

Cirsium Offic. foliis non hirsutis, floribus compactis C. B. foliis non hirsutis Ger. emac. montanum capitulis compactis Park. Monspelianum, folio longo glabro Matthioli Chab. Carduus cirsium Monspeliacum, folio longo Matthioli J. B. Carduo Cirsium foliis non glabro hirsutis floribus compactis P. Al. Melancholy Distel. Juxta Monspelim variis in locis. Junio floret. Ussu. Radix. Vires. Loco laboranti adalligatum, dolores varicum sedare scripsit Andreas.

V. De Carduo.

Carduus foliis spinosis seu aculeis rigidioribus armatis, floribus purpureis, seminibus papposis à reliquis capitatis distinguitur.

Pag. eadem lin. 27. adde:

Acerrimæ facultatis est, succus cutem adurit, est tamen ad ulcera maligna depurganda utilis. *Bellon. Epist. ad Clus.*

3. *Acanus Offic.* Theophrasti *Park.* *Carduus latifolius* achinos obsoletæ purpuræ ferens *C. B.* Theophrastus, *Distel.* In Insula Creta reperitur, ubi antequam in caulem abeat comeditur. *Vires.* De viribus hujus *Cardui* nihil invenio inter authores.

Hanc stirpem *Acanon* veteribus dictam fuisse judicat *Bellus* conjecturis non despiciendis fretus, quas apud ipsum vide *R. H.* p. 314. Consule etiam *Parkinsonum* in *Theatro suo Botanico* p. 974.

4. *Acarna Offic.* Theophrasti *Ger.* major caule non folioso *C. B.* *Park.* *Acarnæ* similis *Carduus polyacanthus* *Leon di Cardi Moschio.* *Casabonæ Chab.* *Polyacanthus* *Casabonæ* *Acarnæ* similis *J. B.* *Carduus polyacanthus* folioso caule, *Acarna* dictus *Herm. Cat.* *poliacanthus* caule non folioso *Acarna* major dictus *P. Al.* cœruleus procerior, spinis ternis per intervalla foliorum marginibus donatus *H. Ox.* seu *Polyacantha vulgaris* *El. Bot.* *Fisch.* *Distel.* In Italia sponte oritur, apud nos in hortis colitur. Julio floret.

A. 5. *Acanthium Offic.* vulgare *Park.* album *Ger.* *Spina alba latifolia* tomentosa sylvestris *C. B.* *alba sylvestris* *Fuchsio* *J. B.* *Chab.* *Carduus tomentosus* *Acanthium* dictus vulgaris *E. Symp.* *tomentosus latifolius sylvestris; Spina*

nā alba vel Acanthium dictus Herm. Cat. alatus tomentosus latifolius vulgaris. T. Inst. Acanthium dictus Volck. Wollichte, Distel, Wege Distel. Ad vias & in incultis Julio & Augusto floret. Ufu. Folia & Radices. Vires. Ad remedia opisthotoni bibuntur. Diosc.

V I. De Calcitrapa.

Capitalorum squamis in aculeos rectos, oblongos & rigidos exeuntibus: foliis non spinosis à reliquis differt.

A. Carduus stellatus Offic. Ger. stellatus foliis Papaveris erratici C. B. stellatus sive Calcitrapa J. B. Chab. Stellatus sive Calcitrapa vulgaris Park. Jacea ramosissima, capite longis aculeis stellatim nascentibus armato H. Ox. Stern, Distel. Juxta vias publicas inque incultis & sterilioribus. Æstate floret. Ufu. Flos, Semen. Vires. Aqua florum, vel pulvis seminum Calculum expellit.

Pag. 157. lin. 6. adde:

Frigidæ est & temperatæ, atque adeo repellentis facultatis; In Erysipelate, morbo regio, palpitatione cordis & uterina suffocatione prodesse dicitur. H. Ox.

Pag. ead. lin. 15. subjunge:

V III. De Jacea.

A. Cyano differt figura flosculorum ex quibus totalis flos componitur, profundius, sc. in longas & angustas lacinias divisus R. Synop. p. 89.

A. 1. Jacea Offic. nigra Ger. Chab. nigra vulgaris

garis *Park.* nigra pratensis latifolia *C. B.* nigra vulgaris capitata & squamosa *J. B.* *Gloffen-Blum.* In pascuis nimis frequens. *Julio & Augusto* floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Contra Tonsillarum tumores valet.

2. *Stœbe Offic.* argentea major *Ger.* major foliis Cichoraceis, mollibus, lanuginosis *C. B.* *Salmantica prima Clusii Park.* *Salmanticensis prior Clusii* sive *Jacea Intybacea J. B.* *Chab.* *Jacea Intybacea Volck.* major foliis Cichoraceis mollibus, flore stamineo *H. Ox.* foliis Cichoraceis, villosis altissima flore albo *T. Inst.* foliis Cichoraceis villosis altissima *El. Bot.* *Bersilberte Gloffen-Blume.* In hortis apud nos colitur. *Julio* floret. *Ufu.* Herba, Semina. *Vires.* Folia & semen astringunt, quapropter decoctum Dysentericis infunditur, auribus quoque purulentis instillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis profunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent. *Diosc.*

Tam brevis est & imperfecta *Stœbes* descriptio apud *Dioscoridem*, ut Botanicos in varias distraxerit sententias, & ut diversis plantis id nominis attribuerent, induxerit. Cujus hic loci Synonyma exhibeo, æquo aut forte potiori jure hoc nomen sibi vindicare possit, cum in calidioribus regionibus frequens nascatur, quam *Jacea magna* cujus iconem *Matthiolus* exhibet, eâve quam *Dodonæus* è *Bibliotheca Cesarea* hausit. Quomodo
vires

vires hujus cum ea *Dioscoridis* conveniunt experimentis factis tempus prodet. |

Pag. 158. lin. 6. post verbum *reperitur* adde:

Radix crassa, oblonga, densa, foris fusca, intus ad croceum tendens, per transversum secta, spiras ostendens, saporis amaricantis subacris & subastringentis, odoris non ingrati.

Ibid. lin. 8. verbo *venditur* adde:

Quænam sit genuinum *Dioscoridis* *Rhaponticum* superius in Capite de *Lapathis* ostendi.

X. De *Serratula*.

Foliis non spinosis à *Carduo*, iisdem serratis à *Jacea* differt, omnium partium parvitate à *Centaurio* majore distinguitur.

A. *Serratula* Offic. C. B. J. B. *Tabernamontani* Chab. purpurea Ger. vulgaris flore purpureo Park. vulgaris foliis laciniatis H. Ox. *Jacea nemorensis* quæ *Serratula* vulgo *El. Bot.* *Purpur Scharffenkraut*. In sylvis & in pratibus. Julio floret. *Ufu*. Herba. *Vires*. Vulneraria est, Ulcera mundat & carne replet, hæmorrhoidum dolores mulcet, enterocelas sanat, R. *Synop.* p. 88.

XI. De *Bardana*.

Pag. 158. lin. ult. subjunge:

2. **A.** *Arctium* Offic. *Lappa* major montana capitulis tomentosis seu *Arctium* C. B. *Bardana* major altera Ger. *emac.* major lanuginosis

nos capitulo Park. Personata sive Lappa altera cum capitulo villosis Chab. altera cum capitulo villosis J. B. vulgaris capitulo minus tomentosus R. Symp. Grosse Klette/ Grosse Docten Kraut In locis ruderatis & ad vias. Julio floret. *Usu.* Radix, semen. *Vires.* Cum priore viribus pollet. Decocta cum semine radix in vino dentium dolores mulcet, si contineatur in ore decoctum: ambusta pernionesque fovetur eodem: bibitur adversus coxendicum dolores & stranguriam è vino. *Dioscorid.*

SECTIO SEPTIMA.

De Herbis Corymbiferis.

Pag. 160. lin. 33. subjunge:

I. De Flore Solis.

A Reliquis cujuscunque generis plantis distinguitur flore omnium maximo barbulis umbonem medium coronantibus flavis & cuspidatis. R. H.

1. Flos Solis Offic. Solis major Ger. Chrysanthemum Peruvianum sive Flos Solis Park. *pad.* Indicum, flore & semine maximis annum Herm. Cat. Indicum maximum annum non ramosum H. Ox. Helenium Indicum maximum C. B. Herba maxima J. B. Chab. Chimalath Peruviana, Flos Solis. Herm. Corona Solis Tabernamontani El. Bot. T. Inst. Sonnens Blume. In hortis colitur. Augusto floret. *U. fr.* Germina floris, Semina oblonga, ruminat.

diuscula & nonnihil compressa, nigra. *Vires.* Germina cocta Venerem stimulant. *Semina* pectus leniunt & ardorem extinguunt, liberalius autem devorata capitis dolorem excitant. Traumatica est planta.

2. Battata Canadensis *Offic.* Battatas de Canada *Park.* & *Parad.* Flos Solis pyramidalis, parvo flore, tuberosa radice, Heliotropium Indicum quorundam *Ger. emac.* Solis tuberosus, Indicus, sive Adenes Canadensis *Griff. virid. Lusitan.* Corona Solis parvo flore, tuberosa radice *El. Bot.* Helianthemum Indicum tuberosum *C. B.* Helenium Indicum tuberosum *H. R. P.* Chrysanthemum Indicum radice tuberosa *Herm. Cat.* perenne majus foliis integris Americanum tuberosum *H. Ox.* Canadense strumosum *Florent. Sch.* Adenes sive Flos Solis glandulosus *J. B.* Indianische Zucker, Wurzel. Erdschocke von Jerusalem. In hortis apud nos colitur. *Usu.* Radix in Catinis.

III. De Chrysanthemo.

Pag. 161. lin. 16. verbo occurrit adde:

Folia seu Herba ferventi stomacho, oculorum inflammationibus, proci duæ sedi, ac inguinum tumores auxiliantur. Aqua florum si bibatur, anginæ & pueris comitiale malum opitulatur. *Diosc.*

2. Buphthalmum *Offic. Chab.* Cotulæ folio *C. B.* alterum *Matth.* peregrinum *Alp. Exot.* alterum Cotulæ folio *Park. Ger. emac.* tenuifoli-

folium folio Millefolii fere J. B. Chrysanthemum Cotulæ folio *Her. Cat.* alterum Cotulæ latiori folio *P. Al.* orientale Cotulæ folio ampliore *H. Ox.* Cotula flore luteo radiato *El. Bot. T. Inst.* Ochsen Auge / Gold Blume. In locis orientalibus sponte oritur, apud nos in hortis curiosorum nutritur. Junio floret. *U. su.* Herba. Flos. *Vires.* Herba vulneraria est. Flores cum cerato triti tumorum duritias discutunt. *Diosc.*

Buphthalmi nomine variæ donantur plantæ, *Imperatus* hoc legitimum esse statuit, cui & nos subscribimus, *Buphthalmum* enim *Fœniculi* folia habere affirmat ipse *Diosc.*

3. Chrysanthemum *Offic.* foliis *Matricariæ* C. B. veterum seu majus folio valde laciniato *Chab.* majus folio valde laciniato flore croceo J. B. Gold Blume mit Metterkraut: Blättern. In hortis colitur, sed rarius. Æstate floret. *U. su.* Flores. *Vires.* Cum cerato triti steatomata discutere produntur. *Diosc.*

VI. De Othonna.

Hujus Notæ sunt floris calyx integer oblongus, petala lata, semina longa compressa: folia laciniata *Tanacetum* emula R. H. p. 342.

Othonna *Offic.* Tagetes Indicus, Flos Africanus *Chab.* Tagetes Indicus minor simplici flore, sive Caryophyllus Indicus, sive Flos Africanus J. B. Flos Africanus minor simplici flore *Ger.* minor simplex *Park.* Tanacetum Africanum sive flos Africanus minor C. B. Chrysan-

Santhemum Africanum Tanacetii folio procumbens, sive minus flore simplici H. Ox. Caryophyllus Mexicanus quintus Tlapalcotli Coaxochitl Herm. Indianische Neglein/ Sammet oder Studenten-Blume. In hortis feritur. Æstate floret. Usu. Succus inspissatus. Vires. Oculorum medicamentis adjigitur, ubi expurgare est opus: abstergit enim omnem caliginem. Diosc.

Pag. 162. lin. 17. subjunge:

V. De Millefolio.

A Chillea Offic. sive Millefolium nobile *Ger. Achillea siderites sive nobilis odorata Park. Achillea Millefolia odorata J. B. Chab. Millefolium majus album odore Camphoræ Herm. Cat. nobile Trago T. Inst. El. Bot. nobile & Stratiotes vera Tragi H. Ox. Tanacetum minus album odore Camphoræ C. B. Edel Garbe/Weißer Reinfaren. In Germania, Italia & Gallia provenit. Julio floret Usu. Herba. Vires. Sanguinis fluxus seu profluvia ubicunque sistit. Extrinsecus Vulneraria est insignis.*

Pag. 165. lin. 11. subjunge:

X. De Bidente.

NOTÆ sunt semen cornutum seu *bidens*, folia in caule *bijuga*, flores interdum *radiati*, aliàs *nudi*. R. Meth. Auct. p. 37.

Acmella Offic. Chrysanthemum bidens Zeylanicum Acmella dictum seu Bidens Zeylani-

lanicum, flore luteo, *Lamii folio* Breyn. *Disfert. Bot.* Cannabina aut *Bidens Urticæfolia* *Indicalithon triptica* D. *Hotton, Act. Philos. Lond.* N. 257. p. 365. *Senecio Indiæ Orientalis* *Ocy-mi majori folio* profundè crenato *P. Al. Tab.* 315. n. 2. *Acmella, Achmella.* In *Insula Zeylanica* sat copiose reperitur, unde in *Europam* transportatur. *Usu.* Folia, semen. *Vires.* Diaphoretica est & anodyna, humores viscidos tenaces attenuat, obstructions reserat, materiam tartaream in renibus vel vesicâ concretam resolvit, calculosque aliquomodo frangit. *Semen* in *Colica*, *Febribus* & *Pleuritide* optimum est remedium. *Breyn. Disfert.* p. 14

Pag. 166. lin. 12. adde :

Prodest etiam in *Cachexia*, ad *uterinos frigidos affectus* utiliter adhiberi solet, *men-sesque* provocat. *Semen lumbricos* expellit. *H. Ox.*

XV. De Absinthio.

Pag. 167. lin. 23.

CUM Gerardo, C. Baubino aliisque hanc speciem *Absinthium Ponticum* *Dioscoridis* esse existimo : *Vulgare* enim *Romanum* est, sic olim dictum, quod fuerit *Plebi Romanæ* sacrum, & quod in agro *Romano* antiquissime *rueribus* passim *inveniatur* : *Ponticum* vero à *Ponto* in quo *Plurimum* nasci traditur : Unde falluntur qui *vulgare* aliud à *Romano* & *Pontico* existimant.

Pag.

Pag. 167. lin. ult. post verbum *convenit* adde:

Sed mitiori, palato etiam magis grato. Ex longo usu comorum hujus, quæ Saccharo adfervatæ fuerant, Hydropicos quosdam quasi deploratos sanitati restitutos se novisse scribit *Matth.*

Pag. 168. lin. 7. subjunge:

4. Absinthium Santonicum *Offic.* Santonicum Gallicum *C. B. Magnol. append. Fransch. Burm. Saamen.* In Gallia Narbonensi reperitur cum Seriphio Gallico permixtum. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum Seriphio viribus convenit. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 19. subjunge:

Non levis est controversia inter Botanicos de Lumbricorum seminibus Officinarum: aliis Zedoariæ semina esse affirmantibus, aliis Absinthii: Zedoariæ semina non esse audacter affirmare ausim, quia hæc rotunda sunt & fusca, & vasculo tricapsulari contenta; quæ notæ Lumbricorum semini *Offic.* nostratibus superius descripto nullatenus conveniunt. Alii idcirco, ut dixi, Absinthii cujusdam semina esse opinantur, cujus *C. Bauhinus* in *Pinace* pag. 139. non pauciores quatuor species producit, quarum primam & secundam, non tantum unam & eandem plantam esse credo, verum illam ipsam quæ nostra Lumbricorum semina profert. *Rauwolfius* eam in *Palestina* ubique provenire scribit. Utrum ad caput de Absinthio propriè pertineat,

neat, an ad illud de Abrotano potius referenda, impræsentiarum determinare non libet.

6. Santonicum viride *Offic.* Chouan *Pomet.* Grüner Wurm-Saamen. Semini Lumbricorum superius descripto simile est, majus duntaxat, & coloris luteo-viridis. *Vires.* Cum priori viribus convenit.

Huic simile si non idem me vidisse aliquando memini apud Pharmacopolas Londinenses. *Pometus* ad Parisios è Turcia primò allatum esse affirmat.

7. Helichrysum *Offic.* Chab. Heliochryson *Park. parad.* quorundam, foliis Abrotani *J. B.* Elichryson foliis Abrotani *C. B.* Coma aurea sive Helichryson *Ger.* Absinthium tenuifolium corymbis æqualibus seu compactis *H. Ox.* corymbiferum annuum *El. Bot. T. Inst.* Stachas Blumen / gelbe Rein-Blumen. In hortis apud nos colitur. Julio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, urinæ stillicidia ruptaque commendatur, ciet menses, & sanguinem concretum dissolvit, destillationes sistit. *Diosc.*

XVI. De Abrotano.

Pag. 169. lin. 3. subjunge:

2. **A.** Artemisia tenuifolia *Offic.* tenuifolia seu leptophyllos, aliis Abrotanum *J. B. Chab.* Abrotanum campestre *Ger. C. B. Park.* inodorum *Schwenck.* Wilde Aber-Kaute / wilde Stabwurz. In locis arenosis reperitur. Junio flo-

floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Dolorem ventriculi & nervorum mitigat.

Pag. 169. lin. ult. subjunge:

XVIII. De Dracone Herba.

Flosculis in spicis dispositis, foliis integris longis & angustis à reliquis distinguitur.

Dracunculus *Offic.* hortensis C. B. hortensis sive Tarchon J. B. Chab. Draco herba Ger. herba sive Tarchon & Dracunculus hortensis Park. Abrotanum Lini folio acriori & odorato T. *Inst.* mas Lini folio acriori & odorato El. Bot. Tragum / Raysers Salat. In hortis apud nos colitur. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Excalfacit, incidit, digerit, aperit, menses provocat, flatus dissipat, appetentiam excitat, pituitam educit & cerebrum humidum purgat.

De Herbis Corymbiferis affinibus.

II. De Dipsaco.

Pag. 171. lin. 14. subjunge:

3. A. Virga Pastoris *Offic.* Park. Pastoris vulgaris J. B. Chab. Dipsacus minor sive Virga Pastoris Ger. *emac.* sylvestris capitulo minore, vel Virga Pastoris minor C. B. Kleine wilde Karten Distel. Ad sepes in humidis & aquosis. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Aquam foliorum in appetitu depravato mul-

lierum laudat *Æginet.* Pulvis commendatur in Hæmoptysi ad *3i Prax. Mayern.*

III. De Echinopo.

Insigni capitis in Sphericam figuram conglobati notâ ab aliis plantis facile dignoscitur. R. H. p.

383.

1. Crocodilion Offic. Echinopus Chap. major J. B. Scabiosa Cardui folio, Sphærocephala elatior *Herm. Cat.* Carduus globosus Ger. Sphærocephalus latifolius vulgaris C. B. Sphærocephalus sive globosus major Park. Grosse Eberwurk/Spher-Distel/Bollen-Distel. In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix, Semen. *Vires.* Radix pota sanguinem copiosum per nares pellit: datur lienosis, eos evidenter adjuvans. Semen Urinam ciet. *Diosc.*

Crocodilion à *Dioscoride* ita describitur: *Chamaeleontis nigri figuram habet: nascitur in sylvis, radice longa, levi, aliquantulum lata, odore ut Nasturtii acri.* Sed quænam planta sit, quamvis variæ eo nomine à Botanicis scriptoribus appellentur, non ità facilè est determinare. Nonnulli *Carlinam* esse volunt, alii *Eryngium maritimum.* Utraque opinio à *Matthiolo* solide refutatur, cujus rationes apud Authorem requirendas omitto. *Andreas Lucana, Adversariorum Auctores* & *Lobelius* in *Observationibus*, plantam quam hic exhibeo *Crocodilii* nomine donant, quorum authoritati impræsentiarum sententiam meam submitto, ut quæ descriptio-

ptioni superius datæ præcipue convenire videatur.

2. Spina alba *Offic.* alba quibusdam capite echinato *J. B.* leucas sive Spina alba *Chab.* Carduus globosus acutus *Ger.* Sphærocephalus acutus minor *Park.* Sphærocephalus capitulo longis spinis armato *C. B.* Echinopus Creticus capite magno aculeato *T. Coroll.* Scabiosa acanthoides conglobato capite, longis spinis munito *P. Al.* Epithige Spher. Distel. In hortis curiosorum apud nos colitur. Æstate florens. *Ufu.* Radix, Semen. *Vires.* Radix cœliacis efficax est, urinam ciet, decocta dentium dolori prodest. Semen convulsis Infantibus, & à Serpente demorsis auxiliatur. *Diosc.*

Spina alba *Dioscoridis* quam his verbis describit: *Folia fert albi Chamæleontis, angustiora, aliquantum hispida, & aculeata: caulem supra bina cubita altum, pollicari aut ampliore crassitudine, albicantem, intus cavum: in cacumine capitulum inest spinosum, echini marini æmulum, sed minus & oblongum: flores purpurei, in quibus semen, ceu cnicum, sed rotundius.* Est etiam planta controversa, quæque eruditorum nonnullorum ingenia vexavit eosque in partes distraxit. *Anguillarius* aliique eam esse quam hic damus affirmant, quorum opinio maxime verisimilis videtur, Autorisque descriptioni præ aliis convenire, ideoque eam ita appellavi.

3. Spina Arabica *Offic.* Carduus spinosissimus Sphærocephalus rigidis aculeis armata

C. B. spinosissimus Sphærocephalus, Cardui Arabici nomine missus *Park.* Arabische Distel. In hortis facile assuescit. Æstate floret. *Ufu.* Radix, folia. *Vires.* Folia ad Sanguinis rejectiones, mensum abundantiam, cæterasque fluxiones radix etiamnum valet. *Diosc.*

Spina Arabica *Dioscoridis* est etiam alia planta ambigua; nec mirum, cum nihil aliud de eo dicat, quàm quòd naturâ Spinæ albae similem esse constet. Quod adeò obscurum est, ut nòdum hunc *Gordianum* solvere ferè impossibile fuerit. *C. Baubinus* eumque secutus *Parkinsonus* Plantam de qua hic agimus eo nomine missum affirmantes, ut huc referrem mihi autores fuerunt, quamvis *Cæsalpinus* & *Anguillara* ad aliam plantam, nimirum ad Carduum tomentosum *Adversariorum* Spinam Arabicam *Dioscoridis* retulerunt.

4. Ritro *Offic.* Echinopus minor *J. B. Chab.* Carduus globosus minor *Ger.* Sphærocephalus cœruleus minor *C. B.* Sphærocephalus minor *Park.* Scabiosa Cardui folio Sphærocephala humilior *Herm. Cat.* Kleine Spher-Distel. In hortis etiam colitur. Julio florens. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

Ritro, *Tetralicis* & *Chalceios* plantarum meminit *Theophrastus*, posteriorum duarum etiam *Plinius*, nullis descriptionibus additis; unde quænam plantæ sint Botanicorum nemo certò determinare potest. *Lobelius* in iconibus Echinopum *Chab.* pro Ritro, *Tetralice* & *Chalceio* Ejusdem Authoris accipit. *Anguillara* & *Lobe-*

Lobelius Ritro nomine hanc plantam appellantes ut eam hîc collocarem me induxerunt. Huc etiam transcribam quicquid de iis *C. Bauhinus* in *Pinace* pag. 381. habet.

ῥύθρον Theophrastus 6. Hist. 3. hæc solum habet: *Alia superne cacumine tantum ramos spargunt quemadmodum Ruthrum. Sunt tamen qui velint mendosè pro ῥυγγίς, apud Theophrastum legi, quod ex Pliniana lib. 21. cap. 16. loci illius Theophrasti interpretatione colligitur cum ibi non Ruthrum sed Eryngium legatur.*

Hæc libuit aspergere, cum huic & sequentibus, hæc nomina à quibusdam tribuantur: ut verborum brevis obstat quo minus certi quid statui possit.

Τετράλιξ (quam cum reliquis aculeatis plantis enumerat Theophrastus 6. Hist. 3.) inquit, à quibusdam vocata, æstate floret: Et Plinius lib. 21. cap. 16. quædam æstate florent, ut Tetralix. Sed non est confundenda cum Erica, quam Athenienses Tetralicen vocant, eodem lib. 11. cap. 16. authore.

Χάλκειον (Ærariam Gaza vertit) apud Theophrastum & Plinium esse voluit, cum tamen ejus historia apud neutrum extet: Sic Theophrastus 6. Hist. 3. inter natura spinosas Chalceios, quæ tamen non aculeatis foliis constat: Et Plinius lib. 21. cap. 16. Item Acarna, Leucacanthos Chalceos, &c. in foliis non habent aculeos.

IV. De Eryngio.

Pag. 171. lin. ult. pro 2da & 3tia specie
adde:

2. **A.** Eryngium campestre *Offic.* Eryngium
Chab. vulgare C. B. J. B. mediterraneum Ger. mediterraneum seu campestre
Park. Bräsen-Distel / Manns-Treu. In Anglia
rarius est, in transmarinis autem frequens.
Julio floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum priore
viribus convenit.

3. Eryngium trifolium *Offic.* *Park.* R. H. trifolium Alpini H. Ox. Dreyblätterigte Manns-Treu. In hortis curiosorum nonnunquam collitur. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum primo etiam viribus convenit.

SECTIO OCTAVA.

DeHerbis Monospermis.

I. De Valeriana.

Pag. 173. inter lin. 7. & 8.

2. **A.** Valeriana sylvestris *Offic.* Valeriana
Rivin. sylvestris major. Ger.
Park. C. B. sylvestris magna aquatica J. B. *Chab.* sive Phu majus sylvestre P. B. major sylvestris foliis latioribus
Mor. *Umb.* Phu & Valeriana *Officinarum* Germanorum *Volck.* Grosser wilder Baldrian. In sylvis & dumetis præsertim humidis & ad aquas. Majo, Junio & Julio floret. *Usu.* Radix.

dix. *Vires.* Pulvis ad coch. semiss. in Vino aut quovis liquore exhibitus, certum est remedium contra Epilepsiam. Pueris tamen minore dosi exhibetur in lacte. *Column.* Ruptis, convulsis & ex alto præcipitatis utilis. Ad oris & gingivarum inflammationes, exulcerationes & aphthas prodest. *H. Ox.* Contra febres tertianas valet. *Schwab.*

Pag. 173. lin. 22. viribus *Nardi Celticæ*
adde:

Calfacit & siccat, viriumque earundem est cum *Spica Indica*, majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo roborando, flatibus discutiendis. Extrinsecus additur Malagmatis unguentisque calfacientibus. *Schrod.*

4. *Nardus montana* *Offic. Ger. Chab.* montana tuberosa *Park.* montana radice olivari *C. B.* *Valeriana* *Nardus* dicta radice olivari *H. Ox.* *Berg.* *Spicanarde.* In montibus Neapolitanis. Æstate floret. *Ufu.* Radix cum foliis. *Vires.* Ad eadem ad quæ *Celticum* effi-
cax. *Diosc.*

II. De *Valerianella*.

S*eminibus pappo destitutis à Valeriana differt, cau-
libus dichotomis ab aliis ferè omnibus plantis. R.*
Meth. A. p. 44.

A. *Lactuca agnina* *Offic. Ger. Park.* agnina
latifolia *P. B.* agnina vulgò *Herm. Cat.* *Vale-
riana campestris inodora major C. B. Valeria-
nel-*

nella arvensis præcox humilior, semine depresso *Mor. Umb.* Pseudovaleriana annua arvensis præcox, humilis, semine compresso rotundo *H. Ox.* Locusta Herba prior *J. B.* Herba, Pes Locustæ *Chab. Lämmer-Lattich/ Feld-Rapunkelchen.* Inter segetes, & in hortis. Vere floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Refrigerat & humectat, facultateque & temperamento haud dissimilis Lactucæ, cujus loco hybernis & primis veris mensibus inter olea obtinet locum.

III. De Dentellaria.

Hujus notæ sunt fructus oblongi, hirti, villis armati; flores è tubo oblongo in quinque segmenta expansi, & in spicas congesti, folia alterna. R. Meth. A.

Plumbago *Offic. Plinii Ger.* quorundam Clusii *El. Bot.* Dentellaria Rondeletii *J. B. Chab.* Lepidium Dentellaria dictum *C. B.* Monsperliacum Dentellaria dictum *Park. Bley-Wurk/ Flöh-Kraut.* In Gallia & Italia nascitur. Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Caustica est planta. Dolores dentium mitigat carpis applicata, aliis vero manu tantum retenta.

VI. De Pimpinella.

Pag. 175. lin. 25. pro 2da specie subjunge:

2. **C**uminum sylvestre *Offic. Ger. Park. Chab.* sylvestre capitulis globosis *C. B.* sylvestre primum, valde odoratum, globulosum *J. B.*

J. B. Cuminoides vulgare *El. Bot. T. Inst.* Pastinaca tenuifolia Cretica capitulis globosis *Mor. Umb.* Daucus odoratus Creticus Sanguisorbæ capitulis villosis *P. Al.* Umbelliferis affinis capitulis globosis & villosis *H. Ox. Bilder Küm-mel.* In Insula Creta, &c. locis glareosis. *Ufu.* Semen. *Vires.* Adversus tormina inflationesque commendatur; singultus sedat, sugillata tollit, testium inflammationes repellit.

Pag. 176. lin. 10. pro cap. 8. adde:

VIII. De Thaliætro.

Characteristice sunt folia umbellatarum in modum divisa, flores staminosi, semina ut in umbelliferis striata. R. Synop. p. 101.

A. Thaliætrum *Offic.* seu Thaliætrum majus *Ger.* majus vulgare *Park.* majus siliquâ angulosâ aut striatâ C. B. nigrius caule & semine striato J. B. *Chab.* Grosse Wiesen-Raute. In pratis & locis humidis. Junio floret. *Ufu.* Herba, Radix. *Vires.* Ulcera antiqua ad cicatricem perducit. *Diosc.* Aperit, incidit, alvum movet, urinam ciet, icterum sanat, pesti resistit. Radix optimum Rhabarbari substitutum esse creditur.

SECTIO NONA.

De

Herbis Umbelliferis.

Pag. 182. inter lin. 10. & 11. adde:

VI. De Oreoselino.

NOTÆ sunt folia Petroselini aut Cicutæ similia, flores rosæ formæ. R. Meth. A.

1. Petroselinum montanum *Offic.*
Schrod. Oreoselinum majus Clusii *H.*
Ox. sive Apium montanum & Apium montanum Dalechampii *Chab. Ger. Mor. Umb.* Apii folio minus *El. Bot. T. Inst.* Apium montanum vulgatus *Park.* montanum, folio ampliore *C. B.* montanum Dalechampii *J. B.* Libanotis montana Apii hortensis foliis nigrioribus *P. Al. Berg. Petersilge.* In locis montanis reperitur. *Usu.* Radix, Semen. *Vires.* Calfacit & siccatur, alexipharmacum est, sudorificum, diureticum, discutiens. *Usus præcip.* in calculo renum ac vesicæ, in Peste, in flatibus, in stranguria. *Schrod.*

2. Daucus montanus *Offic.* montanus Apii folio major *C. B.* selinoides major *Park.* Libanotis Theophrasti nigra *Ger.* altera quorundam, aliis dicta Cervaria nigra *J. B. Chab.* nigra seu Saxifragia Venetorum *Mor. Umb.* Læserpitium minus Paludapii folio, semine cristato *P. Al.* Oreoselinum Apii folio majus *El.*

El. Bot. T. Inst. Schwarze Hirschwurzel/Mohr-
 Rummel. In montosis Italiae. Julio floret. *Ufu.*
 Semen. *Vires.* Calfacit, aperit, incidit, uri-
 nam & menses ciet, partum expellit, tumo-
 res discutit.

X. De Ferula.

Pag. 183. lin. 32. Et omnia synonyma deleantur, in quorum loco substitue sequentia.

1. **F**erula Galbanifera *Offic.* fruticosa semper
 virens, foliis Anisi, Galbanifera, ex qua
 Galbanum Officinarum *P. B. P.* Africana Gal-
 banifera, Ligustici foliis & facie *Par. Bat.* A-
 nisum Africanum fruticescens folio & caule
 rore coeruleo tinctis *P. P. Tab. 12. f. 2.* frutico-
 sum Africanum Galbaniferum *H. Ox.* Oreose-
 linum Africanum Galbaniferum frutescens,
 Anisi folio *T. Inst.* Anisoides arborescens, Li-
 gustici foliis & facie, flore luteo, Capitis Bo-
 nae Spei *Breyn. p. 2.* An ferula Galbanifera
Lob?

Pag. 184. lin. 9. subjunge:

2. **F**erula *Offic. Ger.* tenuiore folio *Park.* ma-
 jor seu foemina *Mor. Umb.* foemina *Plinii*
C. B. folio foeniculi, semine latiore & rotun-
 diore *J. B. Chab. Riesen-Fenchel.* In hortis Bo-
 tanicorum aliquando colitur. Julio floret.
Ufu. Medulla caulium, Semen, Succus seu
 Gummi Sagapenum dictus. *Vires.* Viridis
 medulla pota sanguinem spuenteribus & coe-
 liacis prodest, sanguinis eruptiones sistit, ca-
 pitis

pitis dolores lenit. Semen potum torminibus auxiliatur. *Diosc.*

3. *Panax Asclepium* *Offic* *Asclepias* *Ferulæ* facie *Ger. emac.* *Libanotis* *Ferulæ* folio & semine *C. B.* quibusdam, flore luteo, semine *Ferulæ J. B. Chab.* *Ferulæ* folio & semine, sive *Panax Asclepium* *Ferulæ* facie *Lobellii Park.* *Ferula* *Libanotidis* odorem & succum fundens, seu *Panax Asclepium* *Mor. Umb.* minor *El. Bot.* minor ad singulos nodos umbellifera *T. Inst.* *Panax-Kraut/Altheilwurz* des *Æsculapius.* In *Istria* provenit. *Æstate* floret. *Usu.* Flores, Semen. *Vires.* Auxiliarem vim habent flores & semina contra ulcera phagedenas & tubercula, si trita & cum melle imponantur: adversus Serpentes si vino bibuntur. *Diosc.*

4. *Libanotis* altera *Offic.* *Fœniculi* folio, semine foliaceo *C. B.* *Panax Asclepium* *Anguillaræ* & *Camerarii Park.* *Ferula* folio glauco, semine lato oblongo, quibusdam *Thapsia ferulacea J. B. Chab.* *Thapsier/Candische Heilwurz.* In *Insula Candia* reperitur. *Æstate* floret. *Usu.* Radix, Herba, Semen. *Vires.* Trita omnium herba communiter *Hæmorrhoidum* profluvia sistit: *Sedis* inflammationes & condylomata mitigat. *Siccæ* radices ulcera purgant, menses & urinas cient. Potum Semen ad eadem pollet, *Diosc.*

Pag. 185. post lin. ult. adde:

XI. De Libanotide.

NOTÆ hujus generis characteristicae sunt folia tenui-

niter dissecta, semina tumida, nucis Myristicæ parva figura, fungosâ substantiâ nucleum ambiente, R. H. p. 424.

Libanotis Offic. Chab. Ferulæ folio, semine anguloso C. B. Cachryophorus quibusdam floribus luteis J. B. Galeni Cachrys verior Ger. Ferulæ folio, sive Cachryfera, sive Cachrys vera Park. Cachrys semine fungoso lævi H. Ox. sive Libanotis Cachryophoros semine fungoso levi Mor. Umb. semine fungoso lævi foliis Ferulaceis Ejusd. El. Bot. Ben-
rauchs; Wurk; Fenchel-Kraut. In montibus Italiæ & Siciliæ, &c. Majo floret. Ufu. Radix & Semen. Vires. Vim habet excalfaciendi & vehementer exiccandi; quare abstergentibus medicamentis inferitur. Diosc.

XII. De Laserpitio.

NOTæ sunt Quatuor alæ foliæ per longitudinem decurrentes in singulis seminibus. Alæ hæ membranæ in binis seminibus dum adhuc viridia & conjuncta sunt, sex tantum videntur, binis illis ad basin singulorum seminum arctè sibi invicem commissis. R. Meth. A. p. 48.

Laserpitium Offic. Ger. Gallicum C. B. Park. è regione Massiliæ allatum J. B. lobis angustioribus lucidis saturatè virentibus plurifariam divisis P. Al. angustifolium foliis conjugatim positis quinquifidis H. Ox. foliis angustioribus dilutè virentibus Mor. Umb. Silphium sive Laserpitium Chab. Lase-
Kraut. In
hor.

hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Excalfacit, sugillatis, strumis ac tuberculis medetur, Ischiadicis, excrescentiisque circa sedem tollendis convenit, Veneri resistit; os commendat. *Diosc.*

XIII. De Scandice.

S Eminibus in rostrum productis, Geranii moschati rostra referentibus, ab aliis umbelliferis abundè distinguitur. R. Synop. p. 103.

A. Scandix *Offic. Mor. Umb.* Semine rostrato vulgaris C. B. vulgaris, seu Pecten Veneris *Park.* Pecten Veneris J. B. *Chab.* Veneris seu Scandix *Ger.* Nadel-Rörffel/Venus-Strahl/Venus-Ramm. Inter segetes frequens. Maio & Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Stomacho & Ventriculo utile est. Decoctum, vesicæ, renibus & jecinori confert. *Diosc.*

XIV. De Angelica.

Pag. 188. pro Secunda specie Angelicæ adde:

2. **A.** Herba Gerardi *Offic. Ger.* Podagraria vulgaris *Park.* Angelica sylvestris minor sive erratica C. B. Sylvestris repens J. B. *Chab.* Podagraria dicta *Mor. Umb.* Weiß-Fuß/Weiß-Gras. Ad sepes, præcipue hortorum, Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Eisdem cum Sativa viribus pollere creditur, quamvis languidior sit, Podagram juvat.

Pag.

Pag. 189. lin. 16. subjunge:

XXI. De Bulbocastano.

R Adice esculenta, foliis tenuius incis, semine longuisculo glabro, ab aliis Umbellatarum generibus facile distinguitur. R. Synop. p. 105.

A. Bulbocastanum Offic. J. B. Chab. Mor. Umb. Majus & minus Ger. Majus folio Apii C. B. Nucula terrestris major & minor Park. Erd-Nuß Erd-Castanien Sau-Castanien. In pascuis solo arenoso aut glareoso frequens. Vere floret. Usu. Radix. Vires. Venerem stimulat, multum nutrit. Cruenta mingentibus & etiam spuentibus auxiliatur. Trall.

XXIV. De Sisaro & Amomo.

Pag. 191. lin. 16. pro 3a, 4ta & 5ta Specie adde:

3. **S** Ecacul Offic. Sisarum Syriacum C. B. alterum Syriacum Park. pastinaca Syriaca & Sacacul Arabum quibusdam J. B. Apium Syriacum radice ampla eduli H. Ox. Syrische Zucker Rüblein. Zucker-Wurzel. Circa Halipum reperitur. Usu. Radix longa, crassa, intus candida, lævis, externe verrucosa. Vires.

A. 4. Selinum segetale Offic. Park. Sij foliis Ger. Sium terrestre umbellis rarioribus H. Ox. Silon alterum vel Amomo congener Sii foliis nostras P. Al. Honig-Wurzel. Zucker Möhrlein: Inter segetes solo humido & lutofo Æstate floret, Usu. Herba. Vires. Contra tumores valet,

A. 5. *Sium Offic.* majus latifolium *Ger.* latifolium *C. B.* maximum latifolium *J. B. Chab.* *Dioscoridis* sive *Pastinaca aquatica* major *Park.* *Sium aquaticum latifolium Mor. Umb.* *Wasser, Paster naef. Wasser Eppich.* In fluviis & locis paludosis. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cruda coctaque esca calculos rumpunt, atque excernunt, urinas cient, menses & partus extrahunt. *Dysentericis* in cibo auxiliantur *Diosc.*

XXVII. De Apio.

Pag. 193. pro 3a specie Apii adde:

3. **B**unium *Offic.* *Dalechampii J. B. Chab.* *Daucus Petroselinii* vel *Coriandri folio C. B. Petroselinii* vel *Coriandri folio seu Bunium Dalechampii Park.* *Saxifraga montana minor Petroselinii* vel *Coriandri folio H. Ox.* *Apium octavum R. H. p. 449. Wilde Petersilge.* In locis saxosis & asperis. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Urinam cient, excalfacit, secundas evocat: lieni, vesicæ, renibus utile est. *Diosc.*

XXIX. De Cicuta.

Pag. 194. pro 2da Specie *Cicutæ* lin. 13. subjunge:

2. **S**eseli *Peloponense Offic.* *Peloponnesiacum recentiorum Park.* *Peloponense Matthioli* sive *Cicutaria quorundam J. B. Cicutaria latifolia foetida C. B. maxima foetida Chab. Cicuta latifolia foetidissima Ger. emac. Mor.*

Mor. Umb. Grosser breit Blätterigter Schierling. In montibus Rhætiae invenitur. *Ussu.* Radix, Semen. *Vires.* Eisdem viribus cum Sefeli Massiliensi præditum est. *Dioscorides.*

XXX. De Phellandryo.

Notæ sunt, caulis crassissimus, folia amplissima, & multifariam in minutas particulas ad modum *Cicutæ* divisa, florum petala equalia, bifida. R. Meth. A. p. 52.

A. Phellandrium Offic. *El. Bot. T. Inst.* vel *Cicuta aquatica* quorundam J. B. *Plinii* quibusdam aliis *Cicutaria aquatica* *Chab.* *Cicutaria palustris* *Ger.* *Palustris tenuifolia* *Park. C. B.* *Mor. Umb.* *Cicuta palustris* *Cordi* *Volck.* Wasser Schierling. In aquis cænosís & rivis pigrioribus. Æstate floret. *Ussu.*

Pag. 195. post lin. 23, adde :

XXXIII. De Gingidio.

Umbella à flore delapso, clausa, ejusque radiis prælongis, rigidis, duris ab aliis omnibus Umbelliferis distinguitur. R. H. p. 456.

Gingidium Offic. umbellâ longâ C. B. *Hispanicum* *Ger.* *Visnaga* J. B. *Chab.* seu Gingidium *Mor. Umb.* Gingidium appellatum *Park.* *Fœniculum annuum*, umbellâ contractâ oblongâ. *T. Inst.* Spanisch Zahusteher : Kraut. Spanisch Körffel. In hortis apud nos colitur. Æstate floret. *Ussu.* Folia. *Vires.* Olus hoc crudum, coctum conditumve estur magna stomachi utilitate : Urinam ciet. Deco-

Etum ex vino potum vesicæ prodest. Diosc.
Radii umbellarum pro dentiscalpiis multis in
usum veniunt. R, H.

XXXV. De Fœniculo.

Pag. 196. post. lin. ult pro 3a specie
Fœniculi adde:

3. **M**Yriophyllum Offic. Millefolium aqua-
ticum Ger. Aquaticum vulgatius Park.
Aquaticum umbellatum capillaceo brevique
folio C. B. Aquaticum Fœniculo simile Um-
belliferum J. B. Fœniculo simile Millefolium
aquaticum umbelliferum Chab. Wasser, Fens-
chel. In paludosis oritur. Aprili floret, Usu.
Herba. Vires. Vulneraria esse planta credi-
tur.

XXXVI. De Pyrethro.

Radice fervida. semine nigricanti à reliquis differt.

PYrethrum verum Offic. Sylvestre Ger. Um-
belliferum C. B. Umbelliferum primum
Park. Umbelliferum Matthioli J. B. Umbelli-
ferum latiore folio H. Ox. Edyt Spanisch/
Mauer-Kraut Bertram. In hortis Botanico-
rum colitur. Æstate floret, Usu. Radix pol-
licis crassitudine, colore exterius ex fusco
flavescente, interius nigro, sapore acri ad-
modum & fervido. Vires. Ad dentium dolo-
res tollendos cum sua causa non infelicitè in
ore continetur. In Lethargicis affectibus, Para-
lysi, &c. Usurpatur.

Pag. 197. post. lin. 22. insere:

XXXVIII. De *Dauco Cretico*.

NOtae sunt, folia minutissimè dissecta, semen longum, incanum, villosum, acre. R. Meth. A. p. 52.

Pag. 198. post lin. 2. adde:

XXXIX. De *Petroselino*.

Folia *Apio hortensi* similia, semen parvum oblongum hirsutum, quibus à reliquis differt. R. Meth. A. p. 52.

Pag. eadem, lin. 13. subjunge:

2. *Selinum montanum* Offic. *Apium peregrinum* foliis subrotundis C. B. semine villoso, seu incano, peregrinum primum Clusii *Mor. Umb.* *Selinum* sive *Apium peregrinum* Clusii *Park.* *Visnaga minor* quorundam, *Selinum peregrinum* Clusio, semine hirsuto J. B. *Berg Petersilge.* *Berg Peterlein.* In hortis Botanicorum nonnunquam colitur. *Ussu.* Semen. *Vires.* Cum præcedenti viribus convenit.

XL. De *Caucalide*.

Semine aculeato echinato aut hispido ab aliis umbelliferis abunde distinguitur. R. Synop. p. 114.

A. 1. *Caucalis* Offic. Lato *Apii folio* C. B. *Apii foliis*, flore rubro *Ger.* *Arvensis latifolia* purpurea *Park.* *Lappula canaria latifolia* sive *Caucalis* J. B. *Chab.* *Kletten Körffel Feld* *Kletten.* In arvis reperitur. Junio & Julio

floret. *Ufu*. Herba *Vires*. Crudum coctum-
ve olerum modo estur, Urinam movet *Diosc.*

A. 2. Pseudo, Selinum *Offic.* Caulalis minor
flosculis rubentibus *Ger. emac.* Minor flore ru-
bente *Park.* Semine aspero, flosculis ruben-
tibus C. B. Anthriscus quorundam semine aspe-
ro hispido J. B. *Chab. Hefen Petersilgen. Acker-
Kletten.* In dumetis & ad sepes. Julio & Augu-
sto floret. *Ufu*.

Pag. 199. lin. 10. subjunge:

XLIV, De Bupleuro.

Foliis integris oblongis à reliquis distinguitur.

Bupleurum *Offic.* Folio subrotundo sive
vulgatissimum C. B. Perenne angustifo-
lium *Mor. Umb.* Perenne longis & angustis
foliis incurvis *H. Ox.* Auricula leporis um-
bella lutea J. B. *Chab. Hasen-Dehrlein.* In
collibus provenit, Julio & Augusto floret. *U-
fu.* Herba. *Vires.* Inter herbas transmarinas re-
censetur.

XLV. De Sefeli Æthiopico.

Planta est fruticosa Umbellam in fastigio gestans
foliis integris glabris.

Sefeli Æthiopicum *Offic.* Æthiopicum frut-
tex *Ger. Park. Mor. Umb. H. Ox.* Æthiopicum
Salicis folio C. B. Æthiopicum fruticosum,
Periclymeni folio J. B. Bupleurum arbore-
scens Salicis folio *El. Bot. T. Inst.* Strauchichte
Hirsch- Wurzel Weisser Enzian. In hortis cu-
rioforum nonnunquam reperitur. Augusto
floret. *Ufu*, Semen, *Vires.* Semen Massiliensis Sefeli
mul-

multò acrius est & odoratius, unde eximiarum virium esse creditur.

SECTIO DECIMA.

De Herbis Stellatis.

II. De Rubia.

Pag. 200. lin. 25. pro 2da Specie subjunge:

2. **A.** Rubia Sylvestris & Rubeola Offic. Sylvestris Ger. Park. Sylvestris aspera, quæ sylvestris Dioscoridis C. B. Sylvestris monspesulana major J. B. Wilder Meyer. Groß Stern Meyer Kraut. In sepibus reperitur. Æstate florens. Ufu. Radix. Vires. Cum sativo viribus convenit.

III. De Mollugine.

Flores huic albi, folia latiora. R. Meth. A. p. 541.

A. Mollugo Offic. Vulgatio Park. Montana angustifolia vel Gallium album latifolium C. B. Rubia sylvestris lævis ejusd. P. B. Angulosa aspera J. B. Gallium album vulgare El. Bot. Alyssum Plin. lib. 24. cap. 11. Unechter Meyer / Weißer Meyer / weiß Wallstroh. In sepibus & dumetis. Junio floret. Ufu. Radex. Vires. Rubiæ sativæ viribus pollet, sed mitior est.

Alyssum foliis tantum & ramis minoribus, ab Erythrodano distare scribit Plinius.

VII. *De Synanchica.*

NOtæ sunt, folia ad singula genicula quaterna, flores velut in umbella. R. Meth. A. p. 55.

A. Rubia Synanchica Offic. Cynanchica. C.
B. J. B. Chab. Rubeola vulgaris quadrifolia,
lævis floribus purpurascentibus El. Bot. T. Inst.
Synanchica Lugdunensis Ger. Emac. Asperula
repens Gesneri, seu Saxifraga altera Cæsal-
pini Park. Brein Wurß kleine Röhre In ster-
ilibus & cretaceis, Æstate floret. Ufu. Her-
ba. Vires. Ad Anginam tum sumpta, tum ad-
mota, utilissima esse creditur.

SECTIONIS DECIMÆ.
APPENDIX.

De Herbis quibus terna singulis
floribus succedunt semina.

De Nasturtio Indico.

NOtæ sunt; folia peltata, pediculo in medio
inserto; flores irregulares, pentapet- aloi-
des cum calcari retrorsum producto, semina
nuda, ad singulum florem terna, rugosa,
majora. R. Meth. A.

Nasturtium Indicum Offic. Ger. Park. Indi-
cum majus C. B. Indicum folio peltato scan-
dens J. B. Chab. Viola Indica scandens Na-
sturtii sapore & odore, flore flavo Herm. Cat.
Acris

Acris Americana sive *Acriviola folio peltato minor & vulgaris* *P. Al.* *Violæ affinis umbilicato seu peltato folio scandens*, sapore *Nasturtii*, *Americana minor* *Breyn. P. 2.* *Acriviola* *Volck.* *Cardamindum minus & vulgare* *El. Bot. T. Inst.* *Pelon Mexixquilitl seu Pelon Chili* *Hern.* *Indianische Kresse.* *Peruviæ Indigena* est, apud nos autem in hortis frequens colitur. Per totam æstatem floret. *U. su.* Herba, flores. *Vires.* Ventriculo ex frigida causa imbecilli aut ex flatu dolenti subvenit flos. Acetariis & in oleribus adhibetur. Adversus contumacem ac malignam scabiem, itemque vulnera recentia commendatur.

SECTIO UNDECIMA.

De Herbis Asperifoliis.

Pag. 203. lin. ult. adde:

POPULUS medicorum uno ore vim soporiferam attribuit Cynoglossò, nullam tamen ejusmodi ejus virtutem adhuc observare potuit *D. Fuller.*

V. De Anchusa.

Pag. 205. lin. 18. subjunge:

RAdix adstringit, vulneraria, Alexipharmaca, ac Uterina est, partum extrahit, renum vitiis, lieni, & bile suffusis datur, ad ambusta, ulcera vetera, & ignem sacrum

commendatur; demorsis à serpentibus opitulatur.

2. *Anchusa lutea* *Offic.* *Ger. J. B.* *Lutea major* *Park.* *Lutea rarior & elegantior* *Chab.* Major floribus luteis *C. B.* *Symphytum Echii* folio ampliore, radice rubra *El. Bot.* *Echii* folio ampliore, radice rubra, flore luteo *T. Inst.* Gelbe Ochsen-Zunge. In Germania, & Gallia reperitur. Julio floret. *Usu.* Radix; sed in Officinis Anglicanis nunquam reperitur. *Vires.* Cum Hyssopo & Nasturtio pota, latas ventris tineas excutit. *Diosc.*

Tres species *Anchusæ* à *Dioscoride* describuntur, quænam autem plantæ sunt inter Auctores non convenit, aliis eas aliò referentibus. *Cæsalpinus* & *Thalius* *Echium* vulgare eo nomine insigniunt. *Turnerus*, *Dodoneus* & *Cordus* duas species Buglossi constituunt, quo argumento nescio, cum nota illa characteristica nimirum quòd *radix manus inficiat sanguineo colore*, nulli eorum conveniat. Recentiores Botanici plures hujus plantæ species proponunt, à quibus binæ illæ quas hic exhibeo 2da & 3a *Dioscoridis* cum *C. Baubino* recte censerì posse existimo, prima major duntaxat secundæ species esse videtur.

VI. De Echio.

Pag. eadem, lin. ult. adde:

L Umborum dolores sedat, *Diosc.*
2. *Lycopsis* *Offic.* *Chab.* *Ægyptiaca* *C. B.*
Park. *Dioscoridis* quibusdam *J. B.* *Echium*
Ori-

Oriente longioribus floribus *H. Ox.* *Wall.* Ochsen-Zunge. Circa Alepum reperitur. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum oleo illita vulneribus medetur, & cum farina hordeacea ignibus sacris: Sudores peruncta movet. *Diosc.*

De Lycopsi magna inter Botanicos lis est: aliis nomen illud uni, aliis alteri plantæ attribuentibus. *Matthiolus*, *Lacuna*, *Dalechampsius* & *Castor Durantes* Cynoglossum esse volunt, quorum primus *Ruellium* & *Fuchsum* ejusdem opinionis esse ait. Verum *Ruellius* Linguam Canis esse non posse, ut multi sui temporis Herbarii voluerunt, descriptionibus utriusque collatis affirmat. *Cordus* Echium vulgare, *Dodonæus* (in editione Gallica) Buglossum majus, *Lonicerus* Buglossum sylvestre, veram *Dioscoridis* Lycopsin esse autumant, quorum nullius opinioni consentire possum; & plantam à *Raunwolfio* inventam genuinam potius *Dioscoridis* Lycopsin esse existimo, quam præcedentium quamlibet, aut eam quæ à *C. Baubino* sub eo nomine exhibetur.

A. 3. Onosma *Offic.* J. B. *Chab.* Lycopsis C. B. *Anglica Ger.* *Park.* Echium alterum P. B. alterum seu Lycopsis *Anglica Mer.* *Pin.* Latissimo folio Lycopsis dictum flore diluto purpurascens *Herm. Cat.* Ramosius annuum flore suave-rubente *H. Ox.* *Stein Ochsen-Zunge.* In Insula Jerseia observavit eruditissimus D. *Sherardus* LL. D. *Ufu.* Folia. *Vires.* In vino pota partus extrahit, *Diosc.*

Onosma insuper planta est, quæ Botánicos Auctores in varias sententias distraxit, & quo referenda sit incertos reddidit. *Dioscorides* enim *folia Anchusæ similia habere* scribens, *caule autem, flore & semine destitui*, magnum altercandi occasionem præbuit. Error hic *Dioscoridis* inde oriri videtur, quod primo post exortum anno eam invenerit, cum folia tantum promit, quemadmodum *Cynoglossum*, *Buglossum*, *Echium*, aliæque id genus plantæ. ad quas & hanc refero, ni *Dioscorides* ipse diversis in Capitibus de iis egisset. Est autem error vulgaris in quem & alii inciderunt; quomodo enim planta quævis produci potest, si fructu & semine carent? Ab icone quam exhibet *J. Baubinus* & foliorum cum *Anchusa* similitudine, ad hanc plantam potius retuli.

VII. De *Heliotropio*.

S*eminibus levibus uon splendentibus, floribus in spicis longis recurvis, foliis lanuginosis à reliquis differt.* R. Meth. p. 95.

1. *Heliotropium majus* Offic. Ger. Park. *Majus Dioscoridis* C. B. *Majus flore albo* J. B. *Herba Cancræ* Chab. *Sonnen, Wende Krebs-Blume*. In hortis colitur Æstate floret. *Ufu*. Herba, Semina triangula brevia cinerea. *Vi-res*. Decoctum pituitam bilemque per alvum extrahit, iētis à Scorpionibus prodest. Semen carnis excrescentias reprimat, verrucas pensiles tollit; menses & fœtus ducit. *H. Ox.*

2. *Heliotropium minus* Offic. Ger. Park. *Minus*

nus supinum & Supinum alterum C. B. Minus quorundam J. B. Chab. Humi fusum flore minimo semine magno T. Corol. Klein niedrige Sonnen Wende Krebs Blume. In hortis etiam colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Pag. 206. pro Cap. X. adde:

X. De Cerinthe.

Semina in hoc genere unicuique flori bina succedunt levia, per maturitatem nigra, quo à reliquis omnibus hujus generis differt. R. H. p. 506.

Cerinthe *Offic.* Major Ger. Major flore luteo & rubro Park. quorundam major versicolore flore J. B. Seu Cynoglossum montanum majus C. B. Cerynthe veteribus, Cerinthe quorundam Chab. Honig Wurzel. grofse Berg Hunds Zunge. In hortis curiosorum reperitur. Vere floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* De viribus nil certe traditur.

SECTIO DUODECIMA.

De Herbis Verticillatis.

III. De Stœchade.

Pag. 211. post lin. 19. pro 2da. Specie adde:

2. **T**Ragium alterum *Offic.* Alterum Dioscoridis quibusdam foliis Trichomanis J. B. Alterum Dioscoridis, Secudas Arabum & Halepensium Chab. Stœchadi serratæ affinis C. B. Unecht Bock's Kraut. Circa Halepum inve.

invenit *Rauwolfius*. *usu*. Herba, Radix. *Vires*. Tam crudam quam coctam Dysentericis prodesse dicit *Diosc.*

Tragium alterum à *Dioscoride* in hunc modum describitur. *Folia Scolopendrii habet, & radicem sylvestris Raphani tenuem candidam. Folia autem Autumno hirci virus olent; exinde sibi Tragii nomen adoptavit. Provenit in montibus & præcipitiis, unde non immerito à Rauwolfio pro vero supponitur.*

VI. De Satureia.

Pag. 212. pro 2da, 3tia & 4ta specie Satureiæ adde:

2. **T**hymbra *Offic.* Satureia hortensis *Ger.* *Vulgaris Park.* Montana *C. B.* Perennis hortensis vulgaris *H. Ox.* Durior *J. B.* Durior sive Thymbra *Chab.* Hortensis sive Thymbra legitima *Dioscoridis Griseb. V. Lusit.* Calamintha frutescens, Satureiæ folio, facie & odore *T. Inst.* Winter Saturey. Winter Isop. In hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Thymbra vera *Offic.* Græca *J. B.* sive Satureia Cretica legitima *Park.* Satureia Cretica *C. B. Ger. emac.* Cretica latiore folio *H. Ox.* Frutescens Arabica folio fimbriato hirsuto *Breyn. P. 2.* Saturey. Sadaney. Pfefferkraut. In Insula Creta reperitur. *Usu.* Herba, sed in Officinis nostris advena est. *Vires.* Uri.

Urinam & menses provocat, tuſſientibus cum melle valet.

4. *Satureia Spicata* *Offic.* C. B. *Sti. Juliani Ger.* *Spicata Sti. Juliani Park.* Foliiſ tenuibus ſive tenuifolia *Sti. Juliani quorundam J. B. tenuifolia Sti. Juliani quorundam : Thymbra vera ſive genuina aliis Chab. Thymbra Sti. Juliani, ſive Satureia vera Lobelio El. Bot. Fellen Saturey. Spizichte Saturey.* In colli-
bus & muris. *Æſtate floret. Uſu. Herba. Vires.*
Cum reliquis viribus convenit.

Saxifragam primam Matthioli pro hac planta C. Baubinus habet, Parkinsonus autem diverſam facit, quem conſule.

VII. De Thymo.

Differt à *Satureia*, cui alias ſimilis eſt, odoris fragrantia, & floribus in oblonga capitula congeſtis. R. H. p. 519.

Thymum verum Offic. Creticum Ger. Creticum ſive Antiquorum J. B. Legitimum capitatum Park. Thymus capitatus qui Dioſcoridis C. B. Hyſſopus capitata minor, Thymiodore H. Ox. Thymian. Thymien-Kraut. In Creta ſponte oritur, in hortis apud nos reperitur. *Æſtate floret. Uſu. Herba, Vires.*
Attenuat, incidit, aperit, uſus præcipue in vitiis Pulmonum anhelos & orthopnoicis; Menſis & urinas ciet, partus & ſecundinas expellit. Vermes necat, pituitam per alvum trahit, tumores diſcutit, concretum Sanguinem diſſolvit, Iſchiadicis ſubvenit.

IX. *De Serpyllo.*

Pag. 213. lin. 21. pro 2. 3. & 4ta Specie
Serpylli adde:

2. **T**Hymus sylvestris *Offic.* Narbonensis *Zygis dictus H. Ox.* Serpyllum Creticum *Ger.* Folio Thymi C. B. Narbonense *Park.* Sylvestre, Zygis Clusio. Thymo vulgari rigidiori simile *J. B.* Thymbra Hispanica *Coridis folio El. Bot. T. Inst.* Wilder Thymian / wilder Demuth / Immen-Kraut. In hortis curiosorum colitur. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Thymo viribus convenit.

A. 3. Serpyllum verum *Offic.* Vulgare flore amplo *R. Synop.* Sativum C. B. Majus *Park.* Foliis Amaraci *Ger.* Serpylli vulgaris secundum genus *J. B.* Thymian's Großmutter / Großser Garten-Quendel. In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Menses & Urinam ciet; torminibus, ruptis, vulsis & jecorinis inflammationibus auxiliatur, capitis dolores mulcet, maximè vero Phreneticis & Lethargicis convenit, cruentos vomitus sedat, adversus Serpentes prodest. *Diosc.*

4. Thymus citrinus *Offic.* Serpillum citratum *Ger. Park.* Foliis citri odore C. B. Citri odore *J. B. Chab.* Citronen Quendel. In montosis Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum reliquis viribus convenit.

Pag. eadem, post lin. 26. pro sexta
specie adde:

6. Saxifraga vera *Matth.* Vera Dioscoridis

dis Matthioli *Park.* *Rechter Steinbrech* des *Dioscoridis* nach dem *Matthiolo*. In petris & asperis. *Ufu.* Herba. *Vires.* Coctus in vino febricitantibus opitulatur. Stranguriæ prodest, singultum sedat, calculos vesicæ frangit & urinam ciēt. *Diosc.*

Hæ sunt vires *Saxifragæ* suæ à *Dioscoride* attributæ, verum huic plantæ non rectè ex sententia nostra adscribuntur, in eo *Matthiolum* tantum secutus. Quænam sit vera Antiquorum *Saxifraga* in capite de *Lychnide* ostendere conatus sum, & plantæ illi vires hæc convenire existimo: Quænam planta hæc sit alijs multis præter illum Botanicis non apparet, adeoque à nonnullis suspecta est.

X. De *Tragorigano*.

Verticillis densis à Thymo & Serpyllo differt.

1. *Tragoriganum Offic. Chab. Creticum C. B. Park. Cretense Ger.* Quibusdam nigrius, folio duro, flore purpureo *J. B.* Foliis *Thymbræ* majoribus duris nigricantibus punctatis flore purpureo minore *P. Al. Tragoder Boeck. Dosten.* In *Creta Insula* invenitur. Martio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Calfacit, Urinam ciēt, Menses provocat, Stomachum imbecillum corroborat.

2. *Tragoriganum alterum Offic. Clusii Ger. Hispanicum Park. Angustifolium C. B. Tenuioribus foliis, flore candido J. B. Chab. Creticum minus & tenuius Alp. Ex. Spanisch H Schmale*

Schmall-blätterich Bocksz-Dosten. In regno Valentino reperitur. Martio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

XI. De Potio.

Pag. 214. post lin. 14. pro tertia Specie Polii adde:

3. **P**olium alterum *Offic.* Montanum, Lavendulæ folio C. B. *Park.* Lavendulæ folio flore albo *Ger.* Berg-Polium mit Lavendul-Blättern. In hortis Botanicorum. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum precedentibus viribus convenit.

XII. De Teucrio.

Staturâ suâ & magnitudine, foliis latioribus à Chamædry differt, quacum floribus galeâ, carentibus convenit. R. H. p. 526.

Teucrium *Offic.* C. B. Multis J. B. Latifolium *Ger.* Majus vulgare *Park.* sive Teucris *Chab.* Chamædrys fruticosior sive Teucrium vulgare flore ochroleuco *H. Ox.* Frutescens Teucrium vulgò *El. Bot. Inst.* Staudicht Gasmänderlein. In Italia & Sicilia provenit. Æstate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Calfacit & siccant. Epatica ac splenica est, confert in Serpentinum ictibus. Ut in externa facie Chamædryn refert, ita iisdem viribus pollet.

De
Plantis Verticillatis herbaceis.

XIV. De *Mentha*.

Pag. 215. pro 4ta, 5ta & 6ta Specie
Menthæ adde:

4. **A.** *Mentha Saxifraga* *Offic.* *Saxifraga* angustiore folio spicata sapore acri fervido *P. Mant.* Spicis brevibus & habitioribus, foliis Menthæ fuscæ, sapore fervido *Piperis R. Synop. p. 124. Pfeffer-Münz.* In aquosis & ad fossas nonnunquam reperitur. Augusto floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* In calculo renum & vesicæ remedium specificum æstimatur.

Hæc planta ab illiterato quodam medico *Londinensi* pro magno adversus calculum arcano habebatur: quæ ne detegi posset, adeò cautus erat, ut quoties ea uti occasionem habuit, se in conclave quoddam seu cameram inclusit, usquedum eam in particulas adeò minutas discidisset, ut quænam planta esset invenire ferè impossibile foret: Tandem minuto ejus frustulo ad *D. D. Watson* allato, in horto suo illud deposuit, quo germinante secretum revelatum est.

A. 5. *Auricularia* *Offic.* Indorum ad surditatem efficax *Malab.* Mentastrum minus *Ger. emac.* Hirsutum *Park.* *Mentha* palustris folio oblongo *C. B.* Mentastrum aquatici genus hirsutum spica latiore *J. B. Chab. Ceylonische Pflanz.*

he/Wasser-Münze. In aquosis & ad ripas fluviorum non infrequens. Augusto & Septembri floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Efficacissimam in surditate est remedium.

D. *Marlow* in observationibus suis cujusdam plantæ meminit *Plantæ Zeylanicæ* nomine absque ulla descriptione aut notâ, qua possit dignosci, & beneficia ejus ad posteros derivari; unde inter eruditos Botanicos dubium exortum est, quænam species plantæ esset quam hac appellatione intelligit. Omnes quidem consentiunt, Menthæ quandam speciem fuisse, quænam vero, adhuc dubium manet. Ingeniosus vir D. *Plukenet* Menthæ cujusdam verticillatæ in *Marilandia* nascentis, cujus nomen in *Mantissa* pag. 129. exhibet, esse opinatur. Dignissimus Vir D. *Sloane* Menthæ aquaticæ speciem quandam esse existimat, neque rejicienda est ejus conjectura, quoniam in minutis quibusdam ejus fragmentis, à D. *Finchio* Pharmacopœo Londinensi, viro ingenioso D. *Marlow* prædicti successore, apud quem omnium ejus Arcanorum specimina, variorum etiam præparationes inveniantur, Menthæ aquaticæ odorem exquisitum observavi. Idemque candidus vir D. *Finchius* hanc herbam, non obstante exotico nomine ei à D. *Marlow* imposito, Anglicanæ originis esse mihi affirmavit, quin & fragmenta à prædicto D. *Finchio* mihi donata cum planta ipsa cujus Synonyma è C. B. *pin.* aliisque dedi,

dedi, conveniunt, sententia confirmor, nimirum eas rectè à me collatas esse.

6. *Mentha crispa* *Offic.* *Rotundifolia crispa* *spicata* C. B. *Spicata rotundifolia crispa* J. B. *Chab.* *Cruciata* Park. *Cruciata sive crispa* Ger. *Krause-Münse.* In hortis reperitur. Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* In imbecillitate ventriculi pulvis quotidie sumptus commendatur. *Stockerus.* In vomitu laudat *Etmullerus.*

Pag. 216. lin. 19. subjunge:

Quænam planta sit *Polycnemon Dioscoridis* inter Botanicos etiamnum controvertitur, aliis ad aliam eam referentibus. Nos cum *Lobelio* ad hanc potius quam ad *Bugulam* vel *Prunellam* reducendam censuimus, quod *Dioscorides* boni odoris & acris esse scribat, quod de earum neutra dici potest.

XVI. De *Lycopside.*

Foliis rugosis ad basin laciniatis & odore carentibus à Mentha differt. R. Synop. p. 125.

A. *Lycopus* *Offic.* *Palustris*, glaber *El. Bot.* *T. Inst.* *Marrubium aquaticum* Ger. *Aquaticum vulgare* Park. *Aquaticum* quorundam J. B. *Chab.* *Palustre glabrum* C. B. *Pseudomarrubium aquaticum vulgare* H. Ox. *Palustre Rivin.* *Wasser-Andorn / Gled-Kraut.* In aquosis & ad rivulos. Julio floret. *Ufu.* Herba.

XIX. *De Majorano.*

Pag. 217. pro 2da, 3tia & 4ta Specie
Majoranæ adde:

2. **M**Arum Syriacum *Offic.* Ger. Syriacum
vel Creticum *Park. Herm. Cat.* Creticum
Alp. ex. Majorana Syriaca vel Cretica
C. B. *Syrisch Mastich-Kraut/ Amber-Kraut.* In
hortis colitur. *Ussu.* Herba. *Vires.* Cum præ-
cedenti viribus convenit.

3. Origanum Heracleoticum *Offic.* Ger.
Heracleoticum verius *Park.* Heracleoticum
Matthioli, aliis fortè Creticum *J. B. Chab.*
Heracleoticum, Cunila gallinacea Plinii C. B.
Unechter Majoran/ *Wild-Dosten.* Reperitur in
hortis. *Æstate* floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Ex-
calfacit, demorsis à Serpente convenit, ruptis,
convulsis & hydropicis datur. *Diosc.*

4. Majorana oleracea *Offic.* Major Anglica
Ger. Latifolia sive Major Anglica *Park.* Hor-
tensis viridis tenuior *H. Ox.* Sylvestris peren-
nis C. B. Origanum onites *ejusd.* Heracleoti-
cum Ruellii sive Majorana major *J. B. Win-
ter-Majoran/Englisch Majoran.* In hortis inter
olera seritur. *Æstate* floret. *Ussu.* Herba in
culinis pro olere. *Vires.* Iisdem cum Origa-
no vulgari viribus pollet.

XXI. *De Hormino.*

Pag. 219. post lin. 3. pro prima Specie
Hormini adde:

1. **H**Orminum *Chab.* Sativum *Offic.* C. B. Sa-
tivum

tivum genuinum Dioscoridis *Park.* Sylvestre foliis purpureis *Ger.* Comâ purpuro-violaceâ *J. B.* Wald-Scharley/wilder Salbey. In hortis curiosorum apud nos seritur. Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Ad Venerem stimulantiam cum vino bibi volunt. Purgat cum melle argemas, albuginesque: extrahuntur etiam aculei ex corpore. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 9. adde:

In pulverem redacta, & naribus indita sternutamenta provocat, catarrhum tollit, & cerebrum purgat. Decocta in vino menses movet, secundinas ejicit, Venerem stimulat.

3. *Æthiopis* *Offic.* *Ger.* *Chab.* multis *J. B.* Foliis sinuosis *C. B.* Sclarea *Æthiopica*, sive *Æthiopis* laciniatis & non laciniatis foliis *Park.* Vulgaris lanuginoso amplissimo folio *El. Bot. T. Inst.* Horminum *Æthiopicum* incanum foliis sinuosis *Æthiopis* dictum *Herm. Cat. Volk.* *Æthiopicum* foliis sinuosis. *H. Ox.* *Æthiopische Scharley.* In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Ischiadicis, Pleuriticis, Arteriæ scabritiei auxiliatur. *Diosc.*

4. Horminum sylvestre *Offic.* Sylvestre latifolium *Ger.* Sylvestre latifolium, verticillatum *C. B.* Germanicum humile *Park.* Gallitricho affinis planta, Horminum sylvestre latifolium *Clusio J. B.* *Chab.* breit-blätterichte wilde Scharley. In Germania frequens occurrit. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Viribus magis pollet quàm Sativum.

A. 5. Oculus Christi Offic. Horminum sylvestre Ger. &c.

Lin. 14. dele Folia sed rarius, & lege Semen.

Vires. Oculis inditum utile est ad excutiendam eorum caliginem & educendum corpuscula quæ in illos inciderunt.

XXII. De Galeopsi.

NOTÆ sunt, folia urtica, odor foetidus, semina parva, per maturitatem nigra: floris labium superius in cochlearis formam excavatum, inferius tripartitum, medio segmento obtuso, longo lato utrinque reflexo, lateralibus parvis brevibus. R. Meth. A. p. 62.

A. 1. Galeopsis Offic. Vera Ger. Legitima Dioscoridis *Park.* Procerior foetida spicata *El. Bot. T. Inst.* sive urtica iners magna foetidissima *J.B.* Lamium maximum sylvaticum foetidum *C.B.* Stachys sylvatica *Rivin.* Foetida *Se-pium* flagellis reptatricibus *H. Ox.* Grosse tau-be oder todte Messel / Hecken-Messel. Ad sepes. Julio & Augusto floret. *Usu.* Folia, Semen, duritias & carcinomata dissipant: Strumas, panos & parotides discutiunt: ad putrescentia, gangrenas, & nomas commendatur. *Diosc.*

A. 2. Panax coloni Offic. Coloni, seu Marubium aquaticum acutum Ger. Galeopsis angustifolia foetida *J. B.* Palustris, Betonicae folio, flore variegato *T. Inst.* Stachys palustris foetida *C.B.* Aquatica *Rivin.* Sideritis Anglica
stru-

strumosa radice *Park.* Brauner Wasser-Andorn.
In aquosis & ad fluvios. Julio floret. *Ufu,*
Herba. *Vires.* Vulneraria herba est insignis.

Pag. 220. lin. 19. pro Cap. 26. & 27. adde:

XXVI. De Acino.

NOtae sunt, folia Serpylli aut Ocymi minoris, florum cauliculi oblongi, striati, collo angusto ventre turgidiore. Flores secundum caules ex alis foliorum exeuntes non in capitula congesti in summis caulibus, quo à Serpyllo differt. *R. Meth. A. p. 64.*

A. Acinos *Offic.* multis *J. B. Chab.* sive Ocymum sylvestre *H. Ox.* Ocymum sylvestre *Ger.* Clinopodium arvense Ocymi facie *C. B.* minus seu vulgare *Park.* Stein-Poley / wilde Basilien. In montosis cretaceis. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Menses & alvum sistit. Illita panos ignemque sacrum sanat. *Diosc.*

N. B. *Mulierculis Botanopolis Londinensibus* pro Polio montano hac planta venditur.

XXVII. De Stachy.

Verticillis densis, foliorum canitie & lanugine à reliquis differt. Adde, floris labium superius elatum, bifidum & cochlearis modo concavum, inferius tripartitum, lateralibus segmentis adeò parvis ut crene potiùs videantur. *R. Meth. A. p. 63.*

Stachys *Offic.* *Ger.* Dioscoridis *Park.* minor Italica *C. B.* Folio candicante densiore non ferrato minor *H. Ox.* Niedriger Andorn / fleiner Stalienischer Andorn. In hortis colitur. Junio

floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vim habet ex-
factoriam, & acrem, menses & secundas pel-
lit. *Diosc.*

XXVIII. De Marrubio.

Pag. 220. lin. ult. sub finem pro 2da
Specie junge:

2. **P**seudo-dictamnus *Offic.* Ger. Park. Verti-
cillatus inodorus C. B. Dictamnium adul-
terinum quibusdam verticillatum, vel potius
Gnaphalium veterum J. B. Dictamnus spu-
rius inodorus acetabulis Moluccæ minoribus
Herm. Cat. Marrubium Pseudo-dictamnium di-
ctum R. H. p. 557. Marrubio congener sive
Pseudo-dictamnus major inodorus P. Al. Gna-
phalium veterum, Centunculus. Dictamnium
ad ulterinum quibusdam *Chab.* falscher Diptam,
unechte Eschwurk. In hortis colitur. Julio flo-
ret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Marrubio ut
in externâ facie ita & viribus convenit.

XXIX. De Clinopodio.

Folia fert Majoranæ sylvestris, flores in verticil-
lis densis circa caulium nodos, quorum tubi quàm
in Marrubio longiores; labia superiora rotundata,
elata & plerumque bifida, inferiora tripartita, se-
gmento medio latissimo. R. Meth. A. p. 64.

A. Clinopodium *Offic.* Majus Park. quorum-
dam Origani facie J. B. Origano simile C. B.
Acinos Ger. Grosse wilde Poley/ grosse wilde Bas-
ilien. Ad sepes passim. Junio & Julio floret.
Ufu.

Ufu. Herba. *Vires.* Bibitur ad convulsa, rupta, strangurias, Serpentium ictus: *Menses* & partus pellit. *Alvum* sistit. *Diosc.*

XXX. De Lamio.

Pag. 221. lin. 20. pro tertia Specie Lamii adde:

A. 3. *Leucas montana* *Offic.* *Lanium luteum.*
Ger. Park. Folio oblongo luteum C. B.
Spurium flore luteo Volck. *Pseudo-lanium flore luteo Rivin.* *Galeopsis Chab.* sive *Urtica iners flore luteo J. B.* *Gelbe Archangel / gelbe todte Messel.* In sylvis & dumetis. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Contra animalium venena, præcipuè marinorum opitulatur. *Diosc.*

XXXI. De Sideritide.

O *Dore gravi & fœtido cum Lamio convenit, sed foliorum figura differt.* R. Meth. A.

Sideritis Offic. *Hirsuta procumbens C. B.* *Clusio Hispanica, hirsuta J. B.* *Prima herba Judaica Park.* *Herba Judaica Ger. Eisen-Wurzel Gleditsch Kraut.* In petrosis Italiæ, Hispaniæ, &c. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Illita folia suapte vi vulnera sine inflammationis periculo jungunt. *Diosc.*

De Sideritide agentes multùm inter se dissentiunt Botanici, & plures plantæ sunt quibus id nominis ab eis attribuitur. *Dioscorides* tres Sideritidis Species describit; quarum primam stirpem à me hoc in loco exhibitam esse

esse existimo, ut quæ judicio nostro melius conveniat cum brevi *Dioscoridis* descriptione, lib. 4. cap. 29. quam quævis alia. *Sideritin* (inquit loco citato) aliqui *Heracleam* vocant: folia habet *Marrubii*, sed longiora, satis ad frondem *Quercus*, aut *Salviæ* accedentia, minora tamen & aspera: Caules edit quadratos, dodrantem altos, aut etiam majores, non injucundi gustus, aliquantumque subastringentis: in quibus per interstitia orbiculatæ, vertebrae, ut in *Marrubio* spectantur: & semen in iis nigrum: nascitur in petrosis. Secundam *Sideritidem* *Pimpinellam* sanguisorbiam *Offic.* P. 190. *Pharmacolog. nost.* esse, cum nuperis Botanicis consentio. Tertium, *Geranium* *Robertianum* seu *Gratiam Dei* *Offic.* p. 342. ejusd. *Pharmacolog.*

XXXIII. De Calamintha.

NOTÆ sunt flores plures simul pediculis oblongis ramosis è foliorum sinubus egressis insidentes, rari & sparsi, è tubo oblongo in duo labia biantes, quorum superius bifidum rotundatum, alatum, inferius tripartitum. R. Meth. A. p. 65.

Pag. 222. pro 2da Specie Calamintæ adde:

2. **A.** Calamintha sylvestris *Offic.* Odore *Pulegii* Ger. Flore minore odore *Pulegii* J. B. Chab. Altera odore *Pulegii* foliis maculosis Park. *Pulegii* odore seu *Nepata* C. B. Feld: Münke/ Ucker: Münke/ Balsamuth. In aggeribus sepium & agrorum marginibus. Junio

nio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit, cui succedaneum est, & pro ea *Mulierculis Botanopolis Londinensibus* non infrequens venditur.

Pag. 223. ad vires Ballot adde:

Vis ejus efficax adversus canis morsus, foliis ex sale illitis. Ferventi cinere flaccescunt folia, & condylomata reprimunt, purgant & sordida ulcera cum melle. *Diosc.*

XXXVI. De Cardiaca.

Nota sunt, folia circumscriptione subrotunda & profundè laciniata: floris labium superius in canalem inflexum, & inferiore multò longius, inferius tripartitum; calix valdè brevis, & seminibus ad summitatem usque repletus. R. Meth. A. p. 64.

Cardiaca Offic. J. B. Park. Ger. seu Lycopus Ruellii Chap. Marrubium Cardiaca dictum H. Ox. Cardiaca dictum, fortè primum Theophrasti C. B. Herk. & Gespann / Herk. & Gessper / Mutter-Wurk. In hortis & in fimetis. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Urinam & menses ciet, pectus à pituita detergit, lumbricos necat, palpitationem cordis, & cardialgiam in infantibus juvat, in lienis morbis, & affectibus hystericis utilis æstimatur.

XXXVII. De Chamæpity.

Pag. 223. ad vires Chamæpityos adde:

Vulnera glutinat, nomas cohibet, menses movet, fœtum pellit, abortum provocat.

In

In urinæ difficultate, & in mictura sanguinis multum commendatur *H. Ox.* Ictero medetur si septem diebus in vino potetur. *Diosc.*

2. Chamæpitys altera *Offic.* Moschata foliis ferratis *C. B.* sive Iva Moschata Monspeliensium flore purpurascente *Chab.* Iva Moschata Monspeliaca *Ger.* Anthyllis altera herbariorum *Park.* Fransche Erdpin/Seld-Cypresse. In Gallia frequens reperitur. Junio floret. *Ufu.* Herba.

3. Chamæpitys tertia seu mas *Offic.* Odorator *Park.* Incana exiguo folio *C. B.* Folio non laciniato *J. B.* Folio non laciniato seu tertia Dioscoridis Matthiolo *Chab.* Tertia Dodonæi *Ger.* Italianische Erdpin/Erdfiser. In Italia non infrequens. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Hæ duæ vim superioris obtinent, sed non usque adeò efficacem. *Diosc.*

Pag. 224. lin. 4. viribus Bugulæ
subjunge:

Tam intrinsecus quàm extrinsecus adhibita: confert & ictero, hepatis obstructioni, urinæ retentioni, herniis, &c. *Schrod.*

Pag. 224. lin. ult. adde:

Gesnero in remediis Scordio præfertur. In ulceribus gangrænosus claudendis celebravit *Hildanus.*

SECTIO XIII.

De Herbis Semine nudo
Polypermis.

III. De Ranunculo.

Pag. 250. pro 2da, tertia, quarta & quinta
Speciebus Ranunculi adde:

2. **A.** Ranunculus palustris *Offic.* Palustris rotundifolius *Ger.* Palustris Apii folio lævis *C. B.* Palustris flore minimo *J. B. Chab.* Palustris Sardonius lævis *Park.* Rund-blätterichter Wasser-Krähen Fuß/ Wasser-Hahnen Fuß. In aquosis gaudet. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Folia, flores, & cauliculi recentes illitu exulcerant, & crustas non sine dolore gignunt: quare ungues scabros extricant, scabiem eximunt, stigmata delent: formicantes verrucas, & pensiles, alopeciasque paulisper illitu tollunt. *Diosc.*

A. 3. Ranunculus flammeus *Offic.* Flammeus major *Ger.* Palustris flammeus major *Park.* Longifolius palustris major *C. B.* Folio longo maximus *Lingua Plinii J. B. Chab.* Großer lang blätterichter Wasser-Hahnen-Fuß. Groß Spehr-Kraut. In fossis palustribus. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 4. Flammula *Offic.* Ranunculus flammeus minor

minor *Ger.* Palustris flammeus minor sive angustifolius *Park.* Longifolius palustris minor *C. B.* Longifolius aliis Flammula *J. B.* Longifolius Flammula dictus *Chab.* Grosse Spehr-Wurk. In partis aquasis, locisque uliginosis frequens. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vi-res.* Cum reliquis vi caustica convenit. Foliis ludit nunc æqualibus nunc serratis, unde Ranunculus flammeus serratus *Ger.* *Park.* Palustris serratus *C. B.*

5. Ranunculus montanus *Offic.* Montanus maximus albus *Park.* Montanus Aconiti folio albus flore majore *C. B.* Aconiti folio *Ger.* Flore albo Alpinus major *J. B.* *Chab.* Berg-Hahnen-Fuß mit weissen Blumen. In montium sylvosis locis. Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vi-res.* Cum reliquis Ranunculis viribus convenit.

A. 6. Ranunculus acris *Offic.* Surrectis cauliculis *Ger.* Pratenfis erectus acris *C. B.* Pratenfis erectus acris vulgaris *Park.* Rectus non repens, flore simplici luteo *J. B.* *Chab.* Brennender Biesen Hahnen-Fuß. In partis & pascuis. Maio & Junio floret. *Ufu.* Folia. *Vi-res.* Vesicat, exulcerat, apud rusticanos nostros in usu est.

7. Thora *Offic.* *Chab.* Valdensis *Ger.* Folio Cyclamini *J. B.* Aconitum Pardalianches alterum, seu Thora minor *C. B.* Pardalianches, seu Thora minor *Park.* Ranunculus Asphodeli radice dictus Phthora minor *H. Ox.* Item Thora montis Baldi sive Sabaudica *Ger.*

Aco-

Aconitum Pardalianches primum seu Thora major C. B. Pardalianches seu Thora major Park. Ranunculus Asphodeli radice dictus Phthora major H. Ox. Rotundifolius Alpinus flore parvo, grumosa radice Phthora major dictus P. Al. Alpinus Cyclaminis folio, Ranunculus rotundifolius Alpinus flore parvo, grumosa radice Thora major dictus Volck. Leopardt-Giffst. Wolffs-Wurk. In montibus Helveticis reperitur. *Usu.* Herba. *Vires.* Vi caustica prædita est.

IV. De Eranthemo.

Foliis tenuissime dissectis, radice annua, floribus Polypetalis à reliquis differt.

A. Flos Adonis Offic. Park. Chab. Adonis flore rubro Ger. Adonis vulgò aliis Eranthemum J. B. Adonis hortensis flore minore atro-rubente C. B. Æstivalis flore minore ruberrimo H. Ox. Ranunculus arvensis foliis Chamæmeli flore phœniceo T. Inst. Adonien mit tuncel rothen Blumen Adonis-Rösflein. In arvis nascitur sed rarius. Junio & Julio floret. *Usu.* Flos. *Vires.* Ad dolores colicos & nephreticos leniendos utilem esse scribit Parkinsonus.

V. De Myosuro.

Flosculi herbacei pentapetali, semina in spicam oblongam caudæ muris æmulam excurrunt. R, Synop. p. 282.

A. Myosuros Offic. J. B. Chab. Cauda
I muris

muris *Ger.* Holosteum Loniceri Cauda muris
vocatam *Park.* Holosteum affinis Cauda mu-
ris *C. B.* Adonia pusilla segetalis gramineis
foliis spissis, flore obsoleto, spicâ caudam
murinam æmulante *P. de. Müuse. Schwänke-
lein.* In arvis & ad vias. Maio floret. *Ufu.*
Herba. *Vires.* Viribus Plantaginis & Coro-
nopi à quibusdam convenire creditur.

Pag. 228. Ad vires Alceæ adde:

Ex emplasticorum & emollientium medi-
camentorum numero est. Celebratur ab Em-
piricis ad caliginem oculorum. Aquâ deco-
cta torminibus intestinorum remedio est *R.*
H. Totius corporis calidis doloribus appri-
mè conducit *J. B.* Cum vino aut aqua pota, dy-
sentericis ruptisque medetur. *Diosc.*

Pag. 231. Ad vires Plantaginis aquaticæ adde:

Procidentiam anî curare, rubentem poda-
gram, capitis dolorem è causâ calidâ mulce-
re, cruento sputo urinæque mederi tradit
Schvuenckfeld. Succus lac in mammillis con-
fuit. *Rosli.*

XV. De Sagitta.

Foliis est alata sagittæ formam referentibus flo-
ribus tripetalis, semina flori unicuique succedunt
in capitulum congesta denseque stipata. *R. Meth.*
A. p. 67.

A. Sagitta Offic. Major Ger. J. B. Aquatica
major C. B. Major latifolia Park. Chab. Ra-
nunculus palustris folio Sagittato El. Bot. Pa-
lustris folio Sagittato maximo T. Inst. Pfeil-
Haupt.

Haupt. Groß Pfeil-Kraut. in rivulis & aquis. Maio & Junio floret. *Ufu.* Herba, Semen. *Vires.* Temperamento est frigidum humidumque & iisdem cum Plantagine aquatica viribus pollet. *Matth.*

XVI. De Clematide.

Notæ sunt semina plumulis longis adnascentibus cincinnata, flos quadrifolius seu cruciatus, sapor in plerisque speciebus fervidus. R. Meth. A. p. 69.

1. Clematis altera *Offic.* Cœrulea vel purpurea repens C. B. Peregrina cœrulea sive rubra Ger. Peregrina flore rubro vel purpureo simplex Park. sive Flammula flore purpureo & cœruleo simplex J. B. Chab. Wald-Rebe: Lienen Jungfern Anker. In sepibus Italiæ & Hispaniæ reperitur, Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia, Semen. *Vires.* Semen tritum pituitam bilēque detrahit. Folia illita Lepras purgant. *Dioscorid.*

A. 2. Atragene *Offic.* Viorna Ger. Clematis sylvestris latifolia C. B. Sylvestris latifolia sive Viorna Park. Latifolia seu Atragene quibusdam J. B. Athragene Theophrasti quibusdam Chab. Reifiger Freude. Breit blätterichte Wald-Rebe. In sepibus. Julio floret. *Ufu.* Tota planta, *Vires.* Flore, cortice, semine & radice vim urendi habet.

3. Flammula Jovis *Offic.* Jovis surrecta Ger. Park. Recta C. B. Clematis sive Flammula

surrecta alba J. B. Chab. Aufrecht Wald-Rebe. In hortis colitur Æstate floret. Ufu. Herba cum floribus. Vires. Vim urendi cum reliquis habet.

Pag. 231. lin. ult. subjunge :

XIX. De Anemone.

NOtæ sunt semina in capitulum oblongum congesta pappo seu lanugine copiosâ cincta. R. Meth. A. p. 69.

1. Anemone hortensis Offic. Geranii Rupertiani folio cœruleo: an Dioscoridis? C. B. Geranifolia Ger. J. B. Chab. Tenuifolia sive Geranifolia cœrulea Park. Garten Anemone. Anemonen Rößlein. In hortis colitur. Ufu. Herba. Radix. Vires. Acrem vim habet. Commanducata Radix pituitam trahit. Dioscorides.

2. Anemone sylvestris Offic. Matthioli Ger. Sylvestris alba major C. B. Sylvestris latifolia alba sive tertia Matthioli Park. Magna alba plurimâ parte anni florens J. B. Grosse weiße wilde Anemonen Rößlein. In hortis colitur. Ufu. Herba. Vires. Cum priore viribus convenit.

XX. De Pulsatilla.

NOtæ sunt semina cincinnata, plumulis longis adherentibus flores hexapetali. R. Meth. A. p. 69.

Pulsatilla Offic. Chab. Vulgaris Ger. Danica Park. parad. Folio crassiore & majore flore C. B.

B. Purpurea coeruleave J. B. Ruchenschellen.
Schlott-Blumen. In hortis colitur. Apri-
li floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Anemone
viribus convenit.

SECTIO XIV.

De Herbis Pomiferis.

I. De Granadilla seu Contrayerva.

Pag. 233, lin. 4. subjunge:

IN priore meo Libro *Muntingium* secutus
Contrayervam Offic. pro radice cujusdam
Granadillæ Speciei exhibui. Verum plan-
tam à P. Camello eo. nomine descriptam
cum non sit ramosa (si modò vera *Contrayer-
va* ei cognita fuerit) ad hanc Tribum mini-
mè pertinere constat. Nihilominus Descri-
ptio ejus adeò imperfecta est, ut ad quamnam
referenda sit indè expiscari nequeam.

Pag. 236. pro Cap. IX. adde:

IX. De Momordica.

NOtæ sunt, fructus verrucosis tuberculis exaspe-
ratus minimus, carne pauca, unica intus ca-
vitate, quæ sponte aperitur, & semina continet ca-
liptra seu pileolo quodam involuta, plerumque cre-
nata; flores ad centrum usque in quinque lacinias fin-
duntur. R. Meth. A. p. 71.

Momordica & Balsamina Offic. Momordica
Schrod. Herm. Cat. Officinarum Volck. Vulga-

ris *El. Bot. T. Inst.* Momordica, Balsamina, Cucumeraria, Pomum mirabile *Chab.* Balsamina mas *Ger. Park.* Rotundifolia repens seu mas C. B. Cucumerina Indica, folio integro, fructu variegato *Commel. in not.* Cucumeraria, Momordica, Charantia, Balsamina mas *Munt.* Cucumeraria J. B. Cucumis puniceus *Cordi H. Ox.* Balia-Mucca Piri *H. M. T. 8.* Balsam-Kraut Mänlein Balsam Aepffel. In hortis colitur. Augusto floret *Ussu.* Fructus. *Vires.* Refrigerat parùmque siccatur, vulneraria est, dolores ac præsertim hæmorrhoidum mitigat. Extrinsicis sauciatis confert nervis, Herniæ, ambustis, &c. *Schrod.* Balsamum ex fructu hujus plantæ oleo insolatæ per longum tempus factum: valet optimè in vulneribus, ulceribus, maximè hæmorrhoidibus, matricis ulceribus, rupturis, &c. *Pharm. Bat.*

Antequam C. *Bauhinus* pinacem suam ediderat duos tantum novi Botanices scriptores qui *Momordicæ* nomen meminerunt: Post eum *Schroderus*, *Chabræus*, D. *Hermannus*, D. *Volckamerus* & D. *Tournefortius* ejus mentionem fecerunt, nemo tamen eorum eo nomine *Balsaminam* marem intelligit, sed omnes hanc plantam; neque quisquam Botanices Autor, aut auditus mihi aut cognitus eam unquam ita appellat, neque vires ab ipso D. *Bates* Balsamo *Momordicæ* attributæ hujus virtutibus disconveniunt.

SECTIO XV.

De Herbis Bacciferis.

I. De Chamæmoro.

NOtae hujus, flos pentapetalos, fructus è pluribus acinis arctè stipatis, mora rubi æmulantibus, compositus. R. Meth. A. p. 72.

A. 1. Chamæmorus Offic. Ger. Vaccinia nubis ejusd. Anglica Park. Cambro Britannica five Lancastrense Vaccinium nubis ejusd. Chamærubus folio Ribes Anglica C. B. Rubo Idæo minori affinis Chamemorus J. B. Chab. Rubus Alpinus humilis Anglicus, Vaccinia nubis (i. e.) Wolffen-Beer. Kreg-Beer. vulgò dictus P. Al. An Chamæmorus Norwagicus Park. Norwagicus Clusii J. B. Chamærubus folio Ribes C. B. Norwegische Brom-Beer. In summis Angliæ Alpibus reperitur. Julio & Augusto fructum maturum edit. Usu. Fructus. Vires. In scorbuto multum laudat Hoïerus.

A. 2. Chamærubus Offic. Saxatilis C. B. Rubus saxatilis Ger. Alpinus saxatilis Park. Tricoccus ejusd. Alpinus humilis J. B. Chab. Alpinus humilis Gesneri El. Bot. Stein-Beer. Brom-Beer. Montium altiorum incola est. Junio floret. Usu. Baccæ. Vires. Cum Rubo Idæo viribus convenit.

II. *De Smilace aspera.*

Pag. 240. pro 2da Specie adde:

2. **S**milax aspera Offic. Ger. J. B. Chab. Aspera fructu rubro Park. Aspera fructu rubente C. B. Scharffe oder stechende Winde. In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Folia, viticuli, baccæ. *Vires.* Noxios humores per sudorem & transpirationem evacuat, cutis vitia expurgat, venena arcet, articulorum dolores sedat. Succedaneum est Sarsaparillæ.

Pag. 242. lin. ult. adde:

IX. *De Monophyllo.*

Ciljus notæ flosculi tetrapetali stellati, spicatum digesti, foli è terra exorta (duo enim, vel tria in caule sunt) singularia, baccæ rubræ, ut in Lilio convallium. R. Meth. A. p. 73.

Monophyllum Offic. Ger. five Unifolium Park. Unifolium, five Ophrys unifolia J. B. Chab. Lilium convallium minus C. B. Smilax unifolia humillima El. Bot. Einblatt. In sylvis & dumetis. Maio & Junio floret. *Ufu.* Flos. *Vires.* Cum Lilio convallium viribus convenit.

Pag. 243. lin. ult. subjunge:

XII. *De Ipecacuanha.*

Flores & baccæ sunt racemosæ, unde ab Herba Paris differt.

Ipecacuanha Offic. Pomet. Pis. Act. Philos. Lond.

Lond. N. 238. Ipecacuanha Marl. ob. Hipocacuanha Bagl. Prax. Ipecacoanna Brasiliensibus Marg. Ipecaya sive Pygaya Laet. Purch. Pilg. Vol. 4. Herba Paris Brasiliana polycoccus R. H. p. 669. Periclymeno parvum Brasilianum Alexipharmacum P. Al. Periclymeno accedens planta Brasiliana, flosculis congestis albis H. Ox. Brasilianische Einbeer. Ipecacuanha. Ex Brasilia exportatur. Usu. Radix parva tenuis, nodosa, foris fusca, intus fere buxei coloris, sapore amaricante. Vires. In fluore albo multum valet. Specificum est, ac fermè infallibile remedium in fluxibus Dysentericis, aliis Hemorrhagiis sanguineis, colliquationibus humorum, &c. Baglio. Infusa vel in pulvere sumpta per vomitum & secessum purgat, & non solum in Dysenteria sed etiam in affectibus ventriculi datur cum successu.

XIII. De Solano.

Pag. 244. pro 3a & 4ta Speciebus Solani subjunge:

3. **A** Momum Plinii *Offic. Ger. Plinii vulgò Herm. Cat. Solanum fruticosum bacciferum C. B. Fruticosum Americanum, dictum Amomum Plinii Park. Strychnodendros. J. B. Appollinaris Solani species ex Appennino; Strychnodendros: Solanum arboreseens Chab. Baumichter Staudichter Nachschatten. In insula Madera sponte oritur. Julio & Augusto floret.*

4. Battata Virginiana Offic. Ger. *Park. Paspas Americanum* J.B. Americanum, Pycnocomum Opanank Insulæ Virginiae radix: Chunno Chab. Solanum tuberosum esculentum C. B. Virginiansche Potatoes. Erd-Aepffel. In Virginia sponte oritur, apud nos in hortis colitur. Junio & Julio floret. *Ussu.* Radix. In Culinis, in Officinis nunquam. *Vires.* Cum Battata Hispanica viribus convenire creditur.

XIV. De Lycopersico.

A Solano fructu in plures cellulas diviso differt. Floris figurâ convenit. R. Meth. A. P. 74.

Pag. 244. lin. 27. subjunge:

XV. De Melongena.

A Solano differt quod fructus ejus solidus sit carnosus, & sine cavitate, cum Solano mollis sit, cavus, succulentus. R. Meth. A.

Malâ infana Offic. Ger. Infana Syriaca Park. Malum insanum folio non spinoso Munt. Solanum pomiferum fructu oblongo C. B. Pomiferum Ifructu rotundo J. B. Melongena fructu oblongo El. Bot. Arabum, Melanzana: Solanum pomiferum Chab. Belingela Pis. Lusitanis Melongela Latinis: Tongu Angolensibus, Macumba Congensibus Mareg. Melanzan Aepffel. Doll-Aepffel. In hortis apud nos colitur, Æstate floret. *Ussu.* Fructus.

Pag. 245, lin. 11. subjunge:

XVII. *De Bella Donna.*

Flores habet campaniformes, concavos & tubulosos, margine in quinque segmenta acuta diviso; fructus major, in duas cellas divisus, malignus & venenatus. R. Meth. A. 74.

A. Solanum lethale Offic. Ger. Park. Melanocerasus C. B. Manicum Chab. Manicum multis seu Bella donna J. B. Furiosum, luridè purpureo flore calathoidè, melanocerasus. P. Al. Cosineticum Hofman. Solano congener flore campanulato vulgatius, latioribus foliis H. Ox. Bella donna Clusii El. Bot. Donna, majoribus foliis & floribus T. Inst. Wald Nachtschatten. Tödliche Nachtschatten Döll. Wurk. In locis ruderatis & ad semitas. Junio & Julio floret, Usu. Folia. Vires. Recentia mammis imposita, earum duritias & tumores emolliunt, discutunt & sanant etiam cancrasas R. H. Intus sumpta maligna est & lethalis planta.

XVIII. *De Halicacabo.*

Pag. 245, lin. 23. subjunge:

Morbo articulari efficacius esse creditur.
2. Solanum somniferum Offic. Ger. Park. Somniferum verticillatum C. B. Chab. Somniferum antiquorum Alp. ex. Verticillatum J. B. Verticillatum angustiore folio flore ochroleuco Ban. Cat. Vesicarium verticillatum fructu erecto minore H. Ox. Alkekengi Mexicanum Herm. Fructu parvo verticillato El. Bot.

Bot. *Peervetti H. M.* Schlafmachender Nachtschatten. Nachtbeer. In hortis Botanicorum. Julio floret. *Ufu.* Radix, Fructus. *Vires.* Radix vim habet somniferam, Opio tamen mitiorem. Fructus, urinam vehementer ciet, unde Hydropicis exhibetur. Decoctus dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus cum melle oculorum hebetudines tollit. *Diosc.*

XIX. De Asparago.

Pag. 246. lin. 5. subjunge:

Asparagus sylvestris *Diosc.* Sylvestris molli & tenuissimo folio *D. Jons.* Pratenfis *J. B.* Sylvestristenuissimo folio *C. B.* Wilder Spargen. Circa Monspelim observatur. Sola transplantatione à sativo differt.

2. Asparagus petræa, & Corruda *Offic.* Petræa sive Corruda *Ger.* Foliis acutis *C. B.* Acuto folio petræus *Jons.* *D.* Sylvestris foliis acutis *Park.* Corruda *J. B.* Sive Asparagus sylvestris *Chab.* Stein Spargen. Dorn Spargen. Ad sepes & in dumetis Italiæ, &c. frequens. Augusto floret. *Ufu.* Turiones, Radix. *Vires.* Cum Sativo viribus convenit, cujus vice eo utuntur Monspelienses Pharmacopæi.

XX. De Oxycocco.

Note hujus folia Serpylli, viticulæ tenues supinæ, flosculi tetrapetaloides, bacca sublonga, locus palustris. *R. Meth. A. p. 75.*

1. Oxycoccus *Offic.* sive Vaccinia palustris *J. B.* *Chab.* Oxycoccum Cordi *Volck.* Vaccinia

ia palustris Ger. Park. Vitis Idæa palustris
 B. Moos Beer. Viehsesenge. In palu-
 ris locisque putridis, Jnnio floret. *Ufu*. Fru-
 ctus. *Vires*. Fluxus alvi vomitumque sistit,
 tim sedat, ventriculum corroborat, æstum
 ebrialem compescit, pesti resistit.

2. Uva Gruina *Offic.* Vitis Idæa palustris
 Virginiana fructu major R. H. p. 685. Idæa
 palustris Americana, oblongis splendentibus
 foliis fructu grandiore, rubro, pluribus in-
 us acinis referto P. P. Tab. 320. f. 6. Cranichs
 Beer. Ex Nova Anglia transportatur. *Ufu*.
 Vaccæ. *Vires*. Ad Scorbutum præstare cre-
 ditur, In culinis nostris etiam reperitur.

SECTIO XVI.

De Herbis Multifiliis seu Corniculatis.

II. De Telephio.

Pag. 248. pro 2da Specie Telphii adde:

A Rhodia radix *Offic.* Ger. Park. C. B.
 J. B. Chab. Telephium radice
 Rosam spirante, majus *Herm. Cat.*
 Luteum minus, radice Rosam re-
 dolente H. Ox. Anacampseros, radice Rosam
 spirante El. Bot. Radice Rosam spiran-
 te major T. Inst. Rosen, Wurk. Rhodiefer
 Wurk. In montosis reperitur. Vere floret.
Ufu. Radix tuberosa fragilis. foris fusca, in-
 us albida, odore & sapore roseo. *Vires*. Cal-
 facit

facit & siccatur, Cephalica est, *Ufus*. præcipue in dolore capitis.

III. De Cepæa.

Notæ sunt Folia succulenta Portulacæ similia. Flores stellati in Caulibus à medio summum tenus.

Cepæa *Offic.* Ger. C. B. J. B. Chab. Matthioli Park. Sedum Cepæa dictum Herm. Cat. annum album, oblongo Portulacæ minoris folio H. Ox. Cepeen Kraut. Ulfes Burgel. In hortis feritur. Æstate floret. *Ufu*. Herba. *Vires*. Folia in vino pota Urinæ stillicidio, & vesicæ scabie laborantibus opitulantur. *Dioscoridis*.

Pag. 248. Ad vires Illecebræ adde:

Acris est planta ac vehementer excalefaciens. Intrinsecus succus aliquo liquore extractus vomitum movet, crassos, pituitososque ac biliosos humores potenter educit, unde in febribus quartanis mirè confert. Inter antiscorbutica recensetur. Extrinsecus rubificat, vesicas excitat, ac tandem exulcerat. *Diosc.*

Pag. ead. Ad vires Umbil. Veneris adde:

Leviter astringere, refrigerare, reperi-tere & abstergere asserit *Gal.* Succus inflammationibus, ignibus sacris, strumis & per-nionibus illitu auxiliatur; stomachi ardorem mitigat, &c. Folia cum radice comosa calculosis profunt & Urinam cient. *Dioscorid.*

VI. De *Paonia*.

Pag. 249. pro 4ta *Paoniae* Specie adde:

4. **P**Æonia flore albicante *Offic.* flore pleno albicante *Park. Parad.* flore ex albido pleno major & minor C. B. fœmina polyanthos flore albo *Ger.* fœmina polyanthos *Chab.* albo flore pleno, sive polyanthos alba fœmina J. B. Pœonien Weiblein mit weissen Blumen. In hortis reperitur. Maio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

VII. De *Helleboro nigro*.

Pag. 250. lin. 14. subjunge:

IN passione Hyfterica, & affectione Hypochondriaca remedium specificum & efficacissimum æstimatur. *Parcel.*

A. 2. *Helleborastrum* *Offic.* *Ger.* *Helleborastrum* minor flore viridante *Park.* *Helleborus niger hortensis* flore viridi C. B. *niger sylvestris ramosus*, latiore folio deciduo *H. Ox.* *Elleborus niger vulgaris* flore viridi vel herbaceo, radice diuturna J. B. *Chab.* Wätersfuß. Schwarze Niesewurz. Christwurz. In locis montosis. Martio & Aprili floret. *Ufu.* Radix, folia. *Vires.* Folia adversus variolas aliosque morbos contagiosos (in cerevisia pota) mirè commendat D. *Johnjon.* Radix easdem facultates cum genuino habet. Purgat inferiorem ventrem, pituitam & flavam bilem ducens J. B. Hippitriaci & Pecuarii in lue jumentorum

torum huic plurimum confidunt; scilicet bo-
um palearia, equorum cutem infra cervi-
cem, pecudum aures stylo pertundunt, dein
fibras radicum hujus per vulnus transadigunt,
unde *Wstockwurzels* dicuntur.

A. 3. Consiligo *Offic.* Helleborastrum *Pharm.*
Bat. Helleboraster maximus *Ger.* maximus si-
ve Consiligo *Park.* Helleborus niger foetidus
C. B. niger ramosus angustifolius semper vi-
rens elatior *H. Ox.* Elleborus niger sylve-
stris adulterinus etiam hyeme virens *J. B.*
Chab. Schmalblätterigte : Niesewurzel. In
sylvosis sed rarius. Februario & Martio flo-
ret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Pulvis foliorum exsic-
catorum pauca quantitate verminantibus
pueris exhibetur, optimumque & certissi-
mum remedium vulgò aestimatur. Adno-
tat autem bene *Tragus* internis corporis par-
tibus adhiberi non debere, sed ab illo ca-
vendum tanquam á pestilentissima herba.

VIII. De Fraxinella.

Pag. 250. lin. ult. subjunge:

DUas Tragii species *Dioscorides* memorat,
verum adeò obscure de iis scripsit; ut
non leves controversiæ inter Botanicos de
earum prima indè exortæ sint, varias plan-
tas eo nomine appellantes. *Gesnerus* Polygo-
num bacciferum pro eo habet, *Dodonæus* in
Historia Gallica, Atriplicem olidam quam Tra-
gium Germanicum vocat; *Pona* & *Bellus* An-
drosemum foetidum, Tragium Creticum
Bel-

Bellonio dictum, *Lobelius* Tragium *Dioscoridis* Fraxinellam nostram esse arbitratur, in cujus opinionem & ipse propendeo, quod nulla alia ex prædictis planta, *Lentisco semine folio & ramis similis*, singulis tamen minoribus, dici potest.

Alterum *Dioscoridis* Tragium *Rauwolfius* Stœchadis speciem fuisse credidit, ut suo loco ostendi.

2. Anisum Indicum *Offic.* Indicum stellatum *Ger. emac.* peregrinum *C. B.* exoticum *Philippinarum Insularum Park.* Zingi fructus stellatus sive Anisum Indicum *J. B. Chab.* Fœniculum Sinense *Fr. Redi Exper. Nat.* Cardamomum Siberiense *Patavinorum Hort. Bosian.* Euonymo adfinis *Philippinarum Insularum*, Anisum spirans, nuculas in capsulis stelliformiter congestis, proferens *P. Al. Indianischer Anieß/* à similitudine seminum Anisi quoad odorem, & *Etern-Anieß/* à figura capsulæ seminum stellam referente. Ex India Orientali ad nos transportatur. *Usu.* Theculæ, quæ fusci coloris sunt, singulæ singula semina coloris fusci splendentis, Lenticulæ circiter magnitudine continent.

IX. De Abutilo.

Foliis mollibus *Althææ*, floribus è foliorum alis exeuntibus *Alceæ* thecis bivalvibus cum solitariis in singulis seminibus ab aliis hujus generis differt. *R. Meth.*

A. p. 77.

Abutilon *Offic.* *Dodonæi El. Bot.* *Althæa lutea Ger.* *Theophrasti flore luteo C. B.* *Theophrasti flore luteo* quibusdam *Abutilon J. B.*

Chab. lutea sive Abutilon Avicennæ putatum
Park. Alcea Indica, Abutilon dicta major, pericarpio membranaceo, orbiculari, compresso, vertice corniculis extus coronato, intus in decem aut duodecim loculamenta diviso *P.*
Al. Zbisch mit gelben Blumen/Althe. In hortis feritur. Julio floret. *Usu.* Folia, Semen. *Vires.* Folia externè ulcera mundant. Semen urinam provocat, calculum expellit.

X. De *Caltha Palustri.*

Notæ sunt flos Ranunculi, sed nudus absque perianthio, filiquæ radiatim dispositæ, folia integra subrotunda. *R. Meth. A.* p. 78.

A. Chamæleuce *Offic.* *Caltha palustris* *J. B.*
Chab. palustris major *Ger.* palustris vulgaris simplex *Park.* palustris flore simplici *C. B.* Pseudo-Helleborus ranunculoides pratensis rotundifolius simplex *H. Ox.* Populago *El. Bot.*
Rühz-Blume/Gold-Biesen-Blume. In aquosis. Majo floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Lumborum doloribus propitia est. *Diosc.*

XIV. De *Aconito.*

Pag. 252. post lin. 9. pro 1. & 2. Speciebus *Aconiti*, adde:

- 1.** *N*apellus *Offic.* verus cœruleus *Ger.* verus flore cœruleo *Park.* Aconitum cœruleum seu Napellus primus *C. B.* magnum Napellus *Chab.* magnum purpureo flore, vulgò Napellus *J. B.* Münchs-Kappen / Narreus Kap.

Rappen / blau Eisen-Hütlein. In hortis reperitur. Julio floret. *Vires*. Facultate est hominibus aliisque animalibus exitiali & pernicioſa R. H.

2. Aconitum Ponticum *Offic.* luteum Ponticum *Ger.* lycoctonum *Chab.* lycoctonum luteum C. B. luteum Ponticum ferotinum flore albido *Park.* folio Platani, flore luteo pallescente J. B. Wolfſſwurz mit weißlichten Blumen. In hortis colitur. Julio floret. *Vires*. Maligna est planta.

Hoc est Aconitum alterum *Dioscoridis*, Lycoctonum & Cynoctonum dictum: cujus cum tres faciat species, hoc ad tertium refertur quam Ponticum vocari ait: *Foliaque habere Platani, sed longiora, nigriora, & crebriore divisura: caulem filicis pediculo similem, nudum, cubitali altitudine: Semen verò in siliquis oblongis recondere, ac radicibus tandem esse in Squilla marinæ modum nigrescentibus.* Chab.

SECTIO XVII.

De Herbis flore Monopetalo vasculiferis.

II. De Nicotiana.

Pag. 251. pro 2da Specie Nicotianæ adde:

2. **H**YOSCYAMUS luteus *Offic.* Ger. Petum Anglicanum *Pharmacol. Bat.* Tobacco Anglicum *Park.* Nicotiana minor

C. B. Priapeia, quibusdam *Nicotiana minor*
J. B. Chab. Englisch Taback. In hortis seritur.
 Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.*
 Cum *Hyoscyamo* viribus convenit.

Hæc planta pro *Mandragora* & *Nicotiana*
Mulierculis *Botanopolis Londinensibus* non
 raro venditur.

III. De *Gentiana*.

Pag. 255. pro 2da, 3tia & quarta specie
Gentianæ adde:

2. *Gentianella verna* *Offic.* verna major *Ger.*
emac. Alpina verna major *Park.* Alpina
 angustifolia magno flore *C. B.* Alpina magno
 flore *P. Al.* *Gentiana* Alpina magno flore *J. B.*
 Alpina flore magno cœruleo, *Violæ Marianæ*
Chab. Quinta sive *Gentianella verna major*
Clusii H. Ox. Alpina pumila angustifolia ma-
 gno flore *El. Bot.* Berg-Gentianel mit Glocken-
 Blumen. Summis *Alpium* jugis sponte repe-
 ritur, in hortis autem frequens nutritur. A-
 prili & Majo floret, *Ufu.* Herba. *Vires.* Ama-
 rissimus est totius plantæ Sapor, ideoque je-
 cinoris vitiis, nempe regio morbo & obstru-
 ctionibus, auxiliatur. *J. B.*

A. 3. *Pneumonanthe* *Offic. Ger.* *Gentianella*
 autumnalis *Pneumonanthe* dicta *Park.* *Gen-*
tiana palustris angustifolia autumnalis major
ejusd. *Gentiana* species, Calatina quibusdam
 radice perpetua sive palustris *J. B.* Species pa-
 lustris Calathiana viola quibusdam *Chab.* Luna

gen. Blumen. In ericetis humidioribus reperitur. Autumno floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Efficax à recentioribus adversus pestilentes morbos habetur, & ad virulentorum animalium morsus & ictus. Alii præclaras ei vires in sanandis pulmonum affectionibus ac hepatis adscribunt *J. B.* Gentianæ viribus convenit multò tamen imbecillior est.

A. 4. Gentianella autumnalis *Offic.* fugax minor *Ger.* autumnalis Centaureæ minoris foliis *Park.* fugax quarta Clusii flore dilute purpurascēte & cœruleo elegantissimo *J. B.* fugax Clusii *Chab.* Gentiana brevi folio *C. B.* Kleiner Himmels Stengel. In montosis cretaceis & pascuis siccioribus. Septembri floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Iisdem facultatibus cum majore Gentiana pollere creditur.

Hæc planta præstantissimum est stomachicum, & è gratissimis herbis amaris, Centaurium minus longè superans, cujus loco in frequenti nunc dierum usu esse incipit apud ingeniosos Medicos & Pharmacopœos *Londonenses.*

IV. De Convolvulo.

Pag. ead. pro prima & 2da Speciebus Convolvuli adde:

1. A. Smilax lævis *Offic.* lævis, Convolvulus major *Chab.* lævis sive lenis major albus *C. B.* *Park.* vulgaris major albus seu flore majore albo *H. Ox.* major flore albo *P. B.* Grosse weisse Winde/ Baum/ Glocken. Ad sepes &

in hortis. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.*
Expurgat humores biliosos acres & serofos.

A. 2. Helxine cissampelos *Offic.* cissampelos multis sive Convolvulus minor. *J. B.* Convolvulus minor arvensis. *C. B.* minor albus vulgaris *Park.* minor purpureus *ejusd.* vulgaris flore minore purpureo *H. Ox.* minor. Salsione veterum, Helxine cissampelos *Chab.* Smilax lævis minor *Ger.* Kleine Winde / Kornwinde. In arvis. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Foliorum succus potu dejicit alvum. *Diosc.*

Ingeniosus & eruditus vir D. *Tournefortius* *El. Bot. p. 109.* Jalapam Convolvuli radicem non esse ait, sed cujusdam Mirabilis Peruvianæ speciei quam *Jalapam Officinarum fructu rugoso* vocat, cujus notitiam à *P. Plumier* habuit.

Pag. 257. pro 6ta Specie Convolvuli adde:

8. **B**atatas *Offic.* *C. B.* *J. B.* planta peregrina Indica Camotes, Amotes & Aies etiam dicta Clusii *Chab.* Battatas Occidentalis Indiæ & Inhame Orientalis Lusitanorum *Park.* Convolvulus Indicus Batatas dictus *R. H.* Indicus radice tuberosa eduli, cortice rubro Batatas dictus *P. B. P.* Indicus Orientalis Inhamæ seu Batanas, Sisarum Peruvianorum seu Battata Hispanorum *H. Ox.* radice tuberosa esculenta, Spinachix folio, flore albo, fundo purpureo, semine post singulos flores singulo *Cat. Jamaic.*

Jamaic. Sifatum Peruvianum sive Battatas Hispanorum *Ger. emac.* Jetica vulgò Batata *Pis.* Brasiliensibus *Marg.* Kappa kelengu *H. M.* Spanische Potatoës. Peruvianische Zucker-Rüben. Utriusque Indiæ multis in locis sponte oritur. *Ufu.* Radix. *Vires.* Temperata est, & cocta vel assa ventrem emollit, estur aut cruda, aut cocta in deliciis ob saporis gratiam æstimatur.

V. De Cneoro.

Caule non scandente à Convolvulo differt.

A. Cneoron album & Dorycnium *Offic.* album folio Oleæ argenteo molli *C. B.* *Jonsf. D.* album foliis argenteis *Ger. emac.* album Dalechampii aliis Dorycnium *Chab.* Dorycnium Imperati *J. B.* Creticum *Alpinum Park.* Convolvulus major rectus Creticus argenteus *H. Ox.* argenteus umbellatus erectus *El. Bot. T. Inst. Stein-Röplein.* In Candia reperitur. Julio floret. De viribus & usu nil invenio apud Authores.

VI. De Campanula.

Notæ sunt, flos campanulatus in quinque plurimum laciniis ad margines sectus summo fructui insidens, vasculum seminale in terna loculamenta divisum, succo lacteo scatere. *R. Meth. A. p. 82.*

A. 1. Campanula *Offic.* radice esculenta flore cœruleo *Herm. Cat.* Rapunculus *Chab.* esculentus *G. B.* esculentus vulgaris *Park.* vulga-

ris campanulatus *J. B.* Rapuntium parvum
Ger. Kleine Rapunzel. In aggeribus fossarum
 Julio floret. *Ufu.* Radix in culinis, Semina in
 Officinis. *Vires.* Semen oculorum fluxiones
 cohibet. Succus aurium dolores sedat. *Diosc.*

A. 2. Trachelium *Offic.* majus *Ger.* majus
 flore purpureo *Park.* majus sive Cervicaria
P. B. Campanula, Cervicaria *Chab.* vulgatio-
 ri foliis Urticæ major & asperior *C. B.* major &
 asperior folio Urticæ *J. B.* Halskraut / Hals-
 Wurzel. In sylvis & ad sepes. Julio floret.
Ufu. Folia. *Vires.* Ad anginas commendatur,
 etiamque in tumoribus & inflammationibus
 oris. &c.

3. Medium *Offic.* Dioscoridis Rauwolfio *J.*
B. *Chab.* Viola mariana peregrina *Park.* maria-
 na laciniatis foliis peregrina *C. B.* Campanu-
 la foliis profunde incisis, fructu duro *T. Corol.*
*Syrische Milch / Glöcklein mit zerfetzten Blät-
 tern.* In Syria & Græcia reperitur. *Ufu.* Ra-
 dix, Semen. *Vires.* Radix menses sistit, Se-
 men menstrua pellit. *Diosc.*

Hanc cum Rauwolfio Dioscoridis potius Me-
 dium habendum esse existimo, quàm Violam
 Marianam quam *Matthiolus* pro eo exhibet,
 quod melius convenit cum brevi illius de-
 scriptione à Dioscoride tradita, lib. 4. cap. 18. in
 his verbis: *Μέδων in saxis, & opacis nascitur;*
folia habet Iridis: caulem tripubitalem, & in eo
florem grandem, purpureum, rotundum: semine Cni-
ci minuto: radicem dodrantalem, crassitudine baculi,
gustu acerbo.

VII. De Viola Mariana.

A Campanula differt fructu in quinque cellas diviso & floris marginibus minns profunde sectis. R. Meth. A.

Viola Mariana Offic. Ger. Mariana flore purpureo Park. Mariana Dodonæi quibusdam Medium J. B. Chab. Campanula hortensis folio & flore oblongo C. B. Coventry-Glöcklein / Purpurrothe Milch-Glöcklein. In sylvis & montosis, apud nos tantum in hortis reperitur. Æstate floret. Usu. Radix in Officinis raro, in culinis autem inter olera. Vires. Refrigerat, siccatur, parum astringit.

Pag. 258. post lin. 29. adde:

IX. De Pinguicula.

NOta sunt cauliculi nudi, unicum in summitate florem violam referentem calcari donatum gestantis, vasculum seminale bivaiva subrotundum, folia humi strata, pallida, humore pingui madentia. R. Meth. A. p. 90.

A. Pinguicula Offic. Gesneri J. B. Gesneri-Cuculata Historiæ Lugdunensis Chab. seu, Sanicula Eboracensis Ger. Park. Sanicula montana flore calcari donato C. B. Viola palustris Pinguicula vel ἰβνυγγοῦ, dodecatheon Plinii H. Ox. Butter-Wurz. Schmer-Wurz. Berg-Sanikel. In montosis humidis. Majo floret.

Ufu. Herba. *Vires.* Vulneraria est planta, & ad ramices puerorum eximia. Syrupum ex ea factum purgat pituitam satis strenuè.

Pag. 259. lin. 14. subjunge:

Oculorum fluxionibus & inflammationibus auxiliatur, foliis cum polenta tritis & impositis. Eadem cocta sorbitionis usu dysenteriam sistit. *Diosc.*

XI. De Antirrhino.

NOte sunt flos rictum exprimens, clausus nonnullis dictus, labio superiore bifido, inferiore tripartito, calcari carens. Vasculum seminale in bina loculamenta divisum vituli caput & naves referens, è tribus foraminibus semina fundens. R. Meth. A. pag. 90.

A. Artirrhinum *Offic.* minus Ger. sylvestre Medium *Park.* arvense majus C. B. arvense minus H. Ox. angustifolium sylvestre J. B. angustifolium flore rubro *Herm. Cat.* angustifolium quibusdam minus aliis *Chab. Ralsb. Maul. Klein Orant.* In arvis arenosis. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* In suffusionibus oculorum, & in passione Hystrica à quibusdam commendatur.

XII. De Aristolochia.

Pag. 260. lin. 12. subjunge:

4. **P**istolochia *Offic.* Ger. vulgatio *Park.* Aristolochia Pistolochia dicta C. B. polyrrhizos

zos J. B. Chab. Osterlucen mit viel dünnen langen Wurzeln. In Italia, Gallia & Hispania sponte oritur. Æstate floret. Usu. Radix. Vires. Cum reliquis viribus convenit.

Pag. 262, lin. 10. subjunge:

XVI. De Alektorolopho.

NOte flores galeati & labiati, labello tripartito: florum calices ampli, & vesicularum instar inflati, vascula seminalia occultantes bicapsularia compressa aut subrotunda, tum in summo, tum in lateribus in duo foliola se aperientia, seminibus fœta oblongis vel compressis. R. Meth. A. p. 91.

A. 1. Alektorolophus, Crista galli Ger. Chab. galli fœmina J. B. Pedicularis sive Crista galli lutea Park. pratensis lutea vel Crista galli C. B. Gelb Läuse-Kraut/Rödel-Kraut. In pascuis. Junio floret. Usu. Herba. Vires. In tussi & caligine oculorum commendatur. Park.

A. 2. Pedicularis Offic. Ger. pratensis purpurea C. B. purpurea palustris seu pratensis vulgaris humilior H. Ox. pratensis rubra vulgaris Park. quibusdam Crista galli flore rubro J. B. Chab. Rödel / Braun-Rödel / Läuse-Kraut. In pratis & pascuis humidioribus. Æstate floret. Usu. Herba. Vires. Frigida & sicca est, undè ad fistulas & sinuosa ulcera utilis. Sanguinis profluvium & menses sistit. Virofam facultatem habet, unde internos ejus usus condemnat J. B.

XVIII. De Melampyro.

NOtae floris labium superius arcuatum seu fornicatum & incisum, inferius integrum, sibi mutuo conjuncta: folium breve laciniatum & canaliculatum, pericarpium sine suo excipiens bivalve, quod à cuspide ad basin in duas carinas aperitur, &c. Semina triticeis similia. R. Meth. A. p. 91.

1. Triticum vaccinum *Offic.* Melampyrum sive Triticum vaccinum *Chab.* multis sive Triticum vaccinum *J. B.* purpureum *Ger.* purpurascens coma *C. B.* Cratægonum purpureum *Park.* Rüh-Weizen. Inter segetes passim. Junio floret. *Usu.* Semen. *Vires.* In medicina nondum quod sciamus usum obtinuit cum *J. Baubino* consentimus, gratus autem pastus est bobus & vaccis saginandis.

A. 2. Cratægonum *Offic.* album *Ger.* vulgare *Park.* Melampyrum luteum latifolium *C. B.* album. Triticum Vaccinum quorundam *P. B.* sylvaticum flore luteo, sive Satureia lutea sylvestris *J. B.* Gelber Rühweizen / wilder Rühweizen / Wald-Hirse. In sylvis & in dumetis. Junio & Julio floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Venerem stimulat. *Lob.*

XIX. De Polygala.

NOtae sunt flos ima parte clausus, summa expansus & in duo labia divisus, superiore bifido, inferiorio-

seriore plerumque fimbriato; vascula seminalia Tblaspeos, compressa, didyma. Fructus floris calice obtegatur, è quinque foliis composito, quorum tria parva, duo grandia, velut alæ fructum amplectentia, R. Meth. A.

A. Polygala Offic. Ger. vulgaris C. B. vulgaris Officinarum Volck. minor Park. tetrapetala, siliculosa bicapsularis, longo & angusto folio, minor H. Ox. Polygalon multis J. B. Chab. Flos Ambarvalis vulgo Herm. Cat. Milch. Wurz / kleine Kreuz-Blümlein. In pascuis siccioribus frequentissima. Julio floret. Uss. Herba. Vires. Ex amarore calidam & siccam esse probant; folia in vino cocta bilem per alvum dejiciunt. Gesn.

Hæc est Polygala Officinarum Angliæ & Botanicorum plerorumque modernorum; verum plantam illam esse quam hoc nomine tradit Dioscorides neque descriptio, neque vires ut credamus permittunt, cum nec folia Lentis habeat, nec facultatem augendi lac, quorum utrumque Polygalæ attribuitur.

SECTIO XVIII.

De

Herbis floribus tetrapetalis.

*De Plantis flore uniformi tetrapetalo
siliquosis.*

Pag. 265. pro Cap. I. adde post lin. 12.

I. De Leucoio.

*C*ilijs notæ, siliquæ oblongæ, compressæ, bivalves, membranâ intergerinâ in duo loculamenta, duas seminum compressorum, aliâ foliaceâ cinctorum series continentia, divisa, flores majusculi odorati. R. Meth. A. p. 94.

Leucoium album Offic. Ger. simplex sativum Park. incanum majus C. B. hyemale & diu durans album J. B. Chab. Weiße Wald-Nägelein/ Schnee-Tröpflein. In hortis colitur. Æstate floret. Usu. Flores. Vires. Ulcera oris & rimas sedis sanant, contra vulvæ inflammationes valent. Diosc.

Pag. 304. lin. 30. adde:

IV. De Viola Lunaria.

*S*iliquâ latâ brevi à Leucoio distinguitur cum quo seminis figura compressâ convenit. R. Meth. A. p. 95.

I. Bul-

1. *Bulbonach Offic.* *Bulbonac* vulgarissime *P. B.* *Viola lunaria* sive *Bulbonach Ger. Park.* *lunaris vulgaris ejusd. Parad.* *lunaria major* siliqua rotunda *C. B.* *Lunaria major* siliqua rotundiore *J. B.* *Leucoium lunatum* seu *lunarium latifolium majus annum*, siliquâ rotundâ, flore violaceo seu subcœruleo *H. Ox.* *lunatum &c.* flore purpureo *Herm. Cat.* *Freimb Mond Kraut / Mondveiel.* In montanis sylvis crescit, apud nos autem in hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Radix, Folia, Semina. *Vires.* Radix abstergit, mediocriter calfacit & urinam cit, ut *Rapunculus*, folia calido, acrique & amaro gustu sunt: Pulvis seminis amarissimi cum aqua appropriata exhibetur in Epilepsia. *Cam. Schwenckfeld.*

2. *Viola lunaria Offic.* *Lunaris longioribus* siliquis *Ger.* *lunaris altera* sive peregrina *Park.* *Parad.* *lunaria major* siliquâ oblongâ *C. B.* *Lunaria major Chab.* *major* siliquâ longiore *J. B.* *Leucoium majus perenne* siliquâ lunatâ longâ coronatâ *H. Ox.* *Mondveiel mit länglichten Schoten.* In montibus Saleva, &c. provenit. Majo floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Quidam in Helvetia chirurgus ex contusis foliis & *Sanicle* parabat unguentum vulnerarium non contemnendum. *Cam.*

V. De Hesperide.

A *Leucoio* differt tum siliquis, quæ non ut in *Leucois* compressæ sunt, sed tumidæ & subrotundæ;

da; tum seminibus, quæ teretiuscula & oblonga. R. Meth. A. p. 95.

Hesperis Offic. hortensis C. B. flore purpureo albo & vario Chab. sive Viola matronalis Park. Thead. & Parad. Hesperides flore purpureo albo & vario J. B. Viola matronalis purpurea Ger. matronalis vulgò Herm. Cat. Matronen-Vio- len/ Violon mit Purpur-Blumen. In hortis colitur. Aprili, Majo & Junio floret. Ufu. Herba, Semina. Vires. Tussi convulsis & difficulter spirantibus mederi tradit Clus. Urinas insuper & sudores propellere, incidere, abstergere & digere J. B. Erucæ ut sapore ita facultate proxima videtur, Dod.

VI. De Alliaria.

Seminibus oblongis teritiusculis cum Hesperide convenit, floribus parvis, foliis subrotundis, odore Allii ab eadem differt. R. Meth. A. p. 95.

A. Alliaria Offic. Ger. C. B. J. B. Park. Hesperis Allium redolens H. Ox. El. Bot. Herm. Cat. Knoblauch-Kraut. In sepibus. Vere floret. Ufu. Herba. Vires. Aperit, incidit, tenuium est partium. Interne urinam ciet, venenum expellit; tussim veterem sanat, dolores colicos sedat. Externe putredini resistit, unde gangrænam ulceraque putrida atque maligna sanat.

VII. De Brassica.

Pag. 266. pro 2da, 3tia, 4ta & 5ta Speciebus
Brassicæ, adde:

2. **B**rassica capitata rubra *Offic. Ger. Park. parad. C. B. J. B. Rother Kopff-Kohl.* In hortis colitur. *Ufu.* Folia. *Vires.* Decoctum hujus saccharo tantillo temperatum, potum horis medicinalibus egregium est ad promovendum materiæ purulentæ in Empyema per urinas effluxum. *Etmullerus.*

3. Caulis rubra *Offic. Brassica rubra Ger. C. B. rubra vulgaris J. B. Chab. sativa rubra, aperta levis H. Ox. Rother oder brauner Kohl.* In hortis colitur. *Ufu.* Folia. *Vires.* Decoctum cum Saccharo sumptum in Asthma celebratur à *Riverio.*

4. Brassica Sabauda *Offic. Ger. Park. alba capite oblongo non penitus clausa C. B. Italica tenerrima glomerosa, flore albo J. B. Chab. Savoyen-Kohl.* In hortis nostris colitur in culinarum usu.

5. Brassica florida *Offic. Ger. Park. cauliflora C. B. multiflora J. B. Chab. Caulis florida Park. parad. Blumen-Kohl / Râse-Kohl.* In hortis etiam colitur. *Æstate floret, Ufu.* In culinis nostris non raro invenitur.

VIII. De Turritidi.

Foliis imis hispidis, quæ caules vestiunt glabris, glaucis; siliquis teretibus, erectis, cauli approximantibus & ferè parallelis ab aliis hujus generis distinguitur. R. Meth. A. p. 95.

A. Turritis *Offic.* Ger. vulgator J. B. Chab. Park. Lobelio *El. Bot.* Brassica sylvestris hispida, non ramosa C. B. sylvestris sive Brassicæ affinis Turritis dicta P. *Al.* sylvestris foliis integris per terram stratis, & in caulibus hispidis H. Ox. Leucoium flore albo, siliquis uno versu dispositis & reflexis ejusd. Thurn. Senff/wilder Kohl mit scharffen Blättern. In aggeribus arenosis. Junio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Succus in ulcera oris à quibusdam commendatur, Lumbricos necat.

IX. De Rapo.

Pag. 266, lin. 28. pro 2da Specie Rapæ,
adde:

2. A. Rapa sylvestris *Offic.* C. B. Rapum sylvestre Ger. Herm. Cat. Chab. sylvestre non bulbosum Park. sylvestre Matthioli J. B. Wilde Rüben. In arvis Æstate floret. *Ussu.* Radix. *Vires.* Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie, totoque corpore utimur. *Diosc.*

X. De Napo.

Pag. 267. post lin. 7. subjunge:

2. A. Napus sylvestris *Offic.* C. B. J. B. Chab. Napus Bunias Fuchsio P. B. Bunias syl.

sylvestris Lobelio *Ger. emac.* sive Napus sylvestris *Park.* Rüben/Steck-Rüben. Inter segetes & in aggeribus fossarum. Æstate floret, *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit, quibus acrior est.

Ex hujus semine tuso & presso Oleum Rüben-Dehl nostratibus dictum cum eruditissimo amico & vicino nostro elici censemus.

3. Pseudo-bunium *Offic.* Napus sylvestris Cretica *C. B. Park.* Candische wilde Rüben. In Insula Creta reperitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Tormina atque stranguriam laterumque dolores sanat: strumas discutit cum sale & vino illita. *Diosc.*

Utrum Napi dulcis an sylvestris semina in compositione Theriacæ Venetianæ usurpari debeant, inter eruditos magna est controversia. In Officinis nostris prioris semina præscribuntur, Græcis scil. secutis, nam *Dioscorides* sylvestris alicujus speciei non meminit: Et *Andromachus* senior qui dulcis semen Napi præscribit: *Mitthiolus* etiam *Epist. lib.* quinto ad *Balthaserum* domestici Napi semen præstantius contra venena quam sylvestrem affirmat. *Andromachus* filius enumerans simplicia medicamentum hoc ingredientia, sylvestrem speciem commendat, quod semina ejus acriora sint, proinde & efficaciora esse creduntur. Verum *Galenus lib. 1. de Antidotis* ab utroque dissentit, & Pseudo-bunii semina in Pharmaci illius compositione utenda præscribit.

XI. De Synapi.

Pag. 267. post lin. 26. adde:

2. **A.** Rapiſtrum *Offic. Chab.* arborum *Ger. Park.* flore luteo *C.B. J. B.* Sinapi arvenſe præcox, ſemine nigro *H. Ox. Wilder Kohl/Triller/Hedderich.* Inter ſegetes frequens reperitur. *Æſtate* floret. *Uſu.* Semen. *Vires.* Reſiccantem autem ac extergentem, nonnihilque digerentem facultatem obtinet, urinam provocat. *J. B.*

XII. De Raphano,

Pag. 268, pro 2da Specie Raphani,
adde:

2. **A.** Armoracia *Offic. Schrod.* Raphanus ſylveſtris *Ger.* Rapiſtrum album articulatum *Park.* flore albo ſiliquâ articulatâ *C. B.* flore albo *Mer. Pin.* flore albo Erucæ foliis *P. B.* flore albo ſtriato, Sinapi album agreſte Trago *J. B.* flore albo ſtriato *Chab.* Raphaniſtrum flore albo ſtriato ſiliquâ articulatâ ſtriatâ minore *H. Ox. Wild Merrettich/Heidenreich.* Inter ſegetes. Junio floret. *Uſu.* Radix. *Vires.* Calfacit & ſiccant, mucilaginem tartaream incidit, attenuat, reſolvit, viſcera aperit, diuretica, lithontriptica & antiſcorbutica eſt. *Schrod.*

XIII. De Eruca.

Pag. 268. lin. 28. pro 2da Specie Erucae
subjunge:

2. **A.** Eruca sylvestris *Offic. Ger.* sylvestris
vulgatior *Park.* sylvestris major lutea,
caule aspero *C. B.* sylvestris major vulgatio-
r foetens *H. Ox.* tenuifolia perennis flore luteo
J. B. Chab. Wilde Rauche. In muris. Junio flo-
ret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Urinam vehemen-
tius pellit & multo sativa acrior est. *Diosc.*

XIV. De Sinapistro.

Pag. 269. pro 2da Specie Sinapistri,
adde:

2. **A.** Barbarea *Offic. Ger. J. B. Chab.* flore sim-
plici *Park.* Eruca lutea latifolia, sive
Barbarea *C. B.* latifolia lutea seu Barbarea ma-
jor & minor *H. Ox.* Nasturtium hybernium
quorundam *P. B.* Sisymbrium Erucae folio,
flore luteo *El. Bot.* Winterfresse / *St. Barbens*
Kraut. In muris, aggeribus, & juxta rivulos.
Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba, Semen.
Vires. Calida & acris est, urinam ciet, & cum
Nasturtio viribus convenit; commendatur
in Scorbuto, Succus in unguentis sordida &
impura ulcera siccant. Semen acre est, diu-
reticum & lithontripticum.

XV. De Eryfimo.

Pag. eadem pro prima Specie Eryfimi,
adde:

1. **A.** *Camelina Offic. Ger. sive Myagrum alterum amarum Park. Myagrum siliquâ longâ C. B. Myagro affinis planta siliquis longis J. B. affinis planta siliquis longis & floribus parvis luteis Chab. Erysimum Galeno & Theophrasto R. H. p. 811. Eruca sylvestris latifolia, folio integro, flore luteo minore H. Ox. Turritis Leucoii folio El. Bot. Theriacs Wurm. Saamen/ grosse wilde Kresse. In locis putridis nonnunquam reperitur. Junio & Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Lumbricos necat & arcet, ventriculum roborat, venenum expellit, Paralyticos & Epilepticos juvat, ulcera oris sanat.*

XVI. De Raphanistro.

Pag. 270. post lin. ult. pro 2da Specie
Raphanistri, adde:

2. **A.** *Raphanus aquaticus Offic. Ger. Park. aquaticus foliis in profundas lacinias divisus C. B. aquaticus Tabernamontani J. B. aquaticus Tabernamontani flore luteo Chab. Armoracia foliis laciniatis Volck. Sisymbrium aquaticum foliis in profundas lacinias divisus, siliquâ breviori El. Bot. Wasser-Nettich. In fossis palustribus. Junio & Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Cum priore à quibusdam viribus convenire creditur.*

De Tetrapetalis filiculosis seu capsulatis.

XVIII. De *Myagro*.

NOTÆ sunt capsulæ tumidiore, flores lutei, semina subrotunda. R. Meth. A. p. 97.

A. Myagrum Offic. Ger. Chab. fativum C. B. Park. dictum Camelina J. B. majus fativum H. Ox. Sesamum Tragi & Officinarum Volck. Alysson segetum foliis auriculatis acutis El. Bot. T. Inst. Rein oder Flachs-Dotter. Inter segetes Lini invenitur frequens. Usu. Semen. Vires. Contusum igne torrent, perunctisque virgis ad lucernarum lumina utuntur. Hoc pingui, scabritias corporis lævigari, atque expoliri constat. Diosc. Emplastica vim obtinet. Galen.

XIX. De *Draba*.

NOTÆ genericæ sunt capsulæ tumida & subrotunda, flores albi. R. H. p. 821.

Draba Offic. Dioscoridis Ger. vulgaris Park. umbellata, vel Draba major capitulis donata C. B. sive Arabis Chab. multis flore albo J. B. filiculosa repens major, foliis magis incanis spanospermis vulgaris H. Ox. Lepidium humile incanum arvense El. Bot. T. Inst. Arabische Senff / oder Türkische Kresse. In hortis colitur. Junio floret. Usu. Herba, Semen. Vires. Cum Ptisana coquitur herba in Cap-

padocia maximè. Semen aridum pro Pipere obsoniis admiscetur. *Diosc.*

XXIV. De Thlaspi.

Pag. 273. prima & tertia Speciebus Thlaspi adde :

I. **A**lyssum *Offic.* incanum Serpylli folio minus *El. Bot. T. Inst.* Thlaspi Alysson dictum campestre minus *C. B.* Græcum *Ger.* arvense minus luteum *Park.* minus quibusdam, aliis Alysson minus *J. B. Klein Schildbesem-Kraut.* In glareosis. Aprili & Majo floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Decoctum singultus sine Febri potu discutit, cum melle trita vitia cutis in facie & lentigines emendat. Contusa in edulio rabiei canis mederi putatur *Diosc.*

Alyssi nomine plurimæ donantur plantæ tum à veteribus tum à recentioribus. Descriptione *Dioscoridis* plantam hic propositam Alyssum esse existimo, ut ex descriptione subnexa persuasus sum, non speciem illam Leucoii cui *Dodonæus* & *Lobelius* id nomen attribuant.

Alysson exiguus frutex est, unicaulis, subasper, rotundis foliis : fructu duplicium scutorum effigie, in quo est semen latum. In montibus & asperis locis emicat.

Alyssum *Galenii* in capite de Marrubio cujus species est, superius exhibui. Alysson *Plinii* ab utroque differt, ut quod ad stellatarum tribum pertinet, & Mollugo appellamus, quantum ea descriptione ejus colligere licet.

A. 3. *Thlaspi Chab.* minus *Offic.* vulgatissimum *Ger.* vulgatius *J. B.* *Vaccariæ folio Park.* arvense, *Vaccariæ incano folio majus C. B.* *Grauer Bauren-Senff / Bauren-Kresse.* In arvis inter segetes. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

XXV. De Bursa pastoris.

Cujus notæ, capsulæ *Bursæ seu trianguli isoscelitis* (ut loquitur D. Tournefortius) figurâ, sapor fatuus. *R. Meth. A. p. 99.*

Pag. 273. post lin. ult. adde:

XXVI. De Brassica marina.

Foliis carnosis cæsiis cum *Brassica* convenit, floribus albis, capsulis subrotundis monospermis in acumen exeuntibus ab eadem differt. *R. Meth. A. p. 99.*

A. *Brassica sylvestris Offic.* *maritima C. B.* *marina Anglica Ger.* *marina monospermos Park.* *monospermos Anglica J. B.* *Chab. maritima major repens*, multiflora alba monospermos *H. Ox.* *Crambe maritima, Brassica folio El. Bot. T. Inst. Englisch-Kohl / See-Kohl.* In arenosis maris littoribus. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vulnere illitu conglutinat, & inflammationes tumoresque discutit. *Diosc.*

Tres *Brassicarum* species à *Dioscoride* memorantur, *fativa, sylvestris & marina.* Quarum duæ à nobis jamjam editæ sunt, nimirum *Brassica fativa p. 297.* & *marina in capite*

de Convolvulo p. 286. Brassica sylvestris quid sit restat ut inquiramus. Descriptio ejus apud *Dioscoridem* adeò brevis est & succincta, ut dissensionem aliquam inter Botánicos pepererit, varias plantas pro ea fumentes, inter quas quam hîc exhibeo, *Dioscoridiana*, hirsutie excepta quam *Dioscorides* plantæ à se traditæ attribuit, in nostra autem desideratur, notis omnibus convenit.

Pag. 274. lin. 10. subjunge:

XXVIII. De *Ambrosia campestri*.

Foliis & odore Nasturtii cum ea convenit, quamvis siliquis hispidis seu verrucosis ab eodem differat. Siliquæ compressæ in duas cellulas dividuntur, quarum singulæ singula semina continent. R. Meth. A. p. 98.

A. *Ambrosia campestris* Offic. *campestris repens* C. B. *Coronopus Ruellii* Ger. recta vel repens *Ruellii* Park. *Ruellii* seu *Nasturtium verrucosum* J. B. *Nasturtium verrucosum* Chab. verrucosum capsulâ bivalvi asperâ seu hirsutâ H. Ox. sylvestre capsulis cristatis El. Bot. T. Inst. supinum capsulis verrucosis R. Meth. A. *Nasturtio* affinis monospermos capsulâ verrucosâ P. Al. Schweine Kresse / wilde Kresse. In uliginosis. Junio floret. Usu. Herba. Vires. Cum *Nasturtio* viribus ut facie convenire creditur,

De Herbis flore tetrapetalo anomalis.

II. De Papavere.

Pag. 277. pro 4. 5. & 7ma speciebus Papaveris adde:

4. **A.** Argemone *Offic.* capitulo longiore glabro *H. Ox. Mor. Præhud. R. H. p. 856.* Papaver laciniato folio, capitulo longiore glabro *R. F. & Synop. erraticum*, capite longissimo glabro *El. Bot. T. Inst.* Argemone dictum capitulo longiore glabro *Herm. Catal.* Langköpflicher Mohn/ Wilder Mohn. In aggeribus fossarum. Junio floret. *Ufu.* Folia, Succus. *Vires.* Folia illitu inflammationes compescunt. Succus Argemone & nubeculas expurgat. *Diosc.*

Planta quam hîc pro Argemone exhibeo, proximè accedit, si non prorsus eadem sit cum *Dioscoridea*, cujus descriptionem subjungo. *Argemone in totum sylvestri Papaveri similis est. Folia habet Anemones, divisa: Florem puniceum, caput in cauliculo papaveris rhœadis, oblongius, & summis partibus latum: radicem rotundam: succum croci colore, acrem dimittit.*

A. 5. Papaver corniculatum *Offic. Chab.* corniculatum luteum C. B. corniculatum luteum maritimum J. B. Park. cornutum flore luteo *Ger.* Glaucium flore luteo *El. Bot. T. Inst.* Wehörter Mohn mit gelben Blumen. In arenosis maritimis. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum præcedentibus viribus convenit.

7. Glau-

7. *Glaucium Offic.* *Argemone Mexicana* El. Bot. *T. Inst.* *Papaver spinosum* Ger. *emac.* C. B. J. B. *spinosum campestre* Chab. *spinosum Americanum* Park. *spinosum luteum*, foliis venis albis notatis *H. Ox.* *Chicallotl* Hern. Stachlichter Mohn/ purgierende Distel. In hortis Botanicorum colitur. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Succus *Glaucium* dictus. *Vires.* Ad oculorum medicamenta, utpote cum inter initia refrigeret. *Diosc.*

Quin etiam *Glaucium* succus est à *Dioscoride* memoratus, verum è quam planta emanat vel exprimitur, inter Botanicos controversitur. Ego ad hanc plantam præ aliis cum *C. Baubino* referendum puto, *Dioscoridis* descriptione, quam hinc subjungo, ut ita opinor inductus. *Glaucium succus* est herbae, quæ ad Hierapolim Syriæ nascitur, foliis ferè corniculati *Papaveris*, pinguioribus tamen, in terram sparsis, odoris tetri, gustus amari: tota croceo succo madet. Folia in olla fictili, semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, usque dum flaccescant: deinde contusis succum exprimunt.

III. De *Onagra*.

Nota sunt siliquæ flores antevertentes, quæ per maturitatem quadrifariam partitæ & dehiscentes quatuor seminum series ostendant. Flores summis siliquis insident, & integri unâ cum calicibus decidunt; siliquæ lanigeræ sunt. R. Synop. 181.

A. *Onagra Offic.* *Chamænerion* Ger. latifolium vulgare El. Bot. *T. Inst.* flore Delphinii Park.

Park. *Lyfimachia Chamænerion dicta latifolia C. B. speciosa*, quibusdam *Onagra dicta Chab. speciosa*, quibusdam *Onagra dicta filiquosa J. B. Grosse Weiderich-Rößlein / Milch-Kraut.* In montibus. Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Feros mitigat, & cicures facit; illitu quoque maligna ulcera mulcet. *Diosc.*

Onagra frutex est, ait Dioscorides, arboris specie, admodum magnus; folia habens Amygdalæ similia, sed latiora & Liliæ foliis magis accedentia: flores Rosarum specie, magnos: radicem albam, longam, quæ siccata odorem vini reddit.

IV. De Tithymalo.

Pag. 277. lin. ult. ad vires *Esulæ majoris*,
adde:

ERadicibus, herbis & lacteo succo, unguentum efficacissimum adversus scabiem capitis contagiosam confici potest; estque hoc singulare quoddam unguentum. *H. Ox.*

Pag. 278. ad vires *Cataputiæ minoris*, adde:

Grana 12. vel 14. tusa vinoque pota totum corpus commovent; alvum purgant; pituitam & bilem ducunt; vomitiones potenter provocant; phlegma, choleram & melancholiam adducunt. *Trag.*

Pag. 279. lin. 8. subjunge:

6. *Tithymalus characias Offic. characias Monspeliensium Ger. Park. characias rubens peregrinus C. B. amygdaloides seu characias J. B. Chab. Esula characias rubens Rivin.*

Wolffs

Wolffs-Milch mit schmalen Mandel-Blättern. In Saxosis Gallia & Italia nascitur. Martio floret. *Ufu.* Radix, folia, semina, & succus. *Vires.* Radices, folia & semina acrem & urentem facultatem obtinent. Succus alvum purgat vehementius. *Diosc.*

7. Tithymalus myrtites *Offic.* myrsinites sive myrtites *Chab.* myrsinites *J. B. Park.* myrsinites latifolius *C. B. Ger.* Esula foliis myrti *Rivin.* Myrten Wolffs-Milch. in Calabria & Sicilia provenit. Æstate floret. *Ufu.* Radix, folia, semen, succus. *Vires.* Consimilem antedicto sortiuntur facultatem. *Diosc.*

A. 8. Tithymalus paralius *Offic. J. B. Ger. Chab.* paralius sive maritimus *Park.* maritimus *C. B.* Esula marina Linariae folio *Rivin.* Meer-Wolffs-Milch. In arenosis maritimis. Junio floret. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* Similes ad usus reconditur.

9. Tithymalus cyparissias *Offic. C. B. Ger. J. B.* cyparissias vulgaris *Park.* Esula Officinarum *Volck.* Cypressen Wolffs-Milch. in hortis curiosorum nonnunquam reperitur. Æstate floret. *Ufu.* Succus. *Vires.* Eadem cum superioribus.

10. Tithymalus dendroides *Offic. J. B.* arboreus *Park.* myrtifolius arboreus *C. B.* myrsinites arboreus *Ger.* Esula caule crasso *Rivin.* Baum Wolffs-Milch. In montosis Neapolitanis, &c. *Ufu.* Folia, semina, succus. *Vires.* Eiusdem effectus cum superioribus habent. *Diosc.*

11. *Tithymalus platyphyllos* *Offic. Ger. latifolius Hispanicus C. B. Park. Breit-blätterichte Wolffs-Milch.* In Hispania reperitur. *Æstate* floret. *Ufu.* Radix, succus, folia. *Vires.* Reliqua genera, quæ superscribuntur, idem efficiunt. Pisces necat, tulus & aquæ inspersus. *Diosc.*

12. *Pityusa* *Offic. Tithymalus foliis brevibus aculeatis C. B. cyparissias vulgaris Park. quoad icon. Wolffs-Milch mit scharffgespißten Blättern.* In Italia provenit. *Ufu.* Radix. *Vires.* Purgat per sedem.

A. 13. *Peplus* *Offic. sive Esula rotunda C. B. Ger. J. B. Chab. Esula rotunda sive Peplus Park. folio rotundo Rivin. Tithymalus parvus annuus foliis subrotundis non crenatis Peplus dictus R. Synop. rotundis foliis non crenatis Herm. Cat. annuus erectus foliis non crenatis H. Ox. Wolffs-Milch mit runden Blättern.* In hortis. Junio floret. *Ufu.* Herba, fructus. *Vires.* Bilis, ac pituita detrahitur in hydromelite potu. Obsoniis inspersa conturbat alvum. *Diosc.*

A. 14. *Peplis* *Offic. Ger. Park. J. B. maritima folio obtuso C. B. Tithymalus maritimus supinus annuus Peplis dictus R. Synop. maritimus purpuro-colore, procumbens, Peplis dictus P. Al. maritimus folio aurito obtuso Fl. Bot. maritimus, folio obtuso, aurito, rubro perinde ac caule T. Inst. sive Peplis maritima folio obtuso H. Ox. Purpur-rothe See-Wolffs-Milch.* In littoribus maris arenosis. *Æstate* floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Eadem cum reliquis habet.

15. *Chamæsyce* *Offic.* *Ger. Park. C. B. J.B.* *Dioscoridis & Plinii Chab.* *Tithymalus* *exiguus* *procumbens* *Chamæsyce dictus Herm. Cat.* *minimus ruber rotundifolius procumbens H. Ox.* *exiguus glaber, Nummulariæ folio El. Bot. T. Inst.* *Esula minima Chamæsyce dicta Volck.* *Kleineste Wolffs-Milch.* In agris & vineis Italiae, &c. reperitur. *Æstate* *floret.* *Ufu.* *Herba.* *Vires.* Alvum resolvit, Succus simili effectu prodest. Illitus contra Scorpionis ictus auxiliatur. *Diosc.*

16. *Apios* *Offic. J. B.* *vera Ger.* *sive Ischas Chab.* *sive Tithymalus tuberosus Park.* *Tithymalus tuberosus pyriformi radice C. B.* *Wolffs-Milch mit rundknollichter Wurzel.* In Creta Insula. *Ufu.* *Radix.* *Vires.* Purgationes movet. *Diosc.* NB. Tollunt humores & verrucas omnis generis.

17. *Hippophaes & Hippophæstum* *Offic. Park.* *Anguillaræ & Dodonæi sive Spina purgatrix J. B. Chab.* quibusdam *ἀκανθα καὶ καρπική i. e.* *Spina purgatrix C. B.* *Rhamnus Catharticus Oleæ folio ejusd.* *Tithymalus maritimus spinosus ejusd.* *spinosus Wheler. itin. p. 307.* *maritimus Creticus spinosus Park.* *Stech-Dorn.* *stachlichte Wolffs-Milch.* In Morea oritur. *Ufu.* *Succus.* *Vires.* Purgat per deorsum pituitosos humores.

ἵπποφάες à *Dioscoride* sic describitur, *Frutex est densus, surculosus, foliis longis oleaginis proximis, angustioribus, mollioribus, inter quæ spinæ candicantes, sicca, angulosa, floribus hederæ corymbos referentibus,*

race-

racematim coherentibus, sed minoribus mollibusque
 & ex albedo partim rubentibus: radice crassa, molli,
 lactei succi plena, amara. Ἰωπρόφαιτον autem ab
 eodem autore his verbis: Id quod Hippophaestum
 appellant, nascitur eisdem locis quibus Hippophaes,
 estque Spina falloniae genus, humilis herba, sine cau-
 liculo, sine flore, &c. unde clarè apparet unam
 & eandem specie plantam esse, posteriorem
 duntaxat juvenem antequam excaulescat.
 Quænam autem planta sit non levis est con-
 troversia, nec facilè dirimenda. Columna
 Carduum stellatum eo nomine appellat, du-
 bitat etiam annon Rhamnus Salicis folio, &c. C.
 B. ità denominari debeat. C. Baubinus Hippo-
 phaes Anguillarii ab Hippophae Dioscoridis se-
 parat, priorem ad Rhamnum referendam
 censens, quàm rectè nollem determinare,
 nec tamen earum quamlibet genuinam esse
 existimo, quia nullius radices lacteum suc-
 cum præbent. Scribit Matthiolus Hieronymum
 Amatheum Opitergensis Medicum plantam
 ad se attulisse, Venetiis ad eum à Joanne Ba-
 ptista Zopisso Papiensi Medico missam, quæ
 non modo notis omnibus Dioscoridis Hippo-
 phæstum referebat: sed etiam viribus, ut se
 experimento comperisse testatus est. Quod
 Matthiolum de ea inveniendi non prorsus de-
 sperare fecit. Parkinsonus Tithymali speciem
 esse opinatur, à quo cur dissentiam rationem
 non video, atque idcirco non tantùm in eo
 capite collocavi, sed & synonyma collegi &
 contuli.

Pap. 280. lin. 2. subjunge:

In Præludiis Botanicis viri ingeniosi D. Caspari Commelini pag. 17. me reprehensum invenio, quod in C. de Euphorbio tres specie distinctas plantas pro unius & ejusdem Synonymis posuerim, nimirum Schadida Calli H. M. Euphorbium Dod. & Tithymalum Africanum spinosum, &c. P. P. Tab. 231. Fig. 1. Ut ergo me vindicem, & reprehensioni huic minimè obnoxium ostendam, Primò observandum est, Euphorbium Dodonæi inter reliqua synonyma à me non recenseri: nec enim in ea tum opinione fui, uti nec adhuc sum, eam veram Euphorbii plantam esse; aliter enim non omissem reliqua *Dodonæana* plantæ synonyma, quæ apud utrumque *Bauhinum*, *Gerardum*, *Parkinsonum*, aliosque habentur. Veruntamen minimè dubitans, quin nuperus eruditus vir & insignis Botanicus *Paulus Hermannus*, qui diu in *India orientali* vixerat, & in multis simplicibus pharmacis invenientis felix admodum fuerat, Euphorbii veri plantam probe perspectam haberet, non admodum scrupulosus fui, synonymum reliquis annumerare quod ille fidenter Euphorbio Officinarum attribuit, nulla interposita differentia inter Euphorbium Dodonæi *Lob.* & suum. Cur autem D. *Commelinus Hermannus* synonyma omitteret, quæ ego adhibui, Dodonæi afferet quod ego non dedi, capere nequeo, nisi ut communis Patriæ causa *Hermannum* non apertè sed per latera mea feriret.

Quod

Quod ad D. *Plukenetii* nomen attinet dubitanter illud proposui, undè quivis primo aspectu facile posset discernere, mihi de eo non satisfactum esse, *Plukenetium* duntaxat secutus sum, qui annon *Planta* à se delineata cum *Hermanniano* *Euphorbio* eadem esset quæsit.

VI. De *Rutâ*.

Pag. 280. pro 2da Specie *Rutæ*, addè:

2 **R**UTA montana *Offic. Ger. sylvestris* maior C. B. *Park. J. B. sylvestris seu Ruta sylvestris major Chab. Wilde Raute.* In montosis. Julio floret. *Ussu. Herba. Vires.* Cum priori viribus convenire creditur, quâ acrior est.

VII. De *Plantagine*.

Pag. 281. ad vires *Plantaginis angustifoliæ*, addè:

PULVIS foliorum ad ʒi data in Conservo Rosarum rubratum ad tertianas valdè commendatur. *Boyleus.*

Pag. ead. lin. 26. subjunge:

Hanc plantam pro *Stella terræ Aët. Philoſoph. Londinen. n. 187. p. 298.* memorata ad *Hydrophobiam canum* curandam utile habeo; ob hæc rationes: 1. Quod *Herba ipsa stellam* magis refert quàm *Sesamoides Salamaniticum*, quòd ibidem pro eâ accipitur. 2. Locis nonnullis, necnon à scriptoribus quibusdam ità appellatur. 3. *Plantagines* in genere

omnes & in specie hæc herba à medicis contra morsum canis rabidi commendatur.

4. *Holostium Offic.* vel *Holestium Chap.* *Sal-manticum Ger. Park.* hirsutum albicans majus C. B. *Plantagini simile J. B.* *Plantago mollis* sive *Holostium hirsutum albicans majus H. Ox.* *montana Holostium dicta tomentosa P. Al.* *angustifolia albida Dodonæi El. Bot.* *Spanische Wegerich/ Wegebreit.* In arenosis, Aprili & Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Vulneraria est planta. *Ufus* ejus præcipue ad rupta.

IX. De Coride.

Cilijs notæ, flos monopetalos, personatus, posterius tubulatus, antèrius velut flabelliformis, fructus ferè globosus, in multas partes debiscens, seminibus foetus subrotundis, & in ipso calice reconditus. *R. Meth. A. p. 90.*

Symphytum petræum Offic. petræum foliis *Thymi C. B.* *Coris cœrulea maritima ejusd.* *cœrulea Monspeliaca Ger.* *Monspeliensium Park.* *Monspessulana purpurea J. B. Chab.* *Stein-Günsel. Stein- Wallwurk.* In maritimis. Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Siccat, astringit, conglutinat. Vulneraria est planta.

Symphyti petræi nomine permultæ donantur plantæ, viz. *Prunella, Sanicula, Virga aurea, Coris Monspessulana, Hyssopum vulgare, Polium vulgare montanum, Trachelii & Consolidæ species aliquæ, &c.* A *Dioscoride*

scoride autem sic describitur. Ramulos habet Origano similes, capitulis & foliis veluti Thymus: totum verò lignosum odoratum & gustu dulce est, salivamque ciens. Radice nititur longâ, subfulvâ; digitali, crassitudine.

Prædicta descriptione diligenter perpensa, Autores illos rectè sentire mihi met persuadere non possum, qui stirpem illam vel cum *Thalio* Caryophyllum saxatilem esse volunt, vel cum *Lobelio* Prunellæ speciem, vel cum *Tabernamontano* Virgæ aureæ.

SECTIO XIX.

De Herbis flore papilionaceo seu Leguminosis.

De Leguminosis scandentibus.

I. De Phaseolo.

Pag. 285. pro 2da Specie Phaseoli adde:

2. **P**haseolus *Offic.* vulgaris *Italicus* humilis, seu minor albus cum orbita nigricante *J. B.* erectus *Park.* peregrinus fructu minore albo *Ger. emac.* minor, fructu albo, umbilico maculâ nigrâ notato, vel fructu renali parvo albo, umbilico circa hilum maculâ nigrâ insignito *H. Ox.* minor siliquâ sursum rigente, *El. Bot.* minor siliquâ sursum rigente, fructu albo *T.*

Inst. Smilax filiquâ sursum rigente, vel Phaseolus parvus Italicus C.B. Kleine Italiânische Bohne. Türkische oder Fransche Bohnen. In hortis seritur. Julio floret. *Ufu.* Siliqua. *Vres.* Virides cibo alvum emolliunt, ad vomitiones idonei. *Diosc.*

Hanc *Dioscoridis* Phaseolum esse cum *Matthiolo* concludo.

3. Soia *Offic.* Phaseolus Japonicus ex quo Japonensium Soia, qui intinctus species est, conficitur *Herm.* Species Phaseoli parvi albi, è Japonia allata, è qua conficiunt condimentum *Ketchup* dictum, duum generum, liquidum nimirum & solidum.

Hujus notitiam debemus Botanico erudito D. Paulo Hermanno nuper defuncto, qui eam doctissimo amico nostro D. Guilielmo Sherrard, L.L.D. communicavit, sub titulo superscripto, unde nos habuimus.

II. De Abro.

Foliis alatis à Phaseolo differt.

1. **A** Brus *Offic.* Alp. *Ægypt.* Araçus Indicus sive Africanus *Park.* Phaseolus glycyrrhizites folio alato, Piso coccineo, atrâ maculâ notato *Cat. lamaic.* alatus major, fructu coccineo maculâ nigrâ notato *Comel. in not.* Indicus ruber *Bontio R. H.* secundus ruber, qui Abrus Prospero Alpino dicitur *Bont.* ruber Abrus vocatus *Alp.* Indicus minor semine coccineo nigrâ maculâ notato *H. Ox.* arborescens alatus & volubilis major Orientalis

lis fructu coccineo hilo nigro notato P.P.T. 214. f. 5. Pisum Indicum minus coccineum C.B. Americanum coccineum allis Abrus J. B. Americanum coccineum vel nigrum Abrus quibusdam Chab. Glycyrrhiza Indica vulgò Herm. Cat. Indica siliquis & seminibus Pisi coccineis, hilo nigro notatis P. B. P. Konni H. M. T. 8. Indianische rothe Erbsen. Ex utraque India ad nos adfertur. Ufu. Semina. In Officinis nostris duæ ejus Species habentur, una magnitudine Pisi majoris ex cinereo nigricantis; altera Vicia vulgari paulò major; ambæ coloris sunt coccinei, hilo nigro. Vires. Hæ valde commendantur adversus ophthalmiam seu inflammationem oculorum, ad fluxus humorum à capite exsiccandos, ad nervos opticos roborandos, spiritus animales recreandos, cerebri caliginosos vapores discutiendos, & visum acuendum. Minores in frequenti nunc dierum usu sunt ad peritrachelia pro pueris.

Pag. 285. lin. ult. subjunge:

IV. De Lathyro.

NOta, Caules membranulis secundum longitudinem extantibus aucti, compressi & angulosi; folia ex unica tantum pinnarum mediæ costæ nexarum conjugatione composita; siliquis brevioribus, latioribus, duabus aversa parte membranulis, secundum longitudinem excurrentibus alatis, seminibus angulosis. R. Meth. A. p. 103.

A. *Lathyrus Offic. latifolius* C. B. *Narbonensis Rivin.* major *latifolius Ger. emac.* major *perennis Park.* major *latifolia flore majore purpureo speciosior J.B.* major *latifolia, flore majore purpureo speciosior Narbonensis Chab.* Clymenum Dioscoridis quibusdam. *Rothe Wicfen.* In sylvis & dumetis. Æstate floret. *Ufu.* Succus ex toto cum radice exprimitur. *Vires* Ad Sanguinis rejectiones, in potu efficax est: cœliacos, rubraque tœminarum profluvia, refrigerando infrænat; Sanguinem naribus erumpentem supprimit. Folia & siliquæ recentibus trita vulneribus imposita ea ad cicatricem perducunt. *Dioscorides.*

V. De *Aphaca.*

Foliis integris triangulis, ex adverso binis, & capreolis è foliorum alis exeuntibus à Piso & *Lathyro plurimum differt.* R. Meth. A. p. 103.

A. *Aphaca Offic. Ger. Park. El. Bot.* *Lathyrus luteus annuus foliis Convolvuli minoris H. Ox.* *Vicia lutea foliis Convolvuli minoris C. B.* quæ Pitine Anguillaræ, latâ siliquâ, flore luteo J. B. *Chab. Gelbe Wicfen.* Inter segetes. Junio florent. *Ufu.* Semina. *Vires.* Astringendi vim habent: quare torrefacta stomachi alvique fluxiones sistunt. *Diosc.*

VI. De Vicia.

Pag. 286. lin. 8. subjunge :

MEdiocria, nigricantia, parum compressa. *Vires.* Excalfaciunt & siccant, mundant, abstergunt & altringunt. Cum Aphaca viribus non differt herba. *Matth.*

A. 2. Aracus, & Vicia sylvestris *Offic.* five Cracca major *Park.* Vicia sylvestris *Offic.* five Cracca major *Ger.* semine rotundo nigro C. B. sepium folio rotundiore acuto *ejusd. item,* vulgaris acutiore folio, semine parvo nigro *ejusd.* vulgaris sylvestris semine parvo & nigro frugum J. B. vulgaris sylvestris frugum: semine parvo & nigro, Cracca quibusdam *Chab.* sylvestris semine nigro & variegato, folio acutiore H. Ox. Wilde Bicken. In sepibus & aggeribus, itemque inter segetes. Vere floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenire creditur.

Pag. eadem. lin. 15. subjunge :

Compressa, flavicantia. *Vires.* Oculorum aciem obtundit, ægre concoquitur, stomacho incommoda est eumque & intestina inflat, alvum sistit, ad nervosa & pulmonem, & caput incommoda est. *Diosc.*

De Herbis flore papilionaceo non
scandentibus siliquis simplici-
bus erectis.

VIII. De Lupino.

Pag. 287. pro 2da Specie Lupini adde:

2 **L**upinus sylvestris Offic. sylvestris flore
cœruleo C. B. flore cœruleo Ger. cœ-
ruleus minor Park. sylvestris, purpureo flo-
re, semine rotundo vario J. B. Chab. sylve-
stris angustifolius H. Ox. Wilde Bohnen.
Feig Bohnen. In hortis apud nos seritur.
Julia floret. Ufu. Semina, compressa, varie-
gata, rotunda, plana. Vires. Cum priore
viribus convenit.

Pag. 288. post. lin. 21. insere:

XII. De Onobrychide.

Notæ sunt, flores spicati spicis densis longissimis.
pediculis è foliorum sinubus egressis, insidenti-
bus; siliquæ chinatæ sive aculeatæ, monospermæ R.
Meth A. p. 150.

A. Onobrychis Offic. vulgaris Park. foliis Vi-
ciæ fructu echinato major C. B. major sili-
culis echinatis cristatis in spicâ digestis H.
Ox. sive Caput Gallinaceum Ger. Polygalon
Gesneri J. B. Gesneri, Onobrychis quibus-
dam Chab. Hahnen-Koyff. Hahnen-Kämp-
fer. In cretaceis & in pratis. Junio & Ju-
lio

lio floret, *Ufu*. Herba. *Vires*, Suapte vi, si trita illinatur, tubercula dissipat: cum vino pota strangurias sanat: illita ex oleo sudores movet. *Diosc.*

Quamvis planta quam hic pro *Dioscoridis* Onobrychide cum *Clusio*, *Thalio*, &c. exhibeo, *Gesnero* Glaux dicatur, *Lobelio* Caput Gallinaeum, *Cesalpino* Lupinus, *Dodonæo* Vicia, *Lugdunensi* Polygala, descriptio tamen ejus à *Dioscoride* tradita his verbis: *Folia habet Lentis fere longiora, caulem dodrantalem, florem puniceum, radicem parvam: & à Plinio, Folia lentis paulo longiora; florem rubentem; radicem exiguum & gracilem: quamvis utraque brevis sit, melius tamen convenit huic plantæ, quam Campanulæ arvensi ad quam eam refert C. Bauhinus in Pinace p. 215. Verum non satis constat quæ herba sit: quidam enim Rutæ sylvestri, alius Galegæ, alius Hedyfaro, alii aliis plantis Onobrychidis tribuunt nomen. Et præterea Onobrychidem & Onopordon unam herbam esse putat Cornarius.*

De Herbis flore papilionaceo, non scandentibus filiquis propendentibus.

Pag. 289. lin. 4. subjunge:

XV. De Orobo.

Cujus nota, folia è pluribus pinnarum mediæ costæ in caudam quandam procurrenti adnexatum,

rum, conjugationibus composita; siliquæ tenues & teretiusculæ; semina ferè ovata. R. Meth. A. p. 140.

A. Astragalus sylvaticus Offic. Ger. sylvaticus foliis oblongis glabris C. B. Astragaloides sive Astragalus sylvaticus Chab. sive Astragalo magno Fuchsi vel Chamæbalano leguminosæ affinis planta J. B. Orobus sylvaticus nostras, siliquis propendentibus, tuberosa radice H. Ox. sylvaticus foliis oblongis glabris El. Bot. Lathyrus sylvestris lignosior Park. Wilde Züser Erbsen. Heide-Erbsen. In sylvis & dumetis. Aprili floret. Ussu. Radix. Vires. Hujus tuberibus utuntur Scoti montani ad eosdem affectus quibus Glycyrrhiza convenit; ad quam sapore accedunt. R. Synop.

XVI. De Securidaca.

Cujus notæ, Flores velut umbellatim dispositi in summo pediculo; siliqua longa, angusta recta, compressa, orâ utrinque etatâ & internodiis quadratis composita, quorum unumquodque semen etiam quadratum includit. R. Meth. A. p. 105.

Securidaca Offic. Chab. Rivin. lutea major C. B. flore luteo siliquâ lâtâ oblongâ J. B. vera plurimis flosculis luteis corymbi modo dispositis, siliquis latis compressis inter granum & granum junctis, seminibus quadratis H. Ox. Hedyсарum majus Ger. majus sive Securidaca major vera. Vogel Wicken. Inter segetes calidarum regionum reperitur, apud

apud nos in hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Stomacho utile in potu. Ad-
ditur in antidota. Ante coitum subditum,
concupiendi spem adimit. *Diosc.*

Securidaca à *Dioscoride* sic describitur: *Frut-*
tex est foliis ciceris: semen rufum in siliquis fert,
corniculorum modo aduncis, quod ancipitem securim
emulatur: amarum gustu. Nasctur in segetibus &
hordeis. Nullius plantæ semen scribit *Clusius*
aptius veterum *Securim* refert quam hujus,
cujus opinioni subscribo.

XVII. De Anthyllide Leguminosa.

Note, *siliculae calicibus in vesiculas membran-*
aceas intumescens occultata. R. Meth.
A. p. 105.

A. 1. Anthyllis leguminosa *Offic.* Ger. le-
guminosa vulgaris *Park.* leguminosa, Loto
affinis, *Vulneraria pratensis H. Ox.* Loto af-
finis. *Vulneraria pratensis C. B.* *Vulneraria*
rustica J. B. rustica Anthyllis magna, An-
thyllis leguminosa *Chab.* *Geiber Hasen-Slee.*
Wund-Kraut. In pascuis cretaceis. Junio
floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Herba est Trau-
matica.

2. Anthyllis prior *Offic.* leguminosa ma-
rina, Bætica vel Cretica sive Auricula mu-
ris *Camerarii Park.* falcata Cretica *ejusd.* Lo-
to affinis siliquis hirsutis circinatis C. B. affi-
nis siliquis hirsutis circinatis C. *Baubin.* H. Ox.
affinis Anthyllis falcata Cretica *Parkinsono-*
ejusd. *Tritolium falcatum Alp. exot.* Auricula
muris

muris Camerarii J. B. Chab. Medicago Cretica Vulnerariæ facie El. Bot. Vulnerariæ facie Hispanica ejusd. Gefrümter Klee. Meer-Anthyllis. In Creta, Sicilia, &c. ad maris littus. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Urinæ difficultati renibusque plurimum prodest, vulvæ pituitas emollit, cum rosaceo & lacte imposita vulneribus medetur. Diosc.

De Herbis flore papilionaceo non scandentibus, quarum siliquæ per maturitatem articulatim rumpuntur.

XVIII. De Indico sive Indigo.

Pag. 290. lin. ult. adde :

A *Stragalus parvus* est à terra frutex, foliis & ramis Ciceri similis: flore purpureo, parvo; radice rotunda, Raphani modo grandi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. Nasctur in ventosis, opacis & in nivalibus.

2. *Polygala vera* Offic. major Massiliotica C. B. Valentina marina Park. Colutea caule Genistæ fungoso J. B. Chab. *Astragalus Matthioli* Ger. emac. *Coronilla* caule Genistæ fungosa El. Bot. Milch-Kraut. In hortis colitur. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Pota lactis abundantiam facit. Diosc.

Polygala Græcis tam vulgaris erat planta & probè cognita; ut *Dioscorides* brevem ad-

modum ejus descriptionem dederit, unde inter Botanicos multæ de eo exortæ sunt controversiæ, quorum sententias hîc non recensabo. Quam hic exhibeo verum & genuinum *Dioscoridis* Polygala esse videtur, quoniam ut *Matthiolus* rectè observat, cum descriptione istius plantæ convenit, *Cacleolarius*, à quo eam accepit, lac nutricibus augere se sæpius expertum esse illum certiore fecit, quæ hujus plantæ propria facultas est.

XIX. De Ornithopodio.

Siliquis articulatis recurvis, duabus tribusve simul nascentibus, & aviculæ pedes referentibus ab aliis differt. R. Meth. A. p. 106.

A. 1. Ornithopodium Offic. radice nodosa *Park.* majus & minus *ejusd.* majus & minus *Ger.* tuberculis nodosa *C. B.* majus & minus *ejusd.* tuberosum *Dalechampii* *J. B.* flore flavescente *ejusd.* tuberosum *Dalechampii* flore ex albo rubescente *Chab.* Avis pes *ejusd.* Vogel: Vöte. Vogel: Fuß. In arenosis & glareosis. Æstate. *Ufu.* Herba. *Vires* floret Calculos renum, ac vesicæ frangit & expellit. Herniæ auxiliatur.

2. Scorpioides Offic. *Rivin.* *Matthioli* *Ger.* *Matthioli* sive *Portulacæ* folio *Park.* *Portulacæ* folio, corniculis longioribus tenuioribus ac articulatis *H. Ox.* pinguifolium triphyllon corniculis articulatis intortis *P. Al.* *Portulacæ* folio *C. B.* *Telephium* *Dioscoridis* seu *Scorpioides* ob aliquarum similitudinem *ejusd.*

justd. Telephium Scorpioides J. B. Chab. Ornithopodium Portulacæ folio El. Bot. T. Inst. Scorpion oder Raupen Kraut. In hortis nostris colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Excalfacit & siccat *Galen.* Illita Scorpiorum ictibus præsentaneo est auxilio. *Diosc.*

Herbæ flore Papilionaceo, siliquis geminatis, duplicem seriem continentibus.

XX. De Tragacantha.

Pag. 201. lin. 20. subjunge:

2. **P**Oterium Offic. Spina hirci minor *Ger.* Tragacantha altera seu minor, Poterion fortè Dioscoridis *Park.* altera Poterium fortè Clusio J. B. Chab. Granatensis foliis incanis deciduis flore albo *H. Ox.* Tragacanthæ affinis lanuginosa sive Poterium. C. B. Schynall Boeck's Dorn. Granatensi regno nascitur. Æstate floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Tusæ præcis nervis & vulneribus glutinandis illinuntur. Decoctum quoque ejus nervorum affectibus prodest. *Diosc.*

XXI. De Astragalo.

A Tragacantha, qua cum siliquâ duplici intus alveolo secundum longitudinem divisâ convenit, costâ mediâ cui foliola annectuntur in folium desinente differt. Adde semina Sesamacea dicta, quod ossicula sesamoidea referant. R. Meth. A. p. 106.

1. *Astragalus* *Offic.* Dioscoridis quibusdam
J.B. Chab. Dioscoridis vulgò Christianæ radix
Rauwolf. An *Astragalus* Syriacus *Ger. Park. J.B.*
Chab. Syriacus hirsutus C. B. argenteus *Wheel.*
Itin. Dioscoridis Milchwicke / Erdmoren. In
 Syria crescit. Æstate floret. *Usu.* Radix. *Vi-*
res. Alvum sistit in vino pota, urinam mo-
vet: vetustis ulceribus sicca efficaciter in-
spergitur: Sanguinem supprimit. *Diosc.*

Adeò brevis est & imperfecta quam tradit
Dioscoridis Astragali descriptio, ut quam plan-
 tam intelligat ad hunc usque diem dubium
 maneat; nonnullis uni, aliis alteri generi id
 nomen attribuentibus. Quicquid alii opinen-
 tur, ego ad plantam hanc *Rauwolfianam* po-
 tiùs quam ad aliam quamlibet referendam
 censeo, & ut Lector judicet, *Dioscoridis* de-
 scriptionem subjungo:

Astragalus parvus est à terra frutex, foliis &
ramis Ciceri similis: flore purpureo, parvo; radice
rotunda, Raphani modo grandi, quæ adnatas appen-
dices firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua
inter se implicatas, gustu adstringentes. Nascitur
in ventosis, opacis & in nivalibus.

2. Radix dulcis *Offic.* *Glycyrrhiza echinata*
Park. echinata Dioscoridis *Ger.* capite echina-
 to C. B. echinata Dioscoridis non repens J. B.
 spuria echinata *Volck.* Scythica, *Glycyrrhiza,*
Liquiritia Chab. Pseudo-glycyrrhiza *Rivin.*
Onobrychis flore cœruleo, filiculis hirsutis
 seu asperis, ad imum Platani pilulæ modo
 junctis H. Ox. Stachlichte Leckriße / falsch Süß-
 Holz.

Solſ. In hortis colitur. *Æſtate* floret. *Uſu.* Radix. *Vires.* Cum Glycyrrhiza viribus convenit. Pulvis pterygiis commodiſſimè inſpergitur. *Dioſc.*

Hæc eſt *Dioſcoridis* Glycyrrhiza, cujus loco ſiliquoſæ ſpecies in *Officinis* noſtris uſurpatur.

A. 3. *Glaux* *Offic.* *Dioſcoridis* *Ger.* *Hiſpanica* *J. B.* *Chab.* *Rivin.* *Hiſpanica* *Cluſii* *Park.* *montana* purpurea noſtras *R. H.* & *Synop.* *Aſtragalus* *montanus* purpureus *Anglicus* *T. Inſt.* ſupinus ſiliquis villoſis glomeratis *El. Bot.* *Hiſpanicus* ſiliquâ epiglottidi ſimili flore purpureo major *Tornefortii* *Herm. Cat.* *Ciceri ſylveſtri* minori affinis ſi non idem *C. B.* *Dioſcoridis* *Milch.* *Burk.* *Fœnum* græcum, *Mutter-Kraut.* In montolis & campeſtribus creta-ceis. Junio floret. *Uſu.* *Herba.* *Vires.* Coquitur cum hordeacea ad renovandum ex-tincti lactis ubertatem. *Dioſc.*

Glaux *Dioſcoridis* quænam planta ſit à Bota-nicis etiam controvertitur; *Anguillarius*, *Par-kinſonus* & *Alpinus* Lotum eſſe volunt. *Gesne-rus* (ut antea dixi) *Onobrychidem*, *Turnerus* plantam ſequentem; *Dodonæus*, *Cordus* & *C. Baubini* Plantæ marinæ cujuſdam parvæ ſpe-ciem; *Lobelius*, *Gerardus* & *Cluſius* ſtirpem quam hic exhibeo. A *Dioſcoride* ſic describitur: *Glaux* *Cytiſo*, aut *lenticulæ foliis ſimilis*, quæ ſupernè virent averſaq; candidiora ſpectantur: ra-muli à terra exiliunt quini ſenive tenues ab radice: dodrantem alti: flores violæ alba, purpurei exeunt, minores tamen.

A. 4. Glaux vulgaris *Offic.* vulgaris leguminosa seu Glycyrrhiza sylvestris *Park.* Glycyrrhiza sylvestris floribus luteo-pallescentibus C. B. sylvestris quorundam, Fœnum Græcum sylvestre aliis *Chab.* Astragalus luteus perennis procumbens vulgaris seu sylvestris *H. Ox. El. Bot.* Astragalus Glaux leguminosa dictus *Volck.* Fœnum Græcum sylvestre, seu Glycyrrhiza sylvestris quibusdam *J. B.* Hedy-sarum Glycyrrhizatum *Ger.* *Seckrißen Wicke* wild Fœnum græcum. In dumetis & agrorum marginibus. Julio floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

5. Cicer sylvestre *Offic.* *Ger.* sylvestre majus *Park.* sylvestre foliis oblongis hispidis majus C. B. sylvestre multiflorum *J. B.* sylvestre multiflorum, radice crassa, & folliculis brevibus ventricosis hirsutis *Chab.* Astragalus luteus perennis siliquâ gemellâ rotundâ, vesicam referente *H. Ox. El. Bot.* Glaux altera perennis, folliculis turgidis *R. H. p. 935.* *Wilde Richein / wilde Ziser-Erbſen.* In agris & incultis Italiæ, &c. sponte nascitur. Æstate floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Calfacit & siccant, abstergit, aperit, cum Cicere viribus convenit.

Herbæ flore Papilionaceo non scandentes trifoliæ.

XXII. De Trifolio.

Pap. 291. post lin. ult. pro prima Specie
Trifolii, adde:

1. **T**rifolium bituminosum *Offic.* *Ger.* *Ri-*
N 2 *vin.*

vin. bitumen redolens C. B. bituminosum seu Trifolium cœruleum, aut violaceum bitumen redolens *H. Ox.* Asphaltites sive bituminosum *Park.* Asphaltites sive bituminosum odoratum & non odoratum *J. B.* Asphaltites sive bituminosum, Oxitryphyllum & Menianthes dictum *Chab.* Stinkender Klee. In hortis colitur. Augusto floret. *Ufu.* Radix, Folia, Semen. *Vires.* Semen & folia in aqua pota Pleuriticis, urinæ difficultati, Comitialibus, Hydropibus, scœminisque affectibus auxiliantur, menses cient. Serpentium ictus sanant. Radix Alexipharmaca est. *Diosc.*

A. 2. Trifolium purpureum *Offic.* Phæum fuscum luxurians quaternis, quinis & senis foliis *H. Ox.* Trifoliis affine Quadrifolium phæum Lobelii *J. B. Chab.* Lotus quadrifolia *Ger.* Quadrifolium hortense album C. B. fuscum *Park.* Purpur-Wurzel / Purpur-Gras / vierblätterichter Klee. In pratis reperitur, undè in hortis summo studio colitur. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Succus humores pituitosos ex intestinis expellit. Oris & gutturis ulcera sanat, morbillos & variolas arcet: pro præsentaneo remedio purpureæ puerorum febris æstimatur.

XXIII. De Meliloto.

Pag. 293. pro 3tia Specie Meliloti adde :

3. **M**elilotus verus *Offic.* Italica *Park.* Italica sive Patavina *Ger.* Italica folliculis ro-

tun-

tundis C. B. magno semine rotundo, rugoso
 J. B. magno semine rotundo, rugoso, folli-
 culis melini Meliloti vulgaris Chab. lutea, se-
 minis pericarpio magno rugoso, rotundo, al-
 bo H. Ox. *Italiänische Melilote, Stein-Klee.*
 In Italia nascitur, apud nos tantum in hortis
 feritur. Julio floret. *Ufu.* Herba, flores. *Vi-*
res. Cum Meliloto vulgari viribus convenit,

Pag. 293. lin. ult. subjunge:

XXVI. De Medica.

Siliquâ in cochleæ formam contorta ab aliis Trifo-
liis distinguitur. R. Meth. A. p. 108.

Medica Offic. Chab. sativa, siliquâ contortâ
 magis tortili H. Ox. major erectior, floribus
 purpurascens J. B. Falcata sativa floribus
 purpurascens Volck. Trifolium Burgundi-
 cum Ger. siliqua cornutâ sive Medica C. B. Fœ-
 num Burgundiacum vulgò Herm. Cat. Burgun-
 diacum sive Medica legitima Park. *Medisch*
Heu/ Burgundisch Heu/ gehörnter Klee. Seritur
 in agris. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.*
 Viride, quibus refrigeratione opus est, illitu
 suffragatur. *Diosc.*

XXVII. De Loto.

A Reliquis leguminibus trifoliatis distinguitur, quòd
præter folia terna in extremo pediculo, bina ha-
beat ad ejus exortum cauli adnata, ut quodammo-
do pentaphyllos dici possit. R. Meth.

Trifolium Hæmorrhoidale Offic. rectum al-
 bum

bum hirsutum valdè J. B. Chab. Lotus hæmorrhoidalis major sive Trifolium hæmorrhoidale majus Park. pentaphyllos siliquosus villosus C. B. incana sive Oxytriphylllum Scribonii Largi Ger. Πολυκέρας & frutescens incana alba, siliquis curtis crassioribus & brevioribus erectis H. Ox. Gûlden: Ader: Klee / Tackens: Klee. In Sicilia, Gallia, &c. sponte reperitur. Æstate floret. *Ussu*. Semen. *Vires*. In hæmorrhoidibus commendat Riverius.

SECTIO XX.

De Herbis Pentapetalis vasculiferis.

Herbæ pentapetalæ foliis in caule ex adverso binis.

I. De Caryophyllo.

Pag. 298. lin. 13. subjunge:

2. **C**aryophyllus flore simplici *Offic.* hortensis simplex flore majore C. B. simplex major Ger. Betonica coronaria sive Caryophyllus flore simplici sativus J. B. Einfache Garten: Nägelein / Garten: Nelcken. In hortis à satione seminis oritur. Julio floret. *Ussu*. Flos. *Vires*. Cum priore viribus convenit sed minor æstimatur.

3. Caryophyllus sylvestris *Offic.* sylvestris vulgaris latifolius C. B. Betonica coronaria sive Caryophyllus sylvestris vulgatissimus J. B.

J. B. coronaria vulgatissima *Chab.* Armeria alba *Ger.* an Armerius latifolius flore rubro saturo holoserico *Park. parad.* Wilde Nägelein. In pascuis & incultis. Julio floret. *Ufu.* Succus. *Vires.* Cum aqua Ononidis & florum Lili convallium calculum atterit & comitialibus prodest J. B.

4. Caryophyllus barbatus *Offic.* hortensis barbatus latifolius C. B. barbatus hortensis simplex latifolius H. Ox. Betonica coronaria latifolia petræa flore punctulis albis notato J. B. Armeria rubra latifolia *Ger.* Armerius latifolius simplex, flore rubro *Park. parad.* Süsser Wilhelms-Feld-Nägelein / bärtigte Donner-Nägelein. In hortis colitur. Julio floret. *Ufu.* Hujus usum introduximus Montbelgardi ad panni sc. lanei maculas tollendas, si (cujuscunque generis is fuerit) hujus herba fricetur, deinde limpida aqua abluatur J. B.

II. De Lychnide.

Pag. 299. lin. 18. subjunge:

3. **L**Ychnis Coronaria *Offic. Chab.* coronaria vulgo J. B. coronaria Dioscoridis sativa C. B. coronaria vulgaris *Park.* coronaria rubra *Ger.* coronaria sativa flore rubro H. Ox. Rosen-Lychnis / Spiel-Spelten. In hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Bilem per alvum trahit, ictis à Scorpione subvenit. *Diosc.*

A. 4. Lychnis sylvestris *Offic.* sylvestris rubello flore *Ger.* sylvestris flore rubro *Park.* syl-

veltris sive aquatica purpurea simplex C. B. sylvestris minus hirsuta, flore rubello simplici H. Ox. Ocymoides purpureum multis J. B. Rothe wilde Lychniß / rothe wilde Mergen-Rößlein. Ad sepes. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 5. Ocymoides *Offic.* Chab. album multis J. B. sylvestris flore albo Ger. Park. P. B. sylvestris alba simplex C. B. sylvestris hirsuta perennis alba simplex H. Ox. Ocymastrum vulgò Herm. Cat. Weiße wilde Lychniß / weisser Wiederschoß. Inter segetes & ad sepes. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Siccatur, tenuiumque est partium Galen. Viperarum cæterorumque serpentium moribus medetur. Ischiadicos juvat. *Diosc.*

A. 6. Nigellastrum *Offic.* Lychnis segetum major C. B. hirsuta segetum major H. Ox. Lychnoides segetum sive Nigellastrum Park. Nigella Brunfelsii & Officinarum Volck. Pseudo-melanthium Ger. J. B. Chab. Raden / Korn-Nägelein. Inter segetes. Junio & Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Calidum & siccum est, in pello cum melle subditum menses evocat. *Hippocrat.*

7. Vaccaria *Offic.* Ger. J. B. Chab. Lychnis segetum rubra foliis Perfoliatæ C. B. segetum, Vaccaria rubra dicta Park. segetum Vaccaria dicta H. Ox. Rüh-Basilien / Rüh-Kraut / Lydwisch. Inter segetes. Junio & Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Calidum est & siccum: urinam provocat.

8. *Muscipula* *Offic.* viscaria sive *Lychnidis* species J. B. *Chab.* *Lychnis* viscaria sive *Muscipula* *Ger.* viscosa rubra altera sylvestris C. B. sylvestris rubra minor *Park.* viscosa rubra multis foliis angustis parvis cingentibus genicula superiora H. Ox. *Kleb-Lychniß / rothe wilde Mergen-Rößlein.* Inter segetes sponte nascitur. Junio & Julio floret. *Ussu.* Semen. *Vires.* Cum prioribus viribus convenire creditur.

9. *Saxifraga antiquorum* *Offic.* antiquorum quibusdam J. B. antiquorum quibusdam, *Gypsophyton*, & *Symphytum petræum* *Chab.* magna *Matthioli* *Ger.* major *Italarum* *Matthioli* *Park.* *Caryophyllus Saxifragus* C. B. *Lychnis minor Saxifraga* P. Al. *Grosser Steinsbrech* des *Matthioli*. In summitate montis *Lupi*. Junio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Mirificè tota planta calculos comminuit & expellit. *Matth.*

Dioscorides de *Saxifraga* sua tradit, *Quod frutex surculosus sit, in petraeis & asperis locis nascens, Epithymo similis.* Quæ descriptio adeò brevis est, ut multas inter Autores excitaverit controversias, multæque stirpium diversæ omninò species vel pro ea habeantur, vel eo nomine appellentur. In *Officinis nostris Anglicanis* duo plantarum genera *Saxifragæ* nomine insigniuntur proque ea usurpantur, quarum utrunque priore volumine tradidi pag. 211. & 339. Verùm earum neutrum cum *Dioscoridis* descriptione convenit, quamvis

N 5

eæ.

eædem vires illis ab Autoribus tribuantur. Hoc in loco inquirendum restat quænam planta Saxifraga Antiquorum fuerit. *Matthiolus* & *Lugdunensis* Autor Satureiæ speciem esse volunt; quæ à *C. Bauhino* eandem esse censetur cum *Thymbra S. Juliani Lobeliana*. *Parkinsonus* Saxifragam veram *Matthioli* & *Thymbra S. Juliani Lobelii* unam & eandem plantam nullatenus probat, ideoque *C. Bauhinum* reprehendit quod utrumque Satureiæ suæ spicatae Synonymam facit, & affirmat plantam illam quam ipse vidit & gustavit, minimè vel odore vel gustu cum Satureia vel Thymo convenire; sed Thymo suo inodoro Prod. p. 108. eandem esse imaginatur. *Dodonæus* & *Gerardus* Serpyllum vulgare *Dioscoridis* Saxifragam esse judicant. At nec huic opinioni consentire potest *Parkinsonus*, nec fanè immeritò iudicio nostro prædictas opiniones rejecisset, ni ipse interim plantæ *Matthiolanæ* nimis pertinaciter adhæsisset, cum potiori ratione aliam ejusdem Autoris ad *Dioscorideam* potiùs accedit, quam nos idcirco pro ea habemus; de cujus admirandis viribus in calculo comminuendo & expellendo non tantùm experienciâ propriâ comprobatis, sed etiam *Calceolarii Pharmacopœi Veronensis* (qui eam sibi primo communicavit) testimonio confirmatis, ad *Matthiolum* ipsum Lectorem remitto.

III. De Cisto.

Pag. 300. lin. 10. subjunge:

2. **C**istus mas *Offic.* Cistus *Chab.* mas folio rotundo hirsutissimo C. B. *Jons. D.* mas major folio rotundiore J. B. mas folio subrotundo *Park.* Cistus *Männlein/ Cistus-Köflein.* In Italia & Hispania sponte oritur, apud nos tantum in hortis reperitur. Æstate floret. *Usu.* Folia, Flos. *Vires.* Vim habet adstringentem, prosunt Dysentericis & Diarrhœis, Ulceribus oris, veteribus ambustisque sanant. Flores magis sunt efficaces. *Galen.*

3. Cistus Hypocistidem ferens *Offic.* mas vulgaris *Park.* mas cum Hypocistide *Ger.* mas folio oblongo incano C. B. *Jons. D.* mas IV. folio oblongo albido J. B. mas IV. *Monspeliacus* folio oblongo albido *Chab.* Cistus mit Hypocist. In saxosis collibus & sylvis reperitur. Æstate floret. *Usu.* Hypocistis. Vide *Pharmacologiam nost. pag. 370.*

4. Cistus foemina *Offic. Ger.* foemina vulgaris *Park.* foemina folio *Salviæ* C. B. *Jons. D.* foemina *Monspeliانا* flore albo J. B. *Chab.* Cistus-Weiblein mit Salbeyen Blättern. In hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Folio, Flos. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Cistus à *Dioscoride* sic describitur: *Frutex est in petrosis locis nascens, multis ramis præditus, foliosus, non altus. Folia rotunda, acerba, hirsuta. Flores velut Mali Punicæ sed in foemina albi.*

IV. De

IV. De Helianthemo.

*H*ujus notæ, Calices ad modum floris expansi, triphylli capsulæ trigonæ, in tres carinas dehiscen-
tes. R. Meth. A. p. 109.

A. Panax Chironium & Helianthemum
Offic. Chironium Matthioli Jons. D. Chamæci-
stus vulgaris flore luteo ejusd. & C. B. P. B.
Helianthemum vulgare Park. Anglicum lu-
teum Ger. luteum Germanicum ejusd. vulga-
re flore luteo J. B. Chab. Cistus humilis sive
Chamæcistus vulgaris flore luteo Herm. Cat.
humilis vulgaris flore luteo P. Al. Volck. *Ne-
denz-Jopf / Sonnen- oder Guldene-Büchel.* In
montosis siccioribus & cretaceis. Junio & Ju-
lio floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Pota-
radix Serpentum venenis resistit. Illita coma
eadem præstat. *Diosc.*

V. De Hyperico.

[Pag. 300. pro 2. 3 & 4. Speciebus Hyperici
adde :

2. A. Ascyrum Offic. Ger. vulgare Park. Hy-
pericum Ascyron dictum Chab. Ascy-
ron dictum caule quadrangulo J. B. seu An-
drosemum Ascyrum dictum, caule quadrangu-
lo H. Ox. Androsæmum hirsutum C. B. *Hartz-
Hau / Hartz-Hen.* In locis aquosis oritur. Julio
& Augusto floret. *Ufu.* Herba, Flos, Semen.
Vires. Herba & Flores ejusdem cum Hype-
rico usus sunt Lobel. Semen ad Ischiadicos
efficax est, biliosa per alvum purgat. *Diosc.*

3. Co-

3. *Coris Offic. lutea* C. B. Matthioli *Park.*
Ger. legitima Cretica Belli ejusd. Hypericoides
Coris quorundam & Coris legitima Cretica
J. B. Chab. Hypericum seu *Coris legitima* Eri-
 cæ similis *H. Ox.* saxatile tenuissimo & glau-
 co folio *El. Bot. Unedht Johannis Kraut / Erd-*
Kieffer. Insulæ Cretæ indigena est. Majo
 floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Urinas mensesque
 ciet: est & auxilio ex vino potum à Phalan-
 gio demorsis, Ischiadicis & Ophisthotonicis.
Diosc.

A. 4. *Androsæmum Offic. vulgare* *Park.*
 maximum frutescens C. B. Hypericum maxi-
 mum *Androsæmum vulgare dictum R. Synop.*
 seu *Androsæmum maximum* (quasi frute-
 scens) bacciferum *H. Ox.* Siciliana aliis Cici-
 liana vel *Androsæmum J. B.* aliis Ciciliana,
 vel *Androsæmum*, tota bona quibusdam *Chab.*
Clymenum Italarum Ger. Groß Beeren tragend
Johannis Kraut. In dumetis & sepibus. Ju-
 lio & Augusto floret. *Usu.* Folia, Flos, Se-
 men. *Vires.* Cum Hyperico viribus convenit.

VIII. De Alsine.

Pag. 302. pro 2. 3. & 4. Speciebus Alsines,
 adde:

2. A. Gramen *Leucanthemon Offic. Ger.*
Park. Fuchsii sive leucanthemon J. B.
Chab. Caryophyllus arvensis glaber flore ma-
jore C. B. Lychnis arvensis glabra, flore ma-
jore H. Ox. Alsine pratensis gramineo, folio
ampliore El. Bot. T. Inst. holostea glabra folio
 gra-

gramineo flore majori *Volck.* Blumen-Gras.
In sylvis, dumetis & sepibus passim. Vere
flore. *Ussu.* Herba. *Vires.* Refrigerandi &
siccandi vi pollet. In inflammationibus ocu-
lorum prodest.

3. *Paronychia Offic.* Alsine-folia incana *J. B.*
Chab. Anthyllis maritima Alsines folio *C. B.*
maritima incana *Park.* marina incana alsine-
folia *Ger.* Polygonum maritimum folio Als-
nes *H. Ox.* Alsine maritima Centumgrana
Cæsalpino dicta *P. Al.* See-Wege-Gras. In
maritimis & vineis. Æstate flore. *Ussu.* Her-
ba. *Vires.* Illita Paronychiis atque favis re-
medio est. *Diosc.*

Herbæ flore Pentapetalo, foliis
in caule, alterno aut nullo
ordine positis.

IX. De Portulaca.

Pag. 302. lin. 26. subjunge:

2. **P**ortulaca sylvestris *Offic. Ger. Park.* angu-
sti-folia sive sylvestris *C. B.* sylvestris mi-
nor sive spontanea *J. B. Chab.* Wilde Portulac.
In vervactis & ad vias frequens. *Ussu.* Herba.
Vires. Cum priore viribus convenit.

X. De Sedo.

Pag. 303. pro 2da Specie Sedi, adde:

2. **A.** *Paronychia* rutaceo folio *Offic. Ger.*
foliis incisiss *Park.* *Tridactylus Chab.*
Tri-

Tridactylites tectorum flore albo J. B. Sedum tridactylites tectorum C. B. spurium tridactylites tectorum Volck. Alfine tridactylites Herm. Cat. Saxifraga verna annua humilior El. Bot. Rothstein / Vogel-Kraut. In muris & tectis. Majo floret. Ufu. Herba. Vires. Ad Scrophulas valdè commendatur.

XI. De Cotyledone.

Pag. ead. lin. 21. adde:

2. UMBilicus Veneris alter Offic. Veneris minor Ger. emac. Cotyledon altera Matthioli Park. parad. altera versicoloribus floribus ejusd. Theat. media foliis oblongis serratis C. B. Sanicula aizoides foliis oblongis serratis Herm. Cat. Sedum ferratum J. B. Chab. Saxifraga Sedi folio angustiore serrato El. Bot. Klein Nabel-Kraut / Frauen-Nabel. In montibus Germaniæ. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Cum Sempervivo viribus convenit.

Pag. 304. lin. 7. adde:

XIII. De Gramine Parnassi.

Notæ sunt, Pericarpium conoides è tribus carinis compositum; flos in uno cauliculo unicus, speciosus, albus, duum generum staminibus; folia parva bederacea. R. Meth. A. p. III.

A. Gramen Parnassi Offic. Ger. Parnassi vulgare Park. Parnassi, flore albo simplici C. B. Parnassi Dodonæo, quibusdam Hepaticus flos J. B. Chab. Cistus humilis Herm. Cat. humilis palu-

palustris, Hædere folio, Perfoliata nostras P.
Al. Pyrola rotundifolia palustris nostras, flore unico ampliore *H. Ox.* Parnassia palustris & vulgaris *El. Bot.* Parnasser-Gras/Leber-Blumen. In palustribus putridis gaudet. Augusto floret. *Ufu.* Radix, Herba, Semen. *Vires.* Succus foliorum & decoctum radicis probatissimum sunt oculorum medicamentum. Semen vehementius urinam impellit: alvum vomitionesque sistit. *Diosc.*

Hepar roborat & obstructionibus liberat
Chab.

Pag. 304. post lin. 29. adde:

XV. De Reseda.

Nota sunt, flos hexapetalos, è foliis valdè irregularibus compositus; siliqua oblonga triangula perpetuò hians, sex seminum ordines continens. R. Meth. A. p. 112.

A. 1. Reseda *Offic.* Plinii Ger. vulgaris C. B. lutea J. B. Plinii quibusdam *Chab.* minor seu vulgaris *Park.* Reseda / Raucken / Streichkraut. In arvis cretaceis reperitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Sedat dolores, inflammationes discutit.

2. Phyteuma *Offic.* J. B. Monspeliensium *Chab.* Reseda Phyteuma dicta *Herm. Cat.* minor vulgaris *El. Bot. T. Inst.* Resedæ affinis Phyteuma dicta C. B. affinis Phyteuma Monspeliensium dicta *Park.* Valeriana septima Ger. Kleine Reseda / Klein Streichkraut. Circa Monspelum provenit. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.*

Vires. Quam ad amatoria convenire, nonnulli scriptum reliquerunt. *Diosc.*

Quamvis *Dioscorides*, ut adnotavi, plantæ sequentis nullam descriptionem dederit, ideoque inter Botanicos non leves dissensiones de ea causavit: in descriptione tamen hujus plantæ folia Struthio similia ei attribuit, unde etiam non leviolem in diversas sententias abeundi Autoribus occasionem dedit. *Matthiolus* Campanulam hanc esse vult, *Casalpini* Ranunculum; *Columna* vel Scabiosam vel Valerianam; *Honorius Belius* Antirrhini speciem, Alii Luteolam, nos vero cum *J. Bauhino* ad hanc plantam potius referendam censemus.

XVI. De Luteola.

A Reseda differt capsulâ brevi, in tres carinas antequam semen maturescat debiscente, quarum unaqueque duos seminum ordines continet, ut in *Viola*. Hæ carinæ initio conjunguntur, & vasculum efficiunt clausum. R. Meth. A.

A. Struthium Offic. Luteola Ger. herba Salicis folio C. B. Cretica ejusd. vulgaris Park. vulguris Cretica ejusd. Lutea Plinii quibusdam *J. B. Chab.* Reseda tinctorum Salicis folio Luteola dicta *Herm. Cat. Särber. Graß.* In muris & locis ruderatis, Æstate floret. *Ussu.* Herba. Ad usum Tinctorum seritur, colore luteo tingit. *Vires.* Nonnulli contusum vulneribus imponunt R. H. quidam ad Morbum Regium commendant. Pro Glasto à Mulierculis

culis Botanopolis Londinensibus frequens venditur.

Quamvis Struthium veteribus Græcis adeò probè cognitum fuerit, ut *Dioscorides* descriptione non indigere putaverit, Posteris tamen temporibus eruditorum ingenia non parum torfit. *Cordus* pro imperatoria eam habuit. Nonnulli, ut observavit *C. Baubinus*, pro *Valeriana rubra*; *Fuchsius*, *Lonicerus* & *Thalius* pro *Saponaria*. Quorum omnium opiniones rejicit idem *C. Baubinus*, ut & quandam *Lychnidis* speciem pro ea ad se misit. *Lacuna* & *Gesnerus* *Luteolam* vulgarem *Struthium* esse existimant: quibus adversatur *Matthiolus* *Pseudo-struthium* eam herbam appellans. *Honorius Bellus* in 2da sua ad *Clusium* Epistola *Luteolam* *Struthium* esse statuit, cum quo & ego consentio, atque existimo à vulgari *Luteola* separandum non esse, ideòque utrumque conjunxi.

XVIII. De Geranio.

Pap. 305. pro 4. 5 & 6. Speciebus Geranii, adde:

4. **G**eranium tuberosum *Offic. Ger. J. B. Chab.* tuberum majus *C. B.* tuberosum vel bulbosum *Park. Storch Schnabel* mit runder knolliger Wurzel. In curiosorum hortis colitur. Junio & Julio floret. *Usu. Radix. Vires.* In vino pota vulvæ inflammationes discutit. *Diosc.*

A. 5. Geranium sanguineum *Offic. Ger. sanguineum.*

guineum magno flore C. B. sanguineum sive Hæmatodes, crassa radice, J. B. sanguineum sive Hæmatodes, crassa radice flore purpureo Chab. Hæmatodes Park. Blut- Wurzel. In ericetis & dumetis præsertim montosis. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Quocunque modo fere exhibita, sanguinem undecunque manantem mirum in modum compescit. *Trag.*

A. 6. Geranium batrachoides *Offic. Ger.* batrachoides flore cœruleo Park. batrachoides album, & ex albo cum cœruleo colore varium J. B. Chab. batrachoides, Gratia Dei Germanorum Lobelio C. B. Blauer und Weisser Storchschnabel. In pratis & pascuis humidioribus Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Pulvis siccatur vulneri impositus, non modò Sanguinis fluxum statim sistit, sed mirè & subito consolidat. *Stockerus.*

XX. De Nigella.

Pag. 307. pro 2da Specie Nigellæ, adde:

2. **M**Elanthium *Offic.* sylvestre Ger. sylvestre sive arvense J. B. Chab. Nigella arvensis Park. arvensis cornuta C. B. Feuchels Blumen. Wilder schwarzer Kûmmel. Inter segetes reperitur. Junio floret. *Ufu.* Semina, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

XXI. De Lino.

Pag. 308. pro 2da Specie Lini, adde:

2. **A**. Linum catharticum *Offic.* sylvestre catharticum Ger. *emac.* pratense flosculis

lis exiguis C. B. minimum flosculis albis, Alfine verna glabra quorundam *Chab.* Chamælinum Clusii flore albo, sive Linum sylvestre catharticum *Park.* Alfine verna glabra flosculis albis, vel potius Linum minimum *J. B.* Purgierend. *Flach.* Klein Lein-Kraut. In pacuis siccioribus, montosis & cretaceis. Junio & Julio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Cathartica vi prædita est. Tertianas curat.

Pag. 308. lin. 20. post verbum *consuetur*, adde: Nullibi nisi in *China* sponte provenire *Garcias*, *Acosta* & *Linschotianus* rectè consentiunt; unde vel in navibus ad nos adfertur, vel per *Tartariam* camelis ad *Alepum*, vel aliâ viâ ad *Moscoviam*.

Pag. 308. lin. ult. junge:

Radix hæc *Dioscoridi* & *Galeno* ignota fuit, unde malè quidam *Rhaphonticum* eorum cum nostro *Rhabarbaro* confundunt: Nam *Rhæum Dioscoridis* non habet vim purgatricem, & notis veri *Rhabarbari* caret. *Rhabarbarum* enim substantiâ compactum est, ponderosum & aridum, sapore amarum, odore acri, colore exterius rufescente, intus ex ruffo flavescente [cum venis aliquot intensioribus] ac maceratum vel manducatum tingens croceo colore. *Rhaphonticum* non est compactum sed rarum, non ponderosum sed leve, non odoratum similiter *Rhabarbaro*. *J. le Brun.*

Ab *Abrahamo Muntingio* accuratè describitur, ergo non bene affirmat *Ammanus* *Rhabar-*

barbarum verum nemini descriptum unquam esse.

Herbæ Pentapetaloides vasculiferæ.

XXIII. De Paralyfi.

Pag. 309. post lin. ult. adde:

3. **A.** Herba Petri *Offic.* Primula pratensis inodora lutea *Ger.* veris caulifera pallido flore inodoro aut vix odoro *J. B.* veris caulifera, flore simplici pallido vel luteo inodoro *Chab.* veris sive Verbasculum pratense vel sylvaticum inodorum *Herm. Cat. Volck.* Paralysis altera odorata flore pallido polianthos *Park. parad.* Verbasculum pratense aut sylvaticum inodorum *C. B.* Grosse Schlüssel-Blumen. Himmel-Schlüssel. St. Peter Schlüssel. In sylvis & dumetis. Vere floret. *Usu.* Folia. *Vires.* In Anasarca in Vino albo per noctem infusum commendat *Stockerus.*

XXIV. De Auricula Ursi.

A Primula differt foliis levioribus & densioribus, floris calice brevior ut florum tubi ferè nudi appareant, foliorum quorundam rudimentis in caulis vertice, è quibus florum pediculi exeunt. *R. Meth.* *A. p. 83.*

Auricula Ursi *Offic.* flore purpureo *Ger.* *El. Bot.* flore carneo *Park.* flore rubente *Chab.* sive Primula veris Alpina flore rubente *J. B.*

Sanicula Alpina purpurea C. B. *Rothe Bär-Dehrlein*. *Bär-Sanickel-Berg-Schlüssel-Blumen*. In Alpibus & montosis oritur. Vere floret. *Ufu*. Herba. *Vires*. Herba Traumatica æstimatur. Cum *Sanicula* viribus convenire creditur.

XXV. De *Androsace*.

Notæ sunt vascula rotunda; calices magnos, quinquefidios, expansos, flosculis in umbellam sparsos, parvos pentapetaloides; folia parva, nervosa, Plantaginea, crenata. R. Meth. A. p. 84.

Androsaces *Offic.* *Chab.* annua spuria Ger. *Androsace* *Matthioli* altera J. B. altera major *Matthioli* *Park.* vulgaris latifolia annua *El. Bot. T. Inst.* *Auriculæ ursi* affinis, *Androsace* dicta major *Herm. Cat.* *Saniculæ* affinis planta, *Androsace* dicta major *H. Ox.* *Alfine* affinis, *Androsace* dicta major C. B. *Sommer-Nabel-Kraut.* *Manns-Darnisch.* In arenosis nascitur. Aprili floret. *Ufu*. Herba *Vires*. Copiosam hydropicis urinam ciet, in vino posita; podagricis utiliter illinitur. *Diosc.*

XXVI. De *Apocyno*.

Cujus note siliquæ ad singulos flores geminæ unicapsulares, univalves, ab interiori latere per longitudinem debiscentes, & in his semina cum propendente lanugine imbricum modo stylo nutritivo incumbentia; Succum lacteum fundere; folia in caulibus bina adversa. R. Meth. A. p. 78.

Apo:

Apocynon Offic. folio subrotundo C.B. latifolium non repens *Park.* folio rotundiore flore ex albo pallescente *J. B. Chab.* erectum fruticosum folio subrotundo glauco *Parad. Bat.* *Periploca latifolia Ger.* *Hunds-Röl.* In hortis curiosorum nonnunquam reperitur, Autumno floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum adipe in panis cocta; canes, lupos, vulpes, &c, enecat in cibo data. *Diosc.*

XXX. De Verbasco.

Pap. 3 II. pro. 2. & 3. Speciebus Verbasci, adde:

2. **A.** *Verbascum nigrum Offic.* *Ger.* nigrum vulgare *Park.* nigrum flore ex luteo purpurascens C. B. nigrum flore parvo apicibus purpureis *J. B. Chab.* *Schwärzlich Woll-Kraut.* *Königs-Kerze.* In aggeribus fossarum. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Radix, Folia, Flores. *Vires.* Radix astringit, in alvi profluvio prodest, [Folia & Flores] cum priore viribus convenit. *Diosc.*

A. 3. *Verbascum album Offic.* mas foliis longioribus *Park.* flore albo parvo *J. B. Chab.* *lychnitis Matthioli Ger.* *lychnitis* flore albo parvo C. B. *Woll-Kraut mit weissen Blumen.* Secus vias variis in locis reperitur. Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum reliquis viribus convenit,

XXXI. *De Blattaria.*

FLorum situs in spicis rarior; & foliorum color viridior, capsula figurâ Sphærica à Verbasco differt. R. Meth. A. p. 85.

Blattaria Offic. lutea J. B. vulgaris lutea Chab. flore luteo Ger. lutea folio oblongo laciniato C. B. lutea minor seu vulgaris Park. annua ramosa, floribus luteis staminibus purpureis H. Ox. Schaben; oder Motten-Kraut. In lutosis aggeribus. Julio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Cum Verbasco viribus convenire creditur.

Pag. 313. lin. ult. adde:

XXXVI. *De Valeriana Græca.*

Folius longis pinnatis Viciæ ferè in modum, floribus amplis, deorsum nutantibus, vasculis seminalibus turbinatis, intra loculamenta divisus per maturitatem in summitate debiscentibus, semina parva, oblonga, nigricantia continentibus, ab aliis hujus generis differt. R. Meth. A. p. 86.

A. Polemonium Offic. vulgare cœruleum El. Bot. T. Inst. Valeriana Græca Ger. Park. Græca violacea Mor. Umb. Græca quorundam Chab. Græca quorundam flore cœruleo & albo J. B. cœrulea C. B. Spuria Violaceo flore Volck. Vulneraria alata Blattariæ flore cœruleo H. Ox. Griechischer Baldrian. Jacobs-Feiter. In sylvis. Æstate floret. *Ussu.* Radix, Herba. *Vires.* Radix ex vino bibitur contra
ve.

venenatas bestias ac dysenteriam : ac ex aqua adversus urinæ difficultatem & ischiadem : ex aceto drachmæ pondere lienosis. Dentium quoque dolores mitigat commaducata *Dioscorid.* Herba Vulneraria est insignis.

Hæc etiam planta ab antiquis ita imperfectè describitur, ut quænam sit adhuc in tenebris lateat ; nonnulli enim Valerianæ, alii *Lychnidis* speciem eam facient. Ego peritissimum illum Botanicum D. *Josephum Pitton-Tournefort*, M. D. præ aliis sequi prætulerim, qui huic plantæ hoc nomen attribuit, & *Dioscoridis* descriptionem subnectere :

Polemonia ramis exilibus, utrinque pinnatis: foliis paulò quàm Rutæ majoribus, ac longioribus, Calaminthæ aut Sanguinariæ proximis quibus in summis velut corymbi dependent nigro semine, &c.

XXXVII. De Nymphæa.

Pag. 314. lín. 17. adde :

3. **A.** Morfus Ranæ *Offic. Ger. Nymphæa alba minima C. B. alba minima sive Morfus Ranæ J. B. Frosch-Biß.* In aquis pigrioribus & cœnosis. Julio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Cum Nymphæa alba viribus pollet.

XXXVIII. De Faba Ægyptiaca.

Hujus notæ, Folia & flores Nymphææ, fructus fungosus & rugosus globum dimidium cui summa pars præcisa est referens, pluribus ad viginti quatuor

tuor usque loculis distinctus, quorum unusquisque fructum glandi similem continet. R. Meth. A.p. 128.

Faba Ægyptia Offic. Bod. à Stapel. Ægyptia Dioscoridis & Theophrasti cujus radix Colocassia dicebatur. Park. Ægyptia legitima Dioscoridis Camel. Syllab. sive Cyanus Ægyptia J. B. Fructus valdè elegans, Faba fortè Ægyptia Dioscoridis ejusd. & Chab. Faba Ægyptia Colocassia ejusd. Fabæ Ægyptiæ affinis Ger. Ægyptiacæ Dioscoridis affinis C. B. Colocassia sive Eaba Ægyptia veterum ejusd. Nymphæa Indica flore purpureo Bont. Indica maxima P.B.P. Indica Faba Ægyptia dicta flore incarnato Nelumbo Zeilonensium Parad. Bat. glandifera Indiæ paludibus gaudens, foliis umbilicatis amplis, pediculis spinosis, flore roseo purpureo & flore albo P. Al. Madaraspatana Nasturtii Indici scutato folio solidiori venis atris, pediculo spinulis asperato P. P. Tab. 207. fig. 5. Tab. 122. fig. 1. flore suave purpurascente Japonica Breyn. P. 2. Nymphæa affinis glandifera Ægyptiaca flore pleno pulchro purpureo H. Ox. affinis Malabarica, flore amplo rosaceo, albicante colore Commel. in not. affinis Malabarica, folio & flore amplo, colore candido ejusd. Tamara H. M. Bem-Tamara ejusd. Nelumbo T. Inst. Lien Sinarum Ogilo Chin. Egyptische Bohnen. Colocasia. In Ægypto crescit. Usu. Radix. Vires. Adstringendi facultatem obtinet, & Stomacho utilem: Dysentericis cœliacisque prodest. Dioscorides.

SECTIO XXI.

De Herbis Radicibus bulbosis.

I. De Lilio.

Pag. 316. pro 2da Specie Lillii addē:

2. **H**emerocallis *Offic.* Liliū aureum
Ger. Park. purpuro-croceum ma-
 jus C. B. rubens croceum majus
 J. B. rubens vel croceum majus,
Hemerocallis Chab. Rothe Gold, oder Feuer-
 Lilien. In hortis colitur. Junio & Julio flo-
 ret. *Uſu.* Radix, Folia. *Vires.* Radix pota aut
 cum melle & lana in peſſo appoſita, aquam
 educit & ſanguinem. Folia trita mamma-
 rum inflammationes à partu contractas, ocu-
 lorūque collectiones mitigant. Radix &
 Folia igne ambuſtis utiliſſime illinuntur, *Dio-*
ſcorides.

Pag. 316. poſt lin. 18. addē:

III. De Cepaſtro.

Foliis fiſtuſoſis graveolentibus cum Cepa convenit,
 radicibus proliſeris & caulibus non ventricofiſ
 ab ea differt.

A. 1. Allium ſylveſtre *Offic.* *Ger. emac. Park.*
 ſylveſtre tenuiſolium Dodonæi *Volck.* cam-
 peſtre junciſolium capitatum purpureſcens
 majus C. B. Sphærocephalum purpureum ſyl-
 ve.

vestre J. B. Chab. Cepas juncifolia minor purpurascens T. Inst. Feld-Lauch. Hunds- & Knoblauch. In arvis. Ufu. Radix. Vires. Cum Allio sativo viribus convenit.

2. Cepas ascalonica Offic. ascalonica Matthioli El. Bot. T. Inst. H. Ox. ascalonica sive fissilis J. B. Chab. sterilis C. B. ascalonica sive ascalonitides Park. ascalonitides Ger. emac. Eschlauch. Winter-Zwiebeln. In hortis culinarum usui colitur. Ufu. Radix. Vires. Excalfacit & siccatur, incidit, aperit, provocat, dejicit, cibi appetentiam facit, vermes intestinorum necat. Matth.

3. Schoenoprasum Offic. Ger. Park. Porrum sectivum juncifolium C. B. sectivum & Schoenoprasum quorundam J. B. Chab. Cepas sectilis juncifolia perennis H. Ox. El. Bot. Schnittlauch. Binkenlauch. Holllauch. In hortis etiam reperitur. Ufu. Folia. Vires. Cum Cepis viribus convenit. In culinis pro olere crudo usurpantur.

IV. De Allio.

Pag. 317. lin. 11. subjunge:

2. **O**phioscorodon Offic. Ger. Scorodoprasum alterum bulboso & convoluto capite Park. Allii genus Ophioscorodon Chab. genus Ophioscorodon dictum quibusdam J. B. Allium sativum alterum sive allioprasum caulibus summo circumvoluto C. B. Schlangenknolauch. Siegwurk/ Allermanns Harnisch Männlein. Rockumbol. In hortis colitur.

tur. Julio floret. *Ufu*. Radix, Nuclei. *Vires*. Cum præcidente viribus convenit, mitior tamen est.

V. De Moly.

2. **M**oly *Offic.* Dioscorideum *Ger. Park.* Dioscoridis parvum quibusdam J. B. Dioscoridis parvum quibusdam flore candido *Chab.* angustifolium umbellatum C. B. *Schmalblättrig* Moly. In hortis colitur. Aprilis floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Ad vulvæ apertiones, si trita cum Irino unguento in pello subjiciatur. *Diosc.*

3. Moly *Theophrasti Offic.* Theophrasti sive Homeri *Park.* Theophrasti magnum J. B. Theophrasti magnum, floribus albis stellatis *Chab.* Homericum *Ger.* latifolium liliflorum C. B. Ornithogalum Indicum latifolium florum Sphæricum colore colossino aut albo H. Ox. Moly mit Lilien-Blumen. In hortis curiosorum non in frequens nascitur. Junio & Julio floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Cum præcedente viribus convenire creditur.

VI. De Porro.

Pag. 137. pro 2. & 3. Speciebus Porri adde:

2. **A**mpeloprassum *Offic.* Porrum vitigineum *Ger. El. Bot.* sylvestre vinearum C. B. Allium sylvestre amphicarpon, foliis porraceis, floribus & nucleis purpureis R. *Synop. Edit.* 2. p. 230. Weinberg- & Knoblauch. In montibus *Westmorlandicis* observavit D. Lawson. Junio floret. *Ufu*. Folia. *Vires*. Stomacho magis quam Porrum adversatur; plus autem exalt

excalfacit, urinam & menses vehementius ciet. Idem contra serpentium morsus convenit, *Diosc.*

Ampeloprassi nomine quam plantam intelligent Rei Botanicæ Autores, ab optimis & nuperrimis scriptoribus plurimum dubitatur, aliis alio illud referentibus, in quam incertitudinem inducti sunt ex eo quod *Dioscorides* illud non descripserit. Quatuor apud *C. Bauhinum* Herbarum Species invenio, quibus hoc nomen ab aliis & aliis Botanicis tribuitur, è quibus hanc quæ plura habet suffragia elegi.

A. 3. Scorodoprassum *Offic. Chab. Park.* primum *Clusii Ger. emac.* dictum *J. B. Allium Sphærico* capite folio latiore sive Scorodoprassum alterum *C. B. maximum* multis Porraceis foliis latioribus sphærico capite ex floribus albis conflato *H. Ox. montanum* majus Anglicum *Newtonii R. H. p. 1125.* Holmense sphærico capite *R. Synop. Edit. 2. p. 229.* Ulfes oder Ubers Knoblauch. Wilderslauch. In *Insula Holms* Dicta copiose provenit. Junio floret. *Ufu.* Folia *Vires.* Ailii & Porri qualitatum particeps: Unde promiscuas sibi vires ex utroque vendicavit.

VII. De Narcisso.

Cujus notæ, Flos è vaginâ membranaceâ oritur summo fructui insidens, in sex lacinias totidem petala imitantes divisus, calice medium occupante; nunc longiore, nunc brevior. *R. Meth. A. p. 116.*

A. 1. Narcissus *Offic.* medio-luteus *Ger.* medio-luteus vulgaris *Park.* pallidus circulo luteo *C. B.* medio-luteus cum aliquot floribus *J. B. Chab.* Gelbe Narcissen. Jonquillen. Mergens-Blumen. In pascuis & aggeribus. Aprilis floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cocta sive estur sive bibitur vomitoria est: ambustis igni prodest, præcisos nervos glutinat: luxatis malleolis, diuturnisque articulorum doloribus subvenit. Vitia cutis in facie, vitiliginisque emaculat. Ulcerum sordes expurgat: abscessus rumpit: infixæ corpori extrahit. *Dioscorid.*

A. 2. Pseudonarcissus *Offic.* Anglicus *Ger.* Anglicus vulgaris *Park.* Narcissus sylvestris pallidus calice luteo *C. B.* Bulbocodium *Chab.* vulgare *J. B.* Wilde bleiche gelbe Hornungs-Blumen. Circa margines agrorum. Martio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

VIII. De Tulipa.

Cujus notæ, Radix bulbosa tunicata; flores amplii hexapetali, nudi, in singulis caulibus natura singuli, erecti; caules foliis aliquot cincti. Stylus in fructum abit oblongum triangulum, in tria loculamenta binis singula seminum Liliaceorum sibi invicem superincumbentium ordinibus repleta; quo cum Lilio convenit. *R. Meth. A. p. 119.*

Tulipa *Offic.* præcox lutea *C. B.* tota lutea *Ger.* præcox flava *J. B. Chab.* Gelbe Tulipe. In hortis reperitur. Vere floret. *Ufu.* Radix.

dix. *Vires.* Eisdem viribus cum Battatis & Pastinacis latifoliis à quibusdam prædita affirmatur.

IX. De Ornithogalo.

Note, staminula florum lata spicata, quorum tria acuminata, tria bifida seu sinuata sunt. Stamina hæc capitulum seu stylum includunt arctè coeuntia, etiam explicatis foliis exterioribus. Florum petala aversâ parte lineis virentibus plerumque notata. R. Meth. A. p. 119.

A. Ornithogalon Offic. Chab. vulgare Ger. Park. vulgare & verius J. B. umbellatum medium angustifolium C. L. umbellatum minus candidum vulgare H. Ox. Stern aus Bethlehem. Vogel-Milch. Weisse Feld-Zwiebel.

In hortis colitur. Majo floret. *Usu.* Radix. Semen. *Vires.* Radix cruda & cocta manditur. [Semen] coquitur cum pane ut Melanthium. Diosc.

X. De Hyacintho.

Pag. 317. pro secunda specie Hyacinthi adde:
Bulbus Vomitorius Offic. Muscari Clusii Ger. obsoletiore flore Clusio T. Inst. majus obsoleto flore El. Bot. Hyacinthus racemosus moschatus C. B. racemosus seu botryoides major, seu Muscari majus obsoleto albo flore H. Ox. botryoides major moschatus sive Muscari flore cinericeo Park. parad. odoratissimus dictus Tibcadi & Muscari J. B. odoratissimus, Dipcadi & Muscari dictus Chab. Muscus Hyacinth. Wohlriechender Traus

Trauben-Hyacinth. In vicinis Constantinopolit
hortis. Aprili floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Ea
mansa vel decoctum potum Vesicæ malis me-
detur. Vomitiones movet. *Diosc.*

Pag. 318. post lin. 12. adde :

XII. De Sisyrinchio.

NOS à flore distinximus, cujus folia illa quæ
sursum reflectuntur in Iride [bulbosa] bi-
fida sunt, in Sisyrinchio integra. R. Meth. A.
p. 117.

Sisyrinchium *Offic.* Theophrasti Colum-
næ R. H. p. 1167. minus angustifolium C. B. H.
Ox. Crocus Italicus parvo flore radice ro-
strata *El. Bot.* Bulbocodium Crocitolum flo-
re parvo violaceo *T. Coroll.* Spanisch Mus-
flein Sisyrinchium. In Cirinola succrevit.
Ufu. Radix.

XIII. De Gladiolo.

Folia Gladii laminam referunt. Floris structura
peculiaris est; inferius enim tubulosus, su-
perne in duo velut labia expanditur, quorum
superius simplex est & in alveum inflexum, infe-
rius in quinque partes divisum. Radix duplici
tubere constat, altero alteri superincumbente R.
Meth. A.

Gladiolus *Offic.* Narbonensis *Fark.* Italicus
Ger. floribus ex uno versu dispositis major
C. B. H. Ox. sive Xiphion J. B. Chab. Rom
Flag. Schwertel. In hortis nostris colitur. Ju-
nio

nio floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Attrahendi, discutiendi, & nimirum siccandi vim habet. *Galen*.

XIV. De Colchico.

Foliis latis, vasculis seminalibus majoribus à Croco differt; Flores nudi, à radice statim orti, absque pediculis herbaceis, Liliaceis similes. R. Meth. A. p. 116.

A. 1. Colchicum Offic. Chab. J. B. commune C. B. purpureum & Anglicum album Ger. Park. Wiesen-Saffran / Wiesen-Zeitlosen / Nactete Huren. In pratis solo pingui occurrit. Autumno floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Comessa fungorum more, strangulando enecat. *Diosc*.

2. Ephemerum Offic. Tödliche Wiesen-Zeitlosen. In sylvis & opacis, & à Dioscoride sic breviter describitur: *Folia habet Lilii, sed tenuiora: caulem parvum: florem candidum, amarum, semen molle: radicem unam, digitali crassitudine, longam adstringentem, odoratam. Vires. Hujus radix dentibus precipua, si decocto ejus colluantur. Folia in vino cocta discutiunt tumores & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt. Diosc.*

Per Ephemerum plantam deleteriam tantum intellexisse videtur Theophrastus, ut rectè observat Chabræus. Dioscorides autem nullum Ephemero vim lethalem assignat. Plinius non tantum non exitiosam sed salutiferam esse affirmat, unde ab eruditis valde ambigitur de hac planta, nec adhuc quo referenda sit inter

eos convenit. C. *Baobinus* sub hoc nomine duas proponit plantas; & *Columna Digitalis* quandam speciem pro ea habet: Mauritani & eos secuti superioris ætatis Medicini Ephemerum cum *Hermodactylis* confuderunt.

Pag. 318. lin. ult. subjunge:

XVI. De Dente Canino.

Nota, flos in uno caule unicis, hexapetalos, deorsum natans, petalis reflexis; fructus in terna loculamenta divisus, quorum singula seminibus oblongis repleta. Adde radicem carnosam dentis canini quodammodo figurâ. R. Meth. A. p. 119.

Dens caninus *Offic.* Ger. caninus flore purpurascens & flore rubro *Park. parad.* Dens Canis latiore rotundioreque folio C. B. flore purpurascens *H. Ox.* *Satyrium*, quorundam *Erythronium bifolium*, flore unico radiato purpureo *J. B.* *Satyrium Erythronium* quorundam, *Dentalis* species aliis *Chab.* *Breiteblättriger Hundszahn mit Purpur-Blumen.* *Roth Stendel-Wurk/ Schoß-Wurk.* Ad quorundam montium radices reperitur. Aprili floret. *Ussu.* Radix. *Vires.* Dolores colicos mitigat, epilepticos pueros juvat, ventris tinea juvat, Venerem stimulat, Corpus nutrit.

A nonnullis *Satyrium erythronium* *Dioscoridis* creditur, sed erroneè *Parkinsoni* iudicio, qui *Tulipam* pro ea habet.

SECTIO XXII.

De

Herbis bulbosis affinis.

I. De Iride.

Pag. 322. pro 5. Specie Iridis, adde:

5. **C**Hamæiris *Offic. tenuifolia Ger. Tabernamontani H. Ox. angustifolia major & minor Park. parad. Iris humilis, seu Chamæiris angustifolia graminea Herm. Cat. angustifolia prunum redolens major & minor C. B. graminea, cui quotannis pereunt folia J. B. graminea cui quotannis pereunt folia, flore variegato Chab. Grasßblätteriger Schwertel/ kleine wilde Iris. In hortis colitur. Majo floret. Ufu. Herba. Vires. Cum primo viribus convenire dicitur.*

Pag. eadem post lin. 21. adde:

III. De Liliastro.

Cujus notæ, Flos exactè Liliaceus; fructus oblongus, ab apice in tres partes debiscens, & in tria loculamenta, seminibus angulosis repleta divisus; radices parvis Napis similes, fibris aliquot adnatis. R. Meth. A. p. 118.

Phalangium *Offic. Antiquorum Ger. emac. magno flore C. B. flore Lili J. B. Allobrogicum Park. Allobrogicum magno flore Lili H. Ox. Asphodelus Allobrogicus magno flore Lili*

Lilii Herm. Cat. Liliastrum Alpinum minus *El. Bot. T. Inst.* Spinnen-Kraut/Erde-Spinnenkraut/Gras-Lilien. In hortis apud nos colitur. Junio floret. *Usu.* Folia, Flos, Semen. *Vires.* Cum vino pota auxiliantur contra Scorpionum Phalangiorumque ictus: Tormina quoque discutunt. *Diosc.*

IV. De Aloë.

Pag. 322. lin. 25. dele Aloe vulgaris & quæ sequuntur ad verbum *Vires* in lin. 24. cuius in loco adde:

1. **A**Loë *Offic.* J. B. *Chab.* vulgaris C. B. H. *Ox.* vera vulgaris *Munt.* vulgaris sive Sempervivum marinum *Ger. Park.* Caraginata Brasiliensibus *Marg.* tertia *Pison.* Kadanaku vel Catevala *H. M.* Gemeine Aloë. Utriusque India incola est. *Usu.* Folia. Succus inspissatus Aloe Barbadenfis *Offic.* vocatur, aliquando niger lucidus, aliquando hepatis fere colore, odore gravi, sapore amaricantissimo. Ex Insula Barbados in Cucurbitis magnis adfertur. *Vires.* Folia ad ambusta commendantur. Succus inspissatus cum Aloë Succotrina viribus convenit.

2. Aloë Guineensis Caballina vulgari similis, sed tota maculata *Commel. Præhud. Bot.* Ros-Aloe. *Usu.* Succus inspissatus quibus pars impurior arenosa, sordibus conspurcata, & idcirco nigricans Aloë Caballina dicitur. Pars purior colorem hepatis referens Aloë Hepatica vocatur.

Caballinam hanc vocat prædictus Autor, quia fractis foliis Succus Aloë Caballinam redolet.

3. Aloë Succotrina Offic. Succotrina angustifolia spinosa, flore purpureo Breyn. P. 2. Indiæ Orientalis ferrata, sive Succotrina vera, floribus phœniceis Hart. Beaum. Americana ferrata, floribus coccineis P. B. P. An Aloë Americana Anonæ foliis, floribus suaverubentibus, ex codice Beningiano P. P. Tab. 240. fig. 4? Succotrin-Aloë, Aloë aus der Insel Zuccotra. In Insula Succotora in India Orientali reperitur. Ufu, Succus inspissatus ex nigro splendentis colore, sed quando teritur croceus; odoris non ingrati: cujus colligendi modum hodiernum D. Raio communicavit D. Josua Palmer M. D. è dictatis D. P. Hermanni his verbis:

Ex foliis à radice avulsis manu vel instrumento leviter compressis succus destillat in vas recipiens. Subsistere debent partes crassæ per noctem, aliæ vero supernatant. Postero die in aliud vas infundunt & insolant, ut concreascet & exsiccet, in quo tempore fulvum acquirit colorem.

Ex Insula Succotora in coriis bestiarum ad nos transportatur: & à Caballina puritate sola differre à quibusdam creditur.

Pag. 323. lin. 19. subjunge:

De variis Aloes speciebus & plantis è quibus omnes effluunt aut eliciuntur, liceat mihi hoc in loco dubia mea aperire. Cùm
Phar-

Pharmacologiam meam conscriberem, quanta esset differentia, odoris respectu, inter *Succotrinam*, *Caballinam* & *Barbadensem Aloën*, observans, suspicionem mihi iniecit, non ex puritate tantum inter se differre, ut vulgò opinantur; quamvis quòd ab eodem loco adveherentur, priores duas præcipuè puritate tantum differre, ut dixi, quemvis facillè persuadere posset; ingens tamen differentia, quam, odoris respectu, inter *Barbadensem* & *Succotrinam* intercedere animadverti, suspicionem mihi movit, *Barbadensem* ab eadem cum *Succotrina* planta non elici, ideoque de ea in specie quæsi, an ab eadem planta esset necne? Unde ab eruditissimo & ingeniosissimo Viro D. *Hans Sloane* M. D. ex propria observatione cum in Insula illa esset, certior factus sum, *Barbadensem Aloën* Aloes vulgaris C. B. succum esse, non Aloës Americanæ *Dod.* ut antea suspicabar. Ab aliis etiam admonitus *Succotrinam Aloën* ejusdem originis esse, ut videre possis in *Historia Plantar. D. Raii*, (ex dictatis D. *Hermanni*) p. 1196. unde eas hoc modo disposui in *Pharmacologia*.

At neque solus sum in hac suspitione, cum ingeniosissimus Botanicus D. *Commelinus* in *Preludiis suis Botanicis*, p. 46. conciliare non potest differentiam odoris inter *Aloën Caballinam* & *Succotrinam*, quæ tanta est ut frequentibus lotionibus aliisve modis *Caballina* à vehementi ingrato suo odore liberari nequeat, cum identitate speciei. Unde rectè affirmat, ex

diversis Aloës speciebus succo amaro præditis, elici posse succum vulgari similem, & earundem virium: cujus verba hic transcribo: *Etiam si variae Aloes species existunt, quæ succum fundunt amarum, harum tamen unica est, quæ Aloes vulgaris à C. Bauhino, Dioscoridis à Fabio Columna, Arabica Socotrina Officinarum à Morisone vocatur, & ab omnibus Botanicis veram Aloem fundens planta existimatur, cujus succus concretus in Officinis Pharmaceuticis Græco Latinoque Aloes nomine innotescit. Hic succus triplex est, vel Aloe Succotrina (quæ & Lucida dicitur) Hepatica vel Caballina vocatur, quæ sola duntaxat puritate impuritateve, ut plurimum est opinio, differunt; omnium purissima est Succotrina, quod nec ego inficior, sed aliquam tamen dubitandi ansam geminæ aliæ Aloes species statim indigitatæ exhibent, ut Aloe Succotrina angustifolia spinosa flore purpureo Breynii, & Aloe Guineensis Caballinae vulgari similis, sed tota maculata; dum prioris succus recens saporis odorique Aloes Succotrinæ, alterius autem Aloes Caballinae respondet; adde denique Aloem Caballinam Officinarum à fœtore illo ingrato, quem spirat, nullo artificio aut lotionem liberari posse, quod factum, meo iudicio, non esset difficile, si sola impuritate à Succotrina differret: nullus tamen etiam dubito, quin ex variis Aloes speciebus, succum amarum continentibus, succus Aloes vulgaris succo similis, & quoad vires respondens, colligi possit.*

Cumque verisimile sit, Succotrinam Aloem à D. Breynii planta profluere; Caballinam & Hepaticam

paticam à Commeliniana, & Barbadosensem à Vulgari Aloe, ut antea dixi; omnes de novo inserui.

V. De Yucca.

AB aliis differt, foliis quodammodo gramineis, acutis & pungentibus, floribus deorsum nutantibus plurimis in eodem caule; pediculis longis. R. Meth. A. p. 193.

Yucca Offic. sive Yucca Peruviana Ger. foliis Aloes C. B. H. Ox. sive Jucca Park. parad. Ind. dianisch Brod / Jucca. In America sponte oritur, apud nos autem in hortis. Ufu. Radix. Vires, De usu ejus in Medicina nil invenio.

VI. De Cannacoro.

CUI flores oblongi, in spicam congesti, è sex vel septem petalis linguæformibus, & trifoliato quasi calice constructi, insidentes pericarpio trigono echinato, in tres cellulas semina rotunda continentes distincto; folia lata, radix tuberosa, nodosa. R. Meth. A. p. 117.

Sagittaria alexipharmaca Offic. Canna Indica radice alba alexipharmaca Cat. Jamaicaic. Indica angustifolia, pediculis longis ad imum folium, nodo singulari geniculatis P. Al. Arundo Indica angustifolia, flore rutilo, pediculis donata H. Ox. Agutiguepo obi Brasiliensibus Marg. Acutiguepo-obi Pison, Radix quædam in Malaca, quæ adversus vulnera Sagittis toxico illitis facta, præsentaneum remedium est Garcies, C. B. Malaca quædam

toxicis Sagittis resistens J. B. Pfeil-Kraut/
 Spieß-Kraut. In hortis Jamaicæ seritur. *Ufu.*
 Radix superius rotunda, subruffa, inferius fi-
 brata. *Vires.* Alexipharmaca est insignis; ad-
 versus vulnera toxicis Sagittis facta lauda-
 tur.

VIII. De Galanga.

Pag. 331. post lin 10. adde:

13. **C**assumuniar *Offic.* aliàs Rysagon *Peach.*
Obs. Cassunar *Marl.* Risagon *Mus. Reg.*
Soc. An Zerumbeth, seu Zingiber rubrum,
 sylvestre, Ternatense *Camel. Syllab.?* Cassumu-
 nar / Runder Zittwer / Block-Zittwer. Ex India
 Orientali ad nos transportatur. *Ufu.* Radix,
 quæ tuberosa est, ad pollicem aut amplius
 crassa, in taleolas transversas secta, superfi-
 cie circulis (ut in Galanga) quasi geniculis
 notata, fusca, intus flavescens, saporis ama-
 ricantis aromatici, odoris fragrantis. *Vires.*
 Moderatè calfacit & astringit: Partium est
 tenuium: Nervos roborat: Spiritus anima-
 les & vitales reficit, ventriculum confortat,
 flatus expellit. In Apoplexia, motibus con-
 vulsivis, Paralyti, Tremore, Hysterica passio-
 ne, Hypochondriacis affectibus, Vertigine,
 & intestinorum Torminibus curandis Medi-
 camentum est præstantissimum. D. Peachy
 M. D. pro Corticis Peruviani correctorio eam
 commendat. Qui de viribus ejus plura sci-
 re desiderant, D. Peachy & D. Marlow Obser-
 vationes consulant.

IX. De Aro.

Pag. 332. post lin. 10. adde :

2. **D**Racunculus major *Offic.* bistorto folio
C. B. major Matthioli *Ger.* Arum caulescens
Rumicis agrestis foliis sibi invicem implicatis
Virginianum *P. P. Tab.* 271. *fig.* 1. major caulescens
Lapathi foliis *H. Ox.* Drachen- oder Natter-Wurzel / Schlangen-Kraut. In Virginia sponte oritur. *Usu.* Radix. *Vires.* Calfacit & siccatur, prodest contra Orthopnoeas, rupta, convulsa, tussim & destillationes. *Diosc.*

X. De Arisaro.

AB Aro differt floris formâ, qui tubus est ima parte clausus, summa apertus, & in caputii modum incurvatus. *R. Meth. A.* p. 75.

Arisarum *Offic.* angustifolium Dioscoridis fortè C. B. angustifolium *Ger.* J. B. Chab. longifolium *Park.* Arum humile angustifolium pistillo longissimo, tenui, inflexo, mucronato *Herm. Cat.* Scorzonerae folio *El. Bot.* Münchsch-Kappe / klein Aron mit schmalen Blättern. In Italia ac Dalmatia reperitur. *Usu.* Radix. *Vires.* Illitu nomas sistit, *Diosc.* Calfacit, siccatur, incidit, aperit, abstergit, digerit. *Galen.*

XI. De Satyrio.

Pag. 333. lin. 2. subjunge :

DUÆ Satyrii species à Dioscoride memorantur, quarum priorem his verbis describit.

Saty-

Satyrium aliqui *Trifolium* vocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, Rumici aut Lilio similia, minora tamen, ac rubra: caulem cubitalem nudum: florem Lili effigie, candidum: radicem bulbosam, mali magnitudine, fulvam, intus ut ovum candidam, gustanti dulcem, & ori non ingratam. Alteram in hunc modum. Est & alterum *Satyrium Erythronium*, sive *Erythraicon*, i. e. rubrum, semine lini, majore, duro, lævi, splendente: quod fertur non secus atque *scincus* libidinem excitare. Cortice radicis gracili, rufo, intus autem albo, includitur, sapore dulci, non ingrato ori. Ab ejus temporibus non levis controversia de hac stirpe, inter eruditos Medicos & Botanicos, exorta est; alii uni, aliis alteri plantæ id nomen accommodantibus; verum plerique ex *Orchidum* familia eas esse volunt, cui opinioni *Officina* nostræ consentiunt; atque idcirco in priore meo libro radices hæc, quæ nunc pro *Satyrio* usurpantur, eodem nomine insignivi; quamvis eodem tempore non eram nescius nonnullos *Authores* id nominis *Orchidi* palmatæ, alios *Cynosorchidi* attribueret. Nunc ergo mutatâ sententiâ, quænam *Dioscoridis* *Satyria* sint, mihi optimè demonstratum videtur à *Parkinsono*, aliisque; qui pro *Tulipis* ea habuere, ut quæ superius recitatis descriptionibus omnium optimè convenit.

3. *Cynosorchis* *Offic.* major *Ger.* prior *J.B.* latifolia hiantе cuculo major *C.B.* prior *Donæi* flore copioso, dilutè purpureo *Chab.*

Orchis

Orchis major latifolia *Park.* latifolia hiante cuculo major *El. Bot. T. Inst. Hunds-Hoden. Stendelmurk-Männlein.* In locis herbidis circa Basiliam. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum præcedentibus viribus convenit.

4. Serapias *Offic.* sive Salep *Marl. Obs. Salep / Berghändlens-Wurk.* In Turcia reperitur. *Ufu.* Radix oblonga, alba pellucida, paulum compressa, & nonnihil corrugata. Sapore gummi Tragacanthæ referens, odoris nullius ex Turcia ad nos importatur. *Vires.* Analepticum insigne habetur, Sterilitati opitulatur, Venerem stimulat, abortivum impedit, partum faciliat, Chocolatæ modo præparata est.

Quamvis formam externam, si spectes, ex Orchidum tribu meritò censerì posset, cujusnam tamen plantæ radix sit inter eruditos adhuc ambigitur.

A. 5. Tragorchis *Offic.* maximus *Ger.* maxima *Park.* Orchis sive Tragorchis maxima *Mer. Pin.* Saurodes sive Tragorchis maximus *P. B.* barbata, odore hirci, brevior longiorque folio *C. B.* barbata, foetida *J. B.* Orchis, Cynosorchis, Satyrium *Chab. Boeck-Hödlein / Boeck-Külleken / Geilwurk.* Solo pinguiSSimo nascitur. Majo & Junio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Satyrio viribus convenit.

A. 6. Triorchis *Offic.* *Ger.* alba odorata major & minor *Park.* vel Tetrorchis alba, odorata major *C. B.* alba odorata minor *Ejmsd.* Orchis spiralis alba odorata minor *J. B. Chab.*
feu

seu Testiculus odoratus *Mer. P.* spiralis autumnalis *P. B.* flore albo odorato *Ejusd.* Großwölriechend Knaben-Kraut. In pascuis siccioribus. Autumno floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum prioribus viribus convenit.

A. 7. Orchis palmata *Offic.* palmata pratensis latifolia longis calcaribus C. B. palmata major mas sive Palma Christi mas *Park.* palmata pratensis major, sive Palma Christi mas *Gerardi P. B.* sive Palma Christi mas *Mer. Pin.* Palma Christi mas *Ger.* Palmata non maculata J. B. Satyrium Regium palmata *Chab.* Königlich Stendelwurk-Männlein / Wasserhändleins-Wurk. In pratis humidis & palustribus. Majo floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum reliquis viribus convenire videtur.

XII. De Orobanche.

Cujus flores figurâ ad Orchin accedunt, ut & dispositione in spicam, verum ab Orchididis floribus in eo differunt, quòd unico petalo constant. Fructus etiam, semina minutissima continens, bivalvis est. Folia è radice nulla exeunt, quæque in caule sunt rudimenta tantum foliorum esse videntur. R. *Meth. A. p. 92.*

A. Orobanche *Offic. Chab.* flore majore J. B. major garyophyllum olens C. B. sive Rapum Genistæ *Ger. Park.* Sonnen-Wurk / Sommer Wurk / Löwen-Schwanz. In glareosis & aridis locis. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Herba siccata & in pulverem trita præfens est ad Coli dolores remedium. Condi-
ta

ta aut ejus Syrupus ad Splenicos & Hypochondriacos affectus usus est eximii. Extrinsecus ad tumores duros & schirrosos molliendos exhibetur. D. Bowle.

XIII. De Squamata.

Cujus notæ, Radices squamosæ, flores in perianthio quadrifido maximam partem latitantes, galea rubra, barba tripartita lactea: semen rotundum, satis magnum, & per maturitatem nigrum. R. Meth. A. p. 92.

A. Squamaria & Squamata Offic. Volck. Orobanche radice dentata major C. B. radice dentata, sive Dentaria major Matthioli Park. Dentaria major Matthioli Ger. Anablatum Cordi sive Aphyllon J. B. Cordi sive Aphyllum ad Orobranchen accedens Chab. Zahnkraut/Schuppenkreuz oder Streubels Wurzel Ohnblat. In umbrosis sepium aggeribus. Aprili floret. Usu. Herba. Vires. Consolidat, glutinat, in Herniis & vulneribus, variisque affectibus à fluxionibus ortis prodest.

Pag. 333. post lin. 14. adde:

XV. De Bifolio.

Cujus notæ, Radices fibrosæ, folia nervosa & fere Plantaginea, bina in caule opposita, flores Orchidis, calcari carentes. R. Meth. A. p. 121.

A. Bifolium Offic. sylvestre vulgare Park. majus vulgare H. Ox. majus seu Ophrys major quibusdum J. B. Ophrys Chab. bifolia C. B. Ger.

Ger. Orchls bifolia herbaceo flore major *Herm.*
Cat. Zwenyblat/wilder Durchwachs. In sylvis &
 dumetis. Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba.
Vires. Adstringit & glutinat, præcipue ad
 hernias & vulnera conglutinanda commen-
 datur.

XVI. De Helleborine.

*Cujus nota, Folia nervosa, radices fibrosæ, flores
 hexapetali Orchidis similes, calcari carentes. R.*
Meth. A. p. 121.

A. Helleborine *Offic.* Ger. latifolia montana
 C. B. Elleborine *Dodonæi J. B. Chab.* flore vi-
 ridante *Park.* Breit-blätterig wild Niesß-Kraut/
 Niesß-Burk. In sylvis cæduis, lucis & opacis,
 Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Helle-
 boro albo à quibusdam viribus convenire cre-
 datur, sed in *Officinis nostris* raro aut nun-
 quam reperitur.

SECTIO XXIII.

De

Herbis graminifoliis, non culmi-
 feris, flore stamineo.

I. De Cypero.

Pag. 335. pro 3. & 4ta Specie Cyperi; addé:

3. **T** Rasi *Offic. J. B.* Malinathalle Theo-
 phraſti *Chab.* Cyperus esculentus
R. H. p. 1301. rotundus esculentus
 angu-

angustifolius C. B. esculentus sive Trasi Italorum *Ger. emac.* dulcis rotundus esculentus Trasi dulce vocatus *Park.* Süßer wilder Waschan. In Italia & alibi nascitur. *Ussu.* Radix. *Vires.* Cum prioribus viribus convenit.

4. Papyrus *Offic.* Nilotica J. B. *Ger.* Nilotica Alpina, *Berd* Ægyptiis dicta: *Biblos* Syriaca quorundam *Chab.* Nilotica sive Ægyptiaca C. B. Antiquorum Nilotica *Park.* Cyperus Niloticus vel Syriacus maximus papyraceus *H. Ox.* Egyptisch Pappier-Niedt. In Ægypto & Syria nascitur. *Ussu.* Caules. *Vires.* Ad laxandas fistulas utilis est. Aqua ex scapis recentibus destillata ad oculorum suffusiones, caligines atque obscuritates proficua est.

Ex Papyro olim chartæ fiebant ad scribendi usum, conficiendi modum vide apud *Pliniam*, l. 13. cap. 11, 12. Chartæ ex Papyro in consuetudinem obierunt; novo chartarum artificio, Anno 1470, invento, conficiendi cuius modum videtis apud clarissimum *Raium*, p. 1302. Antè chartarum usum in Palmarum foliis primò scriptitatum, ut rectè observat *Plinius*, deinde in quorundam arborum libris. Et adhuc hodie ex Palma *Lantor* dicta Indos suam chartam parare ad scriptionem scribit *Linschotanus*. *Lerius* in Provincia Mangi arborem esse scribit *Cal* nomine, folio grandi quod chartæ usum præbeat in tota India. *Petrus Martyr* Chaldaeos, literarum primos repertores; in arboris *Copeia* dictæ foliis primò scriptitasse refert. *M. Fumée* præter arbo-

rem *Copei*, esse aliam *Guajabara* dictam, in cuius foliis stylo vel aciculâ scriptitant Indi. Præter supradictas, varias arbores meminit *C. Bauhinus* in *Pinace*, p. 19. quæ pro papyro usurpantur. *Attalus* (uti creditur) *Pergamenus*, animalium coria arefacta huic usui adaptanda invenit.

II. De Junco.

Pag. 336. lin. 17. subjunge:

A. 2. *Oxyſchœnos* *Offic.* *Juncus acutus capitulis Sorgi* *C. B.* *pungens* sive *Juncus acutus capitulis Sorgi* *J. B.* *Chab.* *maritimus capitulis Sorgi* *Park.* *Stechend groſſe See- Binsſen.* *In maritimis.* *Uſu.* *Integra Herba.* *Semen.*

A. 3. *Holoſchœnos* *Offic.* *Juncus aquaticus maximus* *Ger.* *lævis maximus* *Park.* *maximus* sive *Scirpus* *C. B.* *maximus holoſchœnos* *J. B.* *Chab.* *Scirpus altissimus* *El. Bot.* *Groſſe & Binsſen.* *Bull. Binsſen.* *In fluminibus & piscinis majoribus.* *Uſu.* *Integra planta.* *Vires.* *Semen utriusque toſtum ſiſtit alvum, rubra ſœminarumque profluvia: Urinam ciet: Somnum conciliat.* *Planta tenera, convenienter illinitur adverſus Phalangiorum morſus* *Dioſc.*

Pag. 337. poſt lin. 3. adde:

IV. De Sparganio.

P *Ilulis ſuis echinatis ſphæricis Platani pilulas emulantibus, à reliquis ſui generis abundè diſtinguitur.*
R. Synop. p. 277.

A, Sparganium *Offic. Chab. ramosum Ger.*
 C. B. Park. quibusdam J. B. Butomos dissectâ
 paniculâ vulgò Platanaria, quia pilulas ha-
 bet Platani pilulis similes *Bod. in Theoph. Rieds*
Gras. Schwertel Ried. Igels Knospen. Ad
 fluviorum ripas, inque palustribus frequens.
 Junio floret. *Ufu. Radix. Vires.* Contra Ser-
 pentis venena cum vino datur. *Diosc.*

V. De Typha.

Nota est florum effigies turbinata & in clavem
 composita. R. Synop. p. 278.

A, Typha *Offic. Ger. palustris major C. B. J.*
 B. palustris seu major *Chab. palustris maxi-*
mus Park. Narren Kolben. Wasser Kolben/
Raßen Schwanz. In stagnis & ad rivulorum
 ripas. *Ufu. Flos. Vires.* Hujus herbæ flos
 fuido adipe eloto exceptus ambustis mede-
 tur.

VI. De Acoro.

Pag. 338, lin. 3. subjunge:

2. **A**corus Asiaticus *Offic. verus sive Cala-*
mus aromaticus, Asiaticus, radice te-
nuiore Herm. Cat. Asiaticus radice tenuiore
Hermanni H. Ox. Brasiliensis aromaticus mi-
nor, Capitatinga, aliis Jacarecatinga Pisonis
ejusd. verus Asiaticus radice tenuiore, vel
Calamus aromaticus Garziæ P. Al. Calamus
aromaticus Harz. aromaticus orientalis folio
& radice tenuiore Art. Philos. Lond. n. 274. p.
943. Capicatinga, aliis Jacarecatinga Acori
 Q 2 spe.

species Pis. Va-embu H. M. Wahrer Calmus. Acler, Burgh. Utriusque Indiæ incola est. *Ufu*. Radix. *Vires*. Cum priore viribus convenit.

SECTIO XXIV.

De Herbis Culmiferis.

III. De Zea.

Pag. 339. post lin. 20. adde:

AD præparationes hujus grani referendi videntur *Vermicelli* Genœ facti, ita dicti à similitudine cum parvis *Vermicellis* filamentosis: Duum sunt generum, albi & lutei, inque Nobilium & Generosorum culinis in jusculis & brodiis usurpantur, & analeptici habentur.

Pag. ead. post lin. 31. adde:

Tritici species est, glumis adeò arctè granis adherentibus, ut eas trititando non deponat. R. Meth. A. p. 125.

Pag. 340. lin. 5. verbo [rarius] junge:

Vires. Plusquam Hordeum alit, ori grata. Panis recens suavis est, & concoctu facilis. Halica, ex Zea præparata, in aceto cocta lepras tollit; unguium scabrities extricat; incipientibus *Ægilopiis* medetur. Decoctum *Dysentericis* prodest. *Diosc.*

2. Briza Offic. monococco Ger, Zea Briza dicta,

dicta, seu Monococcus Germanica C. B. monococcus, sive simplex sive Briza Park. monococcus Briza quibusdam J. B. simplex & monococcus Briza Chab. St. Peters Korn. Spelt. Einforn. In Germania seritur. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Ex Zeæ & Brizæ farina fit puls quem Crimnon Græci vocitant. Abundè alit, sed ægrè conficitur; alvum vehementius adstringit. *Dioscorides.*

3. Olyra Offic. Park. Triticum Amylæum Ger. Zea Amylea sive Olyra C. B. Theat. verna J. B. Deutscher Reiß. Hammel Korn. In Germania seritur. Tarde metitur. *Ufu.* Semen in culinis Germanicis. *Vires.* Cum Zea viribus pollet, sed minus aliquanto nutrit.

Fit quoque ex Olyra Crimnon.

IV. De Hordeo.

Pag. 340 pro 2da Specie Hordei, adde:

2. **Z**eoptyrum Offic. seu Tritico-speltum C. B. Theat. sive Trittico-speltum Lobelii Park. Hordeum nudum Ger. nudum sive Gymnocrithon J. B. nudum sive Gymnocrithon Zeæ species & Zeoptyrum quorundam Chab.. Triticum æstivum spicâ Hordei polystichii H. Ox. Nackte Gersten. Weizen Spelt. In Germania seritur. *Ufu.* Semen, *Vires.* Refrigerat, ut Hordeum, sitim sedat.

VII. De Phalaride.

S*Pica habitiore & è squamis compactili ab alijs dignoscitur. R. Meth. A. p. 126.*

Phalaris Offic. Ger. J. B. Chab. vulgaris Park. major semine albo C. B. Canarien Gras. Canarien Saamen. In Hispania & Gallia Narbonensi sponte oritur. Usu. Herba, Semen. Vires. Semen & Herbæ succum pota ad vesicæ dolores & cruciatus commendant veteres. R. H. p. 1248.

Pag. 342. post lin. 10. adde:

X. De Sorgo.

C*ulmi altitudine & crassitie grani figurâ ad Milium accedentis, magnitudine, jubâ erectâ à Milio aliisque frumentis paniculatis differt. R. Meth. A.*

Sorghum Offic. Ger. Sorghi J. B. Milium Indicum Chab. Milium Arundinaceum sive Indicum semine subrotundo C. B. Theat. Arundinaceum subrotundo semine; Sorgho nominatum ejusd. Pin. Melica sive Sorghum Park. Sorg Saamen. Indianischer Hirse. In Italia seritur. Usu. Culmorum medulla, flos. Vires. Medulla contra Strumas, Flores ad Dysenteriam & Fluorem muliebrem commendat Matth.

XI. De Lacryma Jobi.

P*aniculâ è glumis acerosis, nullum post se granum relinquentibus, compositâ, seminibus perforatis,*
ma-

maximis, politi levoris, & invictæ duritiæ, à glumis separatis seu remotis, culmis arundinaceis. ab aliis culmiferis facile distinguitur. R. Meth, A. p. 126.

Lacryma Jobi Offic. Ger. Park. Job Clusii El. Bot. Jobi vel Mariæ Chab. Jobi multis, sive Milius Arundinaceum J. B. Milius arundinaceum, semine Lithospermi facie, maximo, durissimo Herm. Cat. Lithospermum arundinaceum fortè Dioscoridis & Plinii C. B. Hi obs. Thronen. In hortis colitur. Usu. Semen. Vires. Ad Calculum renum & vesicæ commendat Lob.

XII. De Avena.

Pag. 342. post lin. 20. subjunge:

A Mylum ex hujus semine paratum apud *Wallos* in cibis æstimatur, & *Llummery* dicitur.

A. 2. Ægilops Offic. bromoides Ger. bromoides Belgarum Park. quibusdam aristis recurvis sive Avena pilosa J. B. Festuca utriculis lanugine flavescentibus C. B. Avena pilosa: Ægilops aristis recurvis quorundam Chab sylvestris pilosa aristis recurvis H. Ox. Haber Twalch. Wilder oder tauber Haber. Inter segetes frequens. Usu. Semen. Vires. Cum priore convenit viribus.

XIII. De Festuca.

G Ramen est paniculatum locustis squamosis & aristatis.

A. 1. *Bromus Offic. sterilis* Ger. herba sive *Avena sterilis* Park. *Ægilops Chab.* Matthiolo fortè J. B. *Festuca avenacea sterilis elatior.* C. B. *Gauch-Haber. Taub-Haber.* Ad sepes & in agrorum marginibus. Majo mense. *Ussu.* Herba. *Vires.* Exiccatoriam vim habet, gravem oris halitum emendat. *Dioscorid.*

2. *Festuca Offic. Italica* Ger. altera capitulis duris C. B. sive *Ægilops Narbonensis* Park. sive *Ægilops altera capitulis duris* C. B. *Theat.* *Gramen* sive *Festuca altera capitulis duris* Bot. *Monsp.* *Gersten-Swalch.* *Italiänisch-Swalch.* In Italia, Gallia Narbonensi, &c. vulgatissima, *Ussu.* Semen. *Vires.* Exsiccat adstringendo citra calefactionem multam.

XIV. De Lilio.

Pag. ead. lin. ult. subjunge:

A. 2. *Phœnix Offic. Lolium* similis J. B. *Lolium rubrum* Ger. rubrum sive *Phœnix* Park. *Gramen loliaceum angustiore folio & spica* C. B. *Mäuse Gerste. Mäuse Korn.* Ad vias & in pascuis. *Ussu.* Herba. *Vires.* Siccatur & adstringit, alvum mensesque sistit, urinam infrenat. Locis nonnullis pro jumentorum pabulo feritur.

XV. De Alopecuro.

A. *Spica molli sericeâ, caudam vulpinam referente, dicta sunt hæc gramina.* R. Meth. Gram. p.

173.

Alopecuros Offic. Ger. genuina Park. *Gramen*

men Alopecuros spica brevis J. B. Chab. Alopecuroides spica rotundiore C. B. Alopecurus spica rotundiore ejusd. Theat. Boissier. Fuchs: Schwanz. In Gallia & Italia reperitur. Ufu, Herba,

Pag. 343. post lin. II. adde:

XVII. De Gramine Daſtyloide.

Aspicis velut in digitos explicatis, non tantum nomen accipit, sed à reliquis distinguitur.

I. Gramen Mannæ Offic. mannæ esculentum Ger. daſtylon esculentum C. B. Ischæmon sativum sive Gramen Mannæ esculentum Park. Graminis genus, dens caninus tertius, Gramen mannæ Chab. genus Dens caninus tertius, sive Gramen primum vel Galli crus J. B. Manna Graß. Schwaden Graß. Himmelshau. In Germania, Polonia, &c. feritur. Ufu, Semina, quæ parva sunt, oblonga, pellicula, coloris albi, saporis exigui, decorticata esse videntur instar Oryzæ. Vires, Oryzæ qualitates habet, mediocriter ventrem adstringit, mammarum durities solvit; in cibis mediocriter alit. Matth. Admirandarum virium esse dicuntur ad Rachitidem puerorum persanandam. Vide D. Marlow observationes de seminibus Russicis.

Cujusnam autem plantæ semina sint inter eruditos hujus sæculi non convenit, nonnullis Palmæ ejusdam Sago cognatæ picem granulatam esse existimantibus, aliis Graminis Mannæ semina; cum quibus & ego con-

sentio, atque idcirco ea sic collocavi & denominavi : qua in sententia valdè confirmatus non ita pridem fui ab ingeniosissimo viro D. Joanne Philippo Breynio M.D. cui in peregrinatione sua *Anglicana* cum *Brantriae* me benevole inviseret, ea ostendi.

A. 2. Gramen dactylon *Offic.* dactylon folio arundinaceo majus; aculeatum forte *Plinio C. B.* dactylon folio arundinaceo majus *Ejusd. Theat.* dactylon radice repente sive *Officinarum T. Inst.* dactyloides radice repente *Ger.* repens cum paniculis graminis *Mannæ J. B.* repens cum paniculis graminis *Mannæ*; Gramen dactyloides multis *Chab.* canarium *Ischæmi* paniculis *Park.* *Hahnen-Fuß* *Gras.* In arvis & vinetis, locisque arenosis. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Gramine Canipo viribus pollet.

XVIII. De Arundine.

Pag. eadem pro 2. 3. 4. & ista speciebus
Arundinis adde :

2. **A** Rundo scriptoria *Offic.* *Ger.* J. B. scriptoria atro rubens *C. B.* Harund minor sive Elegia *Park.* *Schreib-Rohr.* In locis humidis *Græciæ, Italiæ, &c.* *Ufu.* Calamus.

3. Arundo donax *Offic.* *Park* Cypria *Ger.* fativa *C. B.* maxima & hortensis *J. B.* *Chab.* *Größ Rohr.* *Cyperisch Rohr.* In Italia, Hispania, &c. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Arundine vallatoria viribus convenit. *Diosc.*

4. A-

4. Arundo Tabaxifera Offic. Mambu Pison.

Indica maxima arborea cortice spinoso Hermannii Syen. in not. arboreescens Tabaxifera C. B. Theat. arbor in qua humor lacteus gignitur, qui Tabaxir Avicennæ & Arabibus dicitur Ejusd. Pin. arborea Mambu vel Bambu dicta P. Ab. Canna ingens Mambu vel Bambu dicta Park. Tabaxir Garcie & Acoftæ Chab. Bambu & Bamboes Nienhov. Leg. Ily H. M. Bambus Rohr. In Malabar crescit. Ufu. Tabaxir. Vires. Propter vim insignem medicamentosam magni fit, & ab Arabibus, &c. avidè coëmitur.

A. 5. Gramen Arundinaceum Offic. arundinaceum paniculâ spadiceâ molli majus C. B. tomentosum arundinaceum Ger. spicâ candidâ & serici modo lucens J. B. plumosum Lobelii, spicâ candidâ & serici modo lucens Chab. Calamogrostis sive Gramen tomentosum Park. Arundo sylvatica elatior paniculâ molli & serici modo lucenti H. Ox. Rieds Gras. In sylvis humidis. Ufu. Radix. Vires. Cum Arundine convenit.

XIX. De Calamo Saccharifera.

Pag. 344. lin. 12. adde:

2. **A** Rundo farcta atro rubens Offic. farcta maxima atro rubens C. B. nastos sive farcta crassa & major J. B. nastos sive farcta, crassa & major: calamus Toxicus Theophrasti Chab. farcta decima Park. icon. Riet. Spanisch Rohr. Ex India & Syria adfertur.

3. A-

3. Arundo farcta flava *Offic. C. B.* farcta *Ger.* farcta nona *Park. icon.* nastos sive farcta, seu toxica, & gracilis plicatilis *J. B.* nastos, seu farcta, sive toxica gracilis & plicatilis *Indica Chab. Pfeil-Rohr.* Ex Syria adfertur.

4. Arundo farcta *Indica Offic.* farcta *Indiæ Orientalis* Sanguinem Draconis manans *H. Ox.* Drachen-Blut *Rohr.* In India Orientali crescit. *Ufu.* Succus è fructu Drachen-Blut in granis dicta.

Modus rubram materiam colligendi est, fructum in aqua calida macerare, donec materia illa rubra in fundo vasis subsideat: unde aqua aut evaporata aut effusa concretis ex fundo vasis colligitur. Hæc rubra materia ea est ex qua fit *Vernix* qua *Cistæ & Pyxides Chineses* obduci solent *H. Ox.*

5. Calamus odoratus *Offic.* aromaticus *Chab.* aromaticus *Syriacus C. B.* aromaticus verus quibusdam *J. B.* aromaticus *Matthioli Park.* Arundo Syriaca aromatica foliis ex adverso fitis *H. Ox.* Calamus odoratus *Camel. Syllab.* Aromatisch *Rohr/Calmus.* In India oritur. In *Officinis nostris Anglicanis* nunquam occurrit.

SECTIO XXV.

De Herbis Anomalis seu incertæ
Sedis.

I. De Tribulo aquatico.

Pag. 344. lin. ult. verbo. *Nuces* adde :

Herba. *Vires.* Nuces dum recentes calculis juvant. Herba refrigerat & inspissat, inflammationes sedat, ulcera oris & gingivas sanat.

II. De Stratiote.

Nilo innatat *Aizoi* arborecentis foliis, pro radice tenuissima fibrarum filamenta in aquas demittens; Flores nulli vel nondum observati. R. Meth. A. p. 129.

Stratiotes Offic. *Ægyptia* J. B. *Ægyptia* Dioscoridis *Velling.* *Ægyptia*, Stratiotes Antiquorum *Chab.* aquatica vera Dioscoridis & *Ægyptiaca* Park. Lenticula palustris *Ægyptiaca*, five Stratiotes aquatica foliis Sedo majore latioribus C. B. *Wasser Seegrün* / *Ägyptische Wasser Linse.* In Nilo oritur. *Ufu.* Folia *Vires.* Refrigerat Sanguinem sistit, inflammationes sedat.

III. De Acantho.

Acanthus sylvestris Offic. Park. sylvestris aculeatus Ger. aculeatus C. B. sylvestris five Branca Ursina spinosa *Chab.* Carduus acan-

canthus sive Branca Ursina spinosa J. B. Wils.
de Bären Klau. In hortis Botanicis colitur.
Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore vi-
ribus convenit.

IV. De Leontopetalo.

HUic radix tuberosa ; flores Ranunculi , stellati,
Leontopetali R. Meth. A. p. 129.

1. Leontopetalon Offic. Ger. C. B. Chab. quo-
rundam J. B. foliis costæ ramosæ innascenti-
bus T. Coroll. Löwentap. Schwarze Kiebe.
In Apulia nascitur, Serius floret. *Ufu.* Radix.
Vires. Serpantium ietibus auxiliatur Diosc. Di-
gerendi facultatem & exiccandi, excalfacien-
dique possidet. Galen.

2. Cryfogonum Offic. Ger. Park. Dioscoridis
quibusdam J. B. Chab. Leontopetalo affinis fo-
liis Quernis C. B. Leontopetalo folliis costæ
simplici innascentibus T. Coroll. Roth: Kiebe.
In Syria oritur. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum priore
convenit.

Pag. 345. lin. ult. subjunge :

VI. De Persicaria filiquosa.

CAulis flavicans pellucidus , folia Mercurialis ;
Flores flavi penduli calcari donati. Siliquæ bre-
ves per maturitatem dissilientes & semina projici-
entes.

A. Persicaria filiquosa Offic. Ger. Balsamina
lutea sive Noli me tangere C. B. Herba im-
patiens seu Noli me tangere , flores petalo
luteo H. Ox. Noli me tangere J. B. Chab. Mer-
curialis sylvestris, Noli me tangere dicta, si-

ve *Perficaria siliquosa* Park. *Wild Balsam Kraut.* Spring Saamen-Kraut. In hortis reperitur. *Uss.* Herba. *Vires.* Vi diuretica insigni pollet, ut Diabetem inducat. Facultate fertur periniciosa & deleteria. *Dod.*

VII. De *Hypecoo.*

Cujus notæ folia tenuiter dissecta: Siliquæ longæ planæ articulatae, in singulis internodiis singula semina longiuscula continent. R. Meth. A. p. 129.

1. *Hypecoon* Offic. C. B. *Chab.* siliquosum J. B. siliquis erectis articulatis incurvis *H. Ox.* legitimum Clusii Park. *Cuminum corniculatum* sive *Hypecoon* Clusii Ger. Horn: Kummel. In Gallia Narbonensi sponte oritur. Majo floret. *Uss.* Herba. Succus. *Vires.* Natura eadem quæ *Papaveris* succo *Diosc.* Ejus succus instar *Opii* somnum inducit. D. *Herm.*

2. *Cuminum* siliquosum Offic. Ger. *Hypecoi* altera species C. B. *Hypecoum* alterum Park. *Hypecoon* siliquis propendentibus non articulatis bivalvibus incurvis *H. Ox.* *Echostichter wilder Kummel.* In Hispania reperitur. Majo floret. *Uss.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

VIII. De *Epimedio.*

Cujus notæ sunt, Cauliculi in ternos ramulos, ramuli in ternos pediculos folia sustinentes, *Hederae* ceorum ferè figurâ, divisi; flores tetrapetali geminati aut potiùs octopetali; siliquæ bivalves, tenues; semina compressa rotunda. R. Meth. A. p. 129.

Epimedium Offic. Ger. C. B. Park. *Dodonæi* El.

El. Bot. quorundam J. B. quorundam floribus purpureis cum apiceibus luteis Chab. Vischoffs Dut. In Hortis apud nos reperitur. Ussu. Radix, Folia, Vires. Utraque conceptum adimit.

XI. De Tribulo terrestri

Folia huic Lenticulae aut Ciceris; flores pentapetali; fructus muricati, è quinque velut triangularibus partibus compositi, quarum cuspides in centro concurrunt, reliqui anguli in longam & acutam spinam exeunt. R. Meth. A. p. 130.

Tribulus terrestris Offic. Ger. Park. J. B. Chab. terrestris Ciceris folio, seminum integumento aculeato C. B. Burkel Dern. In Italia reperitur. Julio floret. Ussu. Herba, semen. Vires. Refrigerat, inspissat, inflammationes juvat, ulcera oris putredinesque gingivarum sanat. Semen contra venena commendatur; ictos à Serpentibus recreat.

CLASSIS TERTIA.
SEU
DENDROLOGIA.

SECTIO PRIMA.

De

Arboribus caudice simplici
non ramoso.

I. De Palma.

Pag. 346. post. lineam 26. adde:

PALMA oleosa *Offic.* coccifera ex Guinea C. B. Guinea J. B. foliorum pediculis, fructu pruniformi luteo oleoso *Cat. Jamaic.* Nucifera Guineensibus incolis Palma Adyl *Jons.* D. Arbor Manicongo, Sambaancie Palma *Chab.* Nucula Indica altera *Park.* An Nucula *Ger. emac.* Palm, oder Dehl Baum. In Guinea spontanea crescit. *Usu.* Oleum seu potius Unguentum crassum Aurantii coloris, odore suavi, ex hoc fructu confectum ad hunc modum: Nempe carni è nucleis avulsæ, adjiciunt aquæ ferventis bonam partem; deinde jubent ut pulpa in lebetè diu agitetur commisceaturque exactè super ignem, deinde remotum ab igne lebe-

R

com

tem tamdiu stare sinunt, donec amurca omnis in fundum subsiderit; tandem oleum aquæ supernatans cochleari excipiunt: quo exhausto aqua fervente iterum effusâ operationem repetunt. Eligenda est recens non rancidum, coloris Aurantii, odoris suavis, consistentiæ Butyri. *Vires.* Extrinsicus Anodynum est, Nervos confortat, dolores Podagricos mitigat, lassitudines juvat, contractiones relaxat.

3. *Coccus Offic. Nieremberg.* Palma Indica Nucifera Coccus dicta R. H. 1356. nucifera Indica major *Jonsf. D.* nucifera Americana major prima Cocoeire seu Coqueire *EjUSD.* Indica coccifera angulosa C. B. nucifera arbor J. B. coccifera, seu Nux Indica, Indis Lubi *Camel. Syllab.* Indica nucifera *Chab.* major coccifera *H. Beaum.* sive Nux Indica vulgaris ferens coccos *Park.* Nux Indica & Cœci vocata arbor *Hern.* Indica *Chab.* Indica arbor *Ger.* Indica vulgaris *Pis. Mant.* Indica Coquo Lusitanis dicta *Bont. in Garc.* Inaja Guacuibā vulgò Coccus *Pis.* Inaja-gacuibā cujus fructus Inaja-guaca *Marg.* Tenga *H. M.* Coco oder Cofus *Nussbaum.* Utriusque Indiæ alumna est. *Ufu.* Fructus medulla, liquor arboris Suri dictus, liquor nucleo contentus. *Vires.* Liqueorem seu Vinum Suri Phthificis mirò conferre aiunt, & valdè opportunum esse urinæ, renumque vitiis laborantibus. E nucleis contusis atque expressis lac extorquetur citra ingnis operam, lumbricis enecandis utilissimum.

mum. Liquor nucleo contentus siti febribusque extinguendis caloriq̃ue contemperando idoneus est. *R. H.*

4. *Coccos de Maldiva Offic. Park.* de Maldiva sive *Nux Indica* ad venena celebrata *Chab.* Palma coccifera figura Ovali *C. B.* *Nux Indica* ad venena celebris sive *Coccus de Maldiva C. B.* Tavarcare quibusdam *R. H.* sive *Nux Maldivensium Pis. Mant. Maldivische Coccus Nuss.* In India Orientali reperitur. *Usu.* Fructus magnus figura ovali, cortice nigro, medulla candida, porosa, sapore excellenti. *Vires.* Laudatur adversus venena, ad Colic dolores, Paralyfin, Epilepsiam, aliosque nervorum affectus. Specificam qualitatem promovendi partum difficilem habet.

5. *Ebenus Æthiopica Offic. Palma Haira Park.* Americana spinosa *C. B.* tota spinosa major, fructu pruniformi *C. Jamaic.* Brasiliensis sexta *Airi Pis.* Portoricensis spinosissima vinifera *Hort. Beaum.* Palmæ facie *Haira J. B.* *Ebenus Chab.* *Haira* sive *Ayri Jons. D. Eben-Holz Eben-Baum.* In America frequens reperitur. *Usu.* Lignum nigrum densissimum. *Vires.* De viribus Ebeni vide pag. 435. Pharmacologiæ nostræ.

In priore meo libro duas Ebeni species memini, quarum hodie usus est inter mechanicos. Verum an utervis earum vera & genuina Antiquorum Ebenus sit, adhuc controvertitur. *Dioscorides* duas describit species. Prima ex *Æthiopia* deferretur nigra, nullos

habens venarum discursus, factitii cornus levore: cum frangitur densa apparet, mordens gustu, atque astringens, &c. Altera ex India lineis candidis & fulvis intercurrentibus, eademque maculis prædita: ceterum prior bonitate antecedit. Plinius in ejus descriptione inquit: Rara est arbor, quam nullam aliam nisi *Palmarum* generis decuit. Unde concludo Plantam quam hîc exhibeo *Ebenum Æthiopicam* esse, & illam *Helbigii Indicam*.

Ex quo hæc scripsi, veram *Ebenum Indicam* à D. *Camello* descriptam inveni: quæ cum *Baccifera* sit arbor in tribu illa inveniet Lector.

Pag. 349. lin. 15. subjunge:

Fructus hujus arboris insignis etiam usûs est; à D. *Marloe* Nux *Malabarensis* dictus. Nuce *Moschata* cui aliàs valdè similis, major est, etiam compressus cum umbilico in medio, altera extremitate rotunda. *Vires*. Admirandarum virium est in *Scrophulis* curandis. Sanguinem corrigit, Humores noxios alterat; Hepar & Lienem emendat, facultatem digestivam restituit: totumque corporis habitum in meliorem mutat.

NB. Fructus immaturus vertiginem inducit, non secus ac si sumpto vino quis ebrietatem contraxerit.

7. *Sagou Offic.* Palma prunifera Japonica *Herm. Cat.* Japonica spinosis pediculis *Polypodii* folio *P. B. P.* Indica caudice in annulos protuberantes distinctio, fructu *Bruniformi*

R. H.

R. H. 1360. vinifera Belgarum *Breyne. Prod. i.*
 farinifera Japonica Sateclou Japonensis *Ejusd.*
P. 2. Palmam referens arbor farinifera *C. B.*
 Arbor farinifera *Park.* Todda-panna, seu Mon-
 ta-panna *H. M.* Sagou-Baum / Indianisch
 Brod. In India Orientali multis in locis na-
 scitur. *Ufu.* Fæces medullæ hujus arboris fa-
 cilè solubiles Cari confecta quoad magnitu-
 dine referentes, sapore aquoso, colore ex
 fusco albicante, odoris nullius. Hoc autem
 modo conficitur *Sagou.* Arbore decisa & in
 taleas fissa medulla ruspando eximitur, quæ
 in mortario grandi pistillo ligneo strenuè con-
 tunditur; deinde aquâ probè commixtâ, per
 pannum percolatur, in alveum satis capa-
 cem, in quem substantia medullæ defluit.
 Levioribus duntaxat furfuribus & quisquiliis
 in panno remanentibus, quæ ut inutiles ab-
 jiciuntur: Quod in alveum decidit subsidere
 permittitur, quod brevi sit: Dein aqua è
 fæcibus elutriatâ, ex iisdem efformantur pla-
 centulæ, è quibus in clibano coctis Panis
 efficitur satis probus, ab Indigenis in inopia
 Orizæ esitatus; vel eadem granulata & ex-
 siccata in Europæas regiones transportan-
 tur. *Vires.* A nonnullis valdè nutritiva &
 analeptica habetur, omnisque generis flu-
 xiones sistere dicitur.

Utrum *Sagou* sit medulla trunci aut gem-
 mæ alicujus Palmæ seu Gummi arboris non
 amplius quæstio est, medullam esse omnibus
 consentientibus; verum cujus generis Pal-

mæ nondum extra controversiam est, inter Botánicos apprimè gnaros, aliis aliam & aliam arborem esse opinantibus. *C. Baubinus* medullam gemmæ seu capitis Palmæ Regalis dictæ Barbadosensis seu Jamaicensis *Röhlbaumi*. dictæ referendis facit. Quod *Clusius* & omnes nostri nuperi peregrinatores negant, medullam trunci esse uno ore affirmantes. Neque hîc cessat controversia; siquidem *Robertus Knox* nauclerus, qui per multos annos in *Ceylona* Insula captivus detinebatur, medullam *Codda Panna* H. M. Talipot *Singalensibus* dictæ esse asserit. In cujus sententiam initio inclinabat eruditissimus vir D. *Jobannes Raius*. Verum *Horti Malabarici* autoribus medullam *Todde Pannæ* esse ex qua *Sagou* conficitur affirmantibus; *Pisone* etiam & *Margravio* duas arborum species in *Brasilia* nascentes, & utraque Palmas describentibus, quarum Medulla ad Panem conficiendum ab indigenis usitata erat; obvium est conjicere plures *Palmarum* species *Sagou* præbere. Sed vera & genuina species è medulla *Todde Pannæ* conficitur ut D. *Raius* à D. *Tancredo Robinson* M. D. certior factus est, qui ejus iconem inter alia rariora ad *Societatem Regiam Londinensem* ex *India Orientali* transmissam in ejusdem Societatis Muséo, & nos etiam vidimus.

8 *Chamærhypes* Offic. *Chamærepis* *Theoph.* Palma minor C. B. humilis seu *Chamæripes*, sive Palma humilis *Hispanica* spinosa & non spinosa *J. B. Chab.* folio plicatili seu flabelliformi

formi humilis *R. H. p. 1369.* humilis sive Chamærrhiphes vel Palmites *Park.* Palmites sive Chamærrhiphes *Ger.* Niedriger Palm-Baum/ Kleiner Palm-Baum. In Hispania, Lusitania, & Italia crescit. *Ufu.* Bacca. *Vires.* Contra omnes fluxiones vi sua adstringenti commendantur. Folia ad Sportulas, Tegetes & Scopas parandas incisa sunt.

9. Palma Sanguis Draconis fundens altera *Offic.* foliis & caudice undique spinis longis acutissimis nigris armata *D. Scherard.* Ein ander Drachen-Blut-Baum. In Amboyna oritur. *Ufu.* Resina è fructu exstillans.

Ex quo librum priorem in lucem emisi, literis aliquot ab ingeniosissimo illo Botanico *D. Guilielmo Scherard.* LL. D. nunc Consule Societatis Mercatorum Turcicorum Smyrnenfium certior factus sum, tres dari species arborum quæ Sanguinem Draconis præbent. 1. Illam *Clusii* à me jam editam *p. 463.* libri supradicti quæ propriè Palma est, & huic Capiti inseri debet. 2. Quam hic exhibeo, cujus fructus, *Fructui squamosa Clusii Exot. lib. 2. cap. 3.* similis est, Nucis Myristicæ circiter magnitudine, squamis tectus, inter quas & corticem continetur nucleus parvus, qui concusso fructu crepitat. 3. Draco arbor, &c. *Hort. Amstel.* quam inter arbores siliquosas disposui. *Pomet.* etiam in *Histoire de Drogues* pag. 259. tres Sanguinis Draconis species enumerat, quarum primam Indicam vocat, estque *Clusiana*: 2dam, Canariensem appellat, cujus

cujus duas icones exhibet diversarum arborum, quarum prima siliquosa est foliorum angustiorum, quæ fortè tertia est D. Scherard. 2da foliis latioribus depingit, fructu Alkekengi referente. 3tiam *Pometus* falsam vocat & ex Hollandia allatam ait. Quin & *Camellus* S. J. duas Sanguinis Draconis species memorat, quarum primam *Sanguinis Draconis Officinarum* vocat, qui idem est cum *Clusiano*, cujus gummi *Camellus* sic describit, *Pulverisatus coloris est vilioris Laccæ aut Boli ordinariae*. Unde eum Sanguinem nostrum Draconis in massis seu glebis esse existimo. Secundum *Sanguinis Draconis Pictorum Cinnabarin Dioscorides* denominat, qui est *Sanguis noster Draconis in guttis seu guttatus*; verum cujus arboris succus sit non dicit, dubitat tamen an non producat à quadam Arbore Peruviana à *Monarde* descripta. Fortasse idem fuerit cum gummi quod à ligno Nephritico defluere dicit. Alia fortasse præter has Sanguinis Draconis species est cujus notitiam à D. *Hyde* habuit ingeniosus Botanicus D. *Jacobus Bobart*, à Canna seu Arundine hausti, quam in Capite Arundinum in hoc libro disposui. Verum an differat à *Scherardina* 2da non ausim determinare: Quamvis enim in notis nonnullis descriptiones conveniunt, tamen adeò breves sunt, ut de illis certò judicare aut definire non possimus.

Hujus fructum à D. *Scherardo* ex Hollandia, cum in itinere esset versus Smyrnam accepi
&

& fragmenta quædam ipsius gummi, admodum puri & cum purissimo Sanguine Draconis in guttis colore convenientis.

II. De Musa.

1. **M**usa *Offic.* Serapionis *Ger.* arbor *J. B.* *Park.* caudice viridi, fructu longiore, falcato, anguloso *Cat. Jamaic.* aut Amhusa Arabibus, & Persis Daracht *Chab.* Muza ex flore Sinensi *Jonsf. D. icon.* Palma humilis longis latisque foliis *C. B.* Ficus Indica fructu racemoso foliis oblongis *ejusd.* Indica racemosa foliis & fructu amplissimis, Musa Arabibus dicta *P. Alm.* exotica cruciata *Sterb. Cit. cult.* Ficoides sive Ficus Indica longissimo latissimoque folio, Musa Serapionis dicta *H. Beaum.* seu Ficus Indica longissimo latissimoque folio, fructu longissimo, Musa Serapionis dicta *Herm. Cat. Bala H. M.* Bananiera *Pisf.* Banana Brasiliensibus *Marog.* Plantain-Baum/Musa-Baum. Utriusque Indiæ incola est. *Usu.* Fructus. *Vires.* Multum nutrit, Urinam cit, Venerem stimulat.

2. Banana *Offic.* Musa, caudice maculato fructu recto, rotundo brevior odorato *Cat. Jamaic.* Ficoides seu Ficus Indica longissimo latissimoque folio, caule maculato, fructu minore *H. Beaum.* Senioriæ *Jonsf. D.* Pacoeira *Pisf. Marog.* Bonana-Baum. In America colitur. *Usu.* Fructus, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

SECTIO SECUNDA.

Arbores fructu à flore remoto Glandiferæ.

Pag. 352. post lin. 13. adde:

III. De Fago.

NOtae sunt, nux duplex triquetra eidem tegumento inclusa, aspera, hirsuta, quadripartito. R. Meth. A. p. 140.

A. Fagus Offic. C. B. Ger. Park. Chab. Fagus Latinorum, Oxya Græcorum J. B. Büchel Buch-Baum / Büchen-Holz. In meridionalibus Angliæ frequens. Autumno fructum fert. Usu. Folia. Vires. Tusa & imposita calidis tumoribus prosunt easque discutunt, & torpentia membra corroborant. Esitata labiorum, gingivarumque vitiis mirificè opitulantur. Matth.

V. De Quercu.

Pag. 353. post lin. 8. adde:

2. **P**Hagus & Esculus Offic. vel Esculus J. B. Chab. five Esculus Park. Quercus parva five Phagus Græcorum & Esculus Plinii C. B. Esbare oder süsse Eichel. In Græcia & Dalmatia reperitur. Usu. Cortex, Folia, Glandes, Caliculæ. Vires. Cum priore viribus convenit.

3. Cerrus & Ægilops Offic. Cerrus, Corris, Ægilops Idæorum, Aspris Macedonum, & Far-

Farnia Italorum *Chab.* Cerrus *Ægilops* *Aspris* *Theophrasti* putata *J. B.* Cerris majore glande *Ger.* *Ægylops* sive Cerrus mas majore glande *Park.* *Quercus* calyce echinato glande majore *C. B.* *Cer-Eichel* / *bittere Eiche.* In Italia nascitur. *Ufu.* Radix, Folia, Cortex, Glandes. *Vires.* Radix Scorpionibus adversatur, Folia, Cortex & Glandes fluxiones sistunt.

4. Robur *Offic.* tertia *Clusii J. B.* sive *Galla* major altera *Ger. emac.* sive *Quercus* cum gallis *Chab.* cum galla majore rugosa *Park.* *Quercus* gallam exiguae nucis magnitudine ferens *C. B.* *Groß Gall-Äpfel-Baum* / *Hag-Eiche.* In Istria & Pannonia crescit. *Ufu.* *Gallæ* seu tubercula excrementitia, nidus cujusdam Insecti rotundi.

VI. De Ilice.

Cujus Nota, Folia dentata aut aculeata, perpetua.
R. Meth. A. p. 140.

Pag. 353. post lin. ult. adde:

2. *Smilax* arborea *Offic.* *Arcadum* glandifera major *Park.* glandifera arbor *Chab.* *Dalechampii J. B.* *Ilex* arboræa *ejusd.* & *Chab.* major glandifera *Ger.* major aculeata & non aculeata *Park.* oblongo ferrato folio *C. B.* folio rotundiore molli modiceque sinuato, sive *Smilax* *Theophrasti ejusd.* *Grosse Scharlach-Eiche* / *Stech-Eiche* / *Stein-Palme.* In Italia & Gallia Narbonensi frequens occurrit. *Ufu.* Cortex, Folia, Glans. *Vires.* Vehementius astringit *Ilex* quam *Quercus.*

3. *Phellodrys Offic. Chab. alba latifolia & angustifolia Park. candicans latifolia, molli-
liter aculeata & candicans angustifolia ferra-
ta C. B. Nigra Dalechampi J. B. Lorbeer: Eiche/
Corck: Eiche. In Dalmatia & Græcia reperitur.
Ufu. Folia, Cortex, Glans. Vires. Cum Quer-
cu viribus convenit.*

Arbores fructu à flore remoto Coniferæ.

VIII. De Abiete.

Pag. 356. lin. 5. subjunge:

AB ingenioso amico meo D. Davide Krieg,
M.D. certior factus sum solam differentiam
inter Resinam & Picem Burgundicam esse in
coctione Picis Burgundicæ, ex ahenò exem-
ptæ cum primum bullire incipit, atque idcir-
co mollior est, & coloris magis brunnei. Hoc
observavit in Saxonia solo suo natali.

IX. De Pinu.

Pag. 357. post lin. 10. adde:

3. **P**inus maritima *Offic. sylvestris montana
Ger. maritima major ejusd. & C. B. mari-
tima Theophrasti Lobelio J. B. Chab. sylve-
stris maritima, conis firmiter ramis adhæren-
tibus ejusd. & J. B. Meer: Fichten. In Gallia
Narbonensi oritur. Ufu. Cortex, Folia, Resi-
na. Vires. Cum præcedentibus viribus con-
venit.*

Pag. 359. post. lin. 16. adde:

XIV. De Arbore Vitæ.

NOtæ sunt Folia squamatim incumbētia, ramuli compressi, conuli oblongi è squāmis compositi. R. Meth. A. p. 138.

Arbor vitæ Offic. Ger. Park. vitæ sive Paradisiaca Chab. vitæ sive Paradisiaca vulgò dicta, odorata ad Sabinam accedens J. B. Thuya Theophrasti C. B. Baum des Lebens. Americæ incola est, apud nos autem in hortis curiosorum reperitur. Usu. Folia. Vires. Digerit & abstergit, partium est tenuium.

XV. De Alno.

ARbor est Julifera, fructu squamoso conoide, folio Coryli. R. Meth. A. p. 138.

A. Alnus Offic. Ger. Chab. vulgaris J. B. Park. rotundifolia glutinosa viridis C. B. Erlen oder Elsen-Baum/ Eller-Baum. In aquosis gaudet. Usu. Cortex, Folia. Vires. Cortex siccatur & astringit. Folia viridia imposita tumores discutunt & inflammationes restinguunt. Traumatica sunt internè sumpta.

Arbo-

Arbores flore à fructu remoto Bacciferæ.

XVII. De Junipero.

Pag. 360. lin. ult. subjunge:

2. **J**uniperus major *Offic.* major baccâ cœru-
Ileâ *C. B.* maxima *Ger.* maxima *Illyrica*
Park. J. B. Chab. Wachholder-Baum / Kram-
met-Baum. In Græcia provenit. *Ufu.* Li-
gnum, Baccæ. *Vires.* Cum priore viribus
convenit.

XVIII. De Oxicedro.

Notæ sunt Folia Cupressina; terna in unoquoque
acino officula dura. *R. Meth. A. p. 141.*

1. **O**xycedrus *Offic.* Lycia *Ger.* Cedrus fo-
lio Cupressi major, fructu flavescente *C. B.*
folio Cupressi media majoribus baccis, & fo-
lio Cupressi minor *ejusd.* Lycia retusa Bello-
nio dicta *J. B.* sive Oxycedrus Lycia *Chab.*
Phœnicea folio Cupressi *Park.* Juniperus fo-
lio Cupressi major fructu flavescente *Herm.*
Cat. major Dioscoridis Clusio *P. Al.* folio Cu-
pressi media majoribus baccis teretifolia *ejusd.*
Ceder-Baum aus Phœnicia. Ceder-Baum mit
grossen Beeren. In Hortis Botanicorum repe-
ritur. *Ufu.* Lignum, Bacca. *Vires.* Cum Ju-
niperō ut in externa facie, ita in viribus con-
venit.

In priori meo libro Olibanum exhibui inter minùs cognita, & varias Autorum de Arbore Thurifera opiniones recensui. Post evulgatum illud Opusculum, Autorem quandam vidi qui diserte affirmat, Arborem hanc in Carolina gummi præbere adeò simile vero Olibano ut cum casu quodam miscuisset particulas gummi à se ibi collectas, cum Olibano ab Europa allato, tantùm fuisse eorum similitudinem observavit, ut particulas earum à se mutuo separare non potuerit, undè concludit hanc Arborem esse quæ Olibanum producit.

2. Sabina baccifera *Offic. Ger. Park. J. B.* baccifera major *Park.* folio Cupressi *C. B.* folio Cupressi altera *ejusd.* Cedrus baccifera fructu minore cœruleo *R. H.* Juniperus Alpina, Sabinam referens *P. Al. Beeren-tragend Sages Baum / Serwen-Baum.* In hortis curiosorum nonnunquam colitur. *Usu. Folia. Vires.* Cum Sabina viribus convenire creditur.

XIX. De Taxo.

NOta sunt, Folia molliora, saturo virore prædita, pectinatim circa ramulos disposita; Baccæ unicuique intus granum continentes. *R. Meth. A. p. 141.*

A. Taxus Offic. Ger. C. B. J. B. Park. Chab. Eiben oder Eben-Baum / Taxus-Baum. In montosis sylvis & sepibus. Quæ de facultate venenosa & lethifera hujus arboris apud veteres habentur, an vera sint necne contraria

ria recentiorum experimenta dubium faciunt,
R. Synop. vid. ejusd. Hist. p. 1416.

Arbores flore à fructu remoto Lanigeræ.

XX. De Populo.

Pag. 361. post. lin. 14. adde:

2. **A.** Populus alba *Offic. Ger. Park. Chab.* alba folio majore *Jonsf. D.* alba λεύκη *J. B.* alba (quæ λεύκη ab albedine dicitur) majoribus foliis *C. B.* Weiß Pappel-Baum/weiß Pappel-Weiden. In aquosis gaudet. *Ufu.* Cortex. *Vires.* In dolore Ischiadico, intus & extra, in Stranguria, & in ambustis adhibetur. *R. Synop.*

A. 3. Populus tremula *Offic. C. B.* tremula live Libyca *Jonsf. D.* Libyca *Ger. Park.* Libyca *Plinii, κερκς* Theophrasti *J. B.* Libyca *Cercis* Theophrasti *Chab.* Lybischer Pappel-Baum/Bitter-Pappeln / Aspen oder Eipen. In sylvis & locis uliginosis. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum Populo nigro viribus convenire creditur.

XXI. De Salice.

Pag. eadem lin. ult. adde:

- A. 2.** Salix rubens *Offic.* vulgaris rubens *C. B.* angustifolia purpurea seu nigra *Park.* rubra minimè fragilis folio longo angusto *J. B. Jonsf. D. Chab.* folio utrinque glauco, viminibus rubris *C. C. Cat. Angl.* Róht Weiden-Baum. In aquosis gaudet. *Ufu.* Folia, Cortex. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 3.

A. 3. *Salix helice* Offic. *helice* Theophrasti *Park.* *rosea ejusd.* *rosea Anglica* Ger. *humilis* capitulo squamoso C. B. *tenuior*, folio minore utrinque glabro fragilis J. B. *Jons.* D. *Chab.* *humilior* foliis angustis subcœruleis ex adverso binis R. H. R. *Synop.* Gelbe Baum Weiden. Kleine Weiden. Juxta torrentes crescit.

A. 4. *Salix nigra* Offic. folio Amygdalino utrinque virente aurito C. B. *Jons.* D. Spontanea Amygdalino folio fragilis auriculata J. B. *Chab.* *viminalis nigra* *Park.* folio splendente auriculato flexilis C. C. *Cat. Angl.* R. H. R. *Synop.* Glänzende Weiden. Glas Weiden. In Salicetis reperitur.

Arbores flore à fructu remoto
Vasculiferae.

XXII. De Ostry.

Nota cujus sunt, Putamen fructus alatum seu ligula foliaceâ auctum; folia Ulmi aut Fagi. R. Meth. p. 140.

A. Ostrys Offic. sive Ostrya *Park.* Ostrya Ulmo similis, fructu in umbilicis foliaceis C. B. *Jons.* D. *Fagus sepium* *Chab.* *sepium vulgò*, Ostrys Theophrasti J. B. *Carpinus Matthioli* *Herm. Cat.* *Betulus* sive *Carpinus* Ger. *Aceri cognata* foliis oblongis rugosis serratis, ad Ulmum accedentibus, vasculis disjunctis, membranis foliaceis, seminibus ipsis appositis pluribus confertis P. Al. Heck oder Hage Büchen, Stein-Büchen. In sylvis & sepibus.

De Uſu ejus in Medicina nihil inveniō apud
Authores.

SECTIO III.

De Arboribus flore fructuque ag- gregato.

1. De Ficu.

Pag. 362. poſt lin. 28. adde :

2. **C**Aprificus *Offic. Ger. Park. J. B. Ficus*
ſylveſtris Dioſcoridi C. B. ſylve-
ſtris, ſive Caprificus Jonſ. D. Wil-
der Feigen Baum. In Græcia aliſ-
que calidis locis reperitur. Uſu. Fructus, Vi-
res. Cum Sativa viribus convenit.

3. Ficus Indica *Offic. J. B. Indica Orientalis*
Jonſ. D. Indica, Arbor radicem Indiæ Chab. In-
dica arcuata Park. Indica foliis Mali Coto-
nei ſimilibus, fructu ficubus ſimili, ex Goa
C. B. Arbor ex Goa ſive Indica Ger. Katou-
Alou H. M. Indianiſcher Feigen Baum. In
India Orientali oritur. Uſu. Fructus. Vires.
Cum Sativa viribus pollet.

4. Sycomorus *Offic. J. B. Ger. Chab. Ægyp-*
tia Jonſ. D. ſive Ficus Ægyptia Park. Ficus fo-
lio Mori Fructum in caudice ferens C. B. Æ-
gyptiſcher Feigenbaum. Maulber Feigen / U-
damſ Feigen. In Ægypto & alibi reperitur.
Uſu. Fructus, Lacryma. Vires. Fructus refri-
gerat; & humectat, ventriculum laxat, &
ſub-

subvertit ; tumores duros sanat. Lacryma pesti
& venenis adversatur.

5. Ficus Cypria *Offic. J. B.* folio Sycomori,
fructum non in caudice gerens *C. B.* sylve-
stris Cretica folio non diviso leviter crenato
T. Coroll. Sycomorus Cypria *Chab. Jons. D.* al-
tera sive Ficus Cypria *Park.* Cyperischer Fei-
genbaum. In Insula Cypro nascitur. *Ufu.* Fru-
ctus. *Vires.* Cum priore convenit.

Pag. 366, lin. 3. subjunge:

V. De Alypo.

Alypum *Offic.* montis Ceti *Ger.* Monspe-
liensium sive Herba terribilis *Park.* Mon-
speliensium sive frutex terribilis *J. B.* Fru-
tex terribilis. Empetrum, Alypum mon-
speliensium *Chab.* Thymelæa foliis acutis ca-
pitulo Succisæ *C. B. Jons. D.* Scabiosa frute-
scens Myrtifolia, flore cœruleo villoso *P. Al.*
Globularia fruticosa Myrtifolio tridentato *El.*
Bot. Zungen-blät. Kellers Hals mit spizigen Blät-
tern. In monte Ceti oritur. *Ufu.* Folia. *Vi-*
res. Vim catharticam vehementem obtinet,
nec minus violenter purgat bilem, pituitam
& aquas quam Tithymalus *J. B.*

SECTIO IV.

De Arboribus fructu umbilicato.

De Pomiferis umbilicatis.

IV. De Sorbo.

Pag. 369. post lin. 18. adde:

A. 2. *Ornus Offic.* sive *Fraxinus sylvestris* *Park.* *Sorbus aucuparia* *J. B.* *aucuparia*, *Ornus aucuparia* *Chab.* *sylvestris* sive *Fraxinus bubula* *Ger.* *sylvestris* foliis domesticæ similis *C. B.* *sylvestris* pinnatis angustioribus foliis, undique glabris fructu parvo miniato *P. Al.* *Ebereschen Baum.* *Vogelbeerbaum.* In montosis & uliginosis oritur. Maio floret. Septembri fructum maturat. *Uss.* Fructus. Liquor è vulnere exstillans. *Vi-*
res. Fructus Hydragogum egregium præbet, in Scorbuto sanando aptum, *D. Needham.* Liquor assiduè potus ad Scorbuticos & spleneticos affectus à nonnullis commendatur.
R. H.

V. De Mespilo.

Pag. 370. post lin. 6. adde:

A. 2. *Aria Offic.* *Theophrasti* *Ger.* *Sorbus Alpina* *J. B.* *Chab.* *sylvestris* *Aria* *Theophrasti* dicta *Park.* *Mespilus Alni* lanato folio

lio major *Herm. Cat.* Alni folio subtus inca-
no Aria Theophrasti dicta *R. Synop.* Alni ef-
figie, lanato folio, major *C. B.* Meelbeer-
Baum. Wild Sperber-Baum. In monti-
bus sylvosis & petrosis. Aprili floret. *Ufu.*
Fructus. *Vires.* Tusses Jujubarum instar le-
nit, & sputum promovet.

3. *Diospyrus Offic.* *J. B.* Mespilus Alni lana-
to folio minor *Herm. Cat.* folio rotundiore,
fructu nigro subdulci *El. Bot.* Alni effigie la-
nato folio minor *C. B.* *Jons. D.* *Pyrus cervina*
Ital. R. H. p. 1461. *Vaccinia alba Ger.* *Vitis*
Idæa tertia Clusii Park. *Weisse Heidel-Beer.*
In Alpibus & montosis. Majo floret. *Ufu.* Fru-
ctus. *Vires.* Cum præcedente viribus con-
venit.

4. *Pyracantha Offic. Park.* quibusdam *J. B.*
seu *Oxyacantha* quibusdam *Chab.* *Oxyacan-*
tha Theophrasti Ger. *Dioscoridis* sive *Spina*
acuta Pyrifolio C. B. *Mespilus Pyrifolia Jons.*
D. *Spinosa Pyrifolia Herm. Cat.* *aculeata Py-*
rifolia El. Bot. *Weiß-Dorn.* *Hagedorn.* In
hortis colitur. *Ufu.* *Baccæ.* *Vires.* Cum *Spina*
alba viribus convenit.

VI. De Cratego.

Foliis laciniatis, floribus eosque sequentibus fru-
ctibus umbellatim congestis, ossiculis intus duris
& reliquis differt.

A. 1. *Sorbus torminalis Offic. Ger.* tormina-
lis seu vulgaris *Park.* torminalis & *Crategus*
Theophrasti J. B. torminalis *Plinii Crategus*

Theophrasti *Chab.* Mespilus Apii folio sylvestris non spinosa, seu Sorbus torminalis C.B. Apii folio sylvestris non spinosa, aliis Sorbus torminalis Cratægus Theophrasti *Jons. D.* Wilder Sperber-Baum. Elgen-Baum. In Sepibus. Majo floret, Septembri fructum maturat. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Refrigerat & adstringit, fluxus alvi sistit.

2. Aronia *Offic.* Mespilus aronia *Ger.* aronia veterum *J. B. Chab.* aronia sive Neapolitana *Park.* Apii folio laciniato C.B. *Jons. D.* folio laciniato spinosa fructu majore esculento *R. H. p.* 1458. Azarolen. Mispilen mit drey Steinen. Welcher Nesselbaum. In hortis curiosorum aquod nos colitur. Majo floret, *Ufu.* Fructus. *Vires.* Moderatè alvum constringit.

VIII. De Arbore Febrifuga Peruviana.

Pag. 373. lin. 3. subjunge:

PERUVIANI Corticis usus in Officinis probè cognitus est. Verum cujusnam arboris sit, eruditis nondum satisfactum est. In priori meo libro varias de ea opiniones, quæ mihi tum occurrebant exhibui. Post opusculum illud editum, in *Itinerario Waseri* qui professione Chirurgus erat, invenio sequentem de eo narrationem.

Aricæ (inquit Autor iste) in Peruvia magnam

gnam hujus Corticis quantitatem vidi, & ab Hispano quodam edoctus sum corticem fuisse arboris *Mangles* aquarum dulcium quæ in lacu magno regionis istius nascebatur.

Verum Historia seu Relatio hæc multum superatur ab alia in *Actis Philosophicis Londinensibus* N. 290 tradita à D. *Guilielmo Oliver*, M.D. ab ingenioso Pharmacopœo *Gadibus* in *Hispania* degente, qui in *Peruvia* diu vixerat, eumque corticem sæpius collegerat, accepta: quam quoniam Arboris descriptionem continet, Latinam facere & huc transferre non gravabor.

Cortex *Peruvianus* ab arbore desumitur *Pruni* circiter magnitudine, foliis *hederaeis*, sed paulo minoribus, semper virentibus. Autumno colligitur, & cortex circumcirca delibratur tam trunci quam ramorum, qui quatuor mensium spatio iterum succrescit *Suberini* in modum. Fructum fert *Castaneæ* non absimilem (excepta exteriori testa seu tegmine) qui propriè appellatur *China-China*, & ab indigenis pluris æstimatur quàm Cortex à trunco aut ramis detractus.

IX. De *Opuntia*.

NOtæ sunt, Fructus carnosus, pulpâ humidâ, multa semina includens. Verum ab aliis quibuscunque plantis abundè destinguitur ex modo nascendi: folio enim plantatur, & ex meris foliis, aliis ex aliis enascentibus, constat. Flos etiam & fructus è folio emergit. R. Meth, A, p. 144.

1. *Opuntia* *Offic.* vulgò *Herbariorum* *J. B.* *Ficus Indica* *Ger.* *Indica major* *Park.* *Indica folio spinoso fructu majore* *C. B.* *Indica Tuna dicta*, sive *Opuntia sola hirsutie pungens* *P. Al.* *Tuna Indorum* *Jonsf. D.* *Städlichte Indianische Feigen.* In utraque India nascitur. *Usu.* Fructus, folia, *Vires.* Refrigerant & humectant, Febres ardentes extinguunt, sitim sedant.

2. *Cochinillifera* *Offic.* *Ficus Indica major lævis* sive non spinosa, *Vermiculos* quos *Cochinilla* vocant proferens *P. P. Tab.* 281. *Fig. 2.* *Arbor Cochenille Duret.* *Nochezno-patli* seu *Nopalnocheztli* in quo *Coccus Indicus* nascitur *Hern.* *Nepalnocheteli* seu *Nochetzli Nopalli* *Jonsf. D.* An *Opuntia* maxima, folio oblongo rotundo majore, spinulis obtusis mollibus & innocentibus obsito, flore striis rubris variegato *Cat. Jamaic.* *Cochinillen Baum.* In America reperitur. *Usu.* Vermiculi; de quibus vide *Pharmacologiam nostram*, p. 491. & *Act. Philosoph.* *Lond.* N. 193. & N. 292.

Bacciferæ Umbilicatæ.

X. De Loto arbore.

A Ceraso differt foliis *Urticæ* quodammodo similibus, fructibus in singulis foliorum alis singulis, cum in Ceraso plures ex eodem nodulo seu gemma erumpant, carne paucâ; ossiculo velut quadripartito. *R. Meth. A.* p. 150.

Lotus arbor *Offic. Ger. Park.* Lotus fructu
 Cerasi C. B. arbor fructu Cerasi J. B. *Chab.*
 domestica *Jonsf. D.* Lotus Baum. Nesselz
 Baum. In Italia & Francia reperitur. *Ufu.*
 Fructus. *Vires.* Adstringit & alvum sistit, matu-
 rus minus. Decoctum Dysentericis Fœminis-
 que profluvio laborantibus confert.

Pag. 374. lin. ult. subjunge:

XV. De Vaccinio.

Frutice parvo, flore urceolum referente, fructu
 humido parvo, non racematim nascente, innotes-
 cit. R. Meth. A. p. 145.

1. Vitis Idæa *Offic.* foliis carnosiss & ve-
 lut punctatis *Jonsf. D.* Idæa foliis carnosiss &
 velut punctatis, sive Idæa radix Dioscoridis
 C. B. Radix Idæa putata, & Uva Ursi J. B.
Chab. Vaccinia Ursi sive Uva Ursi apud Clu-
 sium *Ger. emac.* Uva Ursi Galeni Clusio *Park.*
 Spanische Staudel-Beer. Heidel-Beer. In I-
 talia, &c. reperitur. Majo floret. *Ufu.* Fru-
 ctus. *Vires.* Alvum mensesque & omnem a-
 bundantiam Sanguinis sistit. *Diosc.*

A. 2. Myrtillus *Offic. Volck.* Vitis Idæa foliis
 oblongis crenatis, fructu nigricante C. B. I-
 dæa fructu nigro J. B. Vaccinia Pannonica
 sive Vitis Idæa *Ger.* nigra Pannonica *Park.*
 rubra foliis Myrtinis crispis *Mer. Pin.* rubra
 foliis Myrtinis crispis D. Merret R. H. *Synop.*
Cat. Plant. Angl. Schwarze Heidel-Beer.
 Dick-Beer. In laxosis, Majo floret. *Ufu.*

Baccæ, *Vires*. Frigidæ sunt, & cum manifesta adstrictione resiccant. Ventriculo æstuantibus conveniunt, sitim sedant, februm calores mitigant, alvum reprimunt, vomitum sistunt, adversus choleram morbum profunt. *Dod.*

Pag. 376. post lin. 21. adde:

XVII. De *Osyride*.

Note sunt, *Folia Linaria*, flores *Kibis*, fructus sive *baccarotunda*, cum unico intus officulo. *R. Meth. A. p. 147.*

Osyris *Offic.* *Plinio R. H. p. 1489.* frutescens baccifera *C. B. Cassia poetica Lobelii Ger. poetica Monspeliensium Park. lignea Monspeliensium J. B. Cassien. Poeten Rosmary. In Italia & Gallia Narbonensi oritur. Majo floret. Usu.* Totus frutex. *Vires.* Adstringentem facultatem obtinet.

Pag. 379. post lin. 17. adde:

XX. De *Lauro Tino*.

Note sunt, *Flos monopetalos quinquepartitus*; fructus *Olivæ figurâ*, magis acuminatâ, monospermus, cortice parâ carnosâ; semen pellicula cartilagineâ tectum. *R. Meth. A.*

Laurus Tinus *Offic.* *Ger. Tinus, Laurus sylvestris Chab. Tinus Lusitanica cœruleâ baccâ Park. Sylvestris Corni fœminæ foliis subhirsutis C. B. Lauri Tini sylvestris primum genus J. B. Tinus prior Clusii El. Bot. Portugalscher wilder Lorbeerbaum Lusitaniæ incolæ*

cola est. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Baccæ. *Vires.* Intro assumptæ purgant deorsum non levi totius corporis perturbatione. *Park.* Mezerconis aut Laureolæ baccæ os & fauces inflammant.

SECTIO VI.

De Arboribus Pruniferis.

Pag. 397. lin. 14. subjunge:

VIII. De Nuce Virginiana.

Foliis Laurinis seu glabris & splendentibus; fructu parvo turbinato, pulpam paucam continente, à reliquis Pruniferis differt.

Nux Virginiana *Offic.* Prunifera vel Nucifera seu Nuciprunifera arbor Americana præcella, angustis Lauri foliis, latè virentibus, Mastichen odoratam fundens *P. P. Tab.* 217. *fig. 5. Cat. Jamaic. R. D. p. 44.* Virginianische Nuß. In Insula Barbados reperitur. *Ufu.* Ossiculum nuclei Avellanæ magnitudine circiter & figurâ est, glabrum colore fusco cum hilo prope alterum extremum, durum ossiculum continens nucleo intus albo globulari, sapore amariusculo, eoque & odore aromatico, *Vires.* Obstructiones hepatis potenter referat, totâmq; Sanguinis massam depurat, & Scorbuticum malûmq; habitum corporis emendat, volatilibus illis salibus vitalem hunc liquorem imprægnando, quæ e-

um

um evanidum & languescentem ad puriorem & spirituosiorem statum restituit, adeoque à fixatione cum præservat. Cutem etiam à maculis aliisque impuritatibus liberat. *Marl. ob.*

Paradoxum alicui fortasse videre possit, quòd ego fructum hunc pro *Marlovii* Nuce Virginiana exhiberem, cum rusticus ille medicus, qui primus virium ejus descriptionem ad *D. D. Croon* transmisit, disertè affirmet eum fructum esse *Locus arboris*, quæ *Gummi Animæ* præbet: De quo *Gummi* superius tractavi in Libro meo priore p. 458. Cui respondeo, cum *D. Marlow* primus fuerit, qui observationem hanc publicaverit, concedendum est, verisimillimum esse illum quid nomine illo intelligeret, omnium optimè novisse; ideoque, cum fructum illum hoc titulo propriâ ipsius *D. Marlow* manu subscriptum apud *D. Finch* invenerim, non veritus sum eum absque omni scrupulo hic collocare. Præterea addi potest, quòd cum hæc etiam arbor gummi præbeat *Animæ* non abfimilem, occasionem errandi medico prædicto potuerit subministrare.

X. De *Myrobalanis*.

Pag. 400. lin. II. verbo [angulosum] junge:

Faba Bengalensis *Offic. R. D.* p. 134. *Ven. galische Bohne* dicta, excrecentia rugosa, rotunda, compressa, cava, umbilici in modum, magna, foris fusca, intus nigricans,

cans, saporis styptici & astringentis, odoris nullius. *Vires.* Astringit fortiter, & ad omnes hæmorrhagias, præsertim ad hæmoptysin sistendam, summè utilis, Sanguinem modicè incrassans, venarum & arteriarum oscula obdurans, & rupturas consolidans, humores acres & erodentes mitigans & contemperans. *Marloe.*

D. *Marloe* prædictus primus erat, quod sciam, qui exoticum hoc medicamentum, ejusque usum Orbi literato publicavit sub ænigmatico nomine *Fabæ Bengalensis*. Unde nonnulli fructum ex *Bengala*, &c. *Classi exot. lib. 2. cap. 14.* esse opinati sunt. Alii *Myrobalani* quandam speciem, alii denique florem *Myrobalani Citrini*, quia sæpe inter fructus illos invenitur. Mihi excresecientia quædam esse videtur ex punctura insecti cujusdam excitata; aut magis propriè fructus *Myrobalani citrini* ipse vulneratus, qui venenati hujusmodi ictûs occasione monstruosam hanc formam assumit. Ipse *Prunos* sæpissimè observavi hujusmodi ictu ab insecto quodam inflicto formam naturalem amisisse, & cavos intus fieri absque ullo officulo.

XI. De *Jujuba*.

Pag. 401. post lin. 29. adde:

2. **O**Enoplia *Offic.* spinosa & non spinosa *Ger. emac. C. B.* spinosa & non spinosa, sive *Napeca*, sive *Zizyphus alba Park.* sive *Nabca*, *Paliurus Africana Chab.* *Nabca folio Rhamni*

ni vel Jujubæ J. B. Grosse Jujuben. Weiße Brustbeer. In Ægypto, Creta & alibi incolata est. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Fructus immaturus astringit, stomachi alvique relaxationem firmat. Succus maturarum purgabilem è ventriculo.

XIV. De Olea.

Pag. 404. post lin. ult. adde:

2. **O**leaster *Offic.* sive Olea sylvestris *Park.* J. B. *Chab.* Olea sylvestris *Ger.* sylvestris sive Oleaster *Jons. D.* sylvestris folio duro, subtus incano *C. B.* Wilder Oehlbaum. Oliven Baum. In Italia, Hispania, aliisque locis spontanea oritur. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum Oliva fativa viribus convenire creditur.

Pag. ead. lin. 24. subjunge:

XV. De Saponaria Arbore.

Notæ sunt; Flos rosaceus; fructus sphericus nucleâ foetus pariter sphericâ, nucleum condente ejusdem formæ. *R. Meth. A. p.* 151.

Arbor saponaria *Offic.* saponaria Americana *R. H. p.* 1548. prunifera, racemosa, folio alato, costâ mediâ membranulis utrinque extantibus donatâ, fructu saponario *Cat. Jamaic.* seu Nuciprunifera fructu saponario, orbiculato, monococco, nigro, Americana *P. P. Tab.* 217. fig. 7. *Quity Pison.* Brasiliensibus *Marog.* saponariæ sphærulæ *Chab.* sphærulæ

culæ arboris Filicifoliæ J. B. Nuculæ saponariæ non edules C. B. Arbor Mistlecæ provinciæ fructu avellanæ simili *Laet. jons. D. Baccæ Bermudenses Marl. Obs. Sciffen-Deeren*. In Insula Jamaica & alibi Indiæ occidentalis oritur. Octobri fructus maturefcit. *Ufu*. Fructus cum jam siccus sphaericus, coloris est rubentis; Galla minor, hilo amplo, sapore amaro, odore nullo; unicum rotundum nigrum officulum continens. *Vires*. Multum commendantur adversus chlorosin. *Marl. Obs.* Baccæ ad chlorosin singulare & specificum medicamentum sunt, post chalybeata incassum usurpata, morbum illum debellantes & sanantes. Spiritus, tinctura, aut extractum exhibenda sunt potius quam baccæ crudæ R. *D. p. 134.*

Europæus horum usus in medicina à D. *Marloe* orbi literato primùm communicatus est, per modum Epistolæ à medico quodam rustico ad egregium Virum D. *Boyle* scriptæ. Verùm cum nomen hoc adeo ænigmaticum esset, ut difficulter conjici posset quid essent; & duo ex Amicis meis, quos super hac re consului, de iis diversum sentirent, uno Palmæ cujusdam semina esse opinante; altero hujus arboris fructus, in cujus opinione confirmatus fui à prædicto D. *Finch*, qui me eorum nonnullis, è cistula propriâ D. *Marloe* manu *Bermudes Deeren* inscripta desumptas donavit,

XVI. De Pado.

NOtæ sunt, folia ad Salicis latifoliæ potiùs quàm ad Cerasi folia accedunt, fructus racemosi Cerasis similes; ossiculum tamen oblongum, scabrum, secus quàm in Cerasis. R. Meth. A. p. 150.

A. 1. Padus Offic. Cerasus avium nigra & racemosa Ger. racemosa fructu non eduli C. B. racemosa sylvestris Jons. D. racemosa quibusdam, aliis Padus J. B. Chab. avium racemosa Park. Schwarze Vogel-Kirschen. In montosis & Alpinis nascitur. Usu. Fructus. Vires. Ad Epilepsias puerorum appensus collo commendatur.

2. Mahaleb Offic. Macaleb Gesneri Ger. Machaleb Germanicum Park. Cerasus sylvestris amara, Mahaleb putata J. B. sylvestris amara, Arabum Mahaleb putata Chab. Ceraso affinis C. B. Jons. D. Stein Kirschen. In petrosis montibus oritur. Usu. Nuclei. Vires. Calfaciunt, emolliunt. Matth.

XVII. De Lauro-ceraso.

FRuctu racemoso, ossiculo longiore, tenuiore, à Ceraso foliis amplis, crassis, semper virentibus, ab eadem & aliis differt. R. Meth. A.

Lauro-cerasus Offic. Ger. J. B. Clusii El. Bot. Cerasus folio Laurino C. B. Cerasus Trapezuntina, sive Lauro-cerasus Park. Lauro-cerasus, Laurus Trapezuntina Chab. Lauriers Kirschen. In hortis nostris frequentissima.

Majo

Majo floret. *Ufu.* Baccæ. *Vires.* Ad Scorbutum à nonnullis commendantur.

XVIII. De Persea.

Fructu pyriformi, racematim cohærente, nucleum cordis effigie continente, foliis Lauri similibus à reliquis differt.

Persea *Offic.* C. B. J. B. *Jons.* D. arbor Ger. arbor Clusii *Park.* Laurus Indica *Aldin.* Prunifera arbor, fructu maximo pyriformi, viridi, pericarpio esculento butyraceo, nucleum unicum maximum, nullo ossiculo tectum cingente *Cat.* Jamaic. Ahvacaquanhiti seu arbor querciformis butyraceo fructu *Hern.* *Jons.* D. Pyrosimilis fructus in Nova Hispania nucleo magno C. B. Pyritacié Aguacat J. B. Nicaraguæ pomum nucé rotunda eiusd. pomum *Chab.* Mala Americana pyri facie C. B. *Persier.* Baum/ Spanische Beer. Insulæ Jamaicæ indigena est. *Ufu.* Folia, Fructus. *Vires.* Fructus Stomacho est utilis, Folia arida pulverisata illitu sanguinis eruptiones sistunt. *Diosc.*

XIX. De Manga.

Notæ sunt, folia bina, terna, aut quaternà eodem pediculo, flos racematim, fructus magnus reniformis.

Manga *Offic.* Indica fructu magno reniformi *R. H. p.* 1550. Mangas *Park.* sive Amba J. B. Amygdalam referens fructus hirsutus *Fruct.* Mangas & Amba *Linschotani Chab.* domesti-

ca P. *Al. Persicæ* similis putamine villosa C. B. Mango, Amba, & Ambe *Camel. Syllog.* Arbor mangifera *Bont. Jonsf. D. Conchifolia Indiæ* orientalis comantibus floribus & fere corymbosis P. P. *Tab. 142. fig. 1.* Mao sive Mau *H. M. Mango-Baum.* In India orientali oritur. *Ussu.* Fructus muria conditus: *Officula. Vires.* Fructus conditus frigidus & humidus est. *Officulis* assatis alvi profluvia sisti ajunt.

SECTIO VII.

De

Arboribus Bacciferis.

Arbores & Frutices Bacciferae, fructu monopolyreno.

Pag. 410. adde:

1. De Zizypha.

NOTÆ sunt, folia longa, mollia, alternatim posita, flos monopetalos, tubulatus, in sex partes dissectus; fructus oblongus, olivæ-formis.

Zizypha *Offic. Cappadocica Ger. Cappadocica*, quibusdam Olea Bohemica *J. B. Chab.* Olea sylvestris folio molli incano C. B. Oleaster Cappadocicus *Park.* Elæagnus orientalis angustifolius, fructu parvo olivæformi, subdulci *T. Coroll.* Wilde Jujuber / wilde Brust-Beerlein. In Bohemia, Hispania, &c. reperitur.

tur. Æstate floret. *Ufu.* De usu & viribus nil invenio.

II. De Arbuto.

FLore urceolari insignis; fructu carnosio, eduli, in quinque loculamenta partito, seminibus aliquot adnascentibus onusta, à reliquis differt. R. Meth. A. p. 155.

A. 1. *Arbutus Offic. Ger. Park. Arbutus Comarus Theophrasti J. B. Chab. folio serrato C. B. Jonsf. D. Unedo Plinii vulgò Herm. Cat. P. Al. Erdbeer-Baum.* In sylvis & dumetis calidioribus. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Acerbus est & austerus.

2. *Adrachne Offic. Park. Theophrasti Ger. J. B. Theophrasti Arbuto seu Comaro proximè accedens Chab. Arbutus folio non serrato C. B. Jonsf. D. Dioscoridis vera Comara dicta Wheel Itin. Niedriger Erdbeer-Baum.* In Græcia oritur. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

D. Georgius Wheeler hanc arborem Dioscoridis Arbutum esse credit, contra opinionem Matthioli qui primam speciem eam esse affirmat.

Pag. 415. post lin. 7. adde:

VIII. De Phillyrea.

FLore quadripartito, fructu & semine spherico, foliis in caule binis oppositis, ab Alaterno distinguitur, quam Botanici & Hortulani nostrates cum eâ

confundentes, utramque indiscriminatim *Phillyream* denominarunt. R. Meth. A. p. 152.

Phillyrea Offic. folio *Ligustri* C. B. *Jons. D.* latiusculo folio *J. B. Chab.* latiore folio *Ger.* latifolia foliis ferè non serratis *Park.* *Phillyree* *Stein-Linde.* In hortis colitur. *Ufu.* Folia. *Vires.* Siccant & adstringunt, ad oris ulcerà maxime commendantur.

X. De *Thymelæa*.

Pag. 415. post lin. 21. adde:

NOTE sunt, flores monopetali quadripartiti; fructus carnosus semen continentes unicum, oblongum rotundumve, tunica cartilaginea tectum. R. Meth. A. p. 152.

Pag. 416. post lin. 7. adde:

3. *Cneoron niger* Offic. *Matthioli* *Ger. emac.* *Matthioli suffrutex* *J. B. Chab.* *Thymelæa minor* sive *Cneoron Matthioli* *Park.* *Alpina Linifolia* humilior flore purpureo odoratissimo *El. Bot.* foliis acutis, floribus odoratis, purpureis, *Cneoron Matthiolo dicta* *Herm. Cat.* *Thymelææ* affinis facie externâ C. B. *Jons. D.* *Stein-Röflein.* In montosis provenit. Aprili floret. *Ufu.* Cortex. *Vires.* Cum *Chamælæa* viribus convenire creditur.

4. *Empetrum* Offic. *Thymelæa* foliis Kali lanuginosis salsis C. B. *Sanamunda secunda* *Clusii* *Ger. emac.* *J. B. Chab.* altera *Clusii* *Park.* *Sanamunda* *Kellers-Hals* mit wollichten Kali-Blättern. In maritimis *Bæticæ* sponte oritur.

Februa.

Februario floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Drachmæ pondere cum decocto Cicerum sumpta mirificè purgat. *R. H. p. 1589.*

5. Sanamunda *Offic.* prima Clusii *Ger. emac.* Thymelæa foliis candicantibus, Serici instar mollibus C. B. Tartonraire Massiliensium *Park.* Massiliensium, Sanamunda prima Clusii *J. B. Chab.* Sanamunda mit weichen Blättern. In Gallo-provincia sponte provenit. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vi caustica prædita sunt.

XI. De Viburno.

NOta, vimina lenta, lanuginosa; folia subrotunda, pronâ facie incana; flores in umbellis, baccæ per maturitatem nigra compressæ, ovales ferè; semina ejusdem figure, vix compressa, canaliculata & fere ossea. *R. Meth. A. p. 147.*

A. Viburnum *Offic.* *Park.* vulgò C. B. Matthioli *El. Bot.* Lantana sive Viburnum *Ger.* vulgò aliis Viburnum *J. B. Chab.* Kleiner Mähls Baum / Schling Baum. In sepibus non infrequens. Æstate floret. Septembri maturefcunt acini. *Ufu.* Folia, Baccæ. *Vires.* Siccant & adstringunt, unde ad tonsillarum & gutturis inflammationes, columellæ proci-dentiam, dentes vacillantes, alvi fluxiones commendantur, *Matth.*

XIII. De Rhamno.

Frutice est spinoso, fructu minore, pulpâ humidâ unicum intus semen claudente. R. Meth. A.

P. 152.

1. *Rhamnus albus Offic. spinis oblongis, flore candicante C. B. Jons. D. primus Clusii Ger. secundus Monspeliensium sive primus Clusii Park. cortice albo Monspeliensis J. B. Chab. Stechdorn mit weissen Blumen. Hispaniæ, Lusitaniæ, &c. incola est. Majo floret, Autumno fructus maturat. Ussu. Folia. Vires. Igni sacro & serpentibus ulceribus efficaciter illinuntur. Diosc.*

2. *Rhamnus niger Offic. niger Theophrasti Park. tertius Clusii Ger. Chab. J. B. tertius flore herbareo baccis nigris C. B. flore herbaceo, baccis nigris Jons. D. Schwarzer Stechdorn. In hortis nonnunquam reperitur. Majo floret. Ussu. Fructus. Vires. Decoctum membra relaxata & dissoluta atque podagræ dolores juvat.*

A. 3. *Oleaster Germanicus Offic. Rhamnus secundus Clusii Ger. primus Dioscoridis Lobelio sive litoralis Park. Salicis folio angusto, fructu flavescente C. B. Jons. D. sive Oleaster Germanicus J. B. Chab. Rhamnoides fructifera foliis Salicis, baccis leviter flavescentibus T. Coroll. Teutscher Stechdorn / Weiden-Dorn. In maritimis arenosis. Junio floret. Septembri*

bri fructum maturat. *Ufu.* Baccæ. *Vires.*
Rob acidum est, commendaturque ad Dy-
senteriam.

XIV. De Ebena Indico.

EBenus *Offic.* C. B. J. B. *Chab.* Ebenum sive
Lignum Indicum *Camel. Syll.* Eben-Baum/
Eben-Holz. Ex India orientali adfertur. *Ufu.*
Lignum.

Arborem hanc cum *P. Camello* verum Anti-
quorum Ebenum Indicum esse existimo, est-
que arbor baccifera foliis Juglandinis simili-
bus quoad magnitudinem; atque idcirco
quod de ea scripsi pag. 392. libri mei prioris
huc transferendum est.

Huic subjungit *Camellus* sex alias arbores
quas omnes pro variis Ebeni speciebus ha-
bet: quarum primam in Capite Palmarum
jam dedi; ideoque illuc Lectorem meum
ablego.

Pag. 420. post lin. 19. adde:

XVIII. De Fagara.

Fagara *Offic.* Ger. major J. B. *Chab.* seu Cayu-
tana Luzonis *Camel. Syllab.* Fagara Cocculo
Indo similis Fructus *Park.* Cubebis affinis Fa-
gara major C. B. Rubus exoticus *ejusd.* Rubi
facie fenticosa planta *Lobelio J. B. Park. Chab.*
In Philippinis Insulis reperitur. *Ufu.* Baccæ.
harum cortex exterior, tener, subniger, sa-
poris aromatici & acriusculi, hæ maturæ rum-

puntur, & granum nigrum splendidum, sat solidum, saporis & odoris expers exhibent, *Vires*. Calfaciunt & siccant, stomachi ac Hepatis frigiditati utiles, concoctionem juvant, & alvum adstringunt. *Avicen*,

Arbores & Frutices bacciferae fructu tripyreno.

Pag. 423. post lin. 2. adde:

XXII. De Alaterno.

Nota sunt; Foliis in ramis & surculis alterno ordine sitis, baccis tricoccis, à Phillyrea differt.
R. Meth. A. p. 154.

1. Alaternus Offic. J. B. Chab. Spina Burgi Monspeliensium *Ejusd.* Alaternus major & minor Park Plinii, & humilior Ger. sive Philyca elatior & humilior C. Baubini P. Al. Philyca elatior & humilior C. B. Jons. D. Hoher Alatern-Baum. In hortis colitur. *Ussu.* Fructus, *Vires*. Moderatè alvum constipat.

2. Celastrus Offic. Theophrasti C. B. Park. Jons. D. Ger. *emac.* Alaternus latifolia, Celastrus dicta Herm. Cat. Alatern Baum mit breiten Blättern. In hortis curiosorum nonnunquam reperitur. De viribus & usu nil invenio apud Autores.

3. Cassina Offic. C. B. Cassine vera Floridanorum, Arbuscula baccifera Alaterni terrefacie, foliis alternatim sitis, tetrapyrene Pl. Mant. Cassie-Strauch / Cassie-Baumlein. In
Caro-

Carolina oritur. *Ufu*, Folia unciam circiter longa sunt, semiunciam lata, figurâ folia Senæ repræsentantia, colore quando exiccata sunt nigricante, cum splendore supernè, subtus viridiora, odore nullo, sapore paulum aromatico. *Vires*. In Variolis optimum medicamentum habetur, fermentationem Sanguinis nimis violentam cohibens, nec tamen facultatem expulsiuam penitus ligans. Expectorationem promouet, & pulmones tutatur. Caput denique & guttur ne invadant variolæ impedit. D. *Marloe*.

4. Perygua *Offic. Marl. Obs.*

In *Ufu* sunt, Fragmenta foliorum exiccatorum, festucarum & pulvis, unde allata discere nequeo. *Vires*, Purgat interdum, aliàs vomitum excitat, nonnunquam insensibilem perspirationem promouet, prout natura inclinât. Specificum præstantissimum habetur in Diabete, cujus effectus in morbo illo curando plura exempla profert D. *Marloe*.

Cujusnam plantæ Perigua fragmenta sit, quæstio est non faciliè determinanda: neque eruditorum in re Botanicâ opiniones faciliè possunt conciliari. Sunt qui pro Alaterni Specie eam habent, quorum autoritate permotus eam hoc in loco disposui. Alij quærunt an sit Peragu *H. M. T. 2. p. 41*. Mihi verisimillimum videtur plantam eam esse cujus meminit *Du Bisçay* in Navigatione sua sursum in *Rio de la Plata* sub titulo *Herbæ de Paraguay*, quâ indigenæ adversus vapores minerales &

noxios utuntur: quæque iisdem inservit pro medicamento ad vomitum excitandum.

XXIII. De Sambuco.

Pag. 424. post lin. ult. adde:

3. **S**ambucus montana Offic. racemosa rubra C. B. Park. Jons. D. racemosa Chab. racemosa acinis rubris J. B. racemosa vel Cervina Ger. Wald- oder Berg-Holder/Hirsch-Holzer / Berg-Elhorn. In hortis colitur. Usu. Folia. Vires. Frigida & Soporifera est, & cum Bella donna viribus convenit.

Arbores & frutices Bacciferæ
fructu tetrapyreno.

XXV. De Thea.

Pag. 428. lin. 2. subjunge:

IN Anglia tres species Theæ in usu sunt. Quarum Prima *Bohe* dicitur, est folium parvum ad nigredinem vergens, quod aquam plerumque cui incoquitur brunneo aut rubente colore tingit, & sapore Sennæ infusum refert.

Secunda *Thea viridis* est, nonnullis *Singlo* dicta. Hæc duorum generum est. Alterum folio oblongo & angusto, alterum minore; utrumque æque bonum, & colore cœruleo-viridi; commanducatum crispum admodum videtur, & aquam colore pallidè viridi inficit.

Tertia Imperialis Thea dicitur. Folio est amplo laxo, cum reliquæ duæ folio sunt convolutæ: optima visui viridis est, in ore crispa, & odore jucunda.

Omnes hæ Theæ Species à China adferuntur uniusque & ejusdem arboris folia esse existimantur; differre tantum tempore colligendi, & præparandi, seu ut vocant curandi modo. *Vires.* Omne genus Thearum vires jam tradidi. Bohe duntaxat Sanativa & Balsamica habetur, naturæ languentis restauratrix, & adversus Phthisin & Tabem prophylactica.

Pag. 430. post lin. 6. adde:

XXIX. De Lycio.

Rutex est baccifer spinosus, à *Rhamno*, ut videtur, distinguendus spinis minoribus & brevioribus, quæ longiores validioresq; in *Rhamno*. Addi etiam potest Folia esse minora in *Lycio*. R. Meth. A. p. 195.

Lycium Offic. Buxi foliis *Jons.* D. C. B. facie pruni-sylvestris sive *Italicum ejusd.* *Italicum* J. B. Chab. Park. vulgatus *ejusd.* *Italicum* *Jons.* D. Bot. à *Stapel*, Buxi foliis rotundioribus *Syriacum* vel *Persicum* *Breyn.* 2. *Prod.* *Hispanicum* *Ger.* *Rhamnus Hispanicus* Buxi folio minor *El. Bot.* *Italiánischer Bux-Dorn.* In Hispania aliisque locis calidioribus oritur. *Ussu.* Rob ex foliis & ramis, cujus parandi modus à *Dioscoride* sic describitur. Rami cum radiculis

culis tussī, & antè per multos dies macerati coquuntur, tum abjectis lignis itidem liquor coquitur, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id Lycium adjecta decoctioni amurca, aut Absinthii succo aut felle bubulo. Simili modo fit Lycium Semine expresso & insolato. Optimum quod uri potest, restitutumque rubentem spumam ostendit, glebis intrinsecus nigris, intus cum fregeris rufis, odore minimè viroso, cum amaritudine astringens, crocino colore. *Vires.* Adstringit, caliginem oculorum discutit: genarum Scabiem, pruritus, veteresque fluxiones sanat: facit ad purulentas aures, exulceratas gingivas, tonsillas, labiorum fissuras, sedis rimas, attritusque illitum: coeliacis dysentericis potum inditumque convenit: datur sanguinem excreantibus & tussī ex aqua: contra rabiosi canis morsus in catapotio devoratur, aut in aqua bibitur: flavos facit pilos, reduviis, ulceribus quæ serpunt, aut putrescunt, medetur: scæminarum profluvia appositum sistit: rabiosorum ictibus ex melle potum, aut vice catapotii auxiliatur. *Diosc.*

Duæ Lycii species à *Dioscoride* memorantur. Alter à planta in *Græcia* nascente, quam hic exhibeo, Lycium simpliciter dicta: altera à planta Indica de qua in Capite de *Acaria* agam quæ nomine *Cate* innotescit.

Pag. 431. lin. ult. subjunge:

Frutices Bacciferæ fructu polypyreno.

XXXII. De Rubo.

Pag. 432. lin. ult. subjunge:

3. **A.** Chamæbatos *Offic.* Chamærubus sive Humirubus *Park.* spinosus fructu cœruleo *Jons. D.* Rubus minor fructu cœruleo *J. B. Chab.* repens fructu cœsio *C. B. Ger. emac.* Krag-Beer/Thau-Beer. Inter segetes reperitur. Majo floret. Autumno fructum maturat. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

XXXIII. De Uva marina.

Nota sunt Ramuli & surculi Equiseti æmuli, aphylli, Fructus ad nodos Rubi fructibus similes. *R. Meth. A. p. 195.*

Tragos *Offic.* sive Uva marina major *J. B. Chab.* Uva marina major *Ger.* Polygonum bacciferum maritimum majus *C. B.* bacciferum sive Uva marina major *Park.* Ephedra maritima major *El. Bot.* Meer-Trauben. In Sicilia aliisque locis maritimis oritur. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Ex vino poti cœliacis & foeminis fluxione laborantibus auxiliantur. *Diosc.*

SECTIO OCTAVA.

De

Arboribus Pomiferis.

V. De Nuce Vomica.

Pag. 442. post lin. 8. adde:

3. **F**ABA Sti. Ignatii *Offic.* Nux petita seu Faba Sancti Ignatii *Act. Philos. Lond. No. 249.* Igasur, seu Nux Vomica legitima Serapionis Camelli *Ejusd. No. 250.* seu Nux Vomica legitima Serapionis Camelli, Faba Sancti Ignatii vulgo *R. H.* Cucurbitifera Malabathri foliis scandens Catolongay & Contara Philippinis Orientalibus dicta, cujus Nuclei Pepitas de Bysayas aut Catbalogan & Fabæ Sancti Ignatii ab Hispanis, Igasur & Mananaog *i. e.* Victoriosi, Insulanis nuncupati *Pl. Mant. St. Ignatius-Bohne.* Ex India Orientali transportatur. *Ussu.* Semina oblonga, avellanæ Nuci cum putamine pares, aut etiam paulò majores, nodosa, durissima, diaphana & quasi cornea substantia, saporis intensius amari, coloris autem inter album & glaucum. *Vires.* Veneno resistit, febres quartanas curat, urinam & menses provocat; vertiginem inducit & vomitionis ciet,

SE-

SECTIO NONA.

De

Arboribus fructu per maturitatem sicco.

I. De Staphylo dendro.

NOTÆ sunt Flores racemosi, pentapetali; fructus vesicula in duos aut tres loculos divisa, nuces continentes calvaria figurâ. R. Meth. p. 157.

A. Staphylo dendron Offic. J. B. Chab. sylvestre & vulgare Herm. Cat. Matthioli El. Bot. Nux vesicaria Ger. Park. Pistachia sylvestris C. B. Deutsche Pimpernisse. In sepibus nonnunquam reperitur. Majo floret. Autumno nucleos maturat. Ussu. Nuclei. Vires. Cum Pistachia viribus à quibusdam convenire creditur.

Pag. 445. post. lin. ult. adde:

VI. De Cotino.

NOTÆ sunt, Semina compressa rubentia, lenticulis equalia, obiter disposita in cymis tenuissimorum, sed rigidorum filamentorum, latè diffusis, pilis plumatim obsitis quæ ad summos ramulos oriuntur. R. Meth. A. p. 158.

Cotinus Offic. Matthioli C. B. coriaria Plinii Jons. D. coriaria Dodonæi Fl. Bot. Coccigria Cotinus coriaria nonnullis putata Chab. five

sive Cotinus putata J. B. Coggygia Theophrasti vel Cotinus coriaria Plinii Ger. sive Cotinus coriaria Park. Färber-Baum / Färber-Laub. In Italia reperitur. Majo floret. Augusto fructus maturescit. *Ufu.* Fructus. *Vi-res.* Siccat & adstringit, insigniter faucium & genitalium ulcera sanat, fluxus alvi mensesque sistit.

Pag. 447. post lin. 10. adde:

IX. De Spiræa.

NOTÆ sunt, Flos pentapetalos; fructus è pluribus siliquis seu vaginis compositis, quarum unaqueque semina aliquot compressa continet. R. Meth. A. p. 158.

Spiræa Offic. Jons. D. Theophrasti Clusio Ger. emac. Theophrasti fortè Clusio J. B. Park. Chab. Salicis folio El. Bot. Frutex spicatus foliis Salignis ferratis C. B. Spiræa. In hortis colitur. Julio floret. Augusto Semen maturat. *Ufu.* Semen. *Vires.* Astringentem facultatem habet.

Pag. 448. post lin. 22. adde:

XI. De Acere.

Cujus nota, Folia laciniata aut angulosa; semina bina juncta, vasculis duris, membranis extantibus alatis inclusa. R. Meth. A. p. 157.

A. 1. Acer majus Offic. Ger. majus, multis falsò Platanus J. B. majus, quibusdam Platanus dictum Chab. majus latifolium, Sycomor-

rus falsò dictum *Park.* montanum candidum
C. B. montanum candidum, aliis *Platanus*
Jons. D. Groß Ahorn Baum. *Nasfholder-*
Baum. *Lein-Baum.* In Cœmeteriis & am-
 bulacris. Majo floret. Fructus maturescit
 Septembri. *Ussu.* Succus ex vulnerato arbo-
 re. *Vires.* Ad Scorbutum utilis esse cre-
 ditur.

Ex hujus Succo Saccharum præparant Ca-
 nadenfes: vide *Act. Philos. Lond. No. 171. p. 988.*

A. 2. *Acer minus* *Offic. Ger. emac.* minus
 five vulgare *Park.* campestre & minus *C. B.*
 campestre, aliis *Opulus* campestris veterum
Jons. D. *Acer Chab.* vulgare minori folio *J. B.*
Klein Ahorn-Baum. In sepibus frequens.
 Majo floret. *Ussu.* Radix. *Vires.* Contusa è
 vino jecinoris doloribus utilissime imponitur.
Plin.

3. *Acer montanum* *Offic. Park.* montanum
 flavum five crispum *C. B. Jons. D.* montanum
 Orientalis Platani foliis atro-virentibus *P. P.*
Tab. 252. fig. 1. *Berg Ahorn-Baum.* In mon-
 tosis.

XIII. De Ulmo.

Pag. 451. pro 2da & 3a Speciebus Ulmi
 adde:

2. A. *Ulmus montana* *Offic. C. B.* montana,
 aliis latifolia *Jons. D.* latiore folio *Park.*
 folio latissimo scabro *Ger. emac.* *Berg Ulm-*
Baum. *Berg-Rüster.* In sepibus frequens.
 U *Ussu.*

Ufu. Cortex, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Macer *Diosc. Theoph. veterum C.B. Græcorum Park. Jonsf. D. Dioscoridis & Græcorum J. B. Chab.* Ulmo affinis, vasculis membranaceis & semine intus incluso composito *R. H. p. 1779. Griechisch Macerbaum.* Ex Barbaria advehitur *Ufu.* Cortex flavescens, crassus, gustu perquam adstringens. *Vires.* Contra cruentas excreationes, Dysenterias & alvi fluxiones bibitur. *Diosc.*

Pag. eadem lin. ult. adde:

XV. De Platano.

Nota sunt Fructus in pilulas sphericas conglobati, multa semina continentes. *R. Meth. A. p. 140.*

Platanus *Offic. C. B. J. B. Ger. Chab. vulgaris Jonsf. D. Orientalis vera Park. pilulis majoribus Herm. Cat. Orientalis pilulis amplissimis P. Al. Frembd Uhorn. Orientalischer Uhorn oder Wald-Eschern-Baum.* In Creta oritur. *Ufu.* Folia, Cortex, Pilulæ. *Vires.* Tenerrima folia in vino decocta & illita, oculorum fluxiones sistunt, tumores & inflammationes levant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulæ in vino potæ serpentium moribus auxiliantur. *Diosc.*

XVI. De Eleagno.

A. Elæagnus *Offic. Gale Frutex odoratus Septentrionalium, Elæagnus Cordo. Chamæ-*

mælæagnus Dodonæo J. B. Chab. Myrtus
 Brabantica sive Elæagnus Cordi Ger. Rhus
 Myrtifolia Belgica C. B. sylvestris, sive Myr-
 tus Brabantica vel Anglica Park. Brabantis-
 scher oder Englischer Myrten Baum. Locis
 paludosis gaudet. *Ufu.* Folia, *Vires.* Siccata
 & & discutit; Lumbricos necat.

XVII. De Paliuro.

NOta sunt, Spina longæ acutissimæ; fructus petas-
 oides, pûipâ intus fungosâ ossiculum durum con-
 tinens trispermum, hoc est, tribus conceptaculis cum
 singulis in unoquoque seminibus donatum. R. Meth.
 A. p. 158.

Paliurus Offic. Ger. Chab. Dodonæi Herm.
 Cat. El. Bot. sive Rhamnus tertius Dioscori-
 dis Park. Jujubinis foliis fructu petasoide P.
 Al. Rhamnus folio subrotundo, fructu com-
 pressio C. B. Jons. D. Christ's Dorn. Italiæ,
 &c, incola est. Majo & Junio floret; Au-
 tumno fructum maturat. *Ufu.* Folia, Radix,
 Baccæ. *Vires.* Radix & folia astringunt, ven-
 trem fluentem cohibent, digerunt & Phy-
 mata curant. Fructus incidendi vim obti-
 net, calculos vesicæ comminuit & pectoris
 pulmonisque excretionibus auxiliantur. R.
 H. p. 1709.

SECTIO X.

De Arboribus & Fruticibus sili-
quosis.Arbores & Frutices flore uni-
formi.

Pag. 445. lin. 8. subjunge,

*II. De Acacia gloriosa.***N**Ote sunt, Folia pinnata, siliqua lata echinata, fru-
ctus rotundus durus.

Bonduch *Offic.* Indorum *Jons.* D. cinerea fo-
liis longioribus *Aët. Philosoph.* *Lonnd n.* 267. Ar-
bor exotica spinosa foliis Lentisci C. B. spi-
nosa Indica muricatis siliquis *Park.* Lobus
echinatus *Ger. emac.* echinatus fructu casto
foliis longioribus P. B. P. alius exoticus hir-
sutus cum piso duro cinerei coloris *Chab.*
ἰχινώδης cum piso duro cinerei coloris J. B.
Acacia gloriosa Lentisci foliis spinosa, flore
spicato luteo, siliqua magna muricata P. P.
Tab. 2. fig. 2. Caretti *H. M. Tom. 2.* Inimboy
Brasilienfibus *Marog.* Brasilianorum frutex
spinofus spicatus, platylobis echinoidibus,
glycyrrhizæ foliis *Breyn. Prod. 1.* Inimboia
five fylva de praya Lusitanis *Pifon.* Moluckis
sche Nüsse oder Bejaer Nüsse. Utriusque In-
diæ alumna est. *Ufu,* Fabæ rotundæ, cinerei
colo-

coloris, intus albæ saporis impense amari, odoris nullius. *Vires.* Herniosis tumoribus conducunt, flatus dissipant dolorem colicum sedant, stomachum debilem confortant, menses movent, in calculo profunt. *Vid. Morlon. Observat.*

Pag. 457. post lin. 3. adde:

V. De Angsana.

Angsana Offic. Draco arbor Indica filiquosa Populi folio, Angsana vel Angsava Javanica *Commel. Hort. Amst. R. D. p. 113.* In India Orientali oritur. *Ufu.* Lachrymæ. *Vires.* Virtutibus astringentibus pollet, & in affectibus aphthosis præ cæteris remediis conducit.

Gummi hujus arboris ab eruditissimo & ingeniosissimo D. *Commelino* in Pharmacopolarum Officinis nomine Sanguinis Draconis in guttis divenditum esse dicitur: unde non possum non observare (præter ea quæ jam scripsi in Capite de Palmis) quòd Botanices Autores quænam arbor sit, valdè incerti sint, & magna obscuritate ac confusione laborent, aut diversas arbores esse quæ hoc gummi producant.

Pag. 460. post lin. 17. adde:

IX. De Nerio.

Note sunt, Flos speciosus, filiqua & semen *Apo-*
cyni, lanugine seu pappæ adharente alatum. *R.*
Meth. A. p. 160. 196,

Nerium Offic. five Rhododendron Chab. five Oleander Ger. five Rhododendron flore rubro & albo J. B. floribus rubescentibus & floribus albis C. B. Jons. D. Oleander five Laurus Rosea Park. vulgò Herm, Cat. Oleander, Lorbeer Rosen. Unholden Kraut. In hortis colitur. Julio floret. Ufu. Folia. Vires. Extrinsecus vim digerendi habent. Intra corpus assumpta perniciofa & venenosa esse scribit Galen,

Arbores & Frutices filiquosæ floribus difformibus seu Papilionaceis.

XII. De Arbore Judæ.

NOtæ sunt, Folia circinata ferè rotunditatis Asari sed majora, alternatim in ramulis nascentia; floris structuræ peculiaris, folia etenim lateralialia Alæ dicta, folium superius seu vexillum superant, præter aliorum hujus generis normam, præterea folium inferius è duobus foliis seu majoris partibus penitus separatis componitur; Siliquæ longæ, compressæ, membranaceæ. R. Meth. A. p. 162.

1. Cercis Offic. prior Theophrasti quibusdam, aliis Colytea Theophrasti R. H. Arbor Judæ Ger. Park. Judaica Chab. Judaica arbor J. B. filiqua sylvestris rotundifolia C. B. sylvestris vulgaris Jons. D. spuria rotundifolia sylvestris Volck. Siliquastrum El. Bot. Guss
das

das Baum. In hortis colitur. Æstate florens.

2. Acacalis *Offic.* quorundam, sive Kesmesan foliis Ceratiæ J. B. Dioscoridis C. B. Siliquæ sylvestri similis *ejusd. Jons. D.* Wilde Schoten. Acacalis. Circa Constantinopolin reperitur. *Ufu.* Semen. *Vires.* Tam vulgare Constantinopoli ad oculorum morbos est remedium, ut tritum sit proverbium; *Si dolent oculi habes Chesmesen R. H.*

XIII. De Spartio.

Altitudine suâ & viminibus junceis à Genistellâ differt. R. Meth. A. p. 162.

Spartium *Offic. Chab.* arborescens seminibus lenti similibus C. B. *Jons. D.* Spartum Hispanicum frutex vulgare Park. Genista Hispanica Ger. juncea J. B. Hispanica, floribus luteis amplis, seminibus lenti similibus *Herm. Cat. Spanische Pflumen.* In Italia, Hispania, &c. nascitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Vimina, flores, semina. *Vires.* Cum Genista vulgare viribus convenit, quâ tamen efficacior est.

XIV. De Scorpio.

Notæ sunt, tota ex aculeis densissimis ferè componitur; folia enim post exortum brevi decidunt. R. Meth. A. p. 162.

A. 1. Scorpius *Offic.* Genista spinosa vulgaris Ger. *emac.* spinosa major longioribus aculeis C. B. *Jons. D.* spinosa major vulgaris seu

Scorpius Theophrasti quam Gaza Nepam transtulit *Park.* Genistellæ spinosæ affinis, Nepa quibusdam *J. B.* spinosæ affinis Nepa & Scorpius quibusdam *Chab.* Genista-Spartium majus longioribus aculeis *El. Bot.* Gespels Dorn. Scorpions-Kraut. Ericetis & incul-tis nascitur. Vere floret. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* Cum Genista viribus convenit.

A. 2. Nepa Offic. Genista aculeata minor sive Nepa Theophrasti *Ger.* spinosa minor *Park.* spinosa major brevibus aculeis *C. B.* *Jonsf. D.* Genista-Spartium majus brevioribus aculeis *El. Bot.* Klein Gespels Dorn. Scorpions-Kraut. Psriemen-Kraut. Cum priore convenit. Autumno floret. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* Cum priore viribus etiam convenit.

Pag. 461. post lin. 14. adde :

XVI. De Anagyride.

NOtæ sunt, odor foetidus, flores è foliorum sinibus bini, terni aut quaterni simul exeuntes, figurâ, observante D. Tournefortio, peculiari, siquidem foliam superius multo brevius est reliquis. *R. Meth.* A. p. 163.

Anagyris Offic. *Chab.* foetida *C. B.* *Ger.* *Park.* *Jonsf. D.* vera foetida *J. B.* Stinckendt Bohnen-Baum. Bohnen-Klee. In Italia provenit. Majo & Junio floret. *Ufu.* Folia, Semen. *Vires.* Tenera Folia trita tumores illitu reprimunt: si partus hæreat & secundæ mensesque morentur; drachmæ pondere bibuntur

tur in passo: sic & suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino: Radicis cortex concoquendis, discutiendisque adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet. *Diosc.*

XVI. De Laburno.

Cujus nota, statura & magnitudo insignis; Flores plures simul velut in racemo dependentes. R. Meth. A. p. 163.

Laburnum *Offic. Chab.* arbor trifolia *Anagyridi* similis *J. B.* *Anagyris* *Ger.* non foetida sive Laburnum majus *Park.* non foetida major vel Alpina *C. B.* foetens major vel Alpina *Jons. D.* *Cytisus* *Alpinus* latifolius flore racemoso pendulo *El. Bot.* Kleiner Bohnenbaum ohn Gestanck. In montibus provenit. Junio & Julio floret. *Ufu.* Folia. Semen. *Vires.* Purgat per inferiora & superiora vehementius.

XVII. De Cytiso.

Statura eà humilior quam præcedens, & magnitudo minor, siliqua compressa. R. Meth. A. p. 163.

1. *Cytisus* *Offic. incanus* siliquis falcatis *C. B.* *Jons. D.* septimus cornutus *Ger.* siliquâ incurvâ folio candicante *J. B.* siliquâ incurvâ *Chab.* Medica frutescens incana, seu Trifolium frutescens incanum siliquâ falcatâ planâ, folio candicante *P. Al.* *Medicago* trifolia frutescens incana *El. Bot. T. inst.* Falcata incana *Rivin.*
Uf *Ger*

Gehörreter Geist:Klee. Brau: Staudichter Geist:
Klee mit Sichel: Formigen Schoten. In hortis
colitur. Æstate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Re-
frigerant: tumores discutunt: decoctum
potu urinam ciet. *Diosc.* Ex hujus ligno Tur-
cæ ensium manubria conficiunt. *Volck.*

Quamvis Veteres unicam tantum Cytisi
speciem descripserunt idque imperfectè; Re-
centiores tamen plurimas invenerunt plan-
tas quibus id nomen attribuunt. Quocirca
stirps quam hic propono æquo jure Cytisi
Dioscoridis nomen sibi vindicare potest quàm
alia quævis, imò potiori, cum *Volckamerus*
lignum ejus hodiè in usu esse apud Turcas
affirmet (ut supra scripsi) adeoque si illarum
regionum nativum non est, tamen ibi probe
cognitum sit.

2. Pseudo-cytisus *Offic.* hirsutus. *Ger.* Cyti-
sus hirsutus *J. B.* quartus Hispanicus *Clusii*
Chab. Hispanicus arboreus *Park.* foliis sub-
ruffa lanugine hirsutis *C. B.* Staudichter Geist:
Klee mit rauhen Blättern. In Italia & Sicilia
invenitur. *Ufu.* Folia.

3. Acacia altera *Offic.* altera trifolia *Ger.* al-
tera *C. B.* secunda seu altera *Dioscoridis* *Park.*
Asphalatus secunda trifolia, quæ Acacia se-
cunda *Matthiolo* trifolia *J. B.* secunda trifo-
lia, Acacia secunda quorundam *Chab.* Cyti-
sus spinosus *Herm. Cat.* spinosus Acacia dictus
R. H. Cytiso-spartium aculeatum Acacia tri-
folia dictum *P. Al.* Einander Egyptischer
Schoten: Dorn. In Sicilia, Italia, &c. repe-
ritur.

ritur. *Ufu*. Succus. *Vires*. Astringit, sed viribus inferior [est quàm vera Acacia] & ocularibus medicamentis utilis. *Diosc.*

Pag. eadem post lin. ult. adde:

XIX. De Colutea.

Siliquis vesicæ in modum turgidis & velut inflatis ab aliis distinguitur. R. Meth. A. p. 163.

Colutea *Offic.* Ger. vesicaria C. B. J. B. *Jons.* D. Chab. vesicaria vulgaris Park. Falsche Sennet Blätter. Weissche Linsen. Schaf-Linsen. In hortis colitur. Junio & Julio floret. *Ufu*. Folia, Semina. *Vires*. Purgant non solum per inferiora, sed & vomitiones movent.

XX. De Acacia.

Pag. 510. pro 2da Specie Acaciæ adde:

2. **L**ycium Indicum *Offic.* Indicum putatum *Garciaë* Park. *Garciaë* sive Cate J. B. Chab. foliis *Ericæ* C. B. *Ericæ* foliis, Cate *Garciaë* *Jons.* D. Arbor spinosa in Java, unde Cate *ejusd.* spinosa, unde Cate sive Lycium exprimitur Bont. Indianischer Bux-Dorn. In India Orientali oritur. *Ufu*. Succus inspissatus Cate dictus. *Vires*. Dentes & gingivas corroborat & firmat.

Num Cate Bontii & Terra Japonica sive Catechu una & eadem res sint, dubium est non facile solubile inter eruditos hujus seculi. Ex proximitate nominum Cate & Catechu facile inducor ut credam eandem esse. Verum è contrario *Helbigius*, ut in superiore meo libro

bro p. 387. monui, diserte affirmat Catechu ab arbore illa desumi, cujus fructum Indigenæ cum calce & Betle foliis manducant, quam *Bontius* fidenter affirmat Arecæ seu Fau-
fel fructum esse; tanto viro non possum non fidem adhibere; præsertim cum considero illum eo loci diu vixisse. Cúmque tanta ob-
servetur varietas in colore & pondere Ter-
ræ Japonicæ, quamvis sub eodem nomine o-
mnes huc adferantur, non video cur di-
versarum plantarum genimina esse non possint.

SECTIO XI.

De Partibus Stirpium minus co- gnitarum.

II. De Corticibus minus cognitis.

Pag. 470. post lin. 4. adde:

PSeudo-cassia Dioscoridis *Jons. D.* Ca-
nella crassiore cortice vulgari *ejusd.*
Pseudocassia sive Cinnamomum vul-
gare, crassiore cortice *J. B. Chab.* Cin-
namomum seu Cassia crassior, Pseudo-cassia
C. B. Wilder Cimmer Baum. Caneel Baum.
Ex India Orientali transportatur.

III. De Lignis minus cognitis.

De Agallocho feu Ligno Aloes.

Pag. 472. post. lin. 12. adde :

Reverendus Pater Camelli in Syllabo suo varia hujus ligni genera adnotavit, quæ ex Appendice eruditissimi viri Joannis Radii Dendrologiæ huc transcribam.

Lignum Aloës *Manilam* Sinæ de Cauchinchina defertur triplex.

1. Sokhio, quod caudicis pars extima esse videtur, leve, coloris cinerei, ex nigro virgatum, amarum tantillum, odoratum modicè, non gummosum. 2. Thimhio, est Officinarum, subnigrum solidum & ponderosum, striis & venis intersectum, gummosum, amarum, valdè odoriferum, aquis innatans. *Hisp. Calamba.* 3. Gilam-hio, ex cinereo est pallescens, molle sed odoratum validè.

Aliud *Kalapà* dilatatum adservo, Thim-hio magis fuscum, & magis ponderosum, & aque fundum petens. Aliud præterea lignum Sinæ afferunt nigrimum, odoris modici, quod *Vai-hio* vocant. Aliud verò rufescens, odoris præstantissimi, *Chitua* vocant.

His addi potest quod nuper à doctissimo viro D. Jacobo Cunningham ad ingeniosissimum D. Jacobum Petiver transmissum, & ab illo mihi communicatum est in his verbis.

De

De Ligno Calambac & Aloes.

Calambac verum cognoscitur ex ejus odore suavi, gustu amaricante & aromatico, & ex ejus mollitie instar Cerae vel Mastiches cum dentibus masticatur, & digitorum unguibus cedit. Bonitatis varii sunt gradus, unde ejus valor (in Regno Cochinchinensi sive Annamico, ubi præcipue si non solummodò provenit) à 10 ad 50 Tael & amplius ascendit pro una libra Anglica. Respectu coloris tria sunt genera, scil. Coloris varii seu nigro-purpurei instar capitis Anatis (sicut comparisonem instituunt Annamici. 2°. Coloris maculati instar Tigris, 3°. Coloris flavi, velut luteum ovi. Quod sua sponte in terram decidit, id plerumque coloris est varii & melioris notæ. Calambac lingua Annamica vocatur Kenam, Mercatores Sinæ Tokienses Kelam pronunciant, vocabulum verò mon vel moe significat Lignum, undè fortè derivatur vox Calambac. Lignum Aloes in ejus decocto vel succo coctum pro Calambac vero à quibusdam venditur, sed diutius siccatum fragrantiam, mollitiem, &c. amittit.

Lignum Aloes seu Agallochum, quo propius ad Calambac accedit, eo melius, plerumque verò durius est, & cum masticatur, quasi pulvis in ore magis siccum est, nec adeò pingue, & omnibus aliis qualitatibus debilioribus dignoscitur. Ejus libra una valet ad 5 mas ad 6 Tael. Lignum Aloes Lusitanicè Pao Agula; Annamicè Keang i. e. odorum nominant. Sinæ lingua Mandarinica hoc Te-hin-hiang, i. e. odorum pavidum seu fundum petens,

tens, alterum Suk-hiang i. e. odorum pingue vocant.

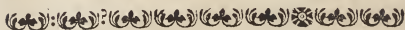
Arbores Ligna hæc producentes diversi esse generis quidam asserunt, alii negant; qui asserunt, dicunt arborem bacciferam Do dictam (cujus specimen habetur in herbario tuo sicco) Lignum Aloes producere, quæ fortè est Arbor baccis rubris à Serapione memorata: alii dicunt ex variis arboribus fieri Lignum Aloes: ab omnibus autem conceditur Calambac fieri ex arbore cujus fructus (quem nunc mitto) ferè pyriformis, lanuginosus, magnitudine Myrobalani citrinæ, cortice crasso & lignoso vel fungoso, bifariam debiscens, totidem semina (septo medio intercepta) turbinata cum appendicibus membranaceis continet calyci insidens quinquifido. Fructus pulverisatus ad ventris tormina insigne remedium.

ZOOLOGIA.

CLASSIS PRIMA,

De Animalibus Exanguibus.

SECTIO I.

De Animalibus Exanguibus minoribus, seu, de Insectis,

Insecta Apoda:

Pag. 481. post lin. ult. adde:

III. De Limace.

A 1. Limax ruber Offic. Schrod. quartus subrufus, montanus *List. Hist. Animal. Angl. App.* subrufus *Ejusd. H. Conch.* magna Germanis à colore ruffa *Aldrov. Jons.* Grosse rothe Schnecke. In agris reperitur. *Ufu.* Liqueur Limacum hoc in modo paratus. Rubri Limaces concisi miscantur cum pari pondere salis communis conjicianturque in manicam Hippocratis, ut
in

in cella defluant in liquorem. *Vires.* Dolentes partes podagricæ illinuntur, & verrucæ scalpello prius abraſæ facilè averruncantur. *S. Cloſſ.* Ani procidentiam tollit. *Schrod.*

A. 2. *Limax ater* *Offic. Liſt. Geſn.* tertia tota nigra *Ald. Jonſ. Schwarze Schnecke.* *Vires.* Contuſa & applicata Ulcera mirificè leniunt. *Enzelius.*

Inſecta pedata non alata.

VII. De Araneo.

Pag. 483. poſt lin. 15. adde:

A. 2. *Araneus niger* *Offic. Liſt. H. Animal.* *Angl. Schwarze Spinne.* In ſylvis, dumetis & pascuis non infrequens. *Vires.* Inter approbata remedia D. *Matthæi Liſter* Equitis aurati, proavi mei plurimum honorandi, illud invenio, quod ſine invidia communicandum putavi; nimirum aquam ſtillatitiam ex Araneis nigris optimè vulnera ſanare; idque fuiſſe ex ſecretis D. *Gualteri Raleigh*, fortiffimi viri. *Liſt. Hiſt. prædict.*

Pag. 484. poſt lin. 13. adde:

X. De Julo.

A. *Julus* *Offic. Moaſſ. Charlt. Ex. Aldrov. Jonſ. Mer. pin. Kleiner Bielfuß / Galln-Wurm.* Inſecta eſt terreſtris longa, ex annulis multis compacta, multis pedibus arcuatim repens, ſi tangitur in globum ſe complicans. In hortis reperitur. *Vires.* Ictericæ

tiæ & Urinæ difficultati confert ex vino potus. *Charlt.*

XI. De Scolopendra.

A. Scolopendra *Offic. Charlt. Ex. Mouff. Mer. pin. terrestris Aldrov. Jons. Bielsfuß/ Ohrwurm.* Vermiculus est longissimus, planus, gracilis, trium digitorum longitudine, coloris sublutei aut rufi, pedibus multis utrinque refertus, & antennis binis longiusculis, caudaque bifida ornatus. *Vires.* In vino cocta pro depilatoria à quibusdam æstimantur.

XII. De Scolopendra marina.

A. Scolopendra marina *Offic. Charlt. marina prima Rondel. Aldrov. Jons. marina rubicundior Mouff. Mer. pin. See-Bielsfuß.* In profundo maris invenitur *Gesn.* In Ostrearum areis *Mouffet.* *Vires.* In oleo decocta si illinatur, avellit capillos: sed contactu pruritus facit. *Diosc.*

Insecta Anelytra, seu pennis nudis & detectis.

Pag. 487. post lin. 3. adde:

XIV. De Vespa.

A. Vespa *Offic. Mer. pin. Aldrov. Charlt. Ex. Mouff. Jons. Eine Wespe. Ussu. Insectæ. Vires.* Obstructiones renum & vesicæ aperiunt, cal-

calculum frangunt, & à quibusdam cum Asellis æstimantur virtutibus convenire.

XV. De Crabrone.

A. Crabro Offic. Aldrov. Mer. pin. Jons. Mouff. Charlt. Ex. Eine Hörliß oder Hörnsen. Ufu. Favi. Vires. Adversus Scrofulas equis infunditur. Charlt.

XVI. De Formicâ.

Pag. 487. post lin. 14. adde:

A. 2. Formica major Offic. Aldrov. Herculanæa *ἰσπομύρμηκες* Charlt. Ex. alata *ἰσπομύρμηκες* Aristoteli ejusd. major Aristoteli *ἰσπομύρμηκες* Jons. Roß-Ämeiß. Vires. Venerem excitat: oleum per infusionem Podagram & Paralyfin juvat.

In Capite de Gummi Laccæ, Garcia opinionem tradidi; nimirum formatum illud esse à magnis quibusdam formicis alatis: contrarias etiam opiniones retuli; ut easdem hic repetere non sit opus. Verum an Arbores istæ à Formicis prædictis terebrentur, an ab Indica quadam Formica tota specie diversa, non ausim determinare.

XXI. De Erucâ.

Pag. 489. post lin. 23. adde:

Pinum Erucæ à Dioscoride absque descriptione nominantur. Hæ à Matthiolo in Pinis Tridentinis frequenter inveniri traduntur:

tur: quæ, quantum ex ejus descriptione colligere licet, gregariæ sunt, Sepiariarum nonnullarum adinstar, quæ telâ amplâ universæ se includunt.

Insecta Coleoptera, seu Vagini-pennia.

XXII. De Scarabæo.

Pag. 490. post lin. 22, adde:

4. **B**uprestis Offic. Aldrov. Jons. Mouffet. Charlt.
Ex. Ein Qualster/ grüner stinckender Käfer.
 Ex Cantharidum genere esse videtur; sed oblongiore corpore; elytrum exterius ex viridi flavescit, vel potius aurum imitatur. Longiora item crura habet, & crassicula. Oculi globosi, prominentes. Ex fronte juxta oculos, duo cornua oblonga articulata gerit. Caput parvum; Os patulum durum robustum, forcipatum, dentatum, quo crudeliter vulnerat & mordet. Venter non rotundus, sed in longum productus. *Vires.* Erodere, ulcerare calorem elicere vim habent. *Diosc.*

Buprestis à *Dioscoride* memoratur his verbis: *Simili modo vocantur Buprestes genera quædam Cantharidum.* Quæ Descriptio adeo brevis est, ut magnas controversias excitaverit inter Auctores Zoologicos. Descriptio quam hic exhibeo à *D. Pennio* desumpta est, qui affirmat, quod circa Heydelbergam frequen-

quentes inveniantur; ſuntque Capricorni ſpecies. *Plinius* Bupreſtes in Italia frequentes eſſe ſcribit, quas *Matthiolus* Scarabæi parvum genus eſſe ait: *Mouffetus* præter prædictam Bupreſtrin à *Pennio* deſcriptam, 3. aut 4. Scarabæorum ſpecies meminit, quas pro Bupreſtum generibus habet. Nonnulli Araneum parvum rubicundum pro Bupreſti habent, ſed præter rationem. Neque Gryllo-talpæ figura in Anglica editione *Dodonæi* abſque censure tranſeunda eſt.

Pag. 491. lin. 6. poſt verbum *Offic.* adde:

Cochenille. *Durat.* Coccinilla *Laet.* Cochinele, Coccus radicum *Grew. Muſ. R. S.* Cochinille, ſive Fici Indici grana *Park.* Ficus Indicæ grana C. B. Nepalnocheztli, ſen Coccus Indicus in Tunis quibusdam naſcens *Nieremb.* Scaraboolus hæmiſphæricus Cochineelifer *Gaz. Pet. T. 3. fig. 5.* Cochineal *Act. Philoſ. Lond. N. 176. 193.*

Pag. 493. lin. 6. ſubjunge:

Quamvis Cochinilla Officinarum Scarabæi *Marien: Wûrmchen* noſtratibus dicti ſpecies ſit; non eſt tamen noſter communis, ut D. *Salmonus* in *Diſpenſatorio ſuo & Seplaſiario Londi-nenſi* erroneè affirmavit. Nam quamvis 8. aut 10 ſpecies Scarabæi illius in Anglia viderim, nullus tamen ex eis compreſſus aut contuſus delicatum illum Cochinillæ colorem præbuit.

In *Actis Philosoph. Londin. n. 292.* D. *Lewen-*
hoeck microscopicas quasdam observationes
 dedit de *Cocconilla* ad probandum eam ani-
 malem substantiam esse, non fructum aut ex-
 crescentiam alicujus Plantæ, ut *Mercator*
 quidam *Amsterdamensis* existimabat. Quod
 ad argumentum quo utitur ad opinionem
 suam confirmandam, nimirum quod *Insecta*
 hæc transmutationem non subeant, quia in
 ovis quæ ex eorum corporibus exemit, Ani-
 malculum sex pedibus præditum semper ob-
 servaverit; cum ad contrarium probandum
 æquè inservire possit hoc argumentum: nam
 cum *Scarabæorum* genus ova ponit, quæ
 omnia in *Hexapoda Animalcula* abeunt, quæ
 in *Scarabæos* tandem mutantur. His adde-
 re liceat, quod ingeniosus ille *Rerum natu-*
ralium exquisitor D. *Jac. Petiver* in *Gazophyla-*
cio suo *Tab. 1. fig. 5.* *Cochiniliæ* in omnibus suis
 formis figuras exhibuit: scil. *Hexapodis*, *Aure-*
liæ, & *Scarabæi*.

Pag. 394. lin. 17. subjunge:

XXV. De *Blatta*.

A. *Blatta Offic. foetida Mouffet. Charlt. Ex. Al-*
drov. Jons. Insect. Mer. pin. Scarabæus im-
pennis tardipes Gazophylac. Nat. & Art. Tab. 24.
fig. 7. Schabe / Motte / langsam kriechender
Wurm. In cellis vinariis reperitur. *Vires.*
 Cum oleo decocta aurium dolores instillatu
 mitigant. *Diosc.*

SECTIO

SECTIO SECUNDA.

De Exanguibus majoribus.

Exanguia Mollia, sive Mollusca.

Pag. 496. lin. 18. subjunge:

II. De Lepore marino.

Lepus Marinus Offic. Charlt. Ex. marinus primus Aldrov. Jons. See: Hase. Maris incola est, Loligini parvæ similis est describente Dioscoride. Vires. Per sese tritus, aut cum Urtica marina illitus capillos evellit. Diosc.

APPENDIX.

Zoophyta Exanguia Mollia.

Zoophyta sunt, quæ nec animalium, nec plantarum, sed tertiam ex utroque naturam habent, & ut Aristoteles loquitur, τὰ ἡμεροποιέζοντα φύτῃ ἢ ζώῳ, quæ ambigunt inter plantam & animal, quæ Plantanimalia dici possunt. C. B. Pin.

III. De Pulmone marino.

A. Pulmo marinus Offic. Aldrov. C. B. Jons. See: Lunge. Mari innatat. Colore est crystalli in modum pellucido, cum cœruleo misto, substantia tam fragili, ut vix è mari integer eximi queat. Vires. Podagras per-

nionesque emendat Pulmo marinus recens tritus & illitus. Diosc.

IV. De Urtica marina.

Urtica dicta, quod admota contrectantis manum pungat. Plin.

A. Urtica marina Offic. Aldrov. Charlt. Ex. Jonsf. marina 5. & 6. Rondeletii C. B. Urticæ vel Pulmonis marini species Mer. Pin. See-Nessel. Aquis innatat æstuque maris in litore sæpe rejicitur. Corpora sunt pellucida rotunda compressa gelatinæ in modum cum venis rubris intermixtis. Vires. Cum Lepore marino viribus convenit.

Exanguia Testacea.

Turbinata.

VIII. De Buccino.

Pag. 504. lin. 1. post verbum [ostendimus] adde:

Clonia Offic. est media pars circa quam testæ volumen claviculatim intorquet. Vires. Cremata simili modo Purpuris Buccinisque facultatem urendi consequuntur. Diosc.

Bivalvia.

X. De Ostreo.

Pag. 505. lin. 29. post verbum [est] adde:

3. **F**Oetus, i. e. Vesicaria marina Offic. J. B. Chab. Cat. Angl. Pila marina velut ex am-
pullis

pullis constans ad spumæ similitudinem C. B. Ein See-Ball. Hæ æstu maris in litora sæpe rejiciuntur. 4. *Testa petrificata*, i. e. Lapis Ostracites *Offic.* Ostracites *Laet. Boet.* maximus rugosus & asper *List. H. A. A. Plot. H. Ox. Tab. 4. fig. 19.* major crassiusculus, vulgari Ostreo non absimilis *Lud. Lithog.* Testæ similitudinem habet, crustosus & in laminas fissilis. In fodinis & glareosis reperitur.

Pag. 506. lin. 6. junge:

Ostracite utuntur mulieres pumicis loco ad pilos auferendos. Potus in vino menses fluentes sistit. A purgatione sumptus conceptionem prohibet. Ad nomas, & mammarum inflammationes imponitur utiliter. *Diosc.* Cum floribus Chamæmeli sumptus Lithontripticum insigne æstimatur.

Pag. 508. lin. 9. subjunge:

XV. De Pectunculo.

A. Pectunculus *Offic. Charlt. Ex.* vulgaris, albidus, rotundus, circiter 26. striis majusculis, & planioribus donatus *List. H. A. A.* capite minore, rotundiore, & magis æquali margine *List. H. C.* Concha striata prima *Aldrov.* Eine Muschel. Passim in littore arenoso magna copia reperiuntur. *Usu.* Caro in culinis, testa in Officinis. *Vires.* Caro gratissimi saporis est, tam cruda quam cocta. Ex testa usta & in cinerem redacta dentifricia optima conficiuntur.

XVI. De Tellina.

A. Tellina *Offic.* *Aldrov.* *Jons.* *Charlt.* *Ex.* maris Italici *Bonan.* intus ex viola purpurascens, in ambitu serrata *List.* *H.* *A.* *A.* subfusca angustior intus purpurascens *ejusd.* *H.* *C.* Bräunlichte kleine Schnecke. In mare capiuntur. *Vires.* Recentes alvo utiles, sed maximè jus earum. Salitæ uruntur, tritique in cinerem & cum cedria instillatæ, avulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur. *Diosc.*

XVII. De Chama.

CHama *Offic.* *Charlt.* *Ex.* ab altero tantum latere ferè naturaliter hiantibus *List.* *H.* *C.* Chama, alio nomine Glycymerides magna, hoc est, Chama magna dulcis *Bonan.* Chama Glycymeris *Aldrov.* *Rondel.* *Jons.* Grosse Muschel/ Bastart-Muschel. In mare Iberico reperitur. *Vires.* Chamarum aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum jus, alvum ciet; id cum vino assumitur. *Diosc.*

XVIII. De Farragine.

A. Farrago *Offic.* *Aristot.* Australis, Alcyonium secundum Dioscoridis *C.* *B.* Vesicaria marina nigra, Farrago Aristotelis quorundam *J. B.* *Chab.* Mytilorum aliorumve testaceorum foetura nobis videtur.

Exan-

Exanguia Crustacea.

Pag. 508, post. lin. ult. adde;

XX. De Astaco marino.

A. Astacus Offic. Aldrov. marinus communis
Jons. marinus *Mer. Pin. Charlt. Ex.* See:
Krebs / Humber. in mari capiuntur. *Vires.*
 Caro multum nutrit, undè in Phthisi com-
 mendatur. Crusta seu Testa cremata in vino
 pota Renes expurgat, & Calculos frangit.

XXI. De Squilla.

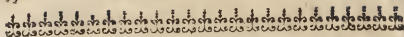
A. Squilla Offic. *Jons. Charlt. Ex.* parva *Mer. Pin.*
 parva *Rondeletii Aldrov. Barnat/ Barnel/*
Pleine See: Krebs oder Krabbe. In mari capiun-
 tur. *Vires.* Cum Astaco viribus convenit.

Pag. 509. lin. 2. deleatur verbum *marinus*
 cujus loco lege *Pagurus.*

Pag. 509. lin. ult. junge;

XXIV. De Echino Marino.

A. Echinus marinus Offic. *Mer. Pin. Aldrov.*
Jons. Ein See: Igel / Hochel. In alto mari
 capiuntur. *Vires.* Stomacho ventriq̃ue uti-
 lis est; urinam cit. Hujus testa cruda inassa-
 ta commodè medicamentis admiscetur, quæ
 Pforas abstergunt. Crematæ verò cinis sor-
 dida ulcera expurgat, luxuriantem carnem
 reprimat.

CLASSIS SECUNDA.

De

Animalibus Sanguineis.

SECTIO PRIMA.

De Piscibus.

*De Piscibus Anguilliformibus, seu
lævibus, lubricis.*

Pag. 512. post lin 12. adde:

I. De Lampetra.

Lampetra figura oris rotunda seu ovali, foramine in summo rostro, pinnarumque tum ventralium tum branchialium carentia ab aliis omnibus sui generis, hoc est longis & lubricis piscibus, facile distinguitur. R. Ichthy. p. 104.

A. Lampetra Offic. Rondel. Jons. major Aldrov. R. Ichth. Salvia. Mustela sive Lampetra Bellonii Gesn. Sine Lamprete. In fluminibus majoribus, quæ è mari subeunt, frequens reperitur. Usu. Caro. Vires. Caro venerem stimulat, multum nutrit.

II. De

II. De Serpente marino.

Serpens marinus Offic. Aldrov. Gesn. Rondel. Bellon. Salv. Jons. Charlt. Ex. See-Schlange. In mari Mediterraneo reperitur. Ufu. Caro. Vires. Cum radice Lili Urinæ incontinentiam juvat. Plin.

Pag. eadem post lin. 2. adde:

IV. De Remora.

Remora Offic. Aldrov. Imperat. Charlt. Ex. Jons. Iperuquiba & Piraquiba Brasiliensibus Margg. Saugend Fisch / Schiff-halter / Schiff-hemmer. In alto mari reperitur. Vires. Venerem inhibet, Abortus prohibet, foetumque ad maturitatem continere creditur. Aldrov.

Pag. 513. post lin. 3. adde:

VI. De Siluro.

Silurus Offic. Rondeletii Gesn. Glanis Aldrov. Salv. Wells / Weller / Scheid / Scheiden. In Danubio flumine, &c. reperitur. Ufu. Caro. Vires. Recens in cibo nutrit & facilem præbet alvum, sale verò conditus, minimum suppeditat alimentum: arteriam expurgat & vocem expedit. Illita saliti caro aculeos & infixæ corpori spicula extrahit. Muria ejus incipientibus dysenteriis prodest, si in defidentium fœtus adjiciatur: fluxiones siquidem ad summa cutis elicit: ischiadicis infusa medetur. Diosc.

Pag.

De Piscibus corpore contractiore vel saltem non admodum lubrico, qui pinnis ventralibus carent.

VIII. De Hippocampo.

Hippocampus *Offic. Rondel. Aldrov. Mouffet. Jons. Charlt. Ex. See-Ros.* In mari Mediterraneo capiuntur. *Vires.* Cremati cinis exceptus cum Liquida pice, Axungia, seu Amaracino Unguento illitus, Alopecias replet. *Diosc.* Remedium adversus Canis rabidi morsum, *Ælian.*

IX. De Acu.

Acus *Aristot.* secunda species *Rondel.* secunda Species *Rondeletii Gesn.* Acus *Aristotelis Aldrov. Jons. Typhle, sive Typhline Antiquorum Bellon. Horn-Fisch / Pfeffer-Fisch.* In mare Adriatico invenitur. *Vires.* Cinerem in potu ad stillicidium urinæ commendat, *Galen.*

Pisces non aculeati tribus in dorso pinnis donati.

Quamvis lapides seu ossicula Dentalio in Officinis Pharmacopolarum similia in capitibus Asini Antiquorum dicti observentur,
ut,

ut & Afelli mollis; & ut opinor, in reliquis hujus generis omnibus: verum tamen seu genuinum ex Afello majore desumitur. Quocirca Synonyma omnia Prioris mei libri p. 656, dele, & eorum vice substitue.

X. De Afello.

1. **A.** Afellus *Offic. Jonsf.* major *Charlt. ex.* major vulgaris *R. Jæb.* Merlucius, Cabeliau *Mer. Pin.* major vulgaris, Belgis Cabeliau. Morhua vulgaris (maxima Afellorum species) *Bellon.* Morhua vel Molva altera *Aldrov.* Molva, vel Morhua altera minor *Rondel. Gesn.* Frischer Cabeliau. Stockfisch.

A. 2. Oniscus *Offic.* Afellus mollis major, seu albus *R. Itby.* mollis *Jonsf. Tab. 2. Mer. Pin.* An merlanus *Rondel. Wheirings.* Kleine Rotscheer. In mari reperitur. *Usu.* Caro, Jecur. *Vires.* Caro omnes gentes & judicant, & sentiunt esse saluberrimum. *Turn.* Jecur in Phthisi commendatur.

Pag. 514. lin. 19. lege:

Pisces non aculeati quibus unica in dorso pinna marini.

Pisces non aculeati, quibus unica in dorso pinna, fluviatiles & edentuli.

XVIII. De Leucisco.

A. Leuciscus Offic. Bellon Jons. Charlt. ex Aldrov. Mer. Pin. secundus Rondel. Leucisci secunda species Rondeletii Gesn. Heut. nig. In fluviis reperitur. Ufu. Caro in Culinis. Pinguedo & Fel in Officinis. Vires. Caro mollis suavisque est. Pinguedo aurium doloribus succurrit, & cum Felle ejusdem permista oculorum caliginem abstergit. Rondel.

XIX. De Rutilo.

A. Rutilus Offic. R. Ictb. sive Rubellus fluviatilis Gesn. fluviatilis Gesneri Jons. sive Rubellus fluviatilis Charlt. ex. sive Rubellus Mer. Pin. Phoxinus alter Rondel. Une Rosse Bellon. Roth-Jedern/Plöze/Moddow. In fluviis frequens est. Ufu. Caro. Vires. Ad venerem excitandam à quibusdam æstimatur.

Pisces non aculeati quibus duæ in dorso pinnae eriguntur.

XX. De Genere Thinnino.

Notæ sunt, præter pinnas insigniores pinnula aliquot exiguae propè caudam summo dorso & in corpore innascentes. R. Ictb. pag. 176.

A. 1. Thunnus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Thynnus, seu Thunnus Bellon. Gesn. Orcynus Rondel. Ein Thunnin oder Spansche Maifrel.

cfrel. In alto mari invenitur. *Vires.* Conditanei Thunni caro sumpta iis auxiliatur, quos vipera, nomine præster momorderit: sed oportet vinum quàm plurimum subinde cogantur haurire, ita ut vomitione reddatur. Contra Acrimonias esitatorum maxime valet; canum morsibus utilissimè illinitur. *Diosc.*

A. 2. Scomber *Offic. Rondel. Bellon. Gesn. Aldrov. Charlt. ex. Jons.* Scombrus *R. Ichthy. icon.* Ein Makrel oder Macarel. Maris incola est. *Vires.* In Ictero commendatur. Jecur obstructions juvat. *Ælian.*

Pag. 520. post lin. 16. adde:

XXII. De Gobio.

A. Gobius niger *Offic. Bellon. Rondel. Jons. niger Rondeleti Aldrov. Gesn. marinus Charlt. ex. marinus fluviatili viridior, & maculis magis respersus Mer. Pin. Go vel Gobius marinus R. Ichthy. Icon.* Ein Meer Cob. See Quappe. See Altraup. In rupibus marinis capitur. *Vires.* Afflus & sine sale mansus, Dysenterias, Lienterias & nimia egerendi desideria, quæ cum dolore fiunt, sanat. *Syn. Seth.* Illitus contra serpentium canumque morsus auxilio est. *Diosc.*

Pisces spinosi quibus pinnarum dorsalium radii aliqui aculeati sunt.

§ Pisces aculeati duabus in dorso pinnis, anteriore autem spinis radiata.

Pag. 521. post lin. 16. subjunge:

XXV. De *Milvo*.

Milvus Offic. Bellon. Salvian. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Milvago Flin. Hirundo Rondel. Gesn. Pirabebe prima Pison. Venz Oppian. Ein fliegend Roth: Fisch. In Oceano, & in mari Mediterraneo plurimi habentur. Usu. Fel. Vires. Oculorum caliginem abstergit.

XXVI. De *Mullo*.

Mullus Offic. Bellon. minor Salv. barbatus Rondel. barbatus Rondeletii Gesn. Aldrov. barbatus minor Charlt. ex. Jons. Kleine Barbe oder Barne. Roth: Bart. In mari Mediterraneo reperitur. Usu. Caro. Vires. Mullorum assiduo cibo aciem oculorum hebetari constat. Is marini Draconis, Aranei & Scorpionis moribus medetur, si crudus atque dissectus admoveatur. Diosc.

XXVII.

XXVII. De Uranoscopo.

URanoscopus Offic. *Aldrov. Jons. Salv. seu*
Cœli spectator Charlt. ex. Callionymus
vel Uranoscopus Rondel. vel Uranoscopus Ron-
deletii Gesn. ὑπερονοίτρος Oppian. Ein Himmels
Gucker. Stern-Gucker. In mari Mediterra-
neo frequens capitur. Usu. Fel. Vires. Præ-
sens ad Oculorum suffusiones remedium esse
æstimatur.

XXVIII. De Dracone Marino.

A. Draco marinus Offic. *Bellon. Draco Jons.*
marinus & Trascina Salv. sive Araneus
Plin. Rondel. Gesn. Araneus Charlt. ex. alter
Aldrov. See, Drache. In Oceano nec non
mari Mediterraneo capitur. Usu. Cineres re-
centes è capite. Ossa. Vires. Recentis è ca-
pite cinis, contra omnia venena prodesse,
affirmat Rondel. Ossibus scarificatis gingivis
dentium dolores sedari scribit Plin.

XXIX. De Umbra.

UMbra Offic. *Salvo Rondel. Gesn. marina Al-*
drov. Chromis Bellon. Charlt. ex. Sciœna
sive Umbra Jons. Schatten-Fisch. See, Brachs-
men. Mager-Fisch. In mari Mediterraneo capi-
tur. Usu. Ossa in capite reperta, Lapides Um-
brarum Officinis dicti. Vires. Ad dolorem
colicum commendantur. In Gallia aurifices
argento inclusos vulgo divendere solent, ap-
pel.

pellantque *Pierres de Colique*, quasi lapides colicis utiles. Ajunt enim gestatos ac collo appensos, non solum colicos dolores abigere, sed etiam vetare, ne amplius redeat. *Bellon.*

XXX. De Coracino.

COracinus Offic. *Rondel. Aldrov. Charlt. ex. Jons.* *Corvinus Salv. Corvo R. Ith. icon. Kappen. Ein Rab.* Cum priore capitur. *Uss.* Ossa in capite reperta, Lapidēs Coracini Officinis dicta. *Vires.* Ad Nephriticum dolorem vel Colicum à vulgo æstimantur, ab aliis etiam ad morbum regium. *Rondel.*

Pisces aculeati unica in dorso pinna, radiis anterioribus spinosis posterioribus mollibus.

XXXI. De Melanuro.

Melanurus Offic. *Aldrov. Rondel. Bellon. Gesn. Salv. Charlt. ex. Jons. Schwarz. Schwanz. Ruhlbarsh. Ein Brandt. Fuchs.* In mari Mediterraneo reperitur. *Vires.* Assus visum acuit, jus verò Colicos sanat, teste *Kiranide.*

XXXII. De Mæna.

Mæna Offic. *Rondel. Bellon. Gesn. Aldrov. Charlt. ex. Jons. Houting. Caccarell.* In mari Mediterraneo etiam reperitur. *Vires.* Ex capitibus cinis, si illinatur, callosas sedis rimas abo-

abolet. Ejus etiam garam oris putrilagines collutione sedat. *Diosc.*

XXXIII. De Smaride.

SMaris *Offic. Rondel. Bellon. Gesn. Jons. Charlt. ex. Weisser Houting. Weiß Cackarell.* Maris Mediterranei incola est. *Vires.* Saliti caput exustum, excrecentes ulcerum oras pulvillosque reprimat, nomas cohibet, thymos clavosque absumit. Caro non secus ac sal-famentum prodest à Scorpione percussis, aut à cane demorsis. *Diosc.*

XXXIV. De Turdo.

1. **A.** Turdus *Offic. Charlt. ex. secundus Aldrov. Jons. vulgatissimus R. Ich. primus, Rondel.* Eine Meer-Drossel oder See-Pfau. In Oceano etiamque mari Mediterraneo reperitur. *Vires.* In Epilepsia & Pleuritide commendat *Trallian.*

A. 2. Merula *Offic. Salv. Rondel. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Turneri Mer. Pin. Turdus niger R. Ich. Roch-Fisch. Meer-Schley.* In Oceano reperitur. *Vires.* In curatione Epilepsiae & dysenteriae hepaticae ex intemperie frigida exhiberi jubet *Trallian.* In distemperantia hepatis & in febricitantibus commendat *Plin.*

XXXV. De Julide.

Jullis *Offic. Salv. Rondel. Aldrov. Gesn. Bellon. Jons. Charlt. ex. Regenbogen-Fisch. Jünckerlein. Dor-*
Y 3
fella.

342 PHARMACOLOGIA,
fella. Circa Genuam frequens est. *Vires.* Jus
alvum emollit, & urinas ciet. *Plin.*

XXXVI. De Scorpio Marino.

SCorpius marinus *Offic.* Scorpius *Aldrov.*
Jons. *Salv.* major *Rondel.* *Gesn.* Scorpio
Charlt. ex. Grosser Scorp-Fisch. In mari
Mediterraneo reperitur. *Usu.* Fel. *Vires.* Ad
Iussiones oculorum, albuginem & hebetudi-
nes convenit. *Diosc.*

XXXVII. De Aspredine.

A Cernua *Offic.* fluviatilis *Bellon.* *Gesn.*
Charlt. ex. Aspredo Caii; Aurata fluvi-
atilis *Trag.* Perca fluviatilis minor *Aldrov.* *Jons.*
fluviatilis minor Aurata *Tragi* *Gesn.* Kulsparß.
Kausparß. In rivulis majoribus Angliæ. *Usu.*
Officula in capite reperta. *Vires.* Adversus
calculos renum, & quæ in costis alibi ve-
sentiuntur dolores pungentes commendat
Gesn.

Pisces Cartilaginei.

Bag. 521. lin. ult. subjunge:

§ De Cartilagineis planis.

XXXVIII. De Pastinaca marina.

A Pastinaca *Salv.* marina *Offic.* *Charlt. ex.*
marina lævis *Bellon.* marina lævis Bello-
nii

nii *Aldrov. Jons. marina prima Rondel. Aquila*
piscis, seu Pastinaca marina Mer. Pin. Ein
Weilstert. Gist Roche/ Stachel-Roche. In
alto mari reperitur. Usu. Jecur, Aculeus qui
ejus cauda enatus. Vires. Jecur ad pruri-
tum conferre prædicant, in oleo decoctum
lichenas & lepras tollit. Wotton. Aculeus
adversus squamis reflectitur, dentium dolores
mitigat, nam eos frangit & evocat. Diosc.

XXXIX. De Raia.

A. Raia Offic. clavata *Aldrov. Rondel. Gesn.*
Mer. Pin. Charlt. ex. clavata prima Jons.
Ein Roche. In Oceano reperitur. Usu. Caro,
Jecur, Fel. Vires. Caro Venerem stimulat,
analeptica est. Jecur easdem vires obtinet
Fel oculorum caliginem abstergit, pruritum
sanat.

XL. De Squatina.

A. Squatina Offic. *Aldrov. Salv. Jons. Charlt. ex.*
Rondel. Gesn. Ein Engel-Fisch oder Meers
Engel. In Oceano Brittanico & alibi capi-
tur. Usu. Ova, Coria, Cinis. Vires. Ova
exiccata ad sistenda alvi profluvia multum
conferre experientia compertum piscato-
rum, qui iis ad omnes alvi fluores utuntur.
Rondel. Ex cute optimum fit in psora & sca-
bie smegma, ejusdemque cinis contra alope-
ciam & ulcera capitis manantia prodest.
Aldrov.

XLI. *De Torpedine.*

Torpedo Offic. R. *Isth. Aldrov. Salv. Rondel. Jonf. Charlt. ex. Gesn.* Ein Zitterling. Schläfer oder Krampffisch. In mari mediterraneo reperitur. *Vires.* Diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet, eadem apposita everfam sedem prociduamque coeracet. *Diosc.*

De Cartilagineis longis.

XLII. *De Cane Carcharia.*

A. Canis Carcharias Offic. *Charlt. ex. Gesn.* Carcharius, feu Lamia *Rondel.* Canis *Aristoteli Aldrov. Jonf. Percz. Fisch. Grosser Hundt. Fisch.* Tum mari Mediterraneo, tum in Oceano reperitur. *Usu.* Dentes Serpentes, & dentes ejusdem petrifacti *Glossopetræ Offic. dicti. Vires.* Dentes adversus venena æstimantur: eos mulierculæ è collis puerorum suspendunt, quoniam dentitionem juvare vulgò creduntur, puerorumque arcere pavores. *Rondel. Glossopetræ* vim alexipharmacam obtinere à quibusdam creditur.

De Piscibus Cetaceis.

Pag. 523. lin. ult. subjunge:

XLV. *De Delphino.*

A. Delphinus Offic. *Aldrov. Rondel. Gesn. Charlt. ex. Jonf.* Ein Delphin oder Meers Schwein.

Schwein. In Oceano Britannico & alibi invenitur. *Ufu.* Jecur, Cinis, Venter, Adeps. *Vires.* Venter siccus & tritus in potu Spleneticos sanat. Jecur assum & in Cibo sumptum tertianam, quartanamque & omnem nocturnum typhum integrè sanare asserit *Kirani*. Cinis inter medicamenta quæ Lichenas & Lepras tollunt, enumeratur à *Plinio*. Adeps medetur Hydropicis liquatus & cum vino potus. *Idem.*

XLVII. De Cete.

Pag. 524. dele vocem *Orca* omniâque synonyma in 2. 3. & 4ta lineis sequentibus, ut ad *Sperma Ceti* minimè pertinentia & sequentia adde:

1. **A.** Cetus *Offic.* *Clus. exot.* Balæna *R. Ich. icon.* Tab. fig. 3. *Jons. icon.* Tab. 42 macrocephala bipennis *Sib. Obs.* Balænarum tertium genus *Purchas.* Trompa *Park.*

Præter prædictas duæ aliæ Cetorum species à *D. Sibbald.* *E. A.* recensentur in quorum capitibus *Sperma Ceti* invenitur.

Pag. 526. lin. 5. dele verbum *Cetus Offic.* & in ejus loco substitue Balæna *Offic.*

Alia præterea aliquot Piscium species à *D. Salmon* in *Pharmacopœia* sua *Londinensi* memorantur, ut v. g. *Cyprinus latus*, *Alausa minor*, *Alburnus Liparis Apue* *Corbitæ*, *Aquila marina*, *aurita*, *Conger*, *Clupea*, *Cuculus*, *Lavaretus*, *Lyra*, *Locha*, *Orbes*, *Passer* & *Rhombus*: quibus cum

nullæ vires medicæ attribuantur, sed usus duntaxat culinares, plura de iis dicere superfedeo nomina sola sufficere existimans.

SECTIO II.

De Avibus.

Aves aquaticæ fissipedes maximæ.

Pag. 529. post lin. 21. adde:

Aves aquaticæ fissipedes Piscivoræ.

Pag. 530. post. lin. 4. adde:

II. *De Ardea.*

2. **A**sterias Offic. Ardea stellaris R. Ornith. Gesn. Charlt. ex. Ardea asterias sive stellaris Aldrov. Jonsf. Taurus Plin. Butorius & Botaurus recentioribus: Ocnus Aristotel. Ein schöner blauer Reiger. Rohrdommel. Stern. Reiger. Juncetis, arundinaceis, &c. latitat. Ussu. Cutis, Plumæ, Vires. Ustæ Hæmorrhagias sistunt.

Pag.

Pag. 530. post lin. 22. adde:

Aves aquaticæ limosugæ.

IV. De Scolopace.

A Gallinago Offic. Scolopax R. Ornith. Charlt. ex. Scolopax sive Perdix Rustica Aldrov. Jons. Rusticula, vel Perdix rustica major Gesn. Rusticula major Mer. Pin. Eine Schnepff. Schnepff. Huhn. Holtz. Schnepffe. In aquosis gaudet. Usu. Cineres. Vires, Lithontriptici æstimantur.

V. De Pluviali.

G Lottis Offic. Baltn. Gesn. Limosa Venetorum ejusd. Pluvialis major Aldrov. major Aldrovando Jons. Charlt. ex. Ein groß Wasser. Huhn. In aquosis gaudet. Usu. Fel. Vires. Oculorum morbis medetur. Gelatina carnis Analeptica æstimatur.

Aves aquaticæ fissipedes Insectivoræ.

VI. De Vanello.

A Vanellus Offic. Charlt. ex. Mer. Pin. Jons. Gesn. Capella sive Vanellus Aldrov. R. Ornith. Ein Gwiß. Riwiß. In aquosis etiam gaudet. Usu. Cineres, Cor, Cutis. Vires. Cineres in vino poti colicos juvant, & in Cataplasmatis forma applicata, Canis rabidi mor-

morsus sanant. Cor dolorem lumborum mitigat. Cutis in cephalalgia æstimatur.

Aves aquis innatantes fissipedes, quibus digiti nullis ad latera membranis augentur.

VII. De Gallinula.

Gallinularum notæ characteristicæ, quibus ab aliis avium generibus distinguuntur, sunt, Caput parvum, Corpus ferè aductum, gracile & ad latera compressum: Rostrum breve & modicè inflexum: Alæ breviusculæ, concavæ & Gallinaceis similes: Cauda perbrevis: Crura longa: Digiti longissimi: Volatus breves. R. Ornith. p. 232.

A. Gallina aquatica Offic. Gallinula chloropus major. Aldrov. R. Ornith. Jons. chloropus Charlt. ex. Ein Wasser-Huhn. In piscinis juxta nobilium ædes plerunque victitat. Usu. Ventriculus, plumæ eorúmque cineres. Vires. Ventriculus in Asthmate commendatur. Fumus plumarum contra Passionem Hystericam æstimatur. Cineres ejusdem ulcera vetera, & fistulas siccant.

Aves natatrices fissipedes digitis ad latera membranis auctis.

VIII. De Fulica.

A. Fulica Offic. Aldrov. Jons. Gesn. Cotta major, sive Calva Charlt. ex. Phalaris Kiranid.

id. Mergus niger & Pullus aquaticus *Albert.*
mag. An Cotta, five Cutta Anglorum *Aldrov.* *Jons.* Ein schwarzer Taucher. Rohr- Hân-
 ein. Locis palustribus & stagnantibus de-
 ectatur. *Ufu.* Caro, Cor. *Vires.* Cor in E-
 pilepsia commendatur. Caro contra ictus A-
 caneorum in usu est.

Aves palmipedes angustirostræ.

IX. De Mergo.

Rostris angustis, in extremo aduncis, serratis à
 reliquis Palmipedibus tetradactylis digito postio
 soluto differt.

A. Mergus *Offic.* Merganser *Charlt. ex. Jons.*
Aldrov. Fœmina R. *Ornith.* mergus cirratus
 longiroster major *Aldrov. Harl. Bellon.* Ein
 langschnäblichter Taucher. Mergigel. In oris
 maritimis reperitur. *Ufu.* Jecur. *Vires.*
 inveteratum autem sale mergi jecur ex hy-
 romelite binis ligulis potum, secundas pel-
 t *Diosc.* Id assatum cum oleo, & modico
 ale datum, mirificè conferre à rabido cane
 morsis afferit *Ætius.* Avis totum assum & in
 cibo sumptum elephantia & spleni medetur.
 sanguis ejus antipharmacum est, & feris ve-
 enatis resistit. Ova dysenteriam, & renes &
 stomachum sanant. *Kiranid.*

X. De Laro.

Arus palmipes est, Roistro oblongo, angusto, acuto,
 ac parumper in extremo recurvo; naribus ob-
 longis;

longis; alis longis & validis, cruribus breviusculis, pedibus parvis, Sc. R. Ornith. p. 261.

A. Larus Offic. major Aldrov. hybernus Baltn. major Aldrovandi R. Ornith. fuscus sive hybernus ejusd. Eine Mewe. See Mewe. Hohle Brod. In rivulis salis gaudet. Ussu. Cerebrum, Cor, Ventriculus. Vires. Cerebrum siccatum Epilepsiam curat. Aurelian. Cor in partu difficili commendatur. Ventriculum & concoctionem juvat. Kiranid.

Aves palmipedes cruribus brevioribus Latirostræ.

Pag. 532. lin. 10. adde:

XIII. De Vulpanfere.

A. Vulpanfer Offic. Aldrov. Charlt. ex. sive Chenalopex Jons. Tadorna Bellon. Chenalopex, Vulpanfer Mer. Pin. Tadorna Bellonii Vulpanfer quibusdam R. Ornith. Eine Fuchs, Gans. Ein Lümme. In maritimis observatur. Ussu. Adeps. Vires. Contra Herpetes & tumores faciei à quibusdam commendatur.

Aviculæ rostris longissimis seu Piscivoræ.

Pag. 533. post. lin. II. adde:

XVI. De Merope.

Merops Offic. Aldrov. Bellon. Jons. Charlt. ex.
sive Apiaſter R. Ornith. Ein Bienen-Träſß o:
der Bienen-Freſſer. In Creta & Italia frequens
reperitur. Uju. Avis ipſa, Cor, Fel. Vires.
Merops & Cor ejus, Cardiacos, ictericos &
ſtomachicos juvant; Fel cum melle & ſucco
Rutæ oculorum ſuffuſionem ſanare tradit
Kinarid.

Aviculæ rostris tenuibus seu Inſectivoræ.

XVII. De Alauda.

Pag. 533. lin. 19. & 20. dele Aldrov. Geſn. vulga-
ris R. Ornith. pag. 149. cujus in loco
ſubſtitue:

Criſtata Geſn. Aldrov. criſtata, Viennæ Au-
ſtriæ viſa & deſcripta R. Ornith. p. 151. Geſ-
ſamite Lerche.

Pag. eadem Galeritæ viribus adde:

Hæc aſſa & in cibo ſumpta cæliacos adju-
vat. Dioſc.

XVIII. De Hirundine.

Pag. 534. lin. 16. subjunge:

2. **A.** Apos Offic. Aldrov. Jons. Gesn. major Turn. Charlt. ex. Hirundo apus R. Ornith. Mer. Pin. Spiren / Rhein: Schwalben / Mauer: Schwalbe. Æstate in Anglia venit. Ufu. Avis ipsa. Vires. In vino sumpta tormina sanat. Plin.

3. Hirundo Indica Offic. maritima Aët. Philosoph. Lond. n. 285. pag. 1396. Sinensis nido eduli Bontii R. Ornith. p. 157. Hirundo Chinensis Bont. pag. 66. An Hirundo exotica aquatica Jons. Mantiss. Indianische Wasser: Schwalbe. In maritimis Chinensibus. Ufu. Nidus semi-hemisphæricæ figura, ovi Anserini magnitudine, pellucidus, substantiâ ichthyocollam referentē. Vires. Venerem stimulat.

XIX. De Rubecula.

A. Rubecula Offic. Jons. Charlt. ex. Gesn. sive Erithacus Aldrov. R. Ornith. Ein Rohtfleckchen / Rohtbrüstlein. Ufu. Avis ipsa. Vires. Venerem stimulare à quibusdam æstimatur.

XX. De Luscinia.

A. Luscinia Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. seu Philomela R. Ornith. seu Lusciniola Mer. Pin. Eine Nachtigall. Ufu. Caro, Fel. Vires. Caro in Cachexia prodest, cerebrum confortat. Fel cum Melle illitum, visum perfectè acuit. Kiramid.

XXI. De *Ficedula*.

A. *Ficedula* Offic. Charlt. Ex. *Atricapilla* Jonsf. sive *Ficedula* Aldrov. R. Ornith. p. 162. Ein Schnepfflein/Wüstling. Usu. Avis ipsa. Vires. *Ficedula* in cibo aciei visui medicamentum præbet. Diosc.

Aviculæ magnis crassis & validis rostris seu Phytivoræ.

Pag. 536. post lin. 3. adde:

XXV. De *Rubicilla*.

A. *Rubicilla* Offic. Charlt. Ex. *Mer. Pin.* seu *Pyrrhula* Aldrovandi R. Ornith. *Pyrrhula* seu *Rubicilla* Aldrov. Jonsf. *Byrriola* Scalig. Ein Blut-Finck. Usu. Caro. Vires. In Colicos affectus à quibusdam æstimatur.

Pag. eadem lin. 10. adde:

XXVII. De *Carduele*.

A. *Carduelis* Offic. R. Ornith. Aldrov. Gesn. Jonsf. Charlt. Ex. *Aurivittis* Turner. *Chrysomitris* & *Avis Jovis* quibusdam. Ein Stieglitz/Distel-Finck. Usu. Avis ipsa. Vires. Assa & in cibo sumpta, Iliacos & Colicos perfectè curat. Kiranid.

XXVIII. De *Linaria*.

A. *Linaria* Offic. Aldrov. Gesn. Jonsf. *Mer. Pin.* Charlt. Ex. *vulgaris* R. Ornith. p. 190. Ein
Z Hen

Henferling / Iferfen. *Ufu. Caro. Vires. Ana-*
leptica à quibusdam æstimatur, Calculos è
Renibus & Vesica expellit.

Aves rostro & unguibus minùs
 hamatis majores.

§. **Aves** majores rostris crassis,
 validis & longiusculis rectis.

Pag. 537. lin. 12. subjunge:

XXXI. *De Monedula.*

A. Monedula *Offic. Jons. Charlt. Ex. Graculus*
vel Monedula Turn. Mer. Pin. Monedula
sive Lupus R. Ornith. Aldrov. Eine Thale oder
Dale / Thole. Ufu. Caro. Vires. Externe ap-
plicata tumores dissolvit, & Scrophulas ju-
vat.

XXXIII. *De Graculo.*

Graculus *Offic. Charlt. Ex. Argentoratensis*
Aldrov. R. Ornith. Jons. Eine wilde Thale /
Häher. In agro Argentoratensi reperitur.
Vires. Cum Monedula viribus convenit.

Aves

Aves majores rostris brevioribus
aut minoribus donatæ, seu
Granivoræ,

Gallinaceum Genus.

XXVI. *De Gallo gallinaceo.*

Pag. 539. lin. 7. post verbum *Ova* adde:

Lapis in ventriculo reperitur *Lapis Alectorius* in *Officinis* dictus: colore variat, interdum enim Chalcedonio & Cryſtallo obscuro ſimilis eſt, interdum fuscum, vel cinereum colorem habet, interdum ſanguineis venis diſtinguitur: raro, *Plinio* teſte, ſabe magnitudinem excedit.

Pag. 540. ad finem *Vires Galli gallinacei* adde:

Lapis Alectorius Venerem excitat ori incluſus, ſitim ac cordis æſtum ſedat, mulieribus virorum gratiam conciliare, conſtantiam, ac eloquentiam geſtatori tribuere, contraque quævis pericula tutum facere creditur, ſcribit *Boetius*; ſed credat qui vult.

Pag. 541. poſt lin. 18. adde:

XXVIII. *De Meleagride.*

A. Meleagris *Offic.* Gallo pavo *Aldrov. Geſn. Jons. Charlt. Ex. Mer. pin.* Gallo pavo ſive Meleagris & Numidica avis *R. Ornith.* Gallus Indicus quibusdam. *Welſche* oder *Indianiſche*

356 PHARMACOLOGIA,
Türkisch Huhn. *Vires*. Caro Analeptica æsti-
matur, Veneremque excitans.

Pag. 542. post lin. 13. adde:

XXXI. De Attagene.

A. Attagen Offic. Aldrov. Jons. Ex. Bellon. La-
gopus altera Plin. Attageni Aldrovandi
seu Francolino Italorum similis si non eadem
R. Ornith. Ein Hasel-Huhn / Türk-Huhn. In
altissimis montibus reperitur. Usu. Caro, Fel.
Vires. Conceditur purulentis à Tralliano, Ne-
phriticis à Galeno. Cerebrum & genituram
auget. Avicen.

Pag. 543. lin. ult. subjunge:

XXXIII. De Turdis.

NOte omnibus communes sunt, magnitudo inter
Columbas & Alaudas media; Rostrum longitu-
dinis & crassitie mediocris; deorsum modicè infle-
xum; Os intus flavum: Cauda longa; victus ex
baccis & insectis promiscuus. R. Ornith. p. 137.

A. 1. Turdus Offic. Charlt. Ex. primus Aristot.
vulgaris Mer. Pin. Viscivorus minor Bellon.
simpliciter dictus Aldrov. Jons. simpliciter di-
ctus sive Viscivorus minor R. Ornith. Ein Zies-
mer oder Krammetz-Vogel. *Vires*. Myrtorum
baccis farti & assi ventris profluvio laboran-
tibus exhibentur Plin. Bellon. Tempore pestis
in aceto macerati laudantur Alexand. Bened.
Pulverem adversus Napellum commendat
Gainarius.

A. 2.

A. 2. *Merula* *Offic.* Aldrov. *Jons.* Charlt. *Ex.* Mer. pin. Gesn. vulgare R. *Ornith.* Collyrion Turn. Eine Umsel / Merl. *Usu.* Avis ipsa, Stercus. *Vires.* Avis inassata cum Myrti baccis dysentericis mederi scribit *Plin.* Fimus cum aceto mistus extirpat lentigines. *Jons.*

A. 3. *Sturnus* *Offic.* Aldrov. *Jons.* Gesn. Charlt. *Ex.* vulgaris Mer. Pin. Eine Staar / Sprehe. Circa Turres & altiora ædificiorum culmina. *Usu.* Fimus. *Vires.* Cosmetica æstimatur, ad alphos, pannos, impetiginem & morpheam. *Galen.*

4. *Galgulus* *Offic.* Galbula Aldrovandi seu *Picus* nidum suspendens R. *Ornith.* Icterus *Plin.* Chloreus *Aristot.* Oriolus *Albert.* *Picus* nidum suspendens Aldrov. *Jons.* Ein Widwol / Geelgorst / bey Salmon genandt Gelber Hemmerling. i. e. *Emberica lutea* *Vires.* Ad morbum regium commendat. *Plin.*

Aves rostro & unguibus aduncis
seu Rapaces vel Carnivoræ.

Aves Rapaces diurnæ.

XXXIV. De Aquila.

Pag. 544. pro prima Specie Aquilæ adde:

1. A. *Aquila* *Offic.* Mer. pin. fulva sive Aurea R. *Ornith.* Chrysaetos Aldrov. Gesn. *Jons.* Charlt. *Ex.* Ein Adler / Gilden-Adler. *Usu.* Fel, Ster-

Stercus. Vires. Fel destillatum cum oleo violaceo ad aurium dolorem & tinnitum; fimum ad abortum commendat. *Avicenn.*

Pag. 545. post lin. 9. adde :

XXXVI. *De Buteone.*

A. Buteo Offic. *Jonsf. Charlt. Ex. vulgaris R. Ornith. sive Triorchis Aldrov. Mer. Pin. Ein Bußfahn / Maßweyh / Nüttelweyh. Usu. Testiculi. Vires.* Ex aqua fontis cum melle decocto ad Venerem commendantur. *Jonsf.*

Pag. 546. post lin. ult. adde:

XLI. *De Ulula.*

A. Ulula Offic. *Aldrov. Gesn. Jonsf. Charlt. Ex. Strix cinerea R. Ornith. Eine Eule / Graue Nacht-Eule. Usu. Fel, Adeps, Caro. Vires.* Fel ejus prædicatur ad albugines, suffusiones & caligines. *Adeps* ad claritatem. *Caro* cocta in oleo cui liquato admiscetur butyrum ovillum, & mel ad sananda ulcera valet. *Plin.* In Arthritide à quibusdam æstimatur.

D. Salmon in *Dispensatorio* suo, *Barnaclam, Corvum leguminatum Erythropedem, Fodeam, Jyngem, Oriolum, Pelicanum, Picum marinum, Pluvialem, Psittacum, Puffinum, Querquedulam, Rallam, Sneppam, Turdum exoticum, & Urogallum* memorat, quorum cum vires nullas medicas à quaquam Autore traditas invenio, omisi, ut & *Arquatam Anatem fistularem, Colymbum, Coraciam, Embe-*

Embericam albam, Fringillam, Phœnicopterum & Passerem Canariensem Seplasi ejus, cum varietatibus ejusdem generis, aliisque multis quæ ad Historiam Avium, potius pertinent, quàm ad *Pharmacopœiam* aut *Pharmacologiam*.

SECTIO TERTIA.

De Serpentino Genere.

Pag. 548. lin. 15. subjunge:

III. De Cæcilia.

A. Cæcilia *Offic. Jons.* Cæcilia, Typhlops *Aldrov. Gesn.* Cæcilia Typhlinus Græcis *R. Synop. A.* Typhlops Cæcilia *Mer. pin.* Eine Blindschleiche. *Vires.* In medicina adhibuit *Oswaldus.* Theriaca namque ex Cæciliis & Aqua Theriacali paratum pro sudorifero in Pestilentia exhibebat. *Gesn. Ep.*

IV. De Serpente Indico.

Serpens Indicus *Offic.* Indicus Coronatus, Diademate seu conspicillo insignitus *R. Synop. A.* Cobras de Capello Lusitanis dictus *Garc. ab Hort.* Vipera Indica vittata gesticularis *Cat. Mus. Ind.* Vipera pileata quibusdam *Ind. Indische Haupt-Schlange.* *Usu.* Lapis aut potius Os capitis, *Pedro del Cobra* dictus, figuræ

ovalis, ex uno latere planus, ex altero gibbosus, coloris fusci & splendentis, poris aliquot interspersis. *Vires.* Omnis generis venena expellit, seu intus sumpta, seu exterius applicata: putrefactioni resistit; transpirationem insensibilem promovet, spiritus vitales excitat; Cor recreat, Sanguini fermentationem novam communicat, & Naturæ succurrit in omnibus morbis malignis. *Marl. Ob.*

Quamvis Lapis hic à *Garcia*, *Redi* aliisque descriptus fuerit: Hujus tamen seculi Eruditi de eo differunt, duobus præcipuè in rebus. 1. An sit res naturalis, an factitia? *Kircherus* in *China sua illustrata*, & *Thevenot* in *Relationibus diversorum insigniorum itinerum & navigationum*, in capite serpentis magni Chinenfis inventos fuisse affirmant. *Clar. D. Boyle* in capite Serpentis Africani. Econtra alii affirmant Res artificiales esse, ut *R. P. Boccone* in *Museo di Fisica*. *D. Mead M. D.* eos ossa calcinata, aliaque testacea fragmenta esse supponit. *Thevenotus jun.* cinerum radicum combustarum, & Terræ cujusdam propè *Diu* in *India* inventa.

Altera controversia est de eorum viribus. *P. Kircherus* varia experimenta tradit de earum effectu in extrahendo veneno à morfu viperæ, aliúsve Serpentis instillato. Idem confirmat clarissimus *Boyleus* experimento in Fele juvene facto, *Tractatus de medicinis specificis*. Item *D. Clayton* in *Narratione de Virginia*,
At.

Act. Philosoph. n. 210. scribit se præsentem fuisse cum prædictus D. *Boyl* idem experimentum tentavit in variis Pullis, qui omnes sanati sunt. D. *Havers* M. D. salutarem ejus effectum in cane vidisse ait. Quinetiam D. *Tyson* M. D. in *Anatomia Anguis crotalophori* historiam narrat à celebri quodam *Medico Londinensi* acceptam, qui quendam à Viperis commorsum sanavit. Idem præstitit D. *Baglivius* in quodam à Scorpione percusso. Quamvis tamen apud prædictos omnes experimenta prædicta optimum successum habuerunt, apud alios tamen D. *Redi* scil. & D. *Charas* quæ tentarunt, non eundem effectum sortita sunt.

Cum jam expediverim, & in epitomen contraxerim eruditorum utrinque opinionēs; quid restat quam ut eas conciliare adnitar, quod ut efficaciam tantummodo observabo, me duas hujus generis lapidum species vidisse, quorum prior ossi similis erat, porosus, cum dentibus limæ in eo visibilibus. Alter corpore compactiore, polito, quam factitiam esse credo, & prioris simulatricem, undè conjicio experimenta quæ non successerunt ab artificialibus hisce lapidibus facta esse, non à veris.

De Serpentibus.

Alas Sauva lege *Ajas Sauva*: Serpens est maximus veneno carens, quandoque diametri orgyialis, longitudinis triorgyialis.

Pueros, Apros, & Damulas integras ingurgitat, ut in illo qui An. 98. Binnanii interfectus fuit, vidimus.

Halas Bitin, species est *Sauvæ* minoris circumferentiæ, longitudinis majoris. Qui hoc 1700. An. Loogii interfectus è D. *Jacobo Petiver* misi, & cujus pellem byrsodepsicè curatam, aut subactam longitudinis fuit quinque orgyiarum, & dimidiæ; crassitudinis femoralis. Fel ex eo siccum pependit ℥iii. 3i. Lapidem quem in capite tenui teliculo tectum, gerere ferunt, vocant *Carbunculum*, quem vidi apud D. *Franciscum de Somonte*: diaphanus erat ut *CrySTALLUS*, orbicularis, luce carens, magnitudinis Nucis Juglandinæ; quem *J. Alzina* asservabat rotundo-planus erat, magnitudinis Ovi columbini, coloris flavi, quasi auri, pellucidus, sed noctu non relucens. Alium, Manilæ habuisse N. N. Vir fide dignissimus, asseveravit quatuordecim millibus Imperialium appretiatum. Alium, inventum fuisse Guiguanii tanti fulgoris, ut ad ejus lucem litteras legerint, & scripserint, ni fallor refert *J. Ignatius Alzina* in *M. S. H. Ex MSS. Cl. Camelli*.

Lapis Colubrinus quondam magni æstimatus, nunc & Manilæ vili divenditur pretio: Non ex Colubro ut vulgus sibi persuadet, sed factitius ex Cornu Cervi in olla oblutata ad nigredinem usto, effictus, & ut niteat politus. Hunc Mauritani adulteratum vocant, verum ex nescio quâ, terræ sigillatæ simili argil-

argilla confici referunt. Verus Serpentum morſibus impoſitus medetur: in Febri Petechiali, ſi plures imponantur, auxilio ſunt: Anno 1681. Branæ triennem puerulum qui Arſenicum lacte dilutum hauſerat, huiſcemodi lapidis iteratâ applicatione tantum, à præſenti liberavi mortis periculo. An virtus huius lapidis adſcribenda ſali in C. C. non probè uſto, remanenti? An poris quibus ſcatet, attrahat ut Cucurbitulæ? *Ex MSS. ejusd.*

Alius magnitudinis Avellanæ redemptus fuit à Nigritis qui noctu Lampadis ad inſtar lucem ſpargebat, ita ut ad ejus lucem legere & ſcribere potuerit.

Sauvæ pinguedinis circiter Hæx redemi ab Indo Anno 1694. uno ex Serpente exemptas. Carne veſcuntur Indi.

V. De Sepe.

SEps *Offic. Jonſ. Charlt. Ex.* ſive Lacerta Chalcidica Columnæ *Aldrov. R. Synop. A. Eine* *Rupffer: Eider / Sepſ.* Liburni in litore maris arenoso invenit D. *Raius. Vires.* In vino pota morſus ſuos ſanat, *Dioſc.*

VI. De Crocodilo.

CROCODILUS *Offic. Jonſ. Aldrov. Charlt. Ex.* Lacertus omnium maximus, Crocodilus dictus *R. Synop. A. Ein Crocodill / Ultegarde.* In Nilo, Gange aliisque fluviis majoribus invenitur. *Uſu. Sanguis, Pinguedo, Vires. Sanguis*

guis visui claritatem conciliat. Pinguedo vulneribus & carcinomati prodest. *Jons.*

Pag. 549. post lin. 22. adde:

IX. *De Chamæleonte.*

Chamæleon *Offic. Jons. Charlt. Ex. Chamæleo*
R. Synop. A. Eine Ratten-Eider. Ufu. Fel.
Cor, Animal ipse. *Vires. Fel Hypochymata*
 tollit, *Marcell.* Cor contra quartanam commendat *Plin.* Contra epilepsiam & podagram laudat *Trallian.*

Pag. ead. post lin. ult. adde:

XI. *De Salamandra aquatica.*

A. Lacertus aquatilis *Offic. Schrod. aquaticus*
 niger *Mer. pin. Salamandra aquatica R.*
Synop. A. Jons. Charlt. Ex. Cordulus Bellon.
Scincus aquæ quibusdam. Wasser-Molch/ Wasser-Eider. In piscinis & aquis stagnantibus.
Vires. Pulvis ad facilem evulsionem dentium
 commendatur. *Schrod.*

SECTIO IV.

De

Quadrupedibus.

*Quadrupeda Bisculca.**VIII. Caprinum genus.*

Pag. 563. post lin. 13. adde:

2. **I**BEX Offic. Aldrov. Jons. Charlt. Ex. Ein Steinbock & Eibisch; Geiß. Summarum alpium incola est. *Usu.* Sanguis, Fimus. *Vires.* Sanguinem in vino sumptum ad calculum commendat *Gesn.* Fimus in Ischiadicis & Arthriticis laudat *Marcel.* Coagulum easdem cum leporino vires habet. *Seraph.*

Pag. 564. post lin. 9. adde:

4. **A**ntilopus Offic. Gazella Africana *R. Synop.*
A. Strepliceros *Plin.* Capra strepticeros
Aldrov. Jons. Charlt. Ex. Eine Indianische Geiß/
 Antilope. Africae incola est. *Usu.* Ungula,
 Cornua. *Vires.* Antepileptica & Antihysterica æstimatur.

IX. De Cervino genere.

Pag. 566. post lin. 20. adde:

2. **R**angifer Offic. Jons. Charlt. Ex. Cervus
 Rangifer *R. Synop. A.* Machils *Plin.* Taran-

randus *Agricol. Eliot.* Ein Keiner/Reiniger/Kennthier/Kenneschier. In Lapponia invenitur. *Ufu.* Cornu, Ungula. *Vires.* In spasmaticis profunt. *Jonsf.*

Pag. 567. post. lin. 27. adde:

A. 6. Dama *Offic. vulgaris Mer. pin. vulgo R. Synop. A. vulgaris* sive Recentiorum *Gesf.* Cervus Platyceros, vel Platyceros simpliciter dictus *Plin.* Ein Dam-Hirsch/ Dam-Thier. In vivariis. *Ufu.* Cornua. *Vires.* Cum cornubus Cervi viribus convenit.

Lapides Bezoartici Mexicani eximantur ex Cervis, prouti & *Campetzani*, ubi Contrayerba abundat: *Peruviani* ex Vicunnis, *Quana-*co & *Alce* ubi pariter Contrayerba invenitur: *Persici*, seu *Indici Golgondani* ex Cercopithecis, & *Capris.* Ex *Capris*, leves sunt, sine nitore friabiles, coloris in viridem tendentis, saporis amari, formæ ovalis, magnitudinis variæ, constantes ex laminulis, minus læves, aut politi. His mihi imposuerunt Anno 1697. eos pro Cercopithecorum dividentes. Emeram No. 144. pendentes omnes simul sexaginta & unam unciam, Unciam 14. Regalibus argenteis Hispanis, erant autem omnes integri, & ex his 12 Ovo Gallinaceo aut pares, aut majores: 30 columbino Ovo majores: 40 ovo columbino pares: 50 ovo columbino minores: 12 Nuce Avellanâ majores. Ex *Cercopithecis*, nitidè perpoliti sunt, magis compacti, lapidei, & ponderosi quàm sint

sint Caprearum, constantes ex laminulis, subamari coloris, cinereæ, vel viridiusculæ, vel fuscæ virentis, ex his dein emeram uncias 23. Unciam duobus Imperialibus, erant autem No. 33. Magnitudinis ovi Gallinacei 4: Ovo columbino majores 6: Ovo columbino pares 4: Oliva suppare 5: Oliva minores 11. Teretes pollicem crassi, biunciam, & sesquitunciam longi 3: Horum 3i Macai venditur Imp. Goæ tribus Imper. & dimidio. Meliapori 7 & 8 Imper. quorum 6 vel 7. unam pendent unciam: Fragmentorum verò uncia duobus Imp. De reliquo, pro magnitudine crescit æstimatio, & pretium.

Mexicani, & *Luponici* coloris sunt dilutè terrei, & saporis nullius, vix alicujus in medicina effectus boni: hos Officinæ Occidentales vocant. *Peruviani*, coloris sunt ex viridi nigricantis, & hos Orientales vocant.

Indi & *Mauritani* Lapides Bezoarticos generari narrant ex repletionem, & pabuli indigestione: Et sanè factibile est, ut ex indigestione multum tenacis ac viscosæ procreetur mucilaginis, & superveniente sanguinis effervescencia, prædicta mucagoviolenter decocta, non solum magis ac magis glutinosa evadat, incrassetur, ac inspissetur, sed & accedente aliquo sale petrificante, & insolubilibus, ac indigestibilibus (ut sunt Fructuum officula, lapilli, lignorum fragmenta, argillacea terra, fibrosarum herbarum, radicum, corticum tormentum, implicata, impacta, ac super-

superinducta, in lapides usque indurefcendo abeat. Nec improbable, tunc malè affecta animalia ex instinctu naturali, plantas depascere amaras, & una cum his Contrayervam, & similia alexipharmaca, ità ut ex horum succo, tenaci illæ viscositati commixto, lapidi Bezoartico color subviridis, sapor amaricans, & virtus Alexipharmaca. Hinc Lapidès ii qui in animalibus tabe consumptis, aut ut ferunt repletionè extinctis reperiuntur, plerumque majores, aut si parvi, numerosi sunt, nec non cæteris efficaciores censentur. Ita in Provincia *Sonora Mexici*, in Cervo emortuo *Lucas Valentinus* Lapidem invenit libras quinque pendentem; qui 500. Imp. æstimatus fuit.

In Jucatan, Hispanus in Cervo tabe consumpto invenit Sexaginta Lapidès, fermè omnes æquales, magnitudinis Nucis Avellanæ. In Lapidibus confractis, Golgondanis, ex Capris, & Cercopithecis inveni: ex tomentosis filamentis compactum globulum, odoris suavis. Subruffum fibroso-tomentosum glomum, saporis aciduli. Pulveri impactas radicum fibrillas. Oblonga Lignorum, corticum, & fructuum, aut foliorum pediculorum frustella. Lapidès nigros, ruffos, cinereos, duros, & friabiles. Terræ argillacæ rubentis, & nativæ fragmina. Semen, ni fallor, Viticis. Semen trifore magnitudine Ciceris nucleo putrente, acidô. Nucleum ossè Tamarindorum potiozem. Os
fermè

fermè unciale, nucleo Dactylorum simile, onifore, oleo scatens, in aliis pulveres varios.

Velefius ab Arziniega, Bezohar vocat legitimos in animalium ventriculis (Hisp. Tripon, Quaxo, & Buche) inventos. 2. Lachrymas Cervi. 3. Fictitios, quos necdum vidi, præter Nicolaô-Manuchianos, formæ variæ, quos ex fragmentis componit, includendo integrum minorem, sed faciliè distinguuntur, quia non sunt laminulati. Alios idem componit globosos, sigillatos, ex variis cordialibus, & Cordiales vocat. Alii deferuntur Goa ovales, Gaspar-Antoniani, pariter ex variis rebus compilati. An Lapedes de Goa Georgii Batai? Illi verò an ejusdem Batæi Lapides Contrayervæ?

Quadrupeda quadrifulca.

Pag. 569. post lin. ult. adde:

XII. De Hippopotamo.

Hippopotamus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Ein See-Pferd. Meer-Ros. Wall-Ros. Usu. Testes, Dentes. Vires. Testes exiccati ac triti contra serpentium morsus bibuntur. Diosc. Dentes in annulos tornati, plurimum valere creduntur adversus spasmus flatulentum Charlt.

Quadrupeda unguiculata pedibus bifidis.

XV. De Camelo.

Camelus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Ein Camel oder Dromedarius. In Asia & Africa invenitur. *Ufu.* Sanguis, Fel, Fimus, Urina. *Vires.* Sanguis Dysenteriam juvat, conceptionem auxiliatur, Epilepsiam curat. Fel Ophthalmica est. Fimus in Apoplexia commendatur. Urina ad dentes dealbandos & purgandos vim habere creditur. *Plin.*

Quadrupeda unguiculata pedibus multifidis.

Antropomorpha.

XVI. De Simia.

Simia Offic. R. Synop. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. Ein Affe. *Ufu.* Cor. *Vires.* Assum & cum melicrato coctum memoriam acuit. *Porta.*

Pag. 573, post lin. 18. adde:

XIX. De Phoca.

A. Phoca Offic. Charlt. ex. seu Vitulus marinus R. Synop. A. Vitulus marinus Aldrov. Jons. Ein Meer-Kalb. Meer-Schwein. *Ufu.*

Uſu. Caro, Adeps. *Vires.* Carnem in Epilepsia & ſuffocatione Uteri commendat *Avicen.* Adipem ad morbos Mulierum laudat *Hippocrat.*

Quadrupeda vivipara pede multifido, herbivora binis prælongis dentibus anterioribus in utraque maxilla.

Pag. 575. lin. 13. ſubjunge:

XXII. De Hyſtrice.

HYſtrix *Offic.* Charlt. ex. Aldrov. Geſn. Jonaſ. R. *Synop.* A. Ein Stachel-Schwein. *Uſu.* Animal ipſum. Lapis Pedro del Porco dictus. *Vires.* Animal iisdem affectibus conducere videtur ut Erinaceus. Jonaſ.

Hyſtrix, Indis *Balatnamatinic.* Reperitur in Provincia *Caraga* magnitudinis Porcelli octimestris. Ex hac eximitur Lapis Porcinus, ſeu Hyſtericus Malacensis, Hiſp. Piedra de Puerco Spin. *Ægagropilus* potius, quam Lapis dicendus; conſtat enim ex tomento, fibrillis, & materia friabili, ſubruffa, amariſcante, & deſoris quibuſdam in partibus, cetaceis, & ſubnigris quaſi unguibus co-operatus, ut in tribus quos vidi obſervavi. Nec laminulatus, aut tunicatus, neque ponderoſus,

rosus, aut politus, ut Bezoar, sed levis, & asperiusculus ut Ægagropila.

Lapidem Hystericum Malacesem vidi dein alium, ponderis ℥v. emptum 150. Imper. appretiatum verò 500. Imper. orbicularis erat, læviusculus, coloris carneoli pallescentis, quasi pellucidus, substantiæ solubilis, ad tactum linguæ mox acriusculè & summè amaricans.

Hyæna Luzonis non odorata, seu Leytensium Sarimao. Animal est Putorio compar, & majus, sed dentibus instructum validissimis, longioribus, & aduncis: His & unguibus Apri, aut Damulæ dorso sese tenacissimè affigit, ibidémque pertinaciter persistit, donec usque Aper cursu lassatus, & doloris molestia defatigatus succumbat, & pereat, & tunc vorat ad saturitatem. Dentes Sarimao quandoque in Apri, aut Damulæ dorso defixi reperiuntur, scilicet cum fortuito casu Sarimao relictis dentibus excutitur. Hos Indi superstitiosè æstimare solent.

Lac-vig, Boholanorum, speciem esse referunt Lupi ferocis, magnitudinis Vituli, hominibus seu animalibus infesti. An Coyote Mexicanorum?

Mustela Hisp. Comaderia. Germ. Wiesel.

Mustela syl. Viverra, seu Furunculus. Hisp. Huron. Germ. Hamster.

Putorius Hisp. Gardunna. Germ. Jld.

Mures quos in Insula Mindoro ex arborum putrescentibus foliis oriri ferunt, affirmant

mant qui curiosè investigavêre, non ex arborum foliis, sed ex Arundinis Vallatoriæ speciei, fructibus generari.

Pag. 577. post lin. ult. adde :

XXVI. De Glire.

GLis *Offic. Bellon. Gesn. Jons. Aldrov. Charl. ex Jons. Glis Gesneri & aliorum R. Synop. A. Raze. Ratte. Kellmauß. Usu. Caro, Pinguedo, Excrementa, Cinis. Vires. Carnis esu Bulimo laborantes liberantur. Pinguedo ad conciliandum somnum plantis pedum injungitur. Excrementa in liquore aliquo posita calculos discutunt : eadem cum aceto & rore marino Alopeciam sanant. Cinis combusti ad claritatem oculorum prodest. Plin.*

Quadrupeda vivipara unguiculata multifida, carnivora, capite brevior, seu.

Genus Felinum.

Pag. 578. lin. 16. subjunge :

XXVIII. De Tigredine.

Tigris *Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charl. ex R. Synop. A. Ein Tieger. Tieger. Thier. Usu. Adeps. Vires. Cum Adipe canino viribus convenire creditur.*

Pag. 584. lin. 10. subjunge:

Quadrupeda vivipara, pede unguiculato multifido, rostro productiore, carnivora, minor, seu

Genus Mustelinum, Vermine-umve.

HOC genus ab aliis Quadrupedum rapacium generibus differat: 1. Parvitate sua. 2. Corporis figura gracili, longa, capite parvo sublongo, pedibus brevibus. 3. Intestinorum brevitate & simplicitate. 4. Dentium numero. R. Synop. A. 195.

XXXVIII. De Mustela.

1. **A.** Mustela Offic. Charlt. ex. Mer. Pin. vulgaris R. Synop. A. Matth. Aldrov. Gesn. Ein Wiesel. Wieselchen. Ufu. Animal ambustum exenteratur, & inveteratum sale in umbra siccatum. Venter Animal ut suprà præparatum: Ea 3ii cum vino pota, adversus omnia serpentium venena præsentaneo est remedio: toxico simili modo sumpta, resistit. Ejus ventriculus Coriandro farctus, inveteratusque, percussis à Serpente & Comitibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert; cinere ex aceto illito. Sanguine perunctæ strumæ juvan-

vantur : Comitibus etiam prodest. *Dioscorides.*

A. 2. *Viverra Offic. Gesn. Charlt. ex. Mustela sylvestris ejusd. Jons. Aldrov. sylvestris Viverra dicta R. Synop. A. Ein Glesse. Usu. Caro. Fel. Vires. Utraque in Epilepsia commendatur.*

XXXIX. De Ichneumone.

IChneumon *Offic. Aldrov. Gesn. Jons. R. Synop. A. Charlt. ex. Mus Pharaonis seu Ægypti Bellon. Indicus Ælian. Indianische oder Ægyptische Ratte. Usu. Fimus. Vires. Cum seminibus, Sinapi & Aceto Podagram juvat & Alopeciam curat.*

Quadrupeda vivipara rostro productione, dentibus pluribus, incerto numero.

Pag. 685, lin. ult. subjunge:

XLIII. De Vespertilione.

A. *Vespertilio Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. R. Synop. A. Eine Fleder oder Speckmauß. Vesperiparet Ælate ; Hyeme verò latet in cryptis, rupibus, &c. Usu. Caro, Sanguis. Vires. Caro præparata Scirrho & Podagræ adhibetur. Sanguis in lopia conducit. Galen.*

Benè observat eruditissimus ille vir D. J.

Raius hoc Animal malè à nonnullis inter Aves accenferi, ob alas & volatum, cum nec pennatum sit, nec rostratum, nec oviparum.

Hic etiam omisi Bestias aliquas, à D. *Salmon* memoratas in duobus libris prædictis, e. g. *Bubalum*, *Martem* & *Putorium*; aliasque nonnullas quibus nullus quod sciam, Autor vires aliquas adscripsit; alias suspectas aut saltem controversas, ut *Gulonem*, *Hyanam* & *Satyrum*.

OMISSA.

Pag. 129. *Pharm.* lin. 16, adde:

IN superiore meo libro pro *Grana Tiglia Ricini* vulgaris semina descripsi, in quem errorem indè lapsus sum, quod in Officinis Pharmacopolarum nostratum titulo *Grana dillorum Peruvianorum* ea divendita fuisse observaveram, cum ea ità descripsisse debuisssem, Fructus est oblongus, ovalis, glaber, Ricino vulgari minor & angustior, una parte gibbus, altera depressus colore fusco, saporis acris, exurentis, & nauseosi.

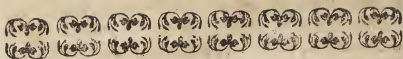
XXVIII. De Marrubio.

Pag. 122. *Suppl.* adde:

3. **A**Lyssum Galeni *Offic. Ger.* Alyssum Galeni *Clusio Park.* Alysson verticillatum foliis profunde incis. C. B. Marrubium Alysson dictum *R. H. p.* 557. Marrubium Alysson dictum,

Etum, foliis profundè incisis *Herm. Cat.* Marrubium album foliis profundius incisis, flore cœruleo *H. Ox.* *Alpsen.* Galeni *Dollwurz.* In hortis colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Marrubio albo viribus convenire creditur.

F I N I S.

Index omnium Simplicium Officinalium quæ tum in Pharmacologia, tum in hoc Supplemento continentur.

NB. Numerus absolutè positus Pharmacologiam; litera S hoc Supplementum notat.

A.	Acacallis	S 311
	Acacia altera	S 314
	—Germanica	398
A	Bies foemina p.	354
	—mas	354
	Abrotanum foemi-	
	na	165
	—mas	168
Abrus	S 182	
Abfinthium Pont.	S 80	
—Romanum	167	
Santonium	S 81	
Seriphium	168	
Vulgare	167	
Abutilon	S 145	
	Vera	462
	Acanthum	S 72
	Acanthus	345
	—sylvestris	S 253
	Acanus	S 72
	Acarna	S 72
	Accipiter	545
	Acer majus	S 304
	—minus	S 305
	montanum	S 305
	Acetosa arvensis lan-	
	ceolata	132
		Rom.

INDEX.

-Rom. rotundifol.	132	Ageratum	166
Vulgaris	<i>ibid.</i>	Agnus	560
Acetofella	312	Agnus Castus	381
Acetum	425	—Scythicus	S 48
Achates	S 32	Agresta	425
Achillea	S 79	Agrifolium	428
Achiotl	457	Agrimonia	175
Acicula	S 334	Alabastrites lapis	87
Acidulæ	S 6	Alabastrum	<i>ib.</i>
Acinos	S 121	Alana terra	48
Acmella	S 79	Alaternus	S 296
Aconitum	S* 252	Alauda	533 S 351
Acorus adulterin.	321	Album Canis	581
-Asiaticus	S 243	Album Græcum	581
Verus	337	Alcanna	421
Acus	S 334	Alcea	228 306
Adamas	S 35	Alcedo	533
Adarces	S 26	Alces	567
Adiantum Album	119	Alchimilla	138
-Aureum	113	Alcyonium durum	S 41
-Nigrum	121	—Stupposum	<i>ibid.</i>
Vulgare	119	Vermiculatum	<i>ibid.</i>
Adrachne	S 291	Vesicarium	S 330
Ægilops Arbor	S 266	Tubulosum	S 41
	267	Alectorius lapis	S 355
-Herba	S 247	Alectorolophus	S 155
Ærugo	78	Alga	S 38
Æs	<i>ibid.</i>	Alisma	S 65
Æs viride	<i>ibid.</i>	Alkekengi	245
Æthiopis	S 119	Alliaria	S 160
Ælites Cupis	89	Allium Hortense	317
Agallochum	470 S 317	—Sylvestre	S 219
Agaricum	109		Al.

INDEX.

Alnus	S 269	Amomum	190
Alnus nigra	422	— Plinii	S 137
Barbadensis	S 229	Vulgare	190
Aloe Caballina	ibid.	Amoris Poma	244
Hepatica	S 232	Ampelitis terra	54
Succotrina	S 230	Ampeloprasum	S 221
Vulgaris	ibid.	Amurca, fæx Olei	404
Alopecurus	S 248	Amygdalus amra	393
Alfene	301	— Dulcis	393
Althæa	228	Amylum	339
Alumen	62 S 19	Anacardium Occid.	405
Plumosum	85	— Orientale	406
Rochi	63	Anagallis aquatica	275
Rupeum	62	— Terrest. foemina	301
Saccharinum	62	— mas	301
Scissile	85	Anagyris	S 312
Vulgare	63	Anas	532
Alypum	S 275	Anchusa	205
Alyssum Diosc.	S 168	— Lutea	S 106
Galenii	S 376	Androsaces	S 214
Plinii	S 103	Androsæmum	S 205
Amaranthus	135	Anemone hortens.	S 132
Ambra-grisea	57	— Sylvestris	S 132
liquida	396	Anethum	182
nigra	57	Angelica	188
Ambrosia	S 51	Angsana	S 309
Campestris	S 170	Anguilla	512
Amethystus	97	Anguis	547
Amiantus	85	Animal Bezoartic. Oc-	
Ammi verum	195	cidentalis	567
Vulgare	ibid.	— Moschifar	570
Ammoniacum	184	Zibethicum	582

Animi

I N D E X.

Animi Gummi	458	Putealis	S 3
Anisum	193	Thermalis	42
Indicum	S 145	Aquila	S 544
Anonis	293	Aquilæ lapis	89
Anser	531	Aquilegia	251
Anthera	374	Arabicum gummi	462
Antherophyllus	377	Aracus	S 185
Anthora	252	Araneus	483
Anthos	211	Niger	S 321
Anthyllis leguminosa	Arbor vitæ	S 269	
	S 189	Saponaria	S 286
Prior	ibid.	Arbutus	S 291
Antilopus	S 365	Arctium	S 75
Antimonium	72	Ardea	529
Antirrhinum	S 154	Stellaris	S 346
Antithora	252	Areca	346
Aparine	201	Arenamaris	82
Aper	568	Arenosus lapis	S 26
Apes	484	Aresta bovis	293
Aphaca	S 184	Argemone	S 171
Apios	S 176	Argentina	230
Apium	192	Argentum	75
Apocynum	S 214	Vivum	68
Apus	S 352	Argilla	44
Aqua fluviatilis	S 3	Aries	560
Fontana	40	Arisarum	S 235
Marina	41	Aristolochia Clemat.	
Mineralis	41. S 5.6.		260
Nivea	S 5	Longa	259
Palustris	S 3	Polyrrhizos	260
Pluvialis	S 5	Rotunda	260
		Ar-	

Armeniaca mala	391	Afinus	51
Armenus lapis	85	Aspalathus	51
Armoniac. Gummi		Asparagus	24
	184	— Petrea	S 14
Armoracia	S 164	Sylvestris	ibid.
Arnica	S 65	Asperula	20
Arsenicum album	52	Asphaltus	5
— Citrinum	53	Asphodelus albus	32
— Rubrum	ibid.	— Luteus	ibid.
Arthanita	323	Asplenium	11
Artemisia Chinenf.	169	Astacus fluviatilis	50
— Tenuifolia	S 82	— Marinus	S 32
— Vulgaris	169	Aster Atticus	16
Arum	331	Asteria	98 S 34
Arundo	343	Astragalus	S 19
— Donax	S 250	— Sylvaticus	S 18
— Farcta atro rub.		Astrantia	18
	S 251	Astroites	S 13
— Flava	S 252	Atractylis	15
— Indica	ibid.	Atragene	S 13
Saccharina	343	Atriplex	13
Scriptoria	S 250	— Olida	S 5
Tabaxifera	S 251	Sylvestris	S 5
Afa dulcis	395	Attagen	S 35
— Foetida	185 413	Avellana	35
Afarum	137	Avena	34
— Virginianum	138	Aurantia	437
Aschia	520	Auriculæ Judæ	109
Asclepias	310	— Leporis	S 102
Ascyrum	S 204	Muris	144
Asellus infecta	483	Ursi	S 11
— Piscis	S 335	Auricularia herba	S 11
		Auri	

Auripigmentum	52	Virginiana	S 138
Aurum	53.75	Bdellium	474
Axungia vitri	139	Becabunga	275
B.		Behen album	298
Bacca Bermudenses		Belemnites	91
S 287		Bellis major	162
Baccharis	S 68	minor	163
Balanus Myrepica	455	Ben nuces	455
Balaustia	371	Benzoin	395
Balsamina	236	Berberis	422
Balsamita foemina	166	Berillus	97
Mas	ibid.	Beta alba	136
Balsamelæon	410	nigra	ibid.
Balsamum Capiui	410	rubra	ibid.
Gileadense	410	Betle	364
Judaicum	410	Betonica aquatica	261
è Mecha	410	Pauli	274
Peruvianum	456	Vulgaris	220
Syriacum	410	Betula	359
Tolutanum	357	Bezoar Occidentalis	567
Bamia Moschata	306	Orientalis	564
Banana	S 265	Bifolium	S 239
Bangué	306	Bislingua	241
Barbarea	S 165	Bismabra	228
Barbus	519	Bismuthum	70
Bardana minor	127	Bistorta	134
major	158	Bitumen Judaicum	54
Basilicum	218	Blatta	S 326
Battata Canadensis		Byzantina	500
S 77		Blattaria	S 216
— Hispanica	S 151	Blitum	134
		Bole-	

I N D E X.

Boletus Cervi	S 43	Bufo	513
Bolus Armena	43	Buglossum hortense	
Bohemica	ibid.		204
Candida	S 7	— Sylvestre	205
Toccaviensis	S 7	Bugula	223
Bombax	305	Bulbocastanum	S 97
Bombyx	488	Bulbonac	S 159
Bonduch	S 308	Bulbus vomitorius	
Bonus Henricus	135		S 224
Borago	204	Bunias	267
Borax	63	Bunium	S 98
Bos	558	Buphthalmum	161 S 77
Botargum	521	Bupleurum	S 102
Botrys	135	Buprestis	S 324
Branca Ursina	345	Bursa pastoris	304
Brassica capitata alba		Buteo	S 358
	266	Buxus	446
— rubra	S 161		
Florida	ibid.	C.	
Marina	257	Cacalia	S 67
Sabauda	S 161	Cacao	441
Sativa	66	Caëtos	S 70
Sylvestris	S 170	Cadmia factit. Botr.	78
Bresilium lignum	464	— Ostracitis	79
Briza	S 242	Placitis	79
Bromus	S 248	Nativa metallica	
Bruscus	242		70 S 22
Bryonia alba	240	Cæcilia	S 359
nigra	241	Calaminaris lapis	83
Bubalus	560	Calamus Aromat.	337
Buccinum	503	Odoratus	S 252
Bufo	550	Calamintha palust.	216
		Men.	

INDEX.

— Montana	222	Caprifolium	375
Sylvestris	S 124	Caplicum	244
Vulgaris	222	Carabe	56
Calcarius lapis	88	Caranna	431
Calcitrapa	S 73	Carbo fossilis	S 13
Calculus è Vesica hu-		Cardamine	269
mana	587	Cardamom. maj ⁹	324
Calendula	160	minus	325
Caltha	ibid.	Cardiaca	S 125
Calx viva	48	Carduelis	S 353
Extincta	ibid.	Carduus albus	S 73
Cambugium	437	Benedictus	155
Camelina	S 167	Fullonum	171
Camelus	S 370	Mariæ	156
Campanula	S 151	Pinea	S 70
Camphora	387	Stellatus	S 73
Camphorata	139 S 56	Tomentosus	S 72
Cancamum	475	Carlina	152
Cancer fluviatilis	509	Carneolus lapis	92
Marinus	509	Caroba	463
Canella alba	389	Carpinus	S 273
Canis	581	Carpio	518
Carcharias	S 344	Carpobalsamum	411
Cannabis	124	Carthamus	155
Cantharides	490	Carum	191
Capillus Veneris	119	Caryophyllata	228
Capo	539	Caryophyllus Aro-	
Capparis	430	matic.	377
Capra alpina	563	Barbatus	S 199
Capro	562	Hortensis	298
Capreolus	566	Simplex	S 198
Capri-cerva	564	Sylvestris	198
Caprificus	S 274	Casia caryophyll.	378
		Bb	Fistu-

I N D E X.

Fistula	457	Nigra	403
Lignea	386	Rubra	403
Cassina	S 296	Ceraunia	S 31
Cassummuniar	S 234	Cercis	S 310
Castanea	352	Cerithe	S 109
Castor	575	Cerrus	S 266
Castoreum	575	Cernua fluviatil.	S 342
Catachu	347 S 315	Cerrussa veneta	77
Cataputia major	128	Cervus	565
minor	278	Volans	489
Cate	S 315	Ceterach	117
Catulus	581	Cetus	524 S 355
Catus domesticus	579	Chalcedonius lap.	S 32
Sylvestris	579	Chalcidas	574
Caucalis	S 101	Chalcitis	71
Cauda Equina maj.	116	Chalybs	73
— minor	S 45	Chama	S 330
Muris	S 130	Chamæacte	423
Caviarum	515	Chamæabatos	S 301
Caulis alba	266	Chamæcissus	221
Rubra	S 161	Chamæcistus	S 204
Cedrus	358	Chamæcyparissus	165
Celastrus	S 296	Chamædrys	214
Centaurium majus	157	Chamæiris	S 228
minus	310	Chamæleon Serpent.	S 364
Centinodia	133	Albus	152
Cepa	316	Niger	156
Afcalonica	S 220	Chamæleuce	S 146
Cepea	S 142	Chamæmalus	163
Cera alba	485	Chamæmelum	163
Citrina	ibid.	Chamæmorus	S 135
Cerasus Avium	S 288	Cha-	

I N D E X.

Chamæpitys	223	Sylvestre	S 195
Altera	S 126	Cichoreum fativum	
Tertia	ibid.		146
Chamæriphis	S 262	Sylvestre	147
Chamærubus	S 135	Cicindela	493
Chamæsyce	S 176	Ciconia	530
Chamælæa	415	Cicuta	194
Chærefolium	186	Cimex	482
Cheiri	265	Cimolia alba	46
Chelidonium maj ^o	277	Purpurascens	46
Minus	226	Cinara	155
Chenopodium	S 55	Cineres clavellati	139
Chermes	353	Cinnabaris factitia	69
Chia terra	S 9	Nativa	68
China	239	Cinnamomum	384
China Chinæ	371	Album	389
Chinensis terra	44	Cionia	S 228
Chocolata	441	Cirsum	S 71
Chondrilla altera	S 58	Cistus foemina	S 203
Prima	ibid.	Ledon	299
Chrysanthemum	161	Mas	S 203
	S 79	Citria malus	436
Chryfocolla	63	Citrullus	234
Chryfocome	S 66	Clematis	S 133
Chryfogonum	S 254	Clinopodium	S 122
Chryfolithus lapis	98	Cneoron album	S 151
Chryfoplasius	98	Nigrum	S 292
Chryfopasius	98	Cnicus	155
Cicada	487	Cobaldum	70 S 22
Cicer album	289	Cocca Gnidia	416
Nigrum	ibid.	Coccinilla	491
Rubrum	ibid.	Coccus	S 258
	Bb 2		de

I N D E X.

de Maldiva	S 259	Corazinus	S 340
Coccus baphica	491	Corallina	112
Cochinella	491 S 325	Corallium album	107
Cochinellifera	S 280	Nigrum	107
Cochlea	499	Rubrum	107, S 36
Cochlea marina	498	Coriandrum	198
Cochlearia hortenſis		Corinthiacæ Uvæ	426
	271	Cornix	537
maritima	271	Cornus	403
Coculus Indus	419	Coris	S 205
Coffee	445	Côrona Solis	S 76
Colchicum	S 226	Coronopus	281
Colocynthis	234	Corruda	S 140
Colubrina Virginia		Cortex Peruvianus	
	260		371, S 279
Colubrinum lignum		Winteranus	379
	239	Corvus	536
Columba	542	Corylus	351
Colutea	S 315	Cos	S 30
Concha	508	Costus amara	329
Conſilago	S 144	Dulcis	ibid.
Conſolida major	206	Hortorum	166
Media	223	Nigra	S 70
Minima	163	Cotinus	S 303
Regalis	251	Cotricula	S 30
Saracenica	151	Cotonea	368
Contrayerva	232 S 133	Cotula foetida	164
Convolvulus	S 252	Coturnix	542
Conyza major	S 63	Cotyledon	303
Media	150	Conhage	285
Minor	S 64	Crabro	S 323
Copal	416	Cranium human.	591
		Craſ-	

Craſſula	247	Cynocrambe	S 49
Crepitus Lupi	S 42	Cynogloſſum	203
Creta alba	48	Cynorrhodon	373
Selenuſia	S 15	Cynosbatus	ibid.
Chriſta Galli	S 158	Cynoforchis	S 236
Crithmum	195	Cyperus longus	334
Crocodilion	S 84	Rotundus	335
Crocodilus	S 363	Cypreſſus	359
Crocus	318	Cytini	370
Cruciata	200	Cytiſus	S 313
Cryſtallus	87		
Cubebæ	419	D.	
Cuculus	546	Dactylus	36
Cucumis afininus	236	Dama	S 366
Hortenſis	235	Datura	258
Sylveſtris	236	Daucus Creticus	197
Cucurbita	233	Hortenſis	198
Cuminum	187	Montanus	S 92
Siliquoſum	S 255	Noſtras	197
Cuniculus	575	Vulgaris	ibid.
Cupreſſus	359	Delphinium	251
Cuprum	77	Delphinus	S 344
Curcuma	324	Dens caninus	S 227
Cuſcuta	282	Leonis	145
Cyanus major	156	Dentalium falſum	497
Minor	ibid.		S 334
Cyclamen	323	Verum	497
Cydonia mala	368	Dentaria	265
Cygnus	531	Dentellaria	ibid.
Cyminum	187	Dictamnus albus	250
Siliquoſum	S 257	Creticus	217
Sylveſtre	S 90	Digitalis	261
		Bb 3	Dio-

I N D E X.

Diospyrus	S	277	Eleoselinum	192
Diphryges		78	Elephas	572
Dipsacus sativus		171	Elleborus albus	129
Sylvestris		ibid.	Niger	250
Doronicum Germ.		151	Empetrum	S 292
Romanum		151	Encrasicholus	515
Dorycnium	S	154	Endivia	147
Draba	S	167	Entalium	497
Draco arbor		418	Enula campana	150
Draco marinus	S	339	Ephemerum	S 226
Dracontium		331	Epimedium	S 255
Major	S	235	Epithymum	282
Dracunculus	S	83	Equisetum	115
Drakena		233	Minus	S 45
Dryopteris	S	47	Equus	555
Dulcamara		244	Marinus	572
			Eretria terra	S 8
E.			Erica	452
E Benus			Erigerum	153
Æthiopicus	S	259	Erinaceus	584
Indicus		392	Eruca Herba	268
Verus	S	295	Sylvestris	S 165
Ebulus		423	Eruca Insectum	489
Ebur		572		S 323
Echinopus	S	84	Ervum	288
Echinus marin ⁹	S	331	Fryngium campest.	S 88
Terrestris		585		ibid.
Echium		205	Trifolium	171
Elaterium		469	Vulgare	269
Elatine		259	Erysimum	S 266
Elæagnus	S	306	Esculus	277
Elemi gummi		405	Esula major	Minor

I N D E X.

Minor	278	Sylvestris	S 274
Euonymus	428	Filipendula	231
Eupatorium Avic.	153	Filix foemina	120
Cannabinum	153	Florida	ibid.
Græcorum	175	Mas	118
Mefuæ	166	Flammula	S 127
Euphorbium	279	Jovis	S 133
Euphragia	262	Flos Adonis	S 129
Euphrasia	262	Æris	S 25
		Auriculæ	449
F.		Solis	S 76
Faba Ægyptia	S 218	Fœniculum com.	196
Bengalen	S 284	Dulce	ibid.
Hortensis	287	Maritimum	195
Sti. Ignatii	S 302	Porcinum	183
Fabaria	247	Vulgare	196
Fagara	S 295	Fœnugræcum	293
Fagus	S 266	Folium Indum	387
Farfara	149	Malabathrum	387
Farrago	S 330	Formica	487
Faufel	346	Major	S 328
Febrifuga	165	Fragaria	229
Fegopyrum	S 53	Frangula	422
Felis	579	Fraxinella	250 S 144
Ferrum	73	Fraxinus	448
Ferula	183 S 93	Fucus	S 38
Festura galbanif.	S 93	Fulica	S 348
Ficedula	S 353	Fumaria	174
Ficus	362	Bulbosa	294
Ægyptia	S 274	Fungus esculentus	
Cypria	S 275		S 42
Indica	S 274	Cervinus	S 43
		Bb 4	Pul-

Pulverulentus	S 42	Columbinum	305
Sambucinus	109	Moschatum	ibid.
		Robertianum	ibid.
G.		Sanguineum	S 210
Agates	54	Tuberosum	S ibid.
Galanga maj.	330	Gerardi Herba	S 96
Minor	ibid.	Gingidium	S 99
Galbanum	183	Ginzeng	303
Galega	288	Gith	307
Galeopsis	S 120	Gladiolus	S 225
Galerita	533	Luteus	321
Galgulus	S 357	Glandes Quercinæ	
Gallæ	S 267		353
Gallina	539	Glans Unguentaria	
Aquatica	S 348		455
Gallinago	S 347	Glastum	274
Gallium	200	Glaucium	S 172
Gallinula	S 348	Glaux Dioscor.	S 194
Gallus	539	Vulgaris	S 195
Gambogia	437	Glis	S 373
Gannanaperide	371	Glossopetra	S 344
Garum	115	Glottis	S 347
Genista	461	Glycyrrhiza	287
Hispanica	S 311	Gnaphalion	154
Spinosa	S ibid.	Gnidia grana	416
Gentiana	255	Gobius	S 337
Gentianella autumnalis	S 149	Gossypium	304
Verna	S 148	Graculus	S 354
Geodes lapis	S 31	Gramen arundinaceu	S 251
Geranium batrachoides	S 211	Caninum	343
		Dactylon	S 250
			Leu-

I N D E X.

Leucanthem.	S 205	Halcyon	533
Mannæ	S 249	Halcyonium	58
Parnassi	S 207	Halec	514
Grana Paradisi	327	Halicacabum	245
Kermes	353	Haliæetus	544
Tiglia	128	Halimus	S 54
Granadilla	232	Harmel	280
Granata	370	Haſta Regia	322
Granatus lapis	96	Hedera arborea	376
Gratiola	262	Terreſtris	221
Groſſularia	374	Helenium	150
Grus	529	Heliochryſon	S 82
Gryllus	488	Heliotropium	S 108
Guajacum	447	Tricoccum	127
Gummi Ammoniac.		Lapis	92
	148	Helleboraſtrum	S 143
Animi	458	Helleborine	S 240
Arabicum	462	Helleborus albus	129
Caranna	431	Niger	250
Ceraſorum	403	Helxine	137
Copal	416	Ciſſampelos	S 149
Elemi	405	Hemerocallis	S 219
Guajaci	447	Hemionitis	S 46
Hederæ	376	Hepatica nobilis	226
Juniperi	360	Vulgaris	114
Lacca	402	Heptaphyllum	229
Senica	463	Herba Doria	S 66
Tragacantha	291	Gerardi	S 96
Gutta Gamba	438	Paralyſeos	309
Gypſum 87	S 28	Paris	243
H.		Petri	S 213
Hæmatitis lapis	67		

Bb 5

Her-

INDEX.

Hermodactylus	319	Hyacinthus	317
Herniaria	141	Lapis	96
Hesperis	S 160	Hydrargyrum	68
Hibernicus lapis	84	Hydrolapathum	131
Hieracium	144	Hydropiper	133
majus	S 59	Hyoſcyamus albus	254
Hippocampus	S 334	Luteus	S 147
Hippogloſſum	241	Niger	254
Hippolapathum	131	Hypecoon	S 255
Hippolithus	556	Hypericum	300
Hippophaes	S 176	Hypociftis	333 S 203
Hippopotamus	S 369	Hippogloſſum	241
Hippofelinum	189	Hyſſopus	212
Hircus	562	Hyſſrix	S 371
Hirudo	481		
Hirundo	534		I.
Indica	S 352	J Acea	S 73
Maritima	ibid.	Jacobæa	S 67
Hirundinaria	310	Jalapium	256
Hiſpidula	145	Jafminum	420
Hœdus	562	jaspis lapis	92
Holoſchœnos	S 242	Japonica terra	347
Holoſtium	S 180	Iberis	272
Homo	587	Ibex	S 365
Hordeum	340	Ibiſcus	228
Gallicum & Perla-		Ichneumon	S 375
tum	340	Ichthyocolla	516
Horminum hortenſe		Ilex	353
Sativum	S 118	Illecebra	248
Sylveſtre	219	Imperatoria	188
		Indico	289
			In-

LapisChelidonium	s 34	Stellaris	s 31
Chrysolithus	98	Thracius	s 13
Coracinus	s 340	Thyites	s 12
Fulminaris	s 31	Topasius	s 98
Galactites	s 11	Umbranus	s 393
Geodes	s 31	Lappa	158
Granatus	96	Larix	358
Hæmatitis	67	Larus	s 349
Heliotropium	92	Laferpitium	s 95
Hibernicus	84	Lathyris	378
Hyacinthus	96	Lathyrus	s 183
Judaicus	90	Lavendula	210
Lazuli	84	Laureola	415
Lyncis	91	Daphnoides	415
Manatea	573	Lauro-cerasus	s 288
Memphites	s 33	Laurus	444
Melitites	s 11	Alexandrina	241
Molaris	s 29	Tinus	s 282
Morochthus	ibid.	Lazuli lapis	84
Nephriticus	93	Lemnia terra alba	s 8
Opites	88	Sigillata	45
Phrygius	s 23	Vulgaris	ibid.
Porcinus	s 371	Lens	286
Rubinus	96	Palustris	111
Sapphirus	97	Lenticula marina	s 39
Sardus	92	Lentiscus	412
Schistus	s 22	Leo	578
Serpentinus	88, s 562	Leontopetalon	s 254
Smaragdus	97	Leontopodium	s 69
Selenitis	86	Lepidium	272
Secularis	ib.	Lepus marinus	s 327
Spongiæ	82	Terrestris	573
		Leu-	

I N D E X.

Leucas montana	s 123	Linaria avis	s 353
Leuciscus	s 336	Herba	259
Leucoium album	s 158	Cervina	116
Luteum	265	Linum	307
Levisticum	189	Catharticum	s 211
Libanotis	s 94	Liquidambar	365
altera	s 94	Liquiritia	287
Lichen arboreus	111	Lithanthrax	s 13
Marinus	s 39	Lithargirus Argenti	77
Terrestris	s 44	Auri	77
Vulgaris	114	Lithocolla	s 29
Lignum Aloes	470	Lithospermon	206
Aspalathi	467	Lixivium	140
Colubrinum	439	Locusta Insecta	488
Flavum	363	Losium	342
Guajacum	447	Lonchitis	s 46
Juniperinum	360	Lotus arbor	s 280
Moluccense	128	Urbana	292
Nephriticum	465	Lucius	517
Rhodium	467	Ludus Paracelsi	s 28
Rubrum	465	Lujula	312
Sanctum	448	Lumbricus terrestris	481
Sapan	464	Luna	75
Ligusticum	190	Lunaria	115
Ligustrum	421	Lupinus	286
Lilium album	315	Sylvestris	s 186
Convallium	242	Lupulus salictarius	124
Limax ater	s 320	Lupus Bestia	580
Ruber	s 321	Piscis	513
Terrestris	498	Luscinia	s 352
Limonia malus	437	Lutra	584
Limonium	173	Lich-	

Lychnis coron.	S 199	Sylvestris	363
Sylvestris	298 S 201	Manata lapis	573
Lycium	S 299	Manatea lapis	ibid.
Indicum	S 315	Manati	573
Lycoperdon	S 42	Mandragora	243
Lycopodium	S 44	Manga	S 289
Lycopsis	S 106	Manna	449
Lycopus	S 117	Thuris	473
Lyncislapis	91	Mareasita	70
Lynx	578	Marga	47 S 10
Lyfimachia	300	Candida	S 10
		Saxatilis cinerea	ib.
	M.	Incarnata	ibid.
M Acaleb.	S 288	Margarita Orient.	506
Macer	S 306	Occident.	ibid.
Macis	394	Scotica	ibid.
Magistrantia	188	Marmor	S 30
Magnes	66	Marrubium album	220
Majorana	217	Nigrum	223
Oleracea	S 118	Mars	73
Malabathrum	384	Marum	21
Malactites	S 34	Syriacum	S 118
Malicorium	370	Mastiche	412
Malva arborea	227	Mater Perlarum	506
Verbenacea	228	Matricaria	16
Vulgaris	227	Matrisylva	37
Mala Aurantia	437	Mecaxochtl	362
Citra	436	Mechoacanna alba	25
Cydonea	368	Nigra	25
Granata	370	Medica	S 19
Infana	S 138	Medium	S 15
Limonia	437	Medulla saxorum	S 1
Malushortensis	368		Me

Mel		485	Millepes		483
Melanteria	S	24	Milvus Avis		545
Melanthium	S	211	Piscis	S	338
Melanurus	S	340	Minium		77
Meleagris	S	355	Mify		71
Meliaterra		49	Molaris lapis	S	29
Melilotus		292	Mollugo	S	103
Verus	S	196	Moluccense lignū		128
Melissa		222	Moly Dioscoridis		
Melitea terra		49		S	221
Melo		235	Theophrasti		ibid.
Memphites lapis	S	33	Molybdæna		76
Mena piscis	S	340	Momordica	522 S	133
Mentha aquatica		215	Monedula	S	354
Cataria		219	Monoceros		522
Crispa	S	117	Monophyllon	S	136
Scortensis		215	Morus		362
Saxifraga	S	115	Morsus Diaboli		170
Mercurialis	S	49	Gallinæ		302
Vulgaris		126	Ranæ	S	217
Mercurius crudus		68	Moschata Nux		394
Mergus	S	349	Moschus		570
Merops	S	351	Motacilla		535
Merula Avis	S	357	Moxa		169
Piscis	S	341	Mugil		521
Mespilus		369	Mullus	S	338
Meum Athamantic.			Mulus		557
		187	Mumia		590
Mezereon		415	Mus Alpinus		576
Milium		342	Araneus		585
Solis		206	Domestic' maj.		577
Millefolium		162	minor		ibid.
					Indi-

Indicus	S	375	Myxaria	381
Musa arbor	S	265		
Musca domestica		484	N.	
Hispanica		490	Napus dulcis	267
Muscerda		577	Sylvestris	S 162
Muscipula	S	201	Napellus	S 146
Muscus arboreus		111	Naphtha	55
Clavatus	S	44	Napha	437
Cranii		113	Narcissus	S 222
Marinus	107 S	40	Nardus Celtica	173
Pulmonarius		111	Indica	335
Pyxidatus	S	44	Montana	S 89
Terrestris		ibid.	Nasturtium aquati-	
Mustela Bestia	S	375	cum	270
Piscis		512	Hibernicum	S 165
Mustelus		522	Hortense	272
Myagrum	S	167	Indicum	S 104
Myosurus	S	129	Sylvestre	270
Myriophyllum	S	100	Nepa	S 312
Myrobalanus	Belliri-		Nepeta Vulgaris	219
ca		400	Nephritic, lignum	465
Chebula		400	Nerium	S 309
Citrina		ibid.	Nicotiana	254
Emblica		ibid.	Nigella	307
Indica		399	Nigellastrum	S 200
Nigra		ibid.	Nihil album	79
Myrrha		434	Gryseum	79
Myrrhis		186	Ninzin	303
Myrtilus	S	281	Nitrum	61 S 17
Myrtus		376	Noctua	546
Mytulus		507	Nucula terrestris	S 97
Myxa		381	Nummularia	313
			Nux	

INDEX.

Nux avellana	352	Onofina	S 107
Ben	455	Onyx	92
Indica	S 259	Opalus	98
Malabarica	S 260	Ophioglossum	115
Moschata	394	Ophioscorodon	S 220
Pistachia	443	Ophites	88
Virginiana	S 283	Opium	275
Vomica	439	Opobalsamum	411
Nymphæa alba	314	Opopanax	180
Lutea	ibid.	Opuntia	S 280
		Orchis	S 238
O.		Oreofelinum	181
Ochra	45	Origanum Cretic.	218
Ocimum caryo-		Heracitorum	S 118
phyllatum	218	Vulgare	217
Citratum	ibid.	Ornithogalon	S 224
Oculi Cancrorum	508	Ornithopodium	S 191
Oculus Christi	S 120	Ornus	S 276
Ocymoides	S 200	Orobanchè	S 239
Oenophia	S 285	Orobus	288
Oesopus	561	Oryza	341
Olea	404	Osmunda Regalis	120
Oleaster	S 286	Osteocolla	83
Germanicus	S 294	Ostracites	S 329
Oleum terræ	55	Ostreum	505
Olibanum	472	Ostrya	S 273
Onager	657	Osyris	S 282
Onagra	S 172	Othonna	S 78
Oniscus Insecta	483	Ovis	560
Piscis	S 335	Oxalis	132
Onobrychis	S 186	Oxyacantha	422
Ononis	293	Oxycedrus	S 270
		Cc	Oxy-

I N D E X.

Oxycoccus	S 140	Parietaria	137
Oxylapathum	132	Paris Herba	243
Oxychœnos	S 242	Paronychia	S 206
		Rutacea	S <i>ibid.</i>
P.		Parthenium	164
PAdus	S 288	Parus	535
Pæonia albicans	S 143	Passer domesticus	536
	249	Troglodytes	534
Fœmina	<i>ibid.</i>	Pastinaca aquatica	S 98
Mas	S 307	Hortensis	180
Paliurus	128	Piscis	S 342
Palma Christi	346	Sylvestris	179
Dactylifera	S 257	Pavo	541
Oleosa	543	Pectunculus	S 329
Palumbus	424	Pedicularis	S 155
Pampinus	S 94	Pediculus	482
Panax Asclepium	180	Pedro del Cobra	S 359
Herculeum	S 204	Del Porco	S 371
Chironium	S 120	Pentaphyllum	229
Coloni	341	Peplis	S 175
Panicum	578	Peplus	<i>ibid.</i>
Panthera	275	Pepo	234
Papaver album	S 171	Perca	S 520
Corniculatum	277	Percepier	S 56
Erraticum	276	Perdix	541
Nigrum	277	Perfoliata	198
Rhœas	<i>ibid.</i>	Perforata	300
Rubrum	S 241	Periclymenum	375
Papyrus	327	Perygua	S 297
Paradisi Grana	309	Perla	506
Paralysis	578	Persea	S 289
Pardus		Per-	

I N D E X.

Perſica malus	391	Pica	537
Perſicaria maculata	133	Picea	355
Non-maculata	<i>ibid.</i>	Pierre de Colique	<i>S</i> 340
Siliquoſa	<i>S</i> 254	de Cobra	<i>S</i> 359
Peruvianus cortex		Piloſella	144
	372 <i>S</i> 279	Pimenta	379
Pes anſerinus	<i>S</i> 55	Pimpinella	175
Columbinus	305	Saxifraga	191
Leporinus	292	Pinguicula	<i>S</i> 153
Petaſites	149	Pinus	356
Petroleum	55	Maritima	<i>S</i> 268
Petroſelinum Mace-		Sylveſtris	356
donicum	198	Piper album	446
Montanum	188 <i>S</i> 92	Jamaicenſe	379
Vulgare	193	Indicum	245
Petum	254	Longum	363
Peucedanura	183	Nigrum	446
Phagus	<i>S</i> 266	Piperitis	273
Phalangium	<i>S</i> 228	Pilum	285
Phalaris	<i>S</i> 246	Piſſaſphaltus	590
Phaseolus	285 <i>S</i> 181	Piſſelæon Indicum	55
Phellendrium	<i>S</i> 99	Piſtachia	443
Phellodrys	<i>S</i> 268	Piſtolochia	<i>S</i> 154
Phoca	<i>S</i> 370	Virginiana	260
Phoenix	<i>S</i> 248	Pityula	<i>S</i> 175
Phrygius lapis	<i>S</i> 23	Pix Burgundica	355
Phu major	172	Plantago anguſtifol.	
minor	173		281
Phyllitis	116	Aquatica	230
Phyllon	<i>S</i> 50	Latifolia	281
Phyllyrea	<i>S</i> 292	Terreſtris	<i>ibid.</i>
Phyteuma	<i>S</i> 208	Vulgaris	<i>ibid.</i>
		Cc 2	Pla-

I N D E X.

Platanus	S 306	Portulaca	302
Plumbago herba	S 90	Maritima	S 54
Minera	S 90	Sylvestris	S 206
Plumbum crudum	76	Potamogeiton	S 54
Nigrum 660.	S 12	Potentilla	330
Pneumonanthè	S 148	Poterium	S 192
Prigites terra	S 8	Prassium	220
Poco Sempie	S 48	Prassius lapis	S 34
Polemonium	S 216	Primula veris	309
Polium alterum	S 114	Proscarabeus	494
Creticum	214	Propolis	485
Montanum	213	Prunus Brignolensis	398
Polygala Dioscorid.			
	S 190	Damascena	397
Vulgaris	S 157	Gallica	ibid.
Polygonatum	242	Prunella	220
Polygonum foemina		Prunellus	398
	S 45	Prunus	379
Mas	133	Pseudoacorus	321
Polypodium	116	Pseudobunium	S 163
Polytrichum	113	Pseudocassia	S 316
Poma amoris	244	Pseudocytisus	S 314
Citria	436	Pseudodiētamn°	S 122
Hortensis	368	Pseudoselinum	S 102
Sylvestris	ibid.	Pseudonarcissus	S 223
Pompholyx	79	Psyllium	281
Populus alba	S 272	Ptarmica	161
Nigra	361	Pulegium cervin.	216
Tremula	S 272	Regale	216
Porcus	567	Pulicaria	150
Porphyrites	S 30	Pulmo marinus	S 327
Porrum	317	Pulmonaria aurea	S 60
		Gal-	

I N D E X.

Gallica	S 60	Montonus	ibid.
Maculosa	203	Palustris	S 128
Vulgaris	ibid.	Vulgaris	227
Pulsatilla	S 132	Rapa	266
Pumex lapis	82	Sylvestris	S 162
Punica mala	370	Raphanus aquaticus	
Purpura	504		S 166
Pyracantha.	S 277	Hortensis	267
Pyrus	368	Rusticanus	270
Pyrethrum	163	Sylvestris	268
Verum	S 100	Rapistrum	S 164
Pyrola	333	Rapum	266
		Regina Prati	231
		Regulus	534
Q		Remora	S 333
Quercus arbor	352	Reseda	S 208
Marina	S 38	Resina Abietina	355
Quinquefolium	229	Laricea	358
Quinquenervia	281	Pinea	356
Quinquina	371	Terebinthina	411
		Vulgaris	356
R,		Rha	130
R		Rhabarbarum Mona-	
Adicula	267	chorum	ibid.
Radix dulcis	S 193	Verum	308 S 212
Raia	S 343	Rhamnus albus	S 294
Raiola	ibid.	Niger	ibid.
Rana viridis	551	Solutivus	429
Vulgaris	ibid.	Rhapontic. verum	130
Rangifer	S 365		S 52
Ranunculus	227	Vulgare	158
Acris	S 128	Rhinoceros	569
Flammeus	ibid.	Cc 3	Rho-

I N D E X.

Rhodia radix	467	Capraria	288
<i>S</i>	141	Montana	<i>S</i> 179
Rhodium lignum	467	Muraria	119
Rhois obsoniorum	416	Sylvestris	280
Rhus	<i>ibid.</i>	Rutilus	<i>S</i> 336
Ribes niger	375	<i>S.</i>	
Ruber	375		
Ribesia	<i>ibid.</i>	SABINA baccif.	<i>S</i> 271
Ricinus herba	127	Vulgaris	359
Americanus	128	Saccharum album	343
Insecta	482	Candum album	343
Ritro	<i>S</i> 86	Rubrum	344
Robur	<i>S</i> 267	CrySTALLINUM	343
Rosella	313	Rubrum	343
Ros	41	Sagapenum	185
Solis	313	Sagitta	<i>S</i> 130
Rosa alba	374	Sagittaria	<i>S</i> 233
Canina	373	Sagou	<i>S</i> 260
Damascena	<i>ibid.</i>	Sal Ammoniacum	588
Rubra	374	Alkali	149
Rosmarinus	211	Commune albū	59
Rubia sylvestris	<i>S</i> 103	Nigrum	41
Synanchica	<i>S</i> 104	Fossile	<i>S</i> 15
Tinctorum	200	Gemmæ	59
Rubicella	<i>S</i> 353	Lancastrense	<i>S</i> 4
Rubecola	<i>S</i> 352	Marinum	41
Rubinus lapis	96	Novo-Castrense	<i>S</i> 4
Rubrica terra	47	Portocense	<i>ibid.</i>
Rubus Idæus	432	Super Salem	<i>S</i> 16
Vulgaris	432	Petræ	62
Ruscus	241	Salamandra	549
Ruta	280	Salix alba	361
		Heli-	

I N D E X.

Helice	S 273	Castiliensis	ibid.
Nigra	S ibid.	Hispanicus	ibid.
Rubens	S 272	Niger	ibid.
Salvia hortensis	ma-	Venetus	ibid.
jor	209	Saponaria	299
Minor	210	Sapphirus lapis	97
Sylvestris	224	Sarocolla	465
Virtutis	209	Sardius lapis	92
Vitæ	119	Sardus lapis	ibid.
Sambucus arbor	423	Sardonix	S 32
Humilis	423	Sarsaparilla	238
Montana	S 298	Sassafras	384
Samia terra	47	Satureia	212
Sampfuchum	217	Spicata	S III
Sanamunda	293	Satyrium foemina	332
Sanctum lignum	447	Mas	332
Sandaracha	Arabum	Saxifraga alba	303
	360	Antiquorum	S 201
Sandyx	77	Vera	S 112
Sanguis Draconis	418	Vulgaris	194
	S 252. 263	Scabiosa	170
Sanguisorba	175	Scammonium	256
Sanguifuga	481	Scandix	S 96
Sanicula	199	Scarabæus	489, 490
Santalum album	433	Scariola	147
Citrinum	433	Schistus lapis	S 22
Rubrum	465	Schoenanthus	336
Santonium	femen	Schoenoprassum	S 220
	168	Scincus	549
Viride	S 82	Scilla	318
Sapan lignum	464	Sclæræa	219
Sapo albus	140	Scolopendra	S 322
Communis	ibid.	C c 4	Sco-

Scolopendrium	117	Septinervia	281
Scolymus	157	Serapias	S 237
Sylvestris	S 69	Sericum crudum	489
Theophrasti	S 63	Seriola	147
Scomber	S 337	Serpentaria	Virgin.
Scombrus	ibid.		260
Scordium	224	Serpens	547
Scorodonia	224	Indicus	S 359
Scorodoprasum	s 222	Marinus	S 333
Scorpio marinus	s 342	Serpent. lapis	88 S 362
Terrestris	483	Serpyllum	213
Scorpioides	s 191	Verum	S 112
Scorpius	s 3H	Serratula	S 75
Scorzonera	145	Sesamoides	S 62
Scrophularia	261	Sesamum	345
Minor	226	Seseli Æthiopic.	S 102
Sebesten	380	Creticum	181
Secacul	97	Massiliense	ibid.
Secale	339	Pratenfe	194
Securidaca	s 189	Peloponenfe	s 98
Sedum majus	247	Vulgare	190
Minus	303	Sideritis	s 123
Selenites	86	Sigillata terra	45
Selenusia terra	s 13	Sigillum Salomonis	
Selinum	194 s 97		242
Montanum	s 101	Siler montanum	190
Sempervivum	247	Silefiaca terra	45
Senecio	153	Silix	s 29
Senica gummi	463	Siliqua dulcis	463
Senna	454	Silurus	s 33
Sepia	496	Simia	s 370
Seps	s 363	Sinapi	267
		Sifer	

INDEX.

Sifer	190	Sperma Ceti.	525
Sifymbrium	215	Spica Nardi	335
Sifyrhinchium	S 225	Vulgaris	210
Sium	98	Spina alba Arbor	370
Smaris	S 341	Herfla	S 85
Smaragdus lapis	97	Arabica	S 86
Smerillus	67	Cervina	429
Smilax arbor	S 26	Solutiva	ibid.
Aspera	S 138	Spinachia	126
Lævis	S 149	Spirea	S 304
Smyris	67	Spodium Græcorum	79
Smyrniūm	189	Officinarum	572
Soda	140 S 56	Sphondylium	179
Soia	S 182	Spongia	108
Solanum	hortense	Spongitis lapis	82
	244	Spuma maris	58
Lethale	S 139	Squamaria	S 239
Lignosum	242	Squatina	S 343
Somniferum	S 139	Squilla herba	318
Soldanella	257	Piscis	S 331
Solidago	151	Stachys	121
Sonchus asper	144	Staete	434
Lævis	143	Stannum	74
Sophia Chirurgor.	269	Staphis agria	251
Sorbus	369	Staphylodendron	S 303
Torminalis	S 277	Stellaris lapis	S 31
Sorghum	S 246	Stoebe	S 74
Sory	71	Stoechas Arabica	211
Sparganium	S 243	Citrina	152
Spartium	S 311	Stramonium	257
Spatula foetida	321	Stratiotes	S 253
Specularis lapis	86	Strigenfis terra	S 9
Spelta	340	C c 5	Stru-

Struthio	538	Tanacetum	166
Struthium	S 209	Tapfus barbatus	311
Sturio	515	Tarachon	S 83
Sturnus	S 357	Taragon	ibid.
Styrax calamita	382	Taraxacum	245
Liquida	382	Tarsi	S 240
Suber	454	Tartarum album	425
Succinum album	55	Rubrum	ibid.
Citrinum	56	Taurus	558
Nigrum	54	Taxus arbor	S 271
Succisa	170	Bestia	583
Sulphur nativum	51	Telephium	248
Capallinum	52	Tellina	S 330
Commune	ibid.	Terebinth.	Argent.
Factitium	ibid.		354
Vivum	52	Chienfis	411
Sumach	416	Communis	356
Sus	568	Cypria	411
Sycomorus	S 277	Veneta	358
Symphytum	206	Terebinthus	411
Minimum	163	Teredo	490
Petræum	S 180	Terra Ampelites	54
Synanchica	S 104	Argillacea	44
		Chia	S 9
		Eretria	S 8
		Fabrilis	47
		Goltburgensis	S 7
		Japonica	347
		Lemnia	44
		Livonica	S 9
		Melitea	49
		Pnigitis	S 8
			Ru-
T.			
TAbacum	254		
Tacamahaca	392		
Tagetes	S 78		
Talchum	86		
Taipa	585		
Tamarindus	460		
Tamariscus	451		

I N D E X.

Rubrica	47	Verus	<i>ibid.</i>
Samia	<i>ibid.</i>	Vulgaris	213
Selenusia	s 13	Tilia	445
Sigillata	45	Tinca	518
Silefiaca	45	Tincar	62
Strigensis	s 9	Tithymalus characias	S
Tripolitana	47		173
Turcica	s 9	Cyparissias	S 174
Testudo marina	550	Dendroides	<i>ibid.</i>
Terrestris	550	Helioscopius	278
Teucrium	s 114	Myrtites	S 174
Thaliætrum	s 91	Paralius	<i>ibid.</i>
Thapsia	183	Platyphyllos	S 175
Thea	427 s 299	Topasius lapis	98
Therma	41	Tormentilla	230
Thermolithus	s 28	Torpedo	S 344
Thora	s 128	Totabona	133
Thlaspi	273	Tragacantha	291
Vulgaris	s 169	Tragium	S 144
Thunnus	s 336	Alterum	S 110
Thus masculum	472	Tragopogon	S 60
Vulgaris	256	Tragorchis	S 237
Thuris Cortex	469	Tragoriganum	S 113
Manna	473	Alterum	<i>ibid.</i>
Thuya	s 243	Tragos	s 301
Thymbra	s 110	Trachelium	s 152
Vera	<i>ibid.</i>	Tribulus aquaticus	344
Thymallus	520	Terrestris	s 256
Thymelæa	415	Trichomanes	118
Thymus	213	Trifolium acetosum	312
Citrinus	s 112	Aquaticum	312
Sylvestris	s 112	Anreum	226
		Bitu-	

Bituminosum	s 195	Valeriana	Græca s 210
Hæmorrhoidale	S 197		
Odoratum	292	Major	172
Purpureum	s 196	Minor	173
Paludosum	312	Sylvestris	s 88
Vulgare	292	Vanellus	s 347
Triorchis	s 237	Vaynillus	460
Tripolis terra	47	Veratrum album	129
Tripolitana terra	ibid.	Nigrum	250
Tripolium	s 64	Verbascum album	s 215
Triffago	214		
Triticum Indicum	341	Nigrum	s 215
Vaccinium	s 156	Vulgare	311
Vulgare	339	Mas	216
Truta	520	Vermis terrestris	481
Tubera	s 43	Vermicularis	248
Tulipa	s 223	Veronica scœmina	259
Turbith	257	Mas	274
Turchois lapis	s 34	Vervex	561
Turdus	s 356	Vesicaria marina	S 330
Marinus	s 341	Vespa	s 322
Turpethum	257	Vespertilio	375
Turritis	s 162	Vetonica	298
Turtur	543	Viburnum	s 293
Tussilago	149	Vicia	286
Tutia	78	Sylvestris	s 185
Typha	s 243	Victoralis	316
		Vinca pervinca	310
		Vincetoxicum	310
		Vinum	424
V. Vacca	559	Viola	304
Vaccaria	s 202	Lunaria	s 159
Vaccinia	s 140		Lu-

I N D E X.

Lutea	265	Uranoscopus	S 339
Mariana	S 153	Ursus	579
Martii	304	Urtica marina	S 329
Tricolor	304	Mortua	221
Vipera	548	Romana	S 125
Viperaria	146	Vulgaris	ibid.
Virga aurea	151	Usnea	413
Pastoris	S 83	Uva crispa	374
Viscus	413	Gruina	S 141
ad Aucupium	413	Marina	S 301
Vitis alba	S 281	Passa major	426
Idea	ibid.	minor	ibid.
Vinifera	424	Quercina	352
Vitriolium album	64	Vulpanser	S 350
Romanum	64	Vulpes	582
Viride	63	Vultur	544
Vitulus	558		
Viverra	375		W.
Ulmaria	231		
Ulmus	441	W	Interanus Cortex
Montana	S 305		falsus 389
Ulula	S 358		verus 379
Umbilicus Marinus	499		X.
Alter	S 207	X	Anthium 126
Veneris	248		Xochinacaztly 459
Umbra	S 339		Xyloaloes 470
Unguis odoratus	507		Xylobalsamum 411
Unicornu	523		Xyris 321
Unicornu fossile	S 27		
Uniones	506		Y.
Vomica Nux	439		
Upupa	537	Y	Ucca S 233
			Zan.

Z.		Zeopyrum	s 245
Z Anthoxylon	363	Zibethum	583
Z Zea	340	Zingiber	327
Z edoaria longa	328	Zizypha	s 290
R otunda	328	Zurumbet	328

Register der Deutschen Wörter über
das Supplementum, welches dann auch
über die Pharmacologia selbst kan gebraucht wer-
den/ indem im Supplemento hinwieder die
Anweisung zu finden/ also es in der Phar-
macologia aufzuschlagen ist.

A.		Allermanns Harnisch	220
A lraup	337	Aloe ejusque species	229
A lberraute	82	& seqq.	
A chat	32	Althee	146
A chmella	80	Alyssen	377
A cmella	80	Amber-Kraut	118
A cker-Burzel	142	Ambrosien-Kraut	51
A cker-Condrißen	58	Anisel	357
A cker-Knoblauch	222	Andorn	
A cker-Münze	124	Kleiner Italianischer	121
A cker-Wurk	244	Niedriger	121
A dams-Feigen	274	Wasser-Andorn	117
A dler	357	Anemonen-Köpflein	132
A dler-Stein	31	Aniß	145
A donis-Köpflein	129	Indianischer Aniß	145
A egyptische Bohnen	218	Stern-Aniß	ibid.
Wasser-Linsen	253	Antilope	365
A ethiopische Scharley	119	Apffel	
A ffe	370	Doll-Apffel	138
A horn-Baum ejusque spe-		Erd-Apffel	138
cies. 305. & seqq.		Melanzan-Apffel	ibid.
A latern-Baum	296	Arabische Distel	86
A llegarde	363	Arabischer Senff	167
A ltheil-Wurk	94	Archangel	123
		Aron	

Register.

Aron	235	Bauren-Kresse	169
Artischoeke	70	Senff	ibid.
Aispen	272	Berg-Elhorn	298
Auffrechte Wald-Rebe	132	Handlein-Wurtz	237
Azarolen	278	Berg-Hahnen-Fuß	128
B.		Holder	298
Bären-Klau	254	Berg-Hunds-Auge	109
Bärs-Fuß	143	Berg-Peterlein	101
Bärs-ohrlein	214	Petersilge	101
Bär-Sanickel	ibid.	Berg-Polium	114
Baldrrian	88	Berg-Sanickel	153
Griechischer Baldr.	216	Berg-Splecanarde	89
Balsam-Appfel	134	Berg-Schlüsselblumen	214
Balsam-Kraut	134. 255	Berg-Ulmbaum	305
Balsemuth	124	Bermudes-Beeren	287
Barbe	338	Bertram	100
St. Barben-Kraut	165	Bieckbeer	281
Barne	338	Bienenstraß	351
Basilien	121. 122	Bieck-Condrißen	58
Ruh-Basilien	200	Bingel-Kraut-Weiblein	49
Baum		Binken-Lauch	220
Bonana-Baum	265	Bullbinken	242
Büch-Baum	266	Seebinken	242
Coccos-Baum	258	Bischoffshut	256
Drachenblut-Baum	263	Bitterwurtz	148
Eben-Baum	259	Bleywurtz	90
Erlen-Baum	269	Blindschleiche	359
Kohl-Baum	262	Blumen-Gras	206
Mango-Baum	290	Blut-Finck	353
Musa-Baum	265	Blutwurtzel	211
des Lebens	269	Bocksbart	60
Del-Baum	257	Bocksdorn	192
Palm-Baum	263. 257	Bocksdossen	113. 114
Persier-Baum	289	Bockshödlein	237
Plantain-Baum	265	Bocksküllecken	237
Sagou-Baum	262	Bockskraut	109
Nachholder-Beer-Baum	270	Bollendistel	84
Baumichter Nachtschatten	137	Bolus	7
		Türkischer	7
		Weisser	7
		Bonem	

Register.

Bonen-Baum	312. 313	wahrer Calmus	244
Klee	313	Cameel	370
Bengalische Bonen	284	Canarien-Gras	246
Egyptische Bonen	218	Saamen	246
Fransche	182	Candische wilde Rüben	163
Italanische	182	Cancel-Baum	316
Bovist	42	Casie-Strauch	296
Brackendistel	88	Casumunar	234
Brandtsuchs	340	Castanien.	
Brasilianische Einbeer	137	Erd-Castanien	97
Breitblätterichter Hundszahn	227	Sau-Castanien	97
Breitblätterichte Wald-Rebe	131	Cederbaum aus Phœnicia	270
Breitblätterichte wilde Scharley	119	mit grossen Beeren	270
Brennender Hahuenfuß	128	Cepeen-Kraut	142
Brod: Indianisch Brod	261	Ceylonische Pflanze	115
Brombeer	135	Chalcedonier	33
Norwegische	135	Champignon	42
Brunnen-Wasser/ Andorn	121	Chondrillen-Kraut	58
Brußbeer	286. 290	Acker-Chondrillen	58
Bubenst	42	Bieß-Chondrillen	58
Buchbaum	266	Christwurz	143
Büchenholz	266	Cimmetbaum	316
Heck- oder Hagebüchen	273	Citronen-Quendel	112
Buchlattich	60	Cistus ejusque species & seqq.	203
Buchweizen	53	Coccos-Rußbaum	258
Burgundisch Hen	197	Maldivische Coccus-	259
Burzel-Dorn	256	Ruß	36
Bußfahnen	358	Corallen	268
Butterwurz	153	Corck-Eiche	141
Burdorn	299	Cranichbeeren	157
Indianischer Burdorn	315	Crenzblümlein	239
C.		Crenzwurz	18
Abeljan	335	Cristallisier-Gefässe	363
Cacarell	340. 341	Crocodill	126
Calmus	252	Cypresse	
		D.	
		Dale	354
		Dam.	

Register.

Dambirsch.	Dam	Thier	Eben, Holz	ibid.
		366	Eberesch. Baum	271
Delphin		344	Edel. Garbe	79
Demant		35	Eiben. Baum	271
Demuth		112	Eibisch. Geist	365
Diptam		122	Eich. Farren. Kraut	47
Distel			Eiche ejusque species	267
Wabische Distel		86	& seqq.	51.
Bollen Distel		84	Eichel ejusque species	266
Bracken Distel		88	& seqq.	
Fichten Distel		70	Eider. Kupffer. Eider	363
Fisch Distel		72	Ratten. Eider	364
Gulden Distel		63	Wasser. Eider	ib.
Karten Distel		83	Einbeer	
Melancholey Distel		71	Brasilianische	137
Purgirende Distel		172	Einbeer. Baum	291
Spher Distel		84	Einblat	136
Theophrastus-Distel		72	Einhorn gegraben	27
Weg Distel		73	Einkorn	245
Wollichte Distel		ib.	Eisen. Hütlein	147
Doll. Aepffel		138	Eisernwurk	123
Dollwurk. Galeni Dollwurk		139	Elffenbein	27
Donner. Art. Donnerkeil		31	Elhorn	298
Dorn Spargen		140	Eller. Baum	269
Dosten. Bocks. Dosten		113	Elfen. Baum	ib.
Wilder Dosten		118	Elken. Baum	278
Drache			Engelsüß. Baum. Faren	46
See. Drache		339	Engell. Fisch	343
Drachen. Blut		52	Meer. Engel	ib.
In Granis		252	Englisch Steinbrech	56
Drachen Blut. Baum		263	Mayoran	118
Drachen Wurk		235	Enkian	148
Dromedarius		370	Weisser Enkian	102
Drossel. Meer. Drossel		341	Erbsen/ Heide. Erbsen	188
Dürrwurzel		64. 68	Indianische rothe Erbsen	183
Durchwachs		240	Wilde Züser Erbsen	188
E.			Erd. Castanien	97
Eben Baum		259. 295	Erde. Eretrianische Erde	8
			D d	ben

Register

Leinnische	ib.	Wasser Fenchel	100
Liefländische	ib.	Fichten. Meer fichten	268
Selenussische	13	Fichten Distel	70
Striegische	9	Fincke. Blutfincke	353
aus der Insul Chios	9	Distelfincke	353
Erd Riser	126	Fisch Distel	62
Erd Leber Kraut	44	Flachs Dotter	167
Erdmoren	193	Fleder Maus	375
Erd Nuz	97	Flecken Blume	74
Erdpin	126	Flöh Kraut	90
Erdshocke	70	Fœnum Græcum	194. 195
Candische Erdshocke	ib.	Fransche Erdpin.	126
Von Jerusalem	77	Fransch Wurmsaamen	81
Wilde Erdshocke	69	Frauen Nabel	207
Erd Spinnen Kraut	229	Frosch Biß	217
Erlen	269	Fuchs Gang	350
Eschlauch	220	Fuchs Schwanz	249
Eschwurz	122	G.	
Espen	272	Gänse Distel	59
Eule	358	Gänse Fuß	55
Nacht Eule	ib.	Gänse Zung	57
Exstein	24	Galgan	241
F.		Gallapffel Baum	267
Färber Baum	304	Gallwurm	321
Färber Laub	ib.	Gamanderlein	114
Falscher Diptam	122	Garnat	331
Falsch Süßholz	193	Garnel	ib.
Feigen Baum ejusque spe-		Gauch Haber	248
cies 274 & seqq.		Geelgorst	357
Feld Enpresse	126	Geilwurz	237
Feld Kletten	101	Geiß Eibisch	365
Feld Lauch	220	Geiß Fuß	96
Feld Münze	124	Geiß Gras	ib.
Feld Rapunzelchen	90	Geiß Klee	314
Feld Zwiebel	224	Geiß Indianische	365
Felsen Saturen	111	Gelbe Archangel	123
Fenchel Blumen	211	Gelbe Ochsen Zunge	106
Fenchel Kraut	95	Gelbe todte Nessel	123
Riesen Fenchel	93	Gemsen Wurz.	65

Geu:

Register.

Gentianella	149	5/	
Gersten Zwalch	248	5/	273
Gespel Doru	312	5/	267
Giwiz	347	5/	277
Glied Kraut	117. 123	5/	247
Glöcklein. Covendry Glöck-	lein 153	5/	248
Gold-Blume	77	5/	248
Goldblume mit Metterkraut		5/	354
Blättern	78	5/	46
Goldwiesen-Blume	146	5/	152
Gras	38	5/	ibid.
Färber Gras	209	5/	es 127 & seqq.
Geiß-Gras	96	5/	250
Hahnen-Fuß Gras	250	5/	186
Meer Gras	38	5/	ibid.
Parnasser Gras	208	5/	245
Ried-Gras	243	5/	354
See-Gras	38	5/	327
Grosse Anemonen Rößlein	132	5/	189
Basilien	22	5/	102
Bauren Sempff	169	5/	120
Docken-Kraut	76	5/	102
Gartenquendel	112	5/	164
Klette	76	5/	281. 277
Pfeil-Kraut	131	5/	204
Polay	22	5/	53
Spehr-Kraut	127	5/	164
Spehr Wurk	128	5/	94
Stern Meyer-Kraut	103	5/	357
Taube Ressel	120	5/	125
Wund-Kraut	66	5/	336
Grünstein	12. 14	5/	339
Gülden Alderklee	198	5/	213
Gülden Moos	48	5/	249
Gülden Wund-Kraut	66	5/	247
Günsel. Gülden-Günsel	204	5/	43
Sonnen Günsel	ibid.	5/	298
Steig Günsel	189	5/	43
		5/	D d 2
		5/	Hirsch

Register.

Hirsch: Wurzel	93. 102	Jonquillen	223
Hochel	331	Iris	228
Hörliß	223	Isercken	354
Hörnsen	ib.	Ißop. Winter Ißop	110
Hohlbrod	350	Heiden Ißop	204
Hollauch	220	Italiänisch Andorn	121
Honig Stein	11	Bohne	182
Honigwurzel	97. 109	Burdorn	298
Hornfisch	334	Erd: Riser	126
Horungs: Blumen	223	Erdpin.	ibid.
Houting	340. 341	Melilot	197
Hufflattig	68	Jucca	233
Huhn	356	Jujuben	286. 290
Türk: Huhn	356	Junkerlein	341
Haselhuhn	ib.	Jungfern Anker	131
Türkisch	ib.	R.	
Welschhuhn	ib.	Käfer	324
Humber	331	Kalbs: Maul	154
Hundfisch	344	Karten Distel	83
Hundshoden	237	Kazen Leiterlein	45
Hunds: Köhl	49. 215	Kazen Schwanz	243
Hunds: Knoblauch	220	Kaulpars	342
Hunds: Kraut	49	Kaysers Salat	83
Hunds: Zunge	109	Kellers: Hals	275. 292
Hyacinth	224	Kieselftein	29
J.		Kirschen Laurier Kirschen	288
Jacobs Kraut	67	Stein Kirschen	ib.
Leiter	216	Vogel Kirschen	ib.
Iber: Baum	286	Kiwiz	347
Ibisch	146	Klee ejusq; species	189 & seqq.
Igel. See: Igel	331	Klette. Acker: Kletten	102
Igels: Knospen	243	Feld: Klette	101
Ignatius Bohue	302	Grosse Klette	76
Ileke	375	Knabenkraut	238
Immen: Kraut	112	Knoblauch ejusque species	220 & seqq.
Indianisch Brod	261	Körffel. Kletten: Körffel	101
Erbfen	183	Nadel: Körffel	96
Feigen	280	Spanisch: Körffel	99
Indianische Hirse	246		
Johannis Kraut	205		

Register.

Manus-Treu	88	Mengelwurk	53
Dreyblätterichte	88	Mergel	10
Marck	10	Mergen-Rößlein	200. 201
Aschfarben	10	Merl	350
Fleischfärbicht	10	Merken-blumen	223
Margen-Rößlein	200. 201	Mespilen mit drey Steinen	278
Marien-Würmchen	325	Mexico-Saamen	51
Marmor	30	Meyer/ unechter	103
Maßholder Baum	305	Kraut	ibid.
Maßwenh	358	Weisser	ibid.
Maßichkraut	118	Wilder	ibid.
Maulbeer		groß Stein-Meyer-	
Feigen	274	Kraut	103
Maul-Esel Farrenkraut	46	Meewe	350
Mäuse-Gerste	248	See-Meewe	ibid.
Korn	248	Milch-Glöcklein	152. 153
Schwänklein	130	Kraut	173. 109
Medick-Heu	197	Stein	11
Meel-Baum	293	Wicke	193
Meelbeer-Baum	277	Wurk	157. 194
Meer-Anthyllis	190	Mohn/gehörnter mit gelben	
Meer-Burkel	54	Blumen	171
Meer-Cob.	337	Langköpffigter	171
Engel	343	Stachlichter	172
Fichte	268	Wilder	171
Gewächß	54	Mohr-Kümmel	93
Gigel	349	Molch/Wasser-Molch	364
Graß	38	Moluckische Nüsse	308
Linßen	39	Moly	221
Moosß	40	Mondkraut	149
Schley	341	Mondreiel	150
Schwein	345. 370	Moosßbeeren	141
Trauben	301	Kelchmoosß	44
Melancholey-Distel	71	Morcheln	43
Melankan-Äpfel	138	Motte	326
Melilote Italiänische	197	Mottenkraut	216
Melte stinkende	55	Mühlstein	29
wilde	55	Münchskappen	146
Memphisstein	33	Münke/	

Register.

Münze/ Acker Münze	124	wilde	240
Feldmünze	ibid.	schmalblättrichte	144
Krausmünze	117	schwarze	240
Pfeffermünze	115	Norwegische Brombeer	135
Wassermünze	116	Ruß/Bejoar:Ruß	308
Musa:baum	265	Erduß	97
Muschel	329	Moluckische	308
Mutterkraut	194	Spanische	225
Echt Spanisch Mutter:		Virginianische	283
Kraut	100	D.	
Mutterwurz	125	S chfen:Augen	78
Myrien:baum	307	Zunge/gelbe	106
N.		Stein:Schfenzunge	107
N abelkraut	207	Wall:Schfenzunge	106
Commer:Nabelkraut	214	Selbaum	257
Nachtbeer	140	Ohnblat	239
Nachtigall	352	Ohrwurm	322
Nachtschatten		Orant	154
Baumichter	137	Orientalische Rheinblumen	66
Schlafmachender	140	Osterlucen	155
Tödtliche	139	P.	
Wald:Nachtschatten	139	P alm:baum	257
Nackete Gerste	245	Stein:Palme	262
Nackete Huren	226	Panax:Kraut	94
Nadel:Körffel	96	Pappelbaum Lybischer	272
Narcysen	223	Weiden weisse	273
Narrenkolben	243	Pappier:Ried	241
Natterwurz	235	Parnasser:Grag	208
Negelein ejusque species		Pastinack/	
198. 199 & seqq.		Wasser:Pastinack	98
Indianische	79	Perckfisch	33. 44
Nessel:baum	281	Persierbaum	289
Hecken:Nessel	120	Peterlein	101
Grosse taube Nessel	ibid.	Berg:Peterlein	101
See:Nessel	328	St. Peters Korn	245
Todte Nessel	120	Peters Schlüssel	213
Niedriger Andorn	121	Petersilge/ Berg:Peterilge	
Nieserwurz/ breitblättrichte			93. 101
		Nb 4	Hecken:

Register.

Hecken-Petersilge	102	Rappen	340
Wilde Petersilge	98	Raucke	165. 208
Pfau-/See-Pfau	341	Raupenkraut	192
Pfefferfisch	334	Raute/ Wiesen-Raute	91
Pfefferkraut	110	Wilde Raute	179
Pfeil-haupt	130	Ratte	373
Pfeil-kraut	131. 234	Regenbogenschisch	341
Pferde-Schwanz	45	Reiger/ schöner blauer	346
Weiblein	45	Stern-Reiger	346
Pflockwurzel	144	Reiner	366
Pfriemen-kraut	312	Reiniger	366
Phillyree	292	Reilmannß	373
Phosist	42	Renneschier	373
Pilze	42	Rennthier	ibid.
Pimpernüsse/ Deutsche	303	Reiß/ Deutscher Reiß	245
Plantain-baum	265	Reisiger Freude	131
Plöße	336	Rheinblumen / gelbe	82
Polconien-weiblein mit weiß-		Gelbe breitblättrige	66
sen Blumen	143	Orientalische	66
Poley/ Stein-Poley	121	Rheinfaren/weisser	79
wilde große Poley	122	Reseva	208
Potatoes Spanische	151	Reittich/ Wasser-Reittich	166
Port-See, Salz	4	Rhodieserwurk	141
Portulac/ wilde	206	Ried	251
Prober-Stein	30	Grasß	ibid.
Purgierende Distel	172	Roche	343
Glachs	212	Gist-Roche	343
Purpur-Grasß	196	Stachel-Roche	ibid.
Wurk	196	Roddow	336
Q.		Rödelkraut	155
Qualster	324	Rohr/ Aromatisch Rohr	251
Quappe/ See-Quappe	337	Bambus Rohr	252
Quendel/ C. tronon-Quendel	112	Cyperisch Rohr	250
Garten-Quendel	112	Dommel	346
R.		Drachenblut-Rohr	252
Rab	340	Groß Rohr	250
Raden	200	Hähnlein	349
		Pfeil-Rohr	252
		Schreib-Rohr	250
		Rößß	

Register.

Röflein/		Saltz-Gruben	3
Adonis-Röflein	129	See-Saltz	4
Anemonen-Röflein	132	Saalpflaster	28
Stein-Röflein	151	Saamkraut	54
Weiden-Röflein	172	Saamen / Canarien-Saa-	
Röthe / Kleine Röthe	104	men	246
Rosen-Lchnis	199	Sorgsaamen	ibid.
Wurz	141	Springsaamen: Kraut	
Ros / Meer-Ros	370		255
Wall-Ros	ibid.	Sammetblume	79
Rosmary / Poeten-Rosmary	282	Sanamunda	292, 293
Ros-Schwanz	45	Sandstein	26
Rothbart	338	Sardonier	32
Rothbrüstlein	352	Saturey	110
Federn	336	Feld-Saturey	111
Fisch fliegend	338	Spizige	111
Rothe Gold-Lilien	219	Winter-Saturey	110
Rothkälden	352	Sau-Castanien	97
Rothblätterichte Mengel-		Saugend Fisch	333
wurz	52	Sau Todt	55
Marmorstein	30	Schabe	326
Rothscheer	335	Schabenkraut	216
Stein	207	Schafflinsen	315
Rüben	163	Schafftheu	45
Landische Rübe	163	Scharley	118
Rothe Rübe	254	Aethiopische Scharley	119
Schwarze Rübe	ibid.	Breitblätterigte wilde	
Wilde Rübe	162	Scharley	119
Rüster	305	Waldscharley	119
Ruttelweyh	358	Scharffe Winde	136
S.		Schartenkraut	75
Sadaney	110	Schatten-Fisch	339
Sagebaum	271	Scheide / Scheiden	333
Sagoubaum	261	Schieferstein	22
Salep	237	Schierling grosser breitblät-	
Saltz auff Saltz	16	terichter	99
von Neu-Castel	4	Wasser-Schierling	99
Pfannen	4	Schiffhalter / Schiffhemmer	333

Register.

Schildbesem Kraut	168	Schwam	40 42
Schläfer	344	Fäsiht unechter	41
Schlaffmachender Nacht schatten	140	Gesprenckelt unechter	41
Schlange / Indianische Hauptschlange	359	Grosser Staub voller	42
Schlangen Knoblauch	220	Harter unechter	40
Schlangenkraut	235	Hirsch Schwam	43
See Schlange	333	Röhrichter unechter	41
Schleissstein	30	Schwarze Riesewurk	143
Schlingbaum	293	Schwarzschwanz	340
Schlottblumen	133	Schweinkresse	170
Schlüsselblumen	213	Schwertel	225
St. Peters Schlüssel	213	Grossblätterichter	228
Schmalblättrich Bocksdor fen	114	Ried	243
Moly	144	Schwindelwurk	65
Riesewurk	221	Scorpionskraut	192. 312
Schmelzblau	22	Scorpisch	342
Schmeewurk	153	See Altraup	337
Schnecke bräunlichte	330	Ball	229
Grosse rothe	320	Brachs men	359
Schwarze	321	Drache	ibid.
Schnee Tröpflein	158	Gras	38
Schnepff	347	Grän	253
Holz Schnepff	347	Hase	327
Schnepff Huhn	347	Leberkraut	39
Schnepfflein	353	See Lunge	327
Schnittlauch	220	Pfau	341
Schloßwurk	227	Pferd	370
Schotendorn	314	Quappe	337
Wilde Schoten	311	Ros	334
Schreib Rohr	250	Schwein	370
Schuppenwurk	239	Sternkraut	65
Schwaden Gras	249	Wege Gras	206
Schwalbe / Indianische		Seneiblätter falsche	315
Wasser Schwalbe	352	Senff Arabischer	167
Mauer Schwalbe	ibid.	Grosser Bauren Senff	169
Rhein Schwalbe	ibid.	Seiffenbeeren	287
		Sepß	363
		Sesamoideß Kraut	62
		Sewen:	

Register.

Sewenbaum	271	Staar	357
Siegmurk	220	Stachas Blumen	82
Sommervurzel	238	Stärke. Blaue Stärke	22
Sonchenkraut	61	Stachlichte Leckriße	193
Groß Sonchenkraut	59	Stachel Schwein	371
Sonnenblume	76	Standel Beer	281
Günsel	204	Standicht Gamanderlein	114
Wende	108. 109	Nachtschatten	137
Wirbel	58	Stechdorn schwarzer	294
Wurzel	238	Deutscher	294
Spanische Standelbeer	281	Eiche	ib.
Körffel	99	Stechende Winde	136
Ruß	225	Steck Rüben	163
Pfriemen	311	Steinbeeren	135
Wegebreit	180	Brech des Dioscor.	113
Spargen/ Dorn Spargen	140	Matthioli	201
Wilder Spargen	ibid.	Englische	56
Stein Spargen	ibid.	Bock	365
Speck Mauß	375	Büchen	273
Spehrkraut	127	Günsel	180
Wurk	128	Klee	197
Spelt	245	Kohlen	31
Spiel Spelthen	199	Linde	292
Sperberbaum	277. 278	Marck	10
Spehr Distel	84	Stein Ochsen Zunge	107
Kleine Spehrdistel	86	Palme	267
Spizige	85	Phrygischer stein	23
Spicanarde	89	Poley	121
Spiel Spelten	199	Rößlein	292
Spießkraut	234	Spargen	140
Spinne	321	Sandstein	26
Spinnenkraut	229	Sternstein	31
Spiræa	304	Stralstein	31
Spiren	352	Thracischer stein	13
Spizichte Satürey	111	Stendelwurk	227
Sprehe	352	Männlein	237
Springsaamenkraut	255	Königlich Stendelwurk	238
Stabwurk	82	Stern	

Register.

Stern aus Bethlehem	224	Wiesen Zeitlosen	226
Diskel	73	Trag-Dosten	113
Stern Zucker	339	Tragun	83
Kraut. See: stern: kraut		Triller	164
	65	Türkisch	34
Sternstein	31	Türkische Bohnen	182
Seieglik	353	Kresse	167
Stockfisch	335	Tulipe Gelbe	223
Storchschnabel ejusq; species 210. 211		Twalch	248
Stralsstein	31	B.	
Strauchichte Hirschwurzel		Beiel. Mondveiel	149
	102	Beilstert	343
Streich kraut	154	Venus Ramm	96
Streubel wurk	239	Strahl	96
Studenten Blume	79	Viehbesunge	141
Syrisch Mastichkraut	118	Viel Fuß	321. 322
Zucker Wurzel	97	Violen. Abend: Violen	149
E.		Weisse Winter: Violen	149
Zaback	148	Virginianisch Potatoes	138
Zaubenkraut	51	Unecht Bockskraut	109
		Unechte Eschwurk	122
Zaube	120	Johanniskraut	205
Zaube Messel	349	Uechter Weyer	103
Zaucher	16	Unholdenkraut	310
Langschnäblicher	271	Ulmbaum	305
Taxus Baum	354	Vogelbeer Baum	276
Thale	94	Vogel Fuß	191
Thapsier	201	Vogel: kirschen	288
Thaubeer		Kraut	207
Theriacs Wurm: saamen	166	Milch	224
		Pfote	191
Thole	354	Wosen stert	249
Thracischer stein	13	B.	
Thunin	336	Wacholder Baum	270
Thurm Semff	162	Wachs: Aderu	29
Tieger. Tieger: Thier	373	Wald Hirse	156
Thymian ejusq; species III. 112		Holder	298
Tödliche Nachtschatten	139	Nachtschatten	139
		Näge:	

Register.

Nägelein	157	Glaß-Weiden	273
Rebe	131	Weidereich Nößlein	173
Auffrechte Wald, Rebe	132	Weißdorn	277
Breit, blätterichte Wald, Rebe	131	Weisser Enkian	102
Wall Ochsen-Zunge	107	Weisse-Feld-Zwiebel	224
Stroh weiß	103	Weiß Wallstroh	103
Burk	180	Wiederstos	200
Warmstein	28	Winter Violon	149
Wasser Andorn	117	Weizen Spelt	245
Brunnen Wasser	3	Weller/Wells	333
Brunnen-Wasser Andorn	121	Welsche Linsen	315
Eppich	98	Welscher Kespel-Baum	278
Fenchel	100	Wespe	322
Fluß-Wasser	3	Weyrauch's Burk	95
Händleins Wurz	238	Wetzstein	30
Hahnen Fuß	127	Wheittings	335
Huhn	347. 348	Wicken. Gelbe Wicken	184
Kolben	243	Yedriken Wicken	195
Krähen-Fuß	127	Nothe Wicken	184
Linsen	253	Vogel Wicken	188
Münze	116	Wilde Wicken	185
Pastinack	98	Widwol	357
Regen Wasser	5	Wiederstos Weisser	200
Retich	166	Wiesel. Wieselchen	374
Schierling	99	Wiesen Raute	91
Schne-Wasser	5	Saffran	226
See-Grün	253	Zeitlosen	226
Wegebreit	180	Wilde Basilien	121
Grosse Wegebreit	206	Eandische Rüben	163
Spanische	180	Wilder Demuth	112
Wegedistel	73	Kohl	162
Wegerich	180	Wilde Kichern	195
Weiden-Baum roth	272	Kresse	170
Weidendorn	294	Ruh-Weizen	156
Gelbe Weiden	273	Wild Laub	222
Glänzende Weiden	ib.	Merrettich	164
		Wilder Meyer	103
		Mohn	171
		Portulac.	206
		Wilde	

L. P.

Register.

Wilde Rancke	165	Wurm: Saamen	Fransch	81
Scharley	119			82
Wild Sperberbaum	277	Grüner		166
Thymian	112	Theriack's	Wurmsaamen	233
Wilde Wicken	185			
Zieser Erbsen	195			
Winde scharffe oder stechende	136	Ucca		239
	110			
Winter Isop	165	3 Ahn kraut		226
Kresse	108	3 Stocher kraut	Spanisch.	356
Majoran	119			316
Salbey	110	Zeitlosen		195
Saturey	149	Ziemer		344
Violen	220	Zimmet Baum		272
Zwiebeln	135	Zieser Erbsen		234
Wolcken Beeren	42	Zitterling		275
Wolffs Fuß	129	Zitter Pappeln		97
Wolffs Klauen	174 & seqq.	Zittwer		ib.
Wolffs Milch ejusq; species	129	Zungen: Blat		151
Wolffs wurk	215	Zucker Möhrlein		77
Wollkraut schwartzlicht	ib.	Rublein		97
Mit weissen Blumen	73	Peruvianische		240
Wollichte Distel	189	Zucker Wurzel	Indianische	
Wundtkraut	66			
GroßGuldenWundtkraut		Syrische		
		Zwey: Blat		

E N D E.

